

რწმენის
გზაზე
მუდამ
თავგანწირული

ასალგაზრდა თანამიმდევრები

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ბათუმი - 2012

თარგმანი:

გელა გოგიტიძე

პასუხისმგებელი რედაქტორი:

ბადრი შანთაძე

რედაქტორი:

გიორგი კამლაძე

თეოლოგიური რედაქტორი:

ლევან გურგენიძე

კორექტორი:

მზია შანთაძე

კომპიუტერული უზრუნველყოფა:

უმანგი ბოლქვაძე

თარგმნილია:

Veysel Akkaya

Genç Sahabiler

წიგნი გამოცემულია „ქართველ მუსლიმანთა
საზოგადოების“ ფინანსური მხარდაჭერით

2012 - წელს

რწმენის გზაზე მუდამ თავგანწირულნი

ასალგაზრდა თანამიმდევრები

ვეისელ აქქაია

2012 - წელი

სარჩევი

შესავალი.....7

ნაწილი პირველი

წმინდა შუამავლის ახალგაზრდობა

რაოდენ მადლმოსილი ხარ.....	15
ალლაჰის მფარველობაში.....	16
მასაც დაუძახეთ.....	17
ცოდვებისგან შორს.....	22
უკან დაიხიე.....	24
უსამართლობის წინააღმდეგ.....	26
ჩინებული პარტნიორი.....	29
ჯერ დრო არ დამდგარა.....	31
მომავალი შუამავალი.....	33

ნაწილი მეორე

მექას პერიოდის ახალგაზრდები

ნამაზთან ერთად მოსული ჰიდაიეთი.....	41
ტყუილად ნუ გაირჯებიან.....	45
შუამავლის რწმუნებული.....	49
აჰმედი მოვიდა?	52
უცნაური სიზმარი.....	56
ახალგაზრდა მასპინძელი.....	60
პირველი აღმართული ხმალი.....	62
არავითარ შემთხვევაში შევიცვლი აზრს.....	65
მექას ვარდი.....	69
ქადაგების დროს შუამავლის გვერდით.....	72
მორიგეობა ქაბაში.....	75
თქვენ წინაშეა.....	76
მწყალობლის მონა-მსახური.....	82
დიდი მოთმინება.....	84

მეც ნავიკითხავ.....	90
ხმამალლა.....	96
ალლაჰის გეშინოდეს.....	101
დახმარება ბედნიერ მამას.....	103
ჭრილობები შეუხვია.....	106
გადასახლება.....	107
ახალგაზრდული თავგანწირვა.....	110
ო, ხელმწიფე.....	114
ახალგაზრდა მასწავლებელი.....	121
ქაბაზე აღმართული კერპი.....	127
ჰიჯრეთის ნებართვა.....	129
სახიფათო დავალება.....	131
ორი სარტყელის მატარებელი.....	133

ნაწილი მესამე

მედინას პერიოდის ახალგაზრდები

ობოლი ბიჭები.....	138
ახალგაზრდა გოგონები.....	139
ალლაჰის შუამავლის სამსახურში.....	140
ისლამის ახალგაზრდა ჯარისკაცები.....	143
ლამის ნამაზი.....	147
რაოდენ ლამაზი ახალგაზრდაა.....	149
ორი ახალგაზრდის ქორწინება.....	152
იუდეველი ახალგაზრდის რწმენა.....	154
მე მოვედი.....	156
ახალგაზრდა მეთაურები.....	160
ალლაჰის შუამავლის მედროშე.....	163
შეუტყე მათ.....	165
სამოთხით დაჯილდოებული ახალგაზრდა.....	167
ანგელოზების მიერ განბანული ახალგაზრდა.....	171
მეცნიერების მწვერვალზე.....	173
უთვისტომო ადამიანი.....	176
სამოთხის მეგობრობა.....	177

მომთმენი იყავი.....	180
წადი იქ, სადაც გენებოს.....	185
მორბენალი საჰაბე.....	187
საითკენ გაგინევია.....	196
ჰადისის მეცნიერების ამომავალი მზე.....	202
ყელსაბამი.....	206
ალი სად არის.....	208
სამოთხეს.....	211
ფული არ მაქვს.....	221
ჩვენება მინდოდა.....	214
სარდლის დანიშვნა.....	217
ნეტავ გაგეგზავნათ.....	219
მტირალა აქლემი.....	220
მე მიქომაგე.....	221
ბრძანე რაც გენებოს.....	222
მოთმინება ავადმყოფობის გამო.....	224
მათ არ იმარხულეს.....	225
გინდათ.....	226
მაპატიე, ჩემო ალლაჰო.....	229
ნამაზს ლოცულობდა.....	230
საუკეთესო მცოდნე.....	232
ფოთლის ჯარისკაცები.....	234
მიყვარხარ.....	237
ბრძოლა ხრიკია.....	243
ამ დღეებისთვის.....	250
სრულწლოვანი ახალგაზრდა.....	254
მესჯიდი ჰარამის მუეზზინი.....	264
ახალგაზრდების ბატონები.....	265
მწერალი საჰაბე.....	267
გაფრთხილება.....	271
წარმოთქვი სურვილი.....	273
ახალგაზრდა სარდალი.....	277
თქვენც შეგიძლიათ ერთ-ერთი მოხალისე იყოთ.....	279

შესავალი

რაჰმანი და რაჰიმი ალლაჰის სახელით...

უსაზღვრო მადლობა უზენაეს ალლაჰს, რომელმაც წილად მარგუნა ახალგაზრდა თანამიმდევრების შესახებ ბრწყინვალე ნაშრომის დანერა.

სალათი და სალამი მის უსაყვარლეს შუამავალს.

სალამი მის ბედნიერ თანამიმდევრებს.

ბედნიერების ეპოქაში, ისლამის წმინდა გზაზე, უკეთილშობილეს შუამავალზე ძლიერ და გულწრფელად შეყვარებულ, მისი აღმავლობისათვის მებრძოლ, მუდამ თავგანწირულ თანამიმდევართაგან უმეტესი ახალგაზრდები იყვნენ, რომლებიც წმინდა შუამავალს, სიცოცხლითა და მთელი სიმდიდრით მხარს უჭერდნენ და გვერდით ედგნენ. ამ თვალსაზრისით, არ იქნებოდა შეცდომა, თუკი ისლამს ახალგაზდულ მოძრაობას ვუწოდებთ.

ახალგაზრდა თანამიმდევრებმა, რწმენის გამო მიატოვეს მდიდრული, ავტორიტეტული და თავისუფალი ცხოვრება. მათ წამების ატანის ფასადაც კი ალლაჰის შუამავლის გვერდით დგომა ირჩიეს. ამის უმთავრესი მიზეზი, მათდამი შუამავლის ნდობა, დაფასება და პასუხისმგებლობის საკუთარ თავზე აღება იყო. ამის წყალობით ახალგაზრდა თანამიმდევრებმა თავიანთი ნიჭის თავისუფლად გამოყენებისთვის ხელსაყრელი მომენტი იპოვეს.

ალლაჰის შუამავალმა, ისლამის აღმავლობისა და

ცხოვრებაში გატარების მხრივ მათ მნიშვნელოვანი ვალდებულება დააკისრა. გარდა ამისა, მათ მომავალში უფრო საპასუხისმგებლო საქმეებიც ელოდებოდათ. ამგვარად, წმინდა შუამავალმა ისინი თავაზიან, საკუთარ თავზე მინდობილ და ჩამოყალიბებულ ადამიანებად აღზარდა. მან ისინი შუამავლური ზნეობით, ენერგიულ და გამბედავ ადამიანებად მოამზადა და ცნობიერებაში გაუთავისა, რომ ეს ყველაფერი ალლაჰის გზაზე გაეხარჯათ.

ალლაჰის შუამავალი ბრძანებს:

„მე მხოლოდ და მხოლოდ მასწავლებლად მოვევლინე სამყაროს.“ (იბნი მაჯე, მყადდიმე 17)

თანამიმდევრებმა ცოდნა კაცობრიობის ისტორიაში უდიდესი მასწავლებლიდან მიიღეს და სამყაროს მბრწყინავი ვარსკვლავები გახდნენ. ისინი ალლაჰის რწმენის, ისლამის გავრცელების გზაზე გამოჩენილი თავგანწირული სამსახურით სამაგალითო ახალგაზრდებად წარმოგვიდგნენ. მათ შორის ბევრი ისტორიაში სახელმწიფო მმართველების, გუბერნატორების, სარდლების, მოსამართლეების, სწავლულებისა და მეცნიერების რანგში გვხვდება.

სწორედ, ამ ახალგაზრდა თავგანწირული თაობის მეშვეობით, ისლამი ნახევარი საუკუნის ტოლ, მოკლე დროში სამ კონტინენტზე გავრცელდა და მთელი მსოფლიო მოიცვა.

ჩვენი მიზანია, ამ ნაშრომის წყალობით შევახსენოთ, რომ დღესაც ისლამისა და წმინდა შუამავლის უანგარო ერთგულების, ისეთივე შესაძლებლობა არსებობს როგორც მაშინ იყო. ვინაიდან მისი შუამავლობა განკითხვის დღემდე გრძელდება და უეჭველია, რომ ის სულიერად ყოველთვის თავის მიმდევრებთან ერთად არის.

კეთილშობილმა ომარმა, თანამიმდევრების მოტრფიალეთ ასეთი რჩევა მისცა: „ვინც ისე გააკეთებს, როგორც ისინი იქცეოდნენ მათ დაემსგავსება.“

გარდა ამისა, ამ საკითხთან დაკავშირებით არც შემდეგი ჰადისი უნდა დავივიწყოთ. *„ჩემი თანამიმდევრები მოციმციმე ვარსკვლავებივით არიან, ვინც მათ შუქს გაჰყვება, სწორ გზას იპოვის.“*

ვიმედოვნებთ, რომ წიგნს ასეთი ხედვით წაიკითხავთ და ის თქვენთვის სასარგებლო გახდება.

გარჯა ჩვენგან, ჯილდო ალლაჰისგან...

ვეისელ აქჰანია.

ნაწილი პირველი

ნძინდჷ შოქძუკლის
ახალგაზღვრინა

უზენაესი ალლაჰის უკეთილშობილესი შუამავალი ყველა იმ ლამაზ თვისებას ფლობდა, რაც იდეალურ ახალგაზრდას შეიძლება ახასიათებდეს. იგი, ჭაბუკ თაობაში საუკეთესო ხასიათის მატარებელი იყო. ის თავაზიანი, ხელგაშლილი, სიკეთისმოყვარული, სამართლიანი, მშრომელი, საქმის უნაკლოდ გამკეთებელი და კეთილი ზნეობის განსახიერება გახლდათ.

ადამიანების მიმართ კეთილი დამოკიდებულებით ყველას ნდობა და მონონება დაიმსახურა. ამიტომაც საზოგადოებაში მის სიტყვას ყველა პატივს სცემდა. ჯერ კიდევ ახალგაზრდობაში, მექელი ხალხის გულებში, მან უდიდესი პაივისცემისა და ნდობის ტახტი დაიდო.

ყველამ კარგად იცის იმ ბედნიერი ახალგაზრდის შესახებ, რომელიც არასოდეს გაისვრიდა ხელს ბოროტებაში, არც უმოწყალო და დესპოტი ხალხის გვერდით დაიკავებდა ადგილს, თუმცა ჩაგრულ ხალხს დახმარების ხელს ყოველთვის უწვდიდა. ამიტომაც მექას ისტორიაში პირველად ჩამოყალიბებული, „ჰილფულ ფუდულის“ ანუ დღევანდელი შეფასებით, „სათნოებათა ასოციაციის“ მონინავე წევრი გახლდათ.

ეს ბედნიერი ახალგაზრდა — ნმინდა მუჰამმედი ასევე სიმართლისმთქმელი, ნარმატებული და ზედმინვენით სანდო ვაჭარი იყო.

მექაში გაფურჩქნილ ვარდს, უკეთილშობილეს მუჰამმედს, სიმპათიური და ზედმინვენით თავაზიანი პიროვნების იმიჯი ჰქონდა. იგი, არც ზედმეტად მსუქანი და, არც გამხდარი გახლდათ. მის ულამაზეს სახეს, განსაკუთრებული დიდრონი შავი თვალები უფრო თვალნარმტაცს

ხდიდა. მაღლმოსილებით აღსავსე თვალები, ზედმინწვნიტ მახვილი ჰქონდა. მოვლილი და ელვარე კბილები, „ლალის ყუთში ჩასმულ მარგალიტებს“ მოგაგონებდათ.

მას შავი და ტალღისებური თმა ჰქონდა. იგი როგორც თმის მოვლას, ასევე ჩაცმულობასაც დიდ ყურადღებას აქცევდა. წვერ-ულვაშიც სასიამოვნოდ და მოხდენილად ჰქონდა გაშვებული. მხრებამდე დაფენილ თმაზე დროდადრო სასიამოვნო სუნამოს იპკურებდა ხოლმე.

უკეთილშობილეს შუამავალს, ძალიან რბილი და საკმაოდ ეფექტური ხმა ჰქონდა. იგი ყოველთვის მომლიმარი და ტკბილმოუბარი იყო. ადამიანების დაფასება უყვარდა და ძალიან კარგად იცოდა, როგორ უნდა მოქცეოდა დიდებსა თუ პატარებს.

რადენ მაღმოსილი ხარ

საყვარელი შუამავალი, ახალგაზრდულ წლებს მექას ლიდერის, ბიძა ებუ ტალიბის მფარველობაში ატარებდა. იმ ხანებში მექაში გაჭირვებამ იჩინა თავი, ხალხს საარსებო ლუკმაპურის პოვნა უჭირდა. აღნიშნულმა ვითარებამ ადამიანები მეტისმეტად დათრგუნა. მათ უზენაეს ალლაჰზე ვედრებისა და მისგან დახმარების თხოვნის გარდა, სხვა გამოსავალი აღარ ჰქონდათ დარჩენილი.

მექელები ებუ ტალიბთან შეიკრიბნენ და წვიმისთვის ვედრება სთხოვეს. ის დათანხმდა და ბედნიერი ახალგაზრდა, უკეთილშობილესი მუჰამმედი თან წაიყვანა. ისინი წმინდა ქააბაში წავიდნენ, რადგან სჯეროდათ, რომ იქ აღვლენილ ვედრებას გამჩენი ღმერთი უპასუხოდ არ დატოვებდა. ებუ ტალიბმა გვერდით მდგომ ბედნიერ ახალგაზრდას საჩვენებელი თითი ცისკენ აანეგინა და უზენაეს ალლაჰს შეევედრა.

მოკლე დროში ზეცა ღრუბლებით დაიფარა, ებუ ტალიბმა ზემოთ რომ აიხედა და მოღრუბლული ცა დაინახა, უფრო მეტი მღელვარებით გააგრძელა ვედრება. სულ მალე ბარაქიანმა წვიმის წვეთებმა მექას გამოცოცხლება დაიწყო. მაშინ, როცა ზეციდან წყალობის წვეთები მიწას ეცემოდა, ებუ ტალიბის ლოყებზე სიხარულის ცრემლები იღვრებოდა.

ალლაჰის მფარველობაში16

მექაში, სადაც უდაბნოს კლიმატი მეფობს, ყველაზე ცოტა ნალექი მოდის. აქ წვიმა კოკისპირული იცის, რის შედეგადაც ნიაღვრები იწყებს ბობოქრობას. სწორედაც, ერთ-ერთი ასეთი თავსხმა წვიმის შედეგად წამოსულმა ნიაღვარმა წმინდა ქააბას დიდი ზიანი მიაყენა.

მექელებმა ქააბას რესტავრაცია გადაწყვიტეს. პირველ რიგში ყველა ერთად წმინდა სახლის შეკეთებისთვის საჭირო ქვის ზიდვას შეუდგა. უკეთილშობილესმა მუჰამმედმაც სამუშაო ტანსაცმელი ჩაიცვა და თანატომელებს მხარი აუბა.

ნაშუადღევს, როცა მზე ზენიტს მიაღწევდა, სულმემხუთველ სიცხეში მუშაობა გაუსაძლისი ხდებოდა. ბიძამისმა აბბასმა, უკეთილშობილესი შუამავალი გაოფლიანებული რომ დაინახა უთხრა:

– ძმისშვილო! ეს სამუშაო ტანსაცმელი გაიხადე, მხარზე დაიდე და დაისვენე.

უკეთილშობილესმა მუჰამმედმა ბიძის შეთავაზება გაითვალისწინა და უნდოდა უნიფორმა მხარზე დაედო, მაგრამ თუ ასე მოიქცეოდა, ის ადგილები გამოუჩნდებოდა, რომლის გაშიშვლებაც მისთვის შეუფერებელი იყო. როდესაც უნიფორმის გახდა დააპირა, ამ დროს თავბრუ დაესხა და ძირს დაეცა, რაც მისი შიშველი ტანის გამოჩენის დაუშვებლობის მაჩვენებელი იყო. უზენაესმა ალლაჰმა იგი ასეთნაირად დაიფარა. უკეთილშობილესი შუამავალი ამ მოვლენის შემდეგ დაფარვის საკითხთან დაკავშირებით უფრო ყურადღებით იქცეოდა.

მასაც დაუქანეთ

ეზუ ტალიბს დუქანი ჰქონდა, სადაც სხვადასხვა სახის ქსოვილებს ჰყიდდა. ქარავანთან ერთად სავაჭროდ წასვლა, რა თქმა უნდა, ძალიან მომგებიანი საქმე იყო, მაგრამ საამისოდ გარკვეული კაპიტალი სჭირდებოდა. ამავე დროს ქარავანზე თავდასხმა ხშირად ხდებოდა და შესაბამისი უსაფრთხოებაც დაცული არ იყო. ამიტომაც ეზუ ტალიბი მექარავნეებთან ერთად სავაჭროდ მხოლოდ მაშინ დადიოდა, როცა გზას დიდი და უსაფრთხო ქარავანი დაიკავებდა.

ერთხელ, სწორედ, ასეთი დიდი ქარავანი დამასკოში წასასვლელად ემზადებოდა. ეზუ ტალიბმა ამ ქარავანზე გაყოლა გადაწყვიტა და სავაჭრო საქონლის შეგროვებას შეუდგა. სახეგაბადრული ძმისშვილიც მას მთელი შემართებით ეხმარებოდა. უკეთილშობილესი მუჰამმედი გულში იმედს არ კარგავდა, რომ ბიძა ქარავანთან ერთად თან წაიყვანდა.

როგორც იქნა სამოგზაურო სამზადისიც დასრულდა. ეზუ ტალიბის ნათესავები მის გასაცვილებლად შეიკრიბნენ. გამომშვიდობების დროს, მან შეამჩნია, რომ ძმისშვილს მასთან ერთად წასვლის დიდი სურვილი ჰქონდა. ამიტომაც თან გაყოლა შესთავაზა. ნათესავები წინააღმდეგი წავიდნენ, ვინაიდან უკეთილშობილესი მუჰამმედი საამისო ასაკის არ იყო და შეშინდენ, რომ ხანგრძლივი მოგზაურობისას ავად გახდებოდა.

ეზუ ტალიბი იძულებული გახდა მათთვის მოესმინა. აქლემზე შეჯდა და როდესაც გასაცვილებლად შეკრებილ მეგობრებს ემშვიდობებოდა, უკეთილშობილესი მუჰამმედის ცრემლებით სავსე თვალები შენიშნა. მან ტკბილი ხმით უთხრა:

– ძმისშვილო, შენ რაღა მოგივიდა, გატყობ, რომ არ წაგიყვანე, იმიტომ ტირი?

ძმისშვილმა, ებუ ტალიბის აქლემს ავშარზე ხელი მოჭკიდა და ობლობის გამომხატველი სიტყვები წარმოთქვა.

– დიახ, მე, არც დედა მყავს და, არც მამა!...

საყვარელი ძმისშვილის სიტყვები, ებუ ტალიბს პირდაპირ გულში მოხვდა.

– ალლაჰის სახელს ვფიცავ, აუცილებლად წაგიყვან. ამის შემდეგ ერთმანეთისგან შორს არასოდეს დავრჩებით.

ამ ყველაფრის შემხედვარე ახლობლებმა ველარაფერი თქვეს.

ამგვარად, უკეთილშობილესი მუჰამმედი ბიძასთან ერთად გზას გაუდგა. რამდენიმე დღის შემდეგ ქარავანმა ქალაქ ბუსრას მიაღწია. (ბუსრა, დღევანდელი სირიისა და იორდანის საზღვრიდან 30 კმ-ის მოშორებით მდებარე ქალაქია.)

ქარავანი ქალაქის ცენტრის მიმართულებით, ნელ-ნელა წინ მიიწევდა. ამ დროს ქალაქ ბუსრას მონასტრის მღვდელი, ბაჰირა დიდი ყურადღებით ქარავანს თვალს ადევნებდა, ვინაიდან მოწმენდილ ცაზე არსებული ერთადერთი ღრუბელი ქარავანს თან დაჰყვებოდა. ბაჰირამ იფიქრა, რომ ამ ქარავანში ისეთი ძვირფასი ვინმე იყო, რომელსაც ალლაჰი მზის მწველი სიცხისგან განსაკუთრებულად იფარავდა.

ქარავანი, მონასტერთან ახლოს ერთ-ერთი ხის ძირას შეჩერდა. ამჯერად ხემაც ამ იდუმალებით მოცული ახალგაზრდის სიცხისგან დასაცავად ტოტები დაბლა დახარა. ბაჰირამ მუჰამმედს ყურადღებით ახედ-დახედა და მის მადლმოსილ სახეში უზადო მშვენიერება შეამჩნ-

ნია. მას ასეთი სიმპათიური და საყვარელი ახალგაზრდა ადრე არასოდეს ენახა.

ამ საოცარმა სურათმა ბაჰირას იმაზე ფიქრის საბაზი მისცა, რომ ამ ქარავანში მომავალი შუამავლობის ნიშნების მატარებელი პიროვნება იქნებოდა. იგი თავისთვის ფიქრობდა: „ნეტავ, ეს ის უკანასკნელი შუამავალი ხომ არ არის, რომლის შესახებაც წმინდა წიგნში წერია, რომელიც ობლად გაიზრდება, ბეჭებს შორის ნიშანი ექნება და მთელი კაცობრიობისთვის მოვევლინება?“

ამ საიდუმლოების შესასწავლად და ამოსახსნელად, ბაჰირამ მექარავენები საქმელზე მიიპატიჟა. სუფრაც გაიშალა და სტუმრები გემრიელ კერძებს შეექცნენ. ამ დროს ერთ-ერთმა მათგანმა, მოულოდნელი მიპატიჟების მიზეზის გასაგებად, თავი ველარ შეიკავა და ბაჰირას უთხრა:

– ჩვენ რამდენჯერმე მოვედით აქ, თან ყოველთვის ამ მიდამოებში ვბანაკდებოდით, მაგრამ შენ ასეთი ყურადღება არასოდეს გამოგიჩინია.

– მართალი ბრძანდებით, თქვენ სტუმრები ხართ და ამჯერად თქვენი გამასპინძლება ვისურვე — უთხრა ბაჰირამ და ეს პასუხი საკმარისად ჩათვალა.

უკეთილშობილესი მუჰამედის გარდა, ყველა ბაჰირასთან იყო მისული. მღვდელი ყველა იქ მყოფს ყურადღებით დააკვირდა, მაგრამ მათში ისეთი სახე ვერ აღმოაჩინა, როგორიც წმინდა წიგნში იყო აღწერილი. მათ შორის ისეთი ვინმე არ ჩანდა, ვისშიც შეიძლებოდა ეს სასწაულები ყოფილიყო. ბაჰირამ ივარაუდა, იქნებ ყველა არ მოსულაო და იკითხა:

– ბანაკში ხომ არავინ დარჩენილა? — იქვე მყოფებმა მიუგეს:

– მხოლოდ ერთი ახალგაზრდა დარჩა, რომელიც

სავაჭრო საქონელს დარაჯობს.

– გთხოვთ, მასაც დაუძახოთ, მანაც მიირთვას საჭმელი.

იქ მყოფთაგან ერთ-ერთი უკეთილშობილესი მუჰამედის მოსაყვანად წავიდა. ბერი ბაჰირა მათ დიდი მღელვარებით ელოდა. როდესაც უკეთილშობილესი მუჰამედი კარებთან გამოჩნდა, ბაჰირას გული მისდამი დიდი სიყვარულით აევსო და მაშინვე შინ შეიპატიჟა. სწორედ, ეს ახალგაზრდა უნდა ყოფილიყო ის პიროვნება, რომელზეც წმინდა წიგნი წინასწარმეტყველებდა. ბაჰირა მის ყოველ მიხრა-მოხრასა და ქცევას გაოცებული აკვირდებოდა. ჭამის შემდეგ ბაჰირა ბედნიერ ახალგაზრდას მიუახლოვდა და უთხრა:

– რალაც მინდა გკითხო, ოღონდ ლათსა და უზზაზე დაიფიცე, რომ მხოლოდ სიმართლეს მიპასუხებ.

იმ ბედნიერ ახალგაზრდას ხელით შექმნილი ღმერთებისთვის არასოდეს უცია თაყვანი. ადამიანის მიერ წმინდანად შერაცხულის, მაგრამ ალლაჰის მიერ უარყოფილის წინააღმდეგ ყოველთვის საკმაოდ მტკიცედ გამოდირდა.

– ლათისა და უზზას სახელით ნურაფერს მკითხავ, მე ისე არაფერი მძულს როგორც ისინი.

– მაშ, ალლაჰის გულისთვის მიპასუხე.

– ახლა კი შეგიძლია მკითხო, რაც გენებოს.

ბაჰირამ, წმინდა წიგნებში წინასწარმეტყველები შუამავლის შესახებ კითხვები დაუსვა. მას თითოეული მიღებული პასუხი სულ სხვა სიხარულსა და ბედნიერებას ანიჭებდა. ახალგაზრდის ყველა თვისება, მას წმინდა წიგნში დახასიათებულ პიროვნებასთან აიგივებდა. ბოლოს ბაჰირამ უკეთილშობილეს მუჰამედს, ზურგის ჩვე-

ნება სთხოვა. როცა ზურგზე შეხედა, მხრებს შორის შუამავლობის აღმნიშვნელი ნიშანი ნახა, რომელმაც ბაჰირა სრულიად დაარწმუნა იმაში, რომ ის ნამდვილად მომავალი შუამავალი იყო.

ბაჰირა, ებუ ტალიბს მიუბრუნდა და ჰკითხა:

– ეს შენი შვილია?

– დიახ.

– არა, ის შენი შვილი ვერ იქნება, რადგან შეუძლებელია, მას მამა ცოცხალი ჰყავდეს.

– მართალი ხარ, ის ჩემი ძმისშვილია.

– მამამისს რა მოუვიდა?

– მამა მაშინ დაეღუპა, როცა დედა მასზე ფეხმძიმედ იყო.

– მართალს ამბობ! დედა ცოცხალი ჰყავს?

– დედა, ექვსი წლის ასაკში გარდაეცვალა.

– მართალი ხარ.

– მუჰამმედი ახლავე უკან წაიყვანე, ვინაიდან ის მომავალი, უკანასკნელი შუამავალია. იუდეველები იმედოვნებენ, რომ ბოლო შუამავალი მათი ტომიდან მოევლინება. შენს ძმისშვილს დაინახავენ თუ არა მაშინვე მიხვდებიან, რომ მუჰამმედი ის შუამავალია, რომელსაც ისინი ელოდებიან. ამიტომაც შეშურდებათ და შესაძლებელია, მისი სიცოცხლის ხელყოფა განიზრახონ.

ებუ ტალიბმა, რომელსაც ძმისშვილი ძალიან უყვარდა, ამ სიტყვების გაგონების შემდეგ, თანხმობის ნიშნად თავი დახარა და ბაჰირას რჩევები გაითვალისწინა.

ცოდვეზისგან შორს

უკეთილშობილესმა შუამავალმა ახალგაზრდული წლების გარკვეული ნაწილი ვაჭრობას, ხოლო დანარჩენი დრო მწყემსობას დაუთმო. მამისგან მემკვიდრეობით მიღებულ და ებუ ტალიბის ცხვრებს ჯიადის საძოვრებზე აბალახებდა.

ისევე როგორც უკეთილშობილეს მუჰამმედს, მასზე ადრე მოვლენილ ყველა შუამავალსაც საქონელი უმწყემსია. ეს საქმე, შუამავლების მოსამზადებლად საუკეთესო ცხოვრებისეული გამოცდილება იყო. უზენაესი ალლაჰი საუკეთესო ზნეობის მქონე მუჰამმედს ხალხის მმართველად და ლიდერად ამზადებდა.

ერთ დღეს, საყვარელი მუჰამმედი, ცხვრის სამწყემსად იყო წასული. იმ საღამოსთვის თანატოლ ახალგაზრდებთან მისვლის სიტყვა ჰქონდა მიცემული. ამიტომ მწყემს მეგობარს თავის ცხვრებზე ყურადღების მიქცევა სთხოვა. ამხანაგი სიამოვნებით დათანხმდა, რის შემდეგაც უკეთილშობილესი მუჰამმედი მექას გზას გაუდგა.

ჯერ კიდევ ქალაქის შესასვლელში მუსიკის ხმა შემოესმა. სავარაუდოდ, ეს საქორწინო მზიარულება იყო. ინტერესმა შეიპყრო და იმ სახლისკენ წავიდა, საიდანაც მზიარულების ხმა ისმოდა. როდესაც ეზოს მიუახლოვდა, დაინახა, რომ მზიარულება საკმაოდ მაღალი ტემპით მიმდინარეობდა.

უკეთილშობილესი შუამავალი იქვე ჩამოჯდა და იფი-

ქრა, ცოტას მოვუსმენო, მაგრამ ბევრი დრო არ გასულა, რომ უცნაური რამ მოხდა. წამწამებზე საოცარი სიმძიმე დააწვა და ადგილზევე ღრმა ძილს მიეცა. იგი მეორე დილით, ამოსული მზის მწველმა სხივებმა გამოაღვიძა. ნეტავ სად ვარო, გაიფიქრა და ირგვლივ მიმოიხედა თუმცა ირგვლივ არავინ ჩანდა. ქორწილის მხიარულება შუალამემდეგ გრძელდებოდა, მაგრამ დილით ყველას ღრმად ეძინა.

ამგვარად, უზენაესმა ალლაჰმა იგი ისეთი გარემოდან დაიცვა, სადაც ალკოჰოლს სვამდნენ და ერთმანეთში არეული მამაკაცები და ქალები თავდავინწყებით მხიარულობდნენ.

უკან დაიხი

უკეთილშობილესი მუჰამმედი, ახალგაზრდობის წლებში, კერპებისთვის მოწყობილ საზეიმო მხიარულებას არასოდეს ესწრებოდა. თუმცა ერთხელაც, როცა ბიძა ებუ ტალიბი და ბიცოლა ყველაზე დიდ კერპ, ბუვანესთვის მოწყობილ საზეიმო მხიარულებაზე მიდიოდნენ, მუჰამმედსაც თან გაყოლა სთხოვეს, მაგრამ როცა შემოთავაზებაზე უარი მიიღეს, განაწყენებულებმა უთხრეს: „ჩვენ ღმერთებს პატივს არ სცემ, ვშიშობთ, ღმერთები არ გაგინყრენ და თავს რაიმე უბედურება არ დაგატეხონო.“ ბოლოს თავისი გაიტანეს და მისი ნაყვანა მოახერხეს. ფიქრობდნენ, ამჯერად მაინც დავიყოლიეთო.

მთელმა ოჯახმა კერპ ბუვანეს წინ პატივისცემით ქედი მოიხარა. ამ დროს ყველას აინტერესებდა, იმ ბედნიერმა ახალგაზრდამაც თუ მოიხარა ქედი? როდესაც თავი მალლა წამონიეს, ყველას მზერა უკეთილშობილეს მუჰამმედისკენ იყო მიმართული. მაგრამ ის ვერსად დაინახეს. როგორ შეიძლებოდა, რომ იგი უნებართვოდ იქაურობას გამოერებოდა. კერპებისადმი ბედნიერი ახალგაზრდის უპატივცემულობამ ისინი, კიდევ ერთხელ, დაამწუხრა. მაშინვე მისი ძებნა დაიწყეს და ბოლოს სადღაც შორს იპოვეს. იგი ძალიან შეშინებული იყო. ბიძა ებუ ტალიბმა და ბიცოლამ გაოგნებით ჰკითხეს:

- რა მოგივიდა, შვილო?
- მეშინია, თავს რაიმე უბედურება არ დამატყდეს.

– ბოროტება შენ არ შეგეხება, შენ მაღალი ზნეობის მქონე ახალგაზრდა ხარ. გვითხარი აბა, რა ნახე?

– როდესაც იმ კერპს მივუახლოვდი ხმა შემომესმა. ო, მუჰამმედ! უკან დაიხიე და ფრთხილად იყავი, კერპს ხელი არ შეახო, მეც იქაურობას უმაღლ გავეცალე.

ამ შემთხვევის შემდეგ მისმა ახლობლებმა მასში არსებული უცნაურობა უფრო უკეთ გაიგეს. ამის შემდეგ მსგავს ზეიმებზე ნაყვანას აღარ აიძულებდნენ. (იბნი სად, ტაბაყათი / 158)

უსამართლოვის წინააღმდეგ

მექაში უცხო ქალაქებიდან ჩასულ სტუმრებსა და ღარიბებს, ქონებისა და სიცოცხლის უსაფრთხოება გარანტირებული არ ჰქონდათ. მექაში სავაჭროდ მოსულ ნაკლებად შეძლებულ ხალხს ქონებას ძალით ართმევდნენ და სანაცვლოდ ფულს არ უხდიდნენ.

ერთხელაც, იემენელ ვაჭარს მექაში სავაჭრო საქონელი ჩამოეტანა. მექელმა წარჩინებულმა ასიმმა ყველა მისი საქონელი შეისყიდა. მაგრამ მიუხედავად იმისა, რომ მას სიტყვა მისცა, ფულს დროულად გადაუხდიდა, მას შემდეგ დიდი დრო გავიდა და იგი ვალის გადახდაზე არც კი ფიქრობდა. უფრო მეტიც, იემენელ ვაჭარს ამცირებდა და ისე ექცეოდა, თითქოს არც იცნობდა ბოლოს კი მასთან მისული კინწისკვრით მოიშორა. დაზარალებულ ვაჭარს არავინ ჰყავდა ისეთი, ვინც მის დახმარებას შეძლებდა.

ასეთი თავხედური საქციელით დადარდიანებულმა და გაკოტრებულმა ვაჭარმა ისეთი ადამიანების ძებნა დაიწყო, ვისაც მექაში სიტყვა ეთქმოდა. მაგრამ სამწუხაროდ, ასეთი ვინმე არ გამოჩნდა. კადნიერი ასის წინააღმდეგ გამოსვლა არავის სურდა. გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდილი ვაჭარი ქააბას წინ არსებულ, ებუ ყუბეისის მთაზე ავიდა და მოთქმა-გოდება დაიწყო.

მისმა ასეთმა მწუხარებამ ქალაქის სულგრძელი, კაცთმოყვარე ადამიანები გამოაფხიზლა. წმინდა შუამავლის

ბიძა, ზუბერი იემენელ ვაჭართან მივიდა და დარდის მიზეზი გამოჰკითხა. ვაჭარი ყველაფერს მოუყვა, საუბრის ბოლოს ზუბერიმა სიტყვა მისცა, რომ მას აუცილებლად დაეხმარებოდა. შემდეგ მექელებს ადამიანის უფლებების შელახვის წინააღმდეგ გამოსვლისკენ მოუწოდა. ქალაქის კაცთმოყვარე ადამიანებმა მას გვერდით დგომისა და მხარდაჭერის სიტყვა მისცეს. უკეთილშობილესი მუჰამედის მეთაურობით, მექას მოწინავე ოჯახების წარმომადგენლები ერთ სახლში შეიკრიბნენ.

საუბრის თემა, ადამიანის უფლებების დარღვევა იყო. ხანგრძლივი საუბრის შემდეგ, გადანყვიტეს ისეთი ორგანიზაცია ჩამოეყალიბებინათ, რომელიც სუსტი ადამიანების უფლებების დაცვას შეძლებდა და მათ დაეხმარებოდა. შემდეგ ყველა ერთად ქააბაში წავიდა ჰაჯერულ ესვედს აკოცეს, ხელები ცისკენ აღაპყრეს და შეჰფიცეს, რომ ქალაქში ნებისმიერი პიროვნების მიმართ უსამართლობის ჩადენის წინააღმდეგ გამოვიდოდნენ და ყველაფერს გააკეთებდნენ სამართლის განსამტკიცებლად.

დადებული ფიცის სისრულეში მოყვანისთვის, თავდაპირველად, ასის იემენელი ვაჭრისთვის ფული გადაახდევინეს. ამ შეთანხმებამ მექაში სიმშვიდე დაამყარა, ვინაიდან ქალაქში უკვე არსებობდა ორგანიზაცია, რომელიც ჩაგრულთა უფლებებს დაიცავდა.

მექაში უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, ჩაგრულთა უფლებების დასაცავად, ბედნიერი ახალგაზრდა აღნიშნულ ორგანიზაციაში აქტიურად მუშაობდა. იმ ადამიანის საქციელი, რომელიც ახალგაზრდულ ენერგიას, ასეთი სისათუთით, ხალხის კეთილდღეობისთვის იყენებს, ნამდვილად მისასალმებელია, ვინაიდან მისთვის ადამიანის ღირსეულ ცხოვრებას დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა. საზოგადოება მხოლოდ მაშინ შეძლებს მშვიდად და უსაფრთხოდ ცხოვრებას, როცა უმწეონი არ იჩაგრე-

ბიან და უთვისტომონი დაცულნი არიან. ვისაც მცირედენი სინდისი მაინც გააჩნდა, ასეთ საქმიანობაში თავისი ნვლილი უნდა შეეტანა.

საყვარელი შუამავალი შემდგომ წლებში ასე ამბობდა: „შეთანხმების წინააღმდეგ გამოსასვლელად, თუნდაც ნითელი აქლემები მოეცათ, მაინც არ დავთანხმდებოდი. დღესაც კი, თუკი ვინმე ასეთი ორგანიზაციის წევრად დამიძახებს, მზად ვარ სიამოვნებით ვემსახურო. . .“ (ჰაქიმ მუსთედრეჯი, II, 220 მ. ჰამიდულლაჰ, ისლამის შუამავალი I-53)

ჩინებული პარტნიორი

უკეთილშობილესი მუჰამმედი ახალგაზრდულ წლებში ვაჭრობაში გამოჩენილი სანდოობით, წარმატებითა და ალტრუიზმით ყველასთვის ცნობილი გახდა. იგი თავისი საქმიანობით, საქმის საუკეთესოდ შესრულებით, თავის სფეროში გამჭრიახობით ხალხის ყურადღებას იპყრობდა. მექელები მას, ერთობლივი ვაჭრობის, ან მისი მმართველობის ქვეშ ქარავნის შექმნისთვის ხშირად მიმართავდნენ.

მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან ახალგაზრდა იყო, მას საუკეთესოდ შეეძლო ქარავნის ორგანიზება და საამისოდ საკმაოდ მოხერხებულებიც გახლდათ. უკეთილშობილესი შუამავალი საჭიროებიდან გამომდინარე ზოგჯერ პარტნიორებთან ერთადაც საქმიანობდა. ამის ერთ-ერთი მაგალითი, თანამემამულე ქუეისთან ერთად მისი პარტნიორული მოღვაწეობაა.

უკეთილშობილეს შუამავალთან პარტიორობით აღფრთოვანებული ქუეისი, მისი მაღალ ზნეობრიობის შესახებ ასე მოგვითხრობს:

„მუჰამმედი ჩინებული პარტნიორი იყო.

წილის გაყოფის დროს, ხათრსა და რიდს არ ცნობდა. იოტისოდენადაც კი არ თვალთმაქცობდა. სამოგზაუროდ წასვლის დროს ზოგიერთ გასაყიდ საქონელს ვაძლევდი.

უკან დაბრუნებისას პირდაპირ მე შემომივლიდა. გაყიდული საქონლის ანგარიშით, სანამ კმაყოფილს არ გამხდოდა, მანამდე სახლში არ წავიდოდა, ხოლო, როცა მე წავიდოდი სავაჭროდ, საქონელს თვითონ მატანდა, როცა უკან ვბრუნდებოდი, ყველა ჩემი მეგობარი თავიანთი საქონლის შესახებ მეკითხებოდა.

მუჰამმედი კი ჩემი ჯანმრთელობის შესახებ მკითხავდა.

ნებისმიერ მდგომარეობაში, საყვარელი შუამავლის ღირსეული ქცევები მის პიროვნულობას უსვამდა ხაზს. ერთხელ, აბდულლაჰ იბნ აბუ ჰამსას, როდესაც რაღაც მიჰყიდა აბდულლაჰს ცოტაოდენი ვალი დარჩა მისაცემი. ამიტომ მან სთხოვა:

– თუ შეგიძლია, ცოტა დამელოდე და ფულს მოგიტან.

– კარგი, შეიძლება.

აბდულლაჰ იბნ ებუ ჰამსა ძალიან გულმავინცი ადამიანი იყო. გზაში მეგობარს შეხვდა, მასთან საუბარში გაერთო და როგორც ყოველთვის, ამჯერადაც მიცემული სიტყვა დაავინწყდა. დანაპირები სამი დღის შემდეგ გაახსენდა და მაშინვე იქით გაიქცა, სადაც უკეთილშობილეს მუჰამმედს დაემშვიდობა. როცა მივიდა თვალს არ უჯერებდა, ვინაიდან ეს ახალგაზრდა მას ისევ იქ ელოდა. მან ასე თავისი სიტყვისადმი ერთგულება და მაღალი ზნეობა გამოავლინა, რაც წესით ნებისმიერ ახალგაზრდას უნდა ახასიათებდეს. აბდულლაჰ იბნ ებუ ჰამსამ მის წინაშე სირცხვილით თავი დახარა, მაგრამ უკეთილშობილეს მუჰამმედს მისი ამგვარი საქციელის გამო წარბიც კი არ შეუკრავს, მხოლოდ ესლა უთხრა:

– დამალე მეგობარო, სამი დღეა აქ გელოდები. *(ებუ დავუდი, სუნენი, II, 317)*

უამრავ ასეთ შემთხვევაში, იგი მიცემულ სიტყვას არასდროს ღალატობდა. ყოველი ასეთი საქციელი ჩვენი ახალგაზრდობისთვის შესანიშნავ მაგალითად იქცა.

ჯერ დრო არ დამდგარა

საყვარელი შუამავალი ყოველთვის სახემომლიმარი და ტკბილმოუბარი პიროვნება იყო. თუმცა, ბოლო ხანებში ებუ ტალიბი ამჩნევდა, რომ ძმიშვილი რალაცნაირად შეწუხებული იყო, მაგრამ მიზეზს ვერ იგებდა. ეს, ალბათ, იმიტომ ხდებოდა, რომ საამისო მიზეზს ვერ ხედავდა. ებუ ტალიბი ფიქრობდა, ვინმემ რაიმე გულსატკენი სიტყვები ხომ არ აკადრაო. ბოლოს ძმისშვილს ელაპარაკა. ბიძის ხანგრძლივი დაჟინების შემდეგ, წმინდა შუამავალმა თავისი დარდის შესახებ მოუთხრო:

– ბიძა, რამდენიმე ღამეა ჩემთან სამი პიროვნება მოდის, მიყურებენ და ერთი მათგანი დანარჩენებს ეუბნება:

– ეს ის არის, მაგრამ ჯერ დრო არ დამდგარა. . .

ებუ ტალიბმა ნუგეშის მიცემისა და დანყნარების მიზნით უთხრა:

– აქ საშიში არაფერია, ეტყობა გესიზმრა.

ამის შემდეგ რამდენიმე დღე გავიდა. ერთ ღამეს ანალოგიური შემთხვევა განმეორდა. ამჯერად საყვარელმა შუამავალმა ბიძას, ებუ ტალიბს უთხრა:

– ბიძა, შენ რომ გაიმბე ის პიროვნება ისევ მოვიდა. ამჯერად გულმკერდზე ხელით შემეხო. უფრო მეტიც, მისი ხელის სიცივეს ახლაც ვგრძნობ.

ებუ ტალიბი ვალდებული იყო გაეგო, თუ რას ნიშნავდა ეს უცნაური შემთხვევა. ძმისშვილის გამო ღელავდა, ეშინოდა, ეს მდგომარეობა მომავალში ცუდ რამეში არ გადაზრდილიყო. მექაში ძალიან ცოტა იყო ისეთი ვინ-

მე, რომელსაც ასეთი იდუმალი რამე გაეგებოდა. მან, ძმისშვილი მათ შორის ყველაზე სანდო ადამიანთან წაიყვანა, ყველაფერი დაწვრილებით მოუყვა და ბოლოს დაამატა:

— მისი გამოჯანმრთელება მინდა.

მკურნალმა უკეთილშობილესი მუჰამმედი პირქვე დაანვინა და მკურნალობა დაუნყო. ამ დროს ბეჭებს შორის შუამავლობის ბეჭედი დაუნახა. მტრედის კვერცხის ოდენა ბეჭედი, სულაც არ ჰგავდა იმ ხალს, რომელიც შეიძლება, ნებისმიერ ადამიანს ჰქონოდა. იკითხა, ეს ხალი თანდაყოლილი იყო თუ შემდეგში გაუჩნდა. როცა გაიგო, რომ ხალი დაბადებიდან ჰქონდა, თქვა: „იქნებ ეს ახალგაზრდა ის უკანასკნელი გადამრჩენელია, რომელსაც მთელი კაცობრიობა ელის“. მან კიდევ რამდენიმე პროცედურის შემდეგ დაასკვნა:

– ებუ ტალიბ! ის სრულიად ჯანმრთელი და სუფთაა.

– მას სიკეთის ნიშნები აქვს. თუკი იუდეველები მუჰამმედს ხელში ჩაიგდებენ, იმის გამო, რომ მათი ტომიდან არ არის, შეშურდებათ და ბოროტად მოექცევიან. რასაც მუჰამმედი ხედავს ეშმაკები არ არიან. ისინი მისი გულის შუამავლობისთვის მომამზადებელი ანგელოზები არიან.

სწავლულის ამ სიტყვებზე როგორც ებუ ტალიბმა, ასევე უკეთილშობილესმა შუამავალმა შვებით ამოისუნთქა, ეს საშიში უკვე აღარაფერი იყო.

მომავალი შუამავალი

მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი ხატიჯე, სიმდიდრის, ღირსებისა და გვარიშვილობის მხრივ, მექაში ერთ-ერთი შეუდარებელი ქალბატონი იყო. მისი ამ უპირატესობებიდან გამომდინარე, მექელები მას სპეტაკ და უმნიკვლო ქალად მოიხსენიებდნენ.

ძვირფასი ხატიჯე მაშინ, როცა ქალს არაფრად თვლიდნენ, აბუჩად იგდებდნენ და სრულიად უფლებაშელახულ არსებად მიჩნევდნენ, იმდენად წინდახედული და გამჭრიახი იყო, რომ თავისუფლად შეეძლო, ქალაქებს შორის ვაჭრობა ეწარმოებინა.

ისე, როგორც ძვირფასი ხატიჯე, ასევე უკეთილშობილესი მუჰამმედიც ვაჭრობით იყო დაკავებული. მისი ლამაზი ზნეობით ყველა აღფრთოვანებული იყო. უფრო მეტიც, ვაჭრობაში მის უბადლო წესიერებასა და სამართლიანობაზე ყველა ლაპარაკობდა. უკვე დიდი დრო იყო გასული მას შემდეგ, რაც მექელმა ხალხმა მას ზედმეტ სახელად „მუჰამმედულ ემინი“, ანუ სანდო მუჰამმედი შეარქვა.

ძვირფასმა ხატიჯემაც ძალიან კარგად იცოდა ვაჭრობის სფეროში უკეთილშობილესი მუჰამმედის დიდი წარმატებებისა და სამართლიანობის შესახებ.

მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი ხატიჯე, რომელიც ქარავანს დამასკოსა და იემენის მიმართულებით აგზავნიდა, ამ გრძელ და სარისკო მოგზაურობაში ვერ

დადიოდა, ამიტომაც სანდო ადამიანებთან თანამშრომლობდა. იმ დღეებშიც ისეთ ვინმეს ეძებდა, ვისაც დამასკოს მიმართულებით ქარავნის გაძლოლას მიანდობდა. ამის შესახებ ნაცნობ ვაჭრებს შეატყობინა.

ამ ამბავმა ალლაჰის შუამავლის ბიძა, ებუ ტალიბამდეც მიაღწია. მაშინვე ძმისშვილთან მიირბინა და უთხრა:

– ჩემო ძმისშვილო! ხატიჯე ისეთ ხალხს ეძებს, ვისაც სავაჭრო საქონელს ანდობს. ვფიქრობ, რომ შენ შესახებ ბევრი კარგი რამ სმენია და სხვების ნაცვლად, შენ ავირჩევს. მითხარი, როგორი აზრია?

უკეთილშობილესმა მუჰამედმა კითხვაზე პასუხის მომლოდინე ბიძას სახეზე შეხედა და უთხრა: „ისე იყოს, როგორც გენებოს“.

ებუ ტალიბმა მაშინვე ძვირფას ხატიჯესთან მიირბინა. ცოტა საუბრის შემდეგ სიტყვა დამასკოში წამსვლელ ქარავანზე ჩამოვარდა. ძვირფასმა ხატიჯემ საუბარში ისიც აღნიშნა, რომ ამ საქმის დავალებას მუჰამედისთვის ფიქრობდა. შემდეგ კი საუბარი მისი დადებითი ხასიათის შესახებ დაიწყო.

საუბრის ბოლოს, ებუ ტალიბი და ძვირფასი ხატიჯე შეთანხმდნენ, რომ დამასკოში წამსვლელ ქარავანს მუჰამედი უხელმძღვანელებდა. ძვირფასი ხატიჯე მას ყველაზე მეტად სანდო მსახურს, მეისერეს მიამაგრებდა. მეისერე მოგზაურობის დროს მუჰამედის სამსახურში უნდა ყოფილიყო და უკან დაბრუნების დროს, რასაც ნახავდა, ყველაფერი თავისი ქალბატონისთვის უნაკლოდ უნდა მოეყოლა.

ბოლოს, როგორც იქნა, ქარავნი გზას გაუდგა და სამთვიანი მოგზაურობაც დაიწყო. მოგზაურობის დროს მიქარავნეებს უკეთილშობილესი მუჰამედის უკეთ გაც-

ნობის საშუალება მიეცათ. ხანგრძლივი და დამღლევი მოგზაურობის შემდეგ, ქარავანმა ქალაქბუსრას მიაღწია. უკეთილშობილესმა შუამავალმა საქონელი ბუსრას ბაზრობაზე გაყიდა და საყიდლების აღება დაიწყო.

ამ დროს მეისერემ, წმინდა შუამავლისა და ერთი ვაჭრის კამათს მოჰკრა ყური. მან თავი ვალდებულად ჩათვალა, გაეგო, თუ რა ხდებოდა მათ შორის. როცა მიუახლოვდა, იმ დროს ვაჭარი მუჰამმედს იმდროინდელ, უდიდეს კერპებად ცნობილ ლათსა და უზაზე დაფიცებას სთხოვდა. ალლაჰის შუამავალი კი ეუბნებოდა:

– მე მათ სახელზე არასოდეს დავიფიცებ. ამქვეყნად მათზე უფრო მეტად არაფერი მეზიზღება.

უკეთილშობილესი შუამავლის მტკიცე პოზიციის შემდეგ, ვაჭარმა დაფიცება აღარ დაიჟინა. შეთანხმება შუამავლის სასიკეთოდ დასრულდა.

როდესაც წმინდა შუამავალი იქიდან წავიდა, ვაჭარმა მეისერესთან მიიღბინა და ჰკითხა:

– ვინ არის ის კაცი რომელმაც ყველაზე დიდ კერპებზეც კი არ დაიფიცა? იმ კაცს იცნობ? — მეისერეს პასუხის გაცემა არ დააცალა და უთხრა:

– ფრთხილად მას ყურადღება არ მოაკლო, დარწმუნებული ვარ, ის მომავალი შუამავალია.

უკეთილშობილესი შუამავალი ბუსრას შემდეგ დამასკოში წავიდა, იქაც საქმეები მოაგვარა. ქარავანმა გეზი მექასკენ აიღო და ხანგრძლივი მოგზაურობის შემდეგ, ისევ ბუსრაში შეისვენა. წმინდა შუამავალმა დასასვენებლად, ზეთისხილის ჩრდილს შეაფარა თავი.

ბევრი დრო არ გასულა, რომ ვიღაც უცნობი მამაკაცი მოვიდა. ეს ცნობილი ბერ-მონაზონი ნასტურა იყო. იგი მეისერეს ძალიან კარგად იცნობდა და ამიტომ როგორც

კი მასთან მივიდა მაშინვე ჰკითხა:

– იმ ჩრდილში მყოფი ადამიანი ვინ არის?

მეისერემ მიუგო:

– ის, ერთ-ერთი მექელი ახალგაზრდა, აბდულლაჰის ვაჟი, მუჰამმედია.

ნასტურამ მეისერეს მისი რამდენიმე თვისებების შესახებ ჰკითხა. სასურველი პასუხი რომ მიიღო, დარწმუნებულმა წამოიძახა:

– უეჭველად, ის არის მოსალოდნელი და თანაც უკანასკნელი შუამავალი.

ნასტურა ვერაფრით შორდებოდა იქაურობას. მეისერეს რამდენიმე კითხვა ისევ დაუსვა და სთხოვა მოეყოლა თუ რა უცნაურობები შენიშნა მასში მოგზაურობის პერიოდში.

მეისერემ მას ვაჭრობის დროს მომხდარის შესახებ უამბო. ნასტურაში მღელვარებამ უფრო იმატა.

– კიდევ ვიმეორებ, ვფიცავ, ის ჩვენი მომავალი შუამავალია. მას, აუცილებლად, დიდი ყურადღება მიაქციე. ნეტავ, მოვესწრებოდე იმ დროს, როცა მას შუამავლობა ეუნყება.

ქარავნის შესვენების დრო ამოიწურა და მექასკენ გზა განაგრძეს. მიუხედავად იმისა, რომ ცა მოწმენდილი იყო და მცხუნვარე მზე კაშკაშებდა ღრუბლის ორი ნაწილი ქარავანს მუდამ თან დასდევდა. მეისერე გაკვირვებით უცქერდა ღრუბელს, რომელიც მათი შეჩერების დროს ჩერდებოდა, ხოლო სვლის დროს უკან დაჰყვებოდა. წმინდა შუამავალი კი ისე თითქოს არაფერი ხდებოდა, წინ მიიწევდა.

ქარავანი მექაში რომ შედიოდა, ძვირფასი ხატიჯე,

სახლის მეორე სართულიდან იყურებოდა და მათ მოსვლას ელოდებოდა. ღრუბელი, რომელიც მათ აცილებდა, მეისერეს მსგავსად, ძვირფასმა ხატიჯემაც შენიშნა. უკეთილშობილესი მუჰამმედის სამართლიანობისა და უბადლო ხელმძღვანელობის წყალობით ქარავანი მექაში მშვიდობიანად და უსაფრთხოდ დაბრუნდა. ამასთან ერთად, წინა სავაჭრო ქარავანთან შედარებით უფრო მომგებიანიც აღმოჩნდა. ძვირფასმა ხატიჯემ მას იმაზე მეტი გადაუხადა, ვიდრე შეჰირდა.

ნაწილი მეორე

მეცხე პეტიოლის
ახალგაზრდები

ნამაზთან ერთად მოსული ჰილანიტი

მას შემდეგ, რაც პირველი ზემთაგონება გარდ-
მოევლინა, უკეთილშობილესი მუჰამმედი, დასამშვიდე-
ბლად, სასაიერნოდ მინდორში გავიდა. ამ დროს, ადამიან-
ნის ფორმაში, მთავარანგელოზი ჯიბრილი გამოეცხადა,
რომელმაც ფეხის ქუსლი მიწას დაჰკრა. იქიდან წყალმა
იჩქეფა და ჯებრაილმა აბდესის ალება დაიწყო.

უკეთილშობილესი შუამავალი აბდესის ალებისას მას
ყურადღებით აკვირდებოდა. შემდეგ კი თავადაც იგივე
გაიმეორა. ახლა უკვე ჯერი ნამაზზე მიდგა. ჯიბრილ-
მა ესეც ასწავლა და ორივემ ერთად ორი მუხლი ნამაზი
ილოცა.

ზემთაგონების შემდეგ, ნამაზის საკმაოდ საყურადღე-
ბო საკითხია. ნამაზი რწმენის ქმედებაში გამომხატვე-
ლი უმთავრესი ღვთისმსახურებაა. ნამაზს ისლამის
ცხოვრებაში უმთავრესი ადგილი უჭირავს. ის იმდენად
მნიშვნელოვანია, რომ რწმენის შემდეგ, რიგით მეორე
ვალდებულებაა. უზენაესი ალლაჰი ნამაზს რწმენის გა-
მოვლინებად აფასებს. მორწმუნე ადამიანი თავის რწმე-
ნას მხოლოდ მისი შესრულებით გამოხატავს.

რელიგიური ცხოვრება ჯანსაღ ხასიათს მხოლოდ ნა-
მაზის სრულფასოვნად შესრულებით იღებს. გარდა ამი-
სა, მუსლიმი ადამიანის მიერ საუკეთესო ზნეობის შესა-
ძენად აუცილებელი ქმედება ისევე ნამაზია.

სასურველი სილამაზით დამშვენებული და სიკეთით
აღვსილი უკეთილშობილესი შუამავალი სახლში დაბრუნ-
და. ყველაფერი, რაც ნახა, ძვირფას ხატიჯეს დანვრილე-
ბით მოუყვა და აბდესის ალება ასწავლა. შემდეგ კი ორივე

ერთად სალოცავად დადგნენ.

მათ მიერ ნამაზის ლოცვას თვალყურს ერთი ახალგაზრდა ადევნებდა. ეს წმინდა შუამავლის მიერ მფარველობაში აყვანილი, ებუ ტალიბის შვილი, ალი გახლდათ.

კეთილშობილი ალი, წმინდა შუამავალს გაკვირვებულნი უცქერდა. იგი ამ ძვირფასი ადამიანის ასეთ უცნაურ ქმედებებს პირველად ხედავდა. პრინციპში, ნამაზის დროს შესრულებული ასეთი მოძრაობები მისთვის უმნიშვნელოვანესი იყო. კეთილშობილი ალი გაოცებული ადევნებდა თვალს და ფიქრობდა: „ნეტავ, სად არის ის არსება, ვისზეც ესენი ლოცულობენ, კერპი არსად ჩანს, ნუთუ ისინი უხილავ არსებას სცემენ თაყვანს?“

ნამაზის დასრულებამდე მას ეს ფიქრი არ ასვენებდა. როდესაც ლოცვა დაამთავრეს, ალიმ წმინდა შუამავალს დიდი ინტერესით ჰკითხა:

– მიპასუხეთ, თქვენი ქმედება რას ნიშნავდა?

– ეს, უზენაესი ალლაჰის რჯულია. შენ მე მოგინოდებ, ინამო მისი და უარყო ლათი და უზა, რომელსაც ადამიანისთვის არც სიკეთის და არც ბოროტების მოტანა შეუძლია.

– ამ რჯულის შესახებ არაფერი მსმენია, აუცილებლად, მამას უნდა ვესაუბრო.

– ალი! რასაც გეუბნები ის გააკეთე, ხოლო თუ არ გააკეთებ, მაშინ არავის არაფერი უთხრა.

კეთილშობილმა ალიმ იმ ღამით ლოგინში დაწვა, მაგრამ თვალს ძილი არ ეკარებოდა. გული უწუხდა იმის გამო, რომ წმინდა შუამავალს უარყოფითი პასუხი გაცა. ვინაიდან ის ამქვეყნად ერთადერთი ადამიანი იყო, ვინც ყველაზე მეტად უყვარდა. ფიქრობდა, რომ ეს შესანიშნავი პიროვნება ისეთ რამეს არასოდეს შესთავაზებ-

და, რაც მას ზიანს მოუტანდა. მამისთვის კითხვის დასმა თავიდან ამოიგდო. მთელი ღამე მოუსვენრად გაათენა. დილით როცა უკეთილშობილესი შუამავალი ოთახიდან გამოვიდა, მასთან მივიდა და ჰკითხა:

– რა იყო ის, რასაც გუშინ მეუბნებოდით? –წმინდა მუჰამმედი ტკბილად გაუღიმა და მიუგო:

– ლათსა და უზას უარყოფ და იტყვი: „ლა ილაჰე ილლაჰლაჰუ ვეჰდეჰუ ლა შერიქელეჰ“ „არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა, ის ერთადერთია და მას არ ჰყავს ტოლი და მოზიარე“.

კეთილშობილი ალი, სწორედ, ამ წუთს ელოდა. წმინდა მუჰამმედის სიტყვები დიდი სიამოვნებითა და ხალისით მრავალჯერ გაიმეორა და ისლამის ბრწყინვალე შუქით გაცისკროვნდა.

კეთილშობილი ალი მოგვითხრობს:

„წმინდა მუჰამმედი ორშაბათ დღეს შუამავლად იქნა მოვლენილი. მე სამშაბათ დღეს ვალიარე ისლამი. მე პირველი მამაკაცი ვარ, რომელმაც ალლაჰის შუამავალთან ერთად ნამაზი ვილოცე.“

ყოველთვის მის გვერდით ვიყავი. ვერასოდეს დავინწყებ იმას, თუ როგორ ესალმებოდნენ მას გზაში ხეები და ქვები“. „ესსელამი ალეიქე ია რესულულლაჰ“ (სალამი შენდა ალლაჰის შუამავალს)“.

პირველ ხანებში წმინდა შუამავალი ღვთისმსახურებას სხვებისგან ფარულად ასრულებდა. როდესაც ნამაზის დრო მოახლოვდებოდა, მექადან გადიოდა. კეთილშობილი ალიც მას დაჰყვებოდა, ნამაზს ერთად ილოცავდნენ და უკან ბრუნდებოდნენ.

როცა ალის დეიამ, ფატიმამ გაიგო, რომ წმინდა მუჰამმედი ადამიანებს ახალ რჯულისკენ მოუწოდებდა,

ებუ ტალიბს უთხრა: „მუჰამმედთან ალის გამუდმებული ყოფნა ძალიან მაშფოთებს, მეშინია თავს რაიმე უბედურება არ მოახვიოს“. ამ ამბავმა ებუ ტალიბიც შეაშფოთა, რის შემდეგაც შუამავალსა და ალის თვალყურის დევნება დაუწყო. ბოლოს და ბოლოს, როგორც იქნა, დაინახა, რომ მათ ერთ-ერთ მდელზე ნამაზის ლოცვა დაიწყეს. ებუ ტალიბი დიდხანს გაკვირვებული უყურებდა. კეთილშობილ ალივით, მასაც იგივე აზრებმა გაუელვა თავში. ნეტა სად იყო ის არსება, ვისზეც ისინი ლოცულობდნენ. ებუ ტალიბი ძალიან დააინტერესა ამგვარმა ქმედებებმა, მათთან მივიდა და ჰკითხა:

– ძმისშვილო! ეს რა რწმენაა?

– ბიძაჩემო! ეს ალლაჰის რწმენაა, მისი ანგელოზების რწმენაა, ალლაჰის შუამავლების რწმენაა. ჩვენი წინაპარი იბრაჰიმის რწმენაა. ამისთვის ალლაჰმა მე ამირჩია და მთელი კაცობრიობის შუამავლად მომავლინა. შენ ყველაზე ღირსეული პიროვნება ხარ, ვინც მე ამ რწმენის ქადაგებაში დამხმარება.

– მუჰამმედ! მე ჩვენი წინაპრების რწმენას ვერ უარვყოფ, მაგრამ სიტყვას გაძღვე, ყოველთვის შენი უღალატო მხარდამჭერი ვიქნები.

შემდეგ ებუ ტალიბი ალის მიუბრუნდა და უთხრა:

– შვილო, შენც მას მიჰყვები?

– მამიკო! მე ალლაჰისა და მისი შუამავლის ვინამე.

– ის შენ, მხოლოდ სიკეთისკენ მოგიწოდებს, არც შენ უღალატო მის გზას.

ებუ ტალიბის ამ სიტყვებმა წმინდა შუამავალი და კეთილშობილი ალი ძალიან გაახარეს. ამის შემდეგ, ალი წმინდა შუამავალს უფრო გაბედულად მიყვებოდა და მისი ყველაზე დიდი დამხმარე გახდა.

ტყუილად ნუ გაირჯებიან

უკეთილშობილი ალის გამუსლიმანების შემდეგ, ისლამის სხივით შუამავლის შვილობილი, ზეიდ ბინ ჰარისე გაცისკროვნდა. მაშინ ზეიდი თხუთმეტი წლის იყო. აქვე აღსანიშნავი და მეტად საინტერესოა ზეიდის ისტორია, თუ როგორ მოხვდა იგი შუამავლის ოჯახის წევრთა რიგებში.

უკეთილშობილესი მუჰამედისა და ძვირფასი ხატიჯეს შეუღლების პირველი წელი იდგა. ღრმად პატივცემული ხატიჯეს ძმისშვილი ჰაქიმი ხანგრძლივი მოგზაურობიდან ახლადდაბრუნებული იყო. ძვირფასი მამიდა მის სანახავად მივიდა. ჰაქიმმა ისურვა მისთვის საჩუქარი გადაეცა და უთხრა:

– მამიდა რამდენიმე მონა ვიყიდე. ჩემგან საჩუქრად, რომელიც გენებოს, ის აირჩიე.

ხატიჯემ მონები ყურადღებით შეამოწმა და ერთ პატარა ბავშვს დაადგა თვალი, ეს ყველაზე მოხერხებული იქნებაო.

როდესაც უკეთილშობილესმა შუამავალმა სახლში ახალი მოსამსახურე შენიშნა, ძვირფას ხატიჯეს ჰკითხა:

– ეს ბავშვი ვინ არის?

– ეს ზეიდა, ქელბის ტომიდან. იგი ჩემი ძმისშვილის მიერ ჩემთვის ნაჩუქარი მონაა.

უკეთილშობილესი შუამავალი ზეიდს ესაუბრა, მისგან მონად გახდომის ამბავი მოისმინა. სხვათა შორის, ზეიდი თავისუფალი ოჯახის შვილი გახლდათ. თუმცა, ტომის მტრებმა იგი, ერთ ღამეს, თავდასხმის დროს გაიტაცეს და მონათა ბაზარზე გაყიდეს. წმინდა შუამავალი ზეიდის მდგომარეობამ ძალიან დაამწუხრა და ხატიჯეს უთხრა:

– ხატიჯე! ზეიდი ჩემი მონა რომ ყოფილიყო, მას დაუყოვნებლივ გავათავისუფლებდი.

– თუ ასეა, ზეიდი შენი მონა იყოს. -მიუგო ძვირფასმა ხატიჯემ.

ამ სიტყვებით კმაყოფილმა შუამავალმა ზეიდი ნახა და სასიხარულო ამბავი აუწყა: „ზეიდ შენ დღეიდან თავისუფალი ხარ, შეგიძლია შენს მშობლებს დაუბრუნდე.“ ვინაიდან ზეიდი მექაში ძალიან შორი გზიდან იყო მოსული, მარტოს უკან დაბრუნება არ შეეძლო. გარდა ამისა, უკეთილშობილეს შუამავალსაც ძალიან შეეჩვია და მისგან განშორებაც არ უნდოდა. ამიტომ კაცობრიობის სიამაყემ მისი შვილობილად აყვანა გადაწყვიტა

ამის შემდეგ თვეები გავიდა. ზეიდი ახალგაზრდობას ამ ახალ სახლში, ქვეყნიერებაზე ყველაზე გულისხმიერი ადამიანების გვერდით ბედნიერად ატარებდა. შუამავლის ლამაზ ქცევებსა და გულთბილ მიდგომებს ზეიდის გული მოეგო.

როდესაც, ერთ დღეს, ზეიდი მექას ქუჩებში დადიოდა, რამდენიმე უცხო პირი მასთან მივიდა და ჰკითხეს:

– შენ ზეიდი გქვია?

– დიახ!

– მამაშენი ჰარისე ჩვენი მეგობარია, გვიცანი?

– მგონი გიცანით.

– აქ ვისთან ცხოვრობ?

– მუჰამედის სახლში.

– ზეიდ, მშობლები ყველგან შენ გეძებენ. ისინი შენს გამო ძალიან დამნუხრებულნი არიან.

– მათ უთხარით, მექაში ძალიან კარგი, ღისეული ადა-

მიანის სახლში ვცხოვრობ. ჩემ საძებნელად აქლემებს ტყუილად ნუ დაღლიან!

ქელბის ტომის ეს რამდენიმე პიროვნება მექაში ჰაჯის შესასრულებლად იყო ჩამოსული. უკან დაბრუნებისას ზეიდის შესახებ მშობლებს აცნობეს, რამაც ოჯახის წევრები ძალიან გაახარა. ზეიდის მამა ჰარისე და ბიძა ქალბი შვილის გადასარჩენად მექაში ჩავიდნენ. უკეთილშობილესი მუჰამმედის შესახებ ბევრი იკითხეს და როცა გაიგეს, რომ იგი წარმოუდგენლად კეთილი და სანდო ადამიანი იყო, დარდი შეუმსუბუქდათ. შემდეგ იგი იპოვეს. ზეიდის მამამ, ჰარისემ უკეთილშობილეს მუჰამმედს უთხრა:

– მუჰამმედ! თქვენ წმინდა მიწის მკვიდრი ხართ. მონას ათავისუფლებთ, ხოლო ტყვეს გამოკვებავთ. ჩვენი შვილის წასაყვანად მოვედით. იმედი გვაქვს ჩვენთვის სიკეთეს არ დაიშურებთ. ამისთვის უფრო ძვირს გადაგიხდით.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა შემდეგი პირობა წაუყენა:

– თქვენ ვაჟს გამოვიყვან. ოღონდ არჩევანი არ აიძულოთ, თუკი თქვენთან წამოსვლას ირჩევს, სანაცვლოდ არაფერი მიწა, მაგრამ თუკი ჩემთან დარჩენას ისურვებს, მას ვერაფრით დაგიტოვებთ.

– ძალიან სამართლიანად იქცევი, მოსალოდნელზე მეტი სიკეთე გაგვიკეთე.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა ზეიდს დაუძახა და ჰკითხა:

- ესენი ვინ არიან?
- ეს მამაჩემი – ჰარისეა, ის კი ბიძა, ქალბია.
- ჩემგან თავისუფალი ხარ, თუ გინდა მათ გაჰყევი,

თუ ისურვებ ჩემთან დარჩი.

ზეიდმა მამას და ბიძას ახედ-დახედა. ისინი უყვარდა, თუმცა წმინდა შუამავალი მათზე უფრო მეტად უყვარდა. მან კარგად იცოდა, რომ იმ გულისხმიერებას და სიტბოს, რომელიც შუამავალთან იგრძნო სხვაგან, თუნდაც მამასთან, ვერ იპოვიდა. ამიტომაც შემდეგი პასუხი გასცა:

– მე შენთან მინდა დარჩენა. — მამას, რომელიც მთელი თავგანწირვით შვილის დაბრუნებას ცდილობდა, მთელი ოცნებები წყალში ჩაეყარა.

– სირცხვილი შენ! დედ-მამასთან ცხოვრებას მონობა არჩიე!

ზეიდმა მამას უთხრა:

– მამა! მე მასში იმდენი კარგი რამ დავინახე, რომ ეს ადამიანი ყველაფერს მირჩევნია. მას არასოდეს დავშორდები.

ამის შემდეგ, უკეთილშობილესმა შუამავალმა ზეიდს ხელი მოჰკიდა და სტუმრებთან ერთად, ჰიჯრში მივიდა, სადაც ყოველთვის საინტერესო განცხადებები კეთდებოდა. იქ მექელების წინაშე ზეიდის შვილად აყვანა გამოაცხადა: *„მონმე იყავით, ზეიდი ჩემი შვილობილია. ის ჩემი მემკვიდრეა, მე კი მისი მემკვიდრე ვარ.“* ზეიდი ძალიან გახარებული იყო. აქ უკვე აღარაფრის გაკეთება შეიძლებოდა, ზეიდის მამა და ბიძა დარწმუნდნენ, რომ იგი უსაფრთხო და სანდო ოჯახში აღიზრდებოდა.

შუამავლის რწმუნებული

ალლაჰის შუამავალმა ისლამის ქადაგების დანაშაულის შემდეგ, ერთ მშვენიერ დღეს, კეთილშობილ ალის დაუცხა და უთხრა:

– ალი! ერთი ჭურჭლით კერძი მოგვიმზადე და ყველა ნათესავი მოიწვიე.

კეთილშობილი ალი მიხვდა, რომ ფარული ქადაგების დრო უკვე დასრულდა და საჯარო ქადაგების ჟამი დგებოდა. წმინდა შუამავალს იმ დღეებში უზენაესი ალლაჰისგან შემდეგი ბრძანება ზემთაეგონა. **„შენ თავდაპირველად ახლო ნათესავები გააფრთხილე!“** (სურა შუარა, აიათი 214)

კეთილშობილმა ალიმ შუამავლის ბრძანება შეასრულა, ყველა ნათესავი შეკრიბა. წმინდა შუამავალმა ალის მომზადებული კერძის მოტანა სთხოვა. თვითონ კი ხორცის ნაჭრები პატარა ნაწილებად დაჰყო, **„ბისმილლაჰ“** წარმოთქვა და მობრძანებულ სტუმრებს მიმართა: „ინებეთ, მიირთვიეთ!“ ყველამ დანაყრებამდე მიირთვა.

კეთილშობილი ალი მოგვითხრობს: „კერძი რომელიც მოწვეულმა სტუმრებმა მიირთვეს იმდენი იყო, რამდენიც ერთ ადამიანს ეყოფოდა.“ გარდა ამისა წმინდა შუამავალმა ალის რძის მოტანაც სთხოვა. ისე როგორც კერძი, რძეც ყველამ დანაყრებამდე დალია. ამ სასწაულით სტუმრები განცვიფრებული დარჩნენ.

სანამ უკეთილშობილესი შუამავალი სიტყვას წარმო-

თქვამდა, ებუ ლეჰებმა ახალი რწმენისადმი თავისი უარყოფითი დამოკიდებულება ყველას წინაშე აღიარა და თქვა: „საკვირველი რამ არის, მან თქვენ მოგაჯადოვათ!“ შემდეგ კი ალლაჰის შუამავალს შეურაცხმყოფელი სიტყვებით მიმართა: „არ მინახავს შენისთანა ვინმე, ვისაც ნათესავებისთვის ასეთი ბოროტება მოეტანოს“.

ამგვარი დაძაბული ვითარება სტუმრების დაშლის მიზეზი გახდა და უკეთილშობილეს შუამავალს არ მიეცა საშუალება ეთქვა ის, რისი თქმაც სურდა. გამომდინარე აქედან, მეორედ ისევ შეკრიბა ნათესავები და ასე მიმართა:

„ქება დიდება ალლაჰს ეკუთვნის. მისი მწამს და მას მივინდობი. დახმარებას მხოლოდ მისგან ვითხოვ. უეჭველია, რომ არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა, ის ერთადერთია, არ ჰყავს ტოლი და მოზიარე“.

— ვფიცავ ალლაჰს, თქვენ მძინარესავით მოკვდებით, შემდეგ თითქოს ღრმა ძილიდან იღვიძებდეთ, ისე აღსდგებით და ყველა თქვენი ნამოქმედარის გამო პასუხი მოგეთხოვებათ.

— სიკეთის სანაცვლოდ ჯილდოს, ბოროტების სანაცვლოდ კი სასჯელს მიიღებთ. ამას კი შედეგად, ან ჯოჯოხეთი, ან კიდევ სამოთხეში დარჩენა მოჰყვება. ადამიანთაგან პირველები თქვენ ხართ, ვისაც ამ გაფრთხილებას ვაუწყებ.

— მე თქვენ იმ ორი სიტყვის თქმისკენ მოგიწოდებთ, რომელიც ადვილად წარმოსათქმელია, მაგრამ სასწორზე მძიმედ იწონის. ეს ორი სიტყვა შემდეგია: უნდა აღიაროთ, რომ არ არსებობს სხვა ღვთაება გარდა ალლაჰისა და რომ მუჰამმედი მისი მონა-მსახური და შუამავალია.

— თქვენს შორის ვინ ისურვებს დამეხმაროს, იყოს ჩემი ძმა და დაიმსახუროს სამარადისო სამყოფელი?

მონვეულ სტუმართაგან კეთილშობილი ალის გარდა ფეხზე არავინ წამომდგარა. წმინდა შუამავალმა მას უთხრა: „შენ დაჯექი!“. კითხვა სამჯერ გაიმეორა. სამივეჯერ კეთილშობილი ალის გარდა ფეხზე არავინ დგებოდა. ამ შეკრებაზე წმინდა შუამავალმა მოსალოდნელი მხარდაჭერა ვერ მიიღო. ალიმ ამ სიტუაციას ველარ გაუძლო, ფეხზე წამოდგა და ასეთი გულწრფელი სიტყვა თქვა:

„ალლაჰის შუამავალო! თვალთახედვა მოკლე, მკვლავები სუსტი მაქვს და აქ მყოფთაგან ყველაზე მცირეწლოვანი ვარ. მაგრამ მიუხედავად ყველაფრისა, მე ყოველთვის დაგიცავ, შენს გვერდში ვიქნები და დაგეხმარები.“

წმინდა შუამავალმა, ამ სიტყვების მოსმენის შემდეგ, ალის მხარზე ხელი დაადო და თქვა: „ეს ჩემი ძმა, მეურვე და რწმუნებულია. ამ საქმეში ბიძამ მილაღატა, თუმცა ბიძაშვილმა მხარდაჭერა გამომიცხადა.“ (იბნი ქესირი, ელ ბიდაიე III-57)

აჰმედი მოვიდა?

უბედულლაჰის შვილი ტალჰა თვრამეტი წლის მექელი ახალგაზრდა იყო. თავისი მოხერხებულობით, გონებამახვილობითა და შორსმჭვრეტელობით ჯერ კიდევ ახალგაზრდობაში შეეძლო ვაჭრობის დამოუკიდებლად წარმოება. ერთხელ, ყურეიშელთა სავაჭრო ქარავანთან ერთად დამასკოს მიმართულებით სამოგზაუროდ წავიდა. როდესაც ქარავანი ბუსრაში მივიდა, ტალჰა თავის მეგობრებთან ერთად ქალაქის ბაზრობაზე სავაჭროდ გაემართა.

როცა ტალჰა ბაზრობაზე დადიოდა, ერთ-ერთი ბერმონაზონის ასეთ შეძახილებს მოჰკრა ყური:

– ვაჭარნო! არის თქვენს შორის ვინმე მექელი?

პასუხი ძალიან ახლოდან მოესმა.

– დიახ. მე ვარ მექელი ვაჭარი.

– აჰმედი დაიბადა? — იკითხა ბერ-მონაზონმა.

ტალჰამ გაკვირებით შეხედა და ჰკითხა:

– აჰმედი ვინ არის?

ბერ-მონაზონმა ასე მიუგო:

– აბდულლაჰის შვილი, აბდულმუტტალიბის შვილიშვილი. მას შუამავლობის მისია ამ თვეში უნდა დაეკისროს, ის უკანასკნელი შუამავალი იქნება. იგი მექაში დაიბადა, ქალაქში, სადაც ხურმის ბაღებია, ჰიჯრეთით

გადავა. ახალგაზრდავ! მიიღე ჩემგან რჩევა და მისი მიმდევარი გახდი! ნეტავ, იცოდე მასზე დახმარება როდენ დიდი მადლი და ბედნიერებაა.

ტალჰას ბერ-მონაზონის სიტყვები, მოგზაურობის დროს, მოსვენებას არ აძლევდა და ფიქრობდა: „ამ მისისთვის მუჰამედის გარდა, სხვა ღირსეული პიროვნება არავინ შეიძლება იყოს“. როდესაც მექაში დაბრუნდა, მეგობრებს მაშინვე ჰკითხა, იყო თუ არა რაიმე ახალი ამბავი. მეგობრებმა ჰკითხეს: „არ გაგიგია? მუჰამედულ ემინი, თავის შუამავლობას ამტკიცებს. ებუ ბაქრმაც უკვე მისი ინამა.“

ტალჰა ებუ ბაქრს კარგად იცნობდა. ის რბილი ხასიათის, გონიერი, თავდაჭერილი, ზრდილობიანი და სამართლიანი ადამიანი იყო. მასთან დაჯდომა, მისგან ყურეიშე-ბში მომხდარი მოვლენებისა და საგვარეულოს შესახებ ინფორმაციების მოსმენა ძალიან უყვარდა. კეთილშობილი ებუ ბაქრის მსგავსი ადამიანის მიერ მუჰამედის შუამავლობის დაჯერებამ ტალჰას ძალა და გამბედაობა შემატა. მაშინვე მასთან მივიდა და ჰკითხა:

- ო, ებუ ბაქრ! შენ ირწმუნე მუჰამედის?
- დიახ, ვინამე!.

შემდეგ ტალჰამ ბუსრას ბაზრობაზე მოსმენილი, ბერ-მონაზონის სიტყვები უამბო.

ებუ ბაქრი მას მიუბრუნდა და უთხრა: „ტალჰა, წამოდი მუჰამედთან! ამის შესახებ მასაც მოუყევი, მის სიტყვებს ყური უგდე და ალლაჰის რწმენა მიიღე“.

ორივე ერთად უკეთილშობილესი შუამავლის წინაშე წარსდგა. იგი ზემთაგონების მიღების შემდეგ, სულ სხვა სილამაზით შემოსილიყო. მის ულამაზეს სახეს მნათობი შუქი, თვალებს -ღვთიური ბრწყინვალეობა ადგა, რაც მისი შუამავლობის უდავო დადასტურება იყო.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა, ტალჰას ისლამი აუხსნა, ყურანის აიათები წაუკითხა, სანუთროსა და საიქიოს სილამაზის შესახებ ახარა. ტალჰამაც მას ბერ-მონაზონის სიტყვები მოუყვა და გაახარა.

ყურადღებით მოსმენილმა აიათებმა და შუამავლის სიტყვებმა ტალჰაზე დიდი ზეგავლენა მოახდინა, რის შედეგადაც, დიდი ხალისითა და ენთუზიაზმით, ისლამის რწმენით გაცისკროვნდა. *(იბნი სად, ეტ-ტაბაყათუ-ლ ქუბრა III -215)*

ოჯახის ნევრები და ახლობლები შოკირებულნი დარჩნენ, როცა გაიგეს, რომ ყურეიშელმა ახალგაზრდამ ისლამი აღიარა. ტალჰასთანა გონიერი ახალგაზრდისგან წინაპრების რწმენის ლალატი ვერ წარმოედგინათ. მისი გამუხლიმანება ყველაზე მეტად დედამისს, საბეს ანუხებდა, ვინაიდან შვილისთვის ტომის მეთაურობა სურდა.

საბემ ტალჰას წინაპრების რწმენაზე დასაბრუნებლად ნათესავებისგან დახმარება ითხოვა. მაგრამ მათმა გარჯამაც ფუჭას ჩაიარა, ტალჰას ვერ გადაათქმევინეს. როცა მიხვდნენ, რომ ტკბილი სიტყვით არაფერი გაეწყობოდა, გადანყვიტეს იგი ხალხის თვალწინ ეწამებინათ, იქნებ მის მიერ ისლამის უარყოფა ასე მაინც მოეხერხებინათ.

ტალჰას ხელები კისერზე გაუკრეს და მთელი ქალაქი ასე შემოატარეს. მას თან ამცირებდნენ და, თან მიათრევდნენ. მისი შეურაცხმყოფელი და მჩაგვრელი, მოხუცი დედის გარდა, სხვა არავინ იყო, თუმცა ეს ბედნიერი ახალგაზრდა ყველაფერს დიდი მოთმინებით იტანდა.

ერთ დღეს, უმონყალო წარმართმა „ყურეიშის ლომად“ წოდებულმა ნევფელმა ტალჰა და ებუ ბაქრი ჯერ ცალკე-ცალკე, შემდეგ კი ერთმანეთზე გადააბა და უმძიმესი ტანჯვის მისაყენებლად მექას უსახლკაროებს გადასცა.

(იბნი ჰიშამ, ეს-სირათულ ნებევიე, I-709, ეგვიპტე 1955; აბდურრაჰმან რეფათ ელ ბაშა, საჰაბეს ცხოვრების ამსახველი წყაროები. თარგმანი თავჯედდინ უზუნ I- 367, ქონია 1986)

მიუხედავად ყოველგვარი ტანჯვა-წვალებისა ტალ-ჰა მაინც აუღებელი ციხე-სიმაგრესავით მტკიცედ იდგა. წამითაც უკან არ დაუხევია. ბოლოს მაინც დარჩებოდა გამარჯვებული. ვინაიდან, როდესაც დედამისი სებე ისლამის სწრაფ გავრცელებას ნახავდა და ამ გზაზე შვილის დიდი თავგანწირვის მოწმე გახდებოდა, ეს მასზეც დიდ ზეგავლენას მოახდენდა და ჭეშმარიტ რწმენას აირჩევდა.

უცნაური სიზმარი

ჰალიდი, ყურეიშელ წარჩინებულთა მდიდარი და დიდგვაროვანი ოჯახის წარმომადგენლის, საიდის შვილი გახლდათ. იგი, ერთ მშვენიერ ღამეს, ნანახმა სიზმარმა შეაკრთო და გამოალევიდა. სიზმრად, აალებული ცეცხლის პირას იდგა, მამამისი კი მის ცეცხლში ჩაგდებას ცდილობდა. ამ დროს მას უკეთილშობილესმა შუამავლმა მიუსწრო, წელში ჩაავლო ხელი და ცეცხლში ჩავარდნისგან გადაარჩინა. ჰალიდმა გამოიღვიძა და ნანახ სიზმარზე დაფიქრდა. მან თქვა: „ეს სიზმარი სინამდვილე უნდა იყოს“. წმინდა მუჰამედის მიმართ მისი სიყვარული და პატივისცემა, ამ სიზმრის წყალობით უფრო გაიზარდა.

ჰალიდი სანოლიდან დიდი მღელვარებით წამოვარდა. ურწმუნოდ ცხოვრება მისთვის უკვე ძალიან მოსაწყენი იყო. კერპებსა და ხისგან გამოკვეთილი ნაკეთობების ღმერთებად ცნობაზე, მათზე თაყვანისცემასა და ყურბანის შეწირვაზე ფიქრობდა და ამბობდა, რომ ეს ნამდვილად სასაცილო იყო. საცხოვრებელი სახლი, ნათესავები და ახლობლები უკვე უცხოდ ეჩვენებოდა. ერთი სული ჰქონდა შუამავალს როდის ნახავდა. ადგა და სიზმრის მოსაყოლად ახლო მეგობარ, კეთილშობილ ებუ ბაქრთან წავიდა. ჰალიდმა ყველაფერი დაწვრილებით მოუყვა. ებუ ბაქრმა უთხრა:

– სიკეთეს გისურვებ ჰალიდ. ეს ალლაჰის შუამავალია! მიყევი მას. თუკი ისლამს მიიღებ და მის გვერდით დადგები, შენ იგი ცეცხლში ჩავარდნისგან გიხსნის.

ებუ ბაქრის ამ სიტყვებმა ჰალიდი დაამშვიდა. შემდეგ ადგნენ და წმინდა შუამავალთან ერთად მივიდნენ. ჰალიდმა მის ტკბილ საუბარს გულისყურით მოუსმინა. მაშინ ყველა დარდისგან გათავისუფლებულად იგრძნო თავი, გული სულ სხვაგვარი ხალისით აევსო. თითქოს,

ამქვეყნად აღარ იყო და საიქიო სამოთხეში იმყოფებოდა. შუამავლის ღვთიური ნყაროთი გამოკვებელი სიტყვები ადამიანის გულს ზეგავლენის ქვეშ აქცევდა.

ჰალიდმა, სიცოცხლეში პირველად, სხვა ახალგაზრდების მსგავსად, ალლაჰის შუამავლის გაკვეთილისგან ენით აღუწერელი სიამოვნება და სიმშვიდე იგრძნო. ერთის მხრივ, საუბარს უსმენდა, მეორე მხრივ კი, ბრაზობდა. აქამდე სად ვიყავი, რატომ ადრე არ მოვედიო, ფიქრობდა იგი.

ჰალიდმა საუბრის დროს, იმ ახალგაზრდებს გადახედა, რომლებიც შუამავლის ირგვლივ თავდახრილნი, სიყვარულით შეგროვილიყვნენ. ისინი სმენადქცეულნი და განაბულნი ალლაჰის შუამავალს უსმენდნენ. საუბრის დასრულების შემდეგ ჰალიდი ასეთ ლამაზ და რჩეულ ადამიანებთან ყოფნით კმაყოფილი გახდა, რის გამოც უზუნაეს ალლაჰს უსაზღვრო მადლობა შესწირა. შემდეგ კი მოკრძალებით ადგილიდან წამოდგა, შუამავალთან ახლოს მივიდა, ჩაიმუხლა და წრფელი გულით „ქელიმეი შეჰადეთი“ წარმოთქვა. მექელი დიდგვაროვანი ოჯახის შვილის გამუსლიმანებამ უკეთილშობილეს შუამავალს დიდი სიხარული მიანიჭა.

როდესაც ჰალიდი სახლში დაბრუნდა, უკვე სულ სხვა პიროვნება იყო. დედ-მამის მიმართ უფრო თავაზიანი და მოკრძალებული გახდა. მაგრამ, როცა რწმენის შესახებ საუბარი ჩამოვარდებოდა, მისი შეხედულება ძველისგან მნიშვნელოვნად განსხვავებული იყო. მის მიერ ისლამის საქებარი სიტყვების გამოყენებამ მამა შეაშფოთა. სიტუაციაში გარკვევას შეეცადა და როცა გაიგო, რომ ჰალიდი უკვე მუსლიმანი გამხდარიყო, პირიდან ცოფები ჰყარა. უკვე ცხადი იყო, რომ ეს ამბავი ყურეიშელებისთვისაც სასაცილო გახდებოდა. საიღმა სათანადო დროს ჰალიდს დაუძახა. უნდოდა, მდგომარეობა ტკბილი ენით

მოეგვარებინა.

– სინამდვილეა ის, რომ ჩვენი ღმერთები უარყავი და მუჰამედის რჯული ინამე?

– ვფიცავ, მუჰამედი მართალია. მისი ღმერთი ვინამე და მას მივყევი.

ეს სიტყვები საიდს გულში ისარივით ჩაერჭო. ძალიან განრისხდა. ვერ გაეგო, თუ როგორ შეიძლებოდა ასეთ ახალგაზრდას რჯული გამოეცვალა. ფიქრობდა, რომ მისი შვილი ვილაცამ შეაცდინა და მისი ნიხლებით ცემა დაიწყო. მიუხედავად ამ ყველაფრისა, ჰალიდი ისევ ალლაჰის ერთადერთობას გაიძახოდა. როდესაც მიხვდა, რომ ფიზიკურმა ანგარიშსწორებამ სარგებელი არ მოიტანა, შვილი სახლის სარდაფში ჩაკეტა. როცა კარებს ურაზავდნენ, ჰალიდი მაშინაც შემდეგ სიტყვებს გაიძახოდა:

– ვფიცავ, ის მართალია, მე მისი მჯერა!

საიდი გიჟს დამსგავსებოდა. როგორმე უნდა დაებრუნებინა ჰალიდი ძველ გზაზე. იგი უჭმელ-უსმელიც კი დატოვა, მაგრამ არც ამან გამოიღო დადებითი შედეგი. ვინაიდან რწმენის გემო ერთხელ უკვე შეიგრძნო, მას უკვე ველარაფერი გადაათქმევინებდა ამ ჭეშმარიტი რწმენის სანაცვლოდ, თუნდაც ამქვეყნიური, ყველა სილამაზე შეეთავაზებინათ ჰალიდი მას თვალსაც კი არ შეავლებდა. იცოდა, რომ ყველა ამქვეყნიური სიტკბოება და ბედნიერება წარმავალი იყო, ხოლო რწმენის სიტკბო საიქიოში ამოუნურავი წყალობით დაჯილდოვდებოდა. საიდმა ყველაფერი იღონა, თუმცა ჰალიდს ალლაჰისა და შუამავლის გზის გარდა არაფერი აინტერესებდა.

საიდმა იფიქრა, იქნებ ყველა ეს სასჯელი არასაკმარისიაო და შვილი მექას გახურებული ქვიშისკენ წაიყვანა. იქ მხურვალე მზის ქვეშ, ქვიშაზე დაანვინა და მისთვის

წვეთი წყალიც კი დაიშურა. შვილს ზოგჯერ დაპირებებით ახალისებდა, ზოგჯერ კი ემუქრებოდა, თუმცა მისგან მხოლოდ, მეხსიერებიდან წარუშლელ შემდეგ სიტყვებს ისმენდა:

– თუნდაც სიცოცხლის ფასად დამიჯდეს, ისლამს ვერ ვუღალატებ. მისით ვიცოცხლებ, მისით მოვკვდები!

ჰალიდის ეს სიტყვები გულიდან წამოსული, უზენაესი ალლაჰისა და მისი შუამავლისადმი სიყვარულის სიღრმისეული გამოხატულება იყო.

საიდი გადარეული იყო, აღარ იცოდა რა გაეკეთებინა. შვილის მოკვლა მას ძალიან დაამცირებდა, ვინაიდან არაბები მას შეარცხვენდნენ. უფრო უარესი სასჯელი აღარ არსებობდა, რითაც მისი დასჯა შეიძლებოდა, ამიტომაც იმედგადაწურულმა შვილს დაუყვირა:

– მაშ, გაეთრიე შე მდაბიოვ!

საიდმა თავისი შვილი, ჰალიდი ოჯახიდან გარიყა.

ამის შემდეგ ჰალიდი მისგან წავიდა და თავი გულისხმიერ მუჰამმედ შუამავალს შეაფარა. იმ დღიდან ის უკეთილშობილესი შუამავლის მფარველობაში შევიდა. ისლამის აღორძინების გზაზე მთელი თავისი ძალ-ღონით, თავდაუზოგავად იბრძოდა. ის უკვე ისლამის შვილი იყო.

ჰალიდი, რომელიც ალლაჰის შუამავლის ხელმძღვანელობით სწავლა-აღზრდას იღებდა, მომდევნო წლებში შუამავლის პირადი მწერალი გახდა და რამდენიმე ლაშქრობაში ჯარების სარდლობაც ითავა. *(ისლამის ენციკლოპედია, XV, 287; აბდურრაჰმან რეფათ ელ-ბაშა. აგე-II, 31-36)*

ახალგაზრდა მასპინძელი

წარმართები მუსლიმების ტანჯვა-წამებას დღითიდღე ამკაცრებდნენ. შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე, უკეთილშობილესმა შუამავალმა იმისათვის, რომ ქადაგება უსაფრთხოდ შეესრულებინა, საამისო ადგილის პოვნა გადანყვიტა. ამ საკითხთან დაკავშირებით ჩვიდმეტი წლის ახალგაზრდას, ერქამს მოელაპარაკა. წმინდა შუამავალის ერთგული მეგობარი დიდი სიამოვნებით დათანხმდა. სახლი მთლიანად მისი სამსახურისთვის გამოყო. ამის შემდეგ უკეთილშობილესმა შუამავალმა მქადაგებლის საქმიანობა საფასა და მერვეს გორაკებს შორის მდებარე, ერქამის სახლში დაიწყო.

ალლაჰის შუამავლის მიერ ამ ადგილის არჩევასთან დაკავშირებით, მნიშვნელოვანი მიზეზები არსებობდა. ერქამის სახლი წმინდა ქაბას მიმდებარე ტერიტორიაზე იდგა და გამომდინარე აქედან, ხელშეუხებელი იყო. რა თქმა უნდა, ეს უსაფრთხოების ერთ-ერთ ელემენტს წარმოადგენდა. გარდა ამისა, სახლი დასაცავად ხელსაყრელ ადგილზე მდებარეობდა. ამასთან ერთად ის ადგილი ხალხმრავალ უბანში იყო და იქ ყოველი შემსვლელ-გამომსვლელის ყურადღებას ნაკლებად მიიქცევდა. ამავ დროს ერქამის სახლი, ხალხთან ყოფნის უზრუნველსაყოფად, ყველაზე ხელსაყრელი ადგილი იყო.

უკეთილშობილესი შუამავალი, რამდენიმე წლის განმავლობაში, მეგობრებთან ერთად, საუბრებს აქ მართავდა. ერქამის სახლი მუსლიმებისთვის აღზრდა-

განათლების მისაღებ სკოლად იქცა. ისლამის გზაზე თავგანწირვით მებრძოლი, მამაცი გმირები, სწორედ, აქ აღიზარდნენ. წმინდა შუამავალი მათ ძირითადად ყურანისა და ნამაზის გაკვეთილებს უტარებდა, ყურანს უკითხავდა და ასწავლიდა. თანამიმდევართა ცხოვრება ყურანისეული მორთულობით იყო გალამაზებული და შემოსილი. ისინი ყურანისეულ ცხოვრებას პირველ რიგში, ალლაჰის შუამავლის ქცევებსა და ქმედებებში ხედავდნენ. თუკი რაიმეს ვერ გაიგებდნენ, მაშინვე მას ეკითხებოდნენ. ასეთნაირად, ყურანი მათი ცხოვრების განუყოფელი ნაწილი გახდა. წმინდა შუამავლის წინამძღოლობით ნამაზის ლოცვისას, უზენაეს ალლაჰთან შეხვედრის ბედნიერებას გრძნობდნენ. ისინი ყოველგვარი ტანჯვა-წვალების მიუხედავად სათნო და სანდო ადამიანებად ჩამოყალიბდნენ.

გარდა ამისა, ერქამის სახლი ის ადგილი იყო, სადაც ისლამის აღორძინებისთვის მომავალ გეგმებსა და პროგრამებს ადგენდნენ.

აქ ისლამით უამრავი ადამიანი გაცისკროვნდა. ახალგაზრდებმა და მოხუცებმა, ყველამ ერთად, ამ სახლში ისლამური აღზრდის პერიოდი გაიარეს, მომავალი მნიშვნელოვანი ბრძოლებისთვის აქ მოემზადნენ.

ერქამის სახლი მხოლოდ აღნიშნული ფუნქციით არ შემოიფარგლებოდა, აქ ყურანის ზეშთაგონებების ჩანერგა ხდებოდა. გარდა ამისა, მომდევნო წლებში, ალლაჰის შუამავლის ბრძანებით, ზეჰათის შეგროვების ცენტრადაც გადაიქცა.

პირველი აღმართული ხმალი

ავამის შვილი, ზუბეირი თექვსმეტი წლის ჭაბუკი გახლდათ. იგი მდიდარ და დიდგვაროვან ოჯახს მიეკუთვნებოდა. ბავშვობიდანვე ზედმინევენით მამაცი, მარჯვე და გულადი პიროვნება იყო. იგი წმინდა შუამავლის ქადაგებებს პირველივე დღიდან გულისყურით უსმენდა და მისდამი დიდი სიმპათიით იყო გამსჭვალული. ერთხელაც, როცა გაიგო, შუამავალი ერქამის სახლში ადამიანებს ფარულად ისლამს უქადაგებდა, შეუმჩნევლად იქ წავიდა, მის წინაშე წარსდგა და ისლამით გაცისკროვნდა. ამგვარად, ზუბეირმა პირველ ბედნიერ მუსლიმთა რიგებში დაიკავა ადგილი. როდესაც მისი გამუსლიმების შესახებ ბიძამ გაიგო, ბევრს ეცადა, რომ ისევ ძველ რწმენაზე დაებრუნებინა, მაგრამ ამაოდ. მისთვის წამებაც კი არ დაიშურა, თუმცა ზუბეირი ამ ყველაფერს მომზადებული შეხვდა და ახალი რწმენის მტკიცე ერთგულება გამოიჩინა.

ამის შემდეგ ის ხშირად ესწრებოდა უკეთილშობილესი შუამავლის სულიერებით აღსავსე საუბრებს. მისთვის შეუფასებელი იყო ის სილამაზე და სიმშვიდე, რასაც მასთან ყოფნით განიცდიდა. ზუბეირს ძალიან უძნელდებოდა ამ სამოთხისეული გარემოდან განშორება და სახლში წასვლა. იგი წარმართების მხრიდან შუამავლისა და მისი მიმდევრებისადმი გამოჩენილ მტრულ დამოკიდებულებას ვერაფრით იგებდა. ეპოქისა და სრულიად კაცობრიობისთვის ამოსული მზის უარყოფა დიდ უბედურებად და ბოროტებად მიაჩნდა.

მექაში სხვა მუსლიმებთან ერთად ზუბეირიც აწამეს. ერთხელ, წარმართმა ბიძამ იმისათვის, რომ ძმისშვილს

ისლამზე უარი ეთქვა, შემდეგნაირი საზიზღარი მეთოდი სცადა. ზუბეირი ჭილოფით მოქსოვილ ხალიჩაში შეახვია და ცეცხლი მოუკიდა. ეს სიძულვილის ყველაზე უმონყალო, სასტიკი და უღმობელი გამოხატულება იყო. მას მუჰამმედის რწმენის უარყოფასა და სანაცვლოდ გადარჩენას სთავაზობდა. თუმცა ზუბეირის პასუხი მტკიცე და უცვლელი იყო. „არა! . . . რომ ვიცოდე, დავინვები, ნაცარტუტად ვიქცევი, არავითარ შემთხვევაში ამ რწმენას აღარ უარყოფ.“ ამგვარად, მიყენებულ უმონყალო წამებას მედგრად და მოთმინებით იტანდა. ბიძას ეგონა რომ ასეთი წამებით მას აზრს შეაცვლევინებდა, მაგრამ თურმე მწარედ ცდებოდა. როდესაც ბიძა მიხვდა, რომ უმონყალო წამებამაც კი მას რწმენა ვერ შეაცვლევინა, გადაწყვიტა ცეცხლი ჩაექრო და თავი დაენებებინა.

ერთ დღეს, გავრცელდა ინფორმაცია, რომ წარმართები ალლაჰის შუამავლის სრულ ლიკვიდაციას გეგმავდნენ. ამის შესახებ ზუბეირმა რომ გაიგო, სასტიკად განრისხდა. იმ ადამიანის გარდაცვალების შემდეგ, რომელიც საკუთარ თავზე უფრო მეტად უყვარდა, მის სიცოცხლეს რაღა მნიშვნელობა ექნებოდა? ამ ვითარებას ნამდვილად ვერ შეეგუებოდა.

იფიქრა, „შეუძლებელია ასეთი რამ მოხდეს!“ ნუთუ ისე მოხდებოდა რომ თვალით ვეღარ დაინახავდა ადამიანს, რომელსაც დღედაღამ სიყვარულით შეჰყურებდა? ნუთუ ვეღარ შეხედავდა მის ულამაზეს და გაბრწყინებულ სახეს? ნუთუ ვეღარ მოისმენდა მის სიტყვებს, რომლებიც ყოველთვის სიხარულს ანიჭებდა?...

ღრმა ფიქრების შემდეგ ის სწრაფად წამოხტა, წელზე ხანჯალი შემოირტყა და მექას ქუჩებში გავარდა. თუკი ამ ამბის სინამდვილეს დაამტკიცებდა, სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე წარმართების წინააღმდეგ იბრძოლებდა.

როდესაც იგი მთელი სიბრაზით წინ მიიწევდა, უცებ,

რას ხედავს! სახემომღიმარი ულამაზესი ადამიანი ზუბეირს არ უყურებს? იგი ადგილზევე გაიყინა. თვალს არ უჯერებდა, თვალწინ, ნუთუ მართლა ალლაჰის შუამავალი იდგა? მან წმინდა მუჰამედს ბევრჯერ ახედდახედა. დიახ, თვალი არ ატყუებდა მართლაც ის იყო.

ალლაჰის შუამავალი მის მდგომარეობას მიხვდა და ჰკითხა: „რა მოგივიდა ზუბეირ, რა ხდება?“ როცა მან ყველაფერი დაწვრილებით მოუყვა, შუამავალმა ჰკითხა:

- მართლაც რომ ასე მომხდარიყო რას იზამდი?
- ხმლით ავკუნავდი მას, ვინც შენ შეგიპყრობდა.

უკეთილშობილეს შუამავალს მისი ასეთი თავგანწირულობა გაუხარდა და უზენაეს ალლაჰს ზუბეირისთვის სიკეთე შეევედრა. ამის შემდეგ მთავარანგელოზი ჯიბრილი გამოეცხადა და ახარა: „ზუბეირი ერთ-ერთი მათგანია მათ შორის, ვინც ქვეყნიერების აღსასრულამდე ალლაჰის გზაზე იბძოლებს და ყველა მადლს უკლებლივ მიიღებს“.

ალლაჰის წმინდა შუამავალი ამბობდა: *„ყველა შუამავალს დამხმარე ჰყავს, ჩემი დამხმარე კი ზუბეირია“*. (ბუჰარი ფედაილუ ასჰაბინ ნები, 13)

ზუბეირი გამოჩენილი უდიდესი თავგანწირულობის შედეგად, ჭეშმარიტი რწმენის გზაზე, შემდგომში ზუბეირი იმ ათი პიროვნების რიცხვში აღმოჩნდა, რომელთაც სიცოცხლეშივე სამოთხე ემახარობლათ.

არავითარ შემთხვევაში შევიცვლი აზრს

ვაყასის შვილი, საიდი თექვსმეტი წლის ახალგაზრდა ვაჟუკაცი იყო. მექაში თანატოლთა შორის, ყველაზე უფრო წარმოსადეგი, ნასწავლი, ჩამოყალიბებული გახლდათ და, რაც მთავარია, დედის მიმართ თავაზიანი დამოკიდებულება ჰქონდა.

სხვა ამხანაგებისგან განსხვავებით მას არა გართობა და თამაში, არამედ ისრის სროლა, შეჯიბრებები და სხვადასხვა სპორტის სახეობა იზიდავდა. სუფთა ბუნების მქონე საიდს, საზოგადოების ის ფენა აღიზიანებდა, რომელშიც თვითონ ცხოვრობდა. იგი ცდილობდა ბოროტებისაგან შორს ყოფილიყო.

ერთხელ, ღამით ასეთი სიზმარი ნახა: ღამის წყვდიადში ერთ მიყრუებულ ადგილას იმყოფებოდა. ამ დროს მთვარემ ამოანათა და საიდიც მის შუქს მიჰყვა. ის აკვირდებოდა, თუ ვინ მიჰყვებოდა მთვარის სინათლეს მის წინ. ირგვლივ რომ მიმოიხედა, კეთილშობილ ებუ ბექრსა და ზეიდს მოჰკრა თვალი. მათ დაუძახა და ჰკითხა:

- რამდენი ხანია, რაც აქ იმყოფებით?
- დაახლოებით ერთი საათია, იყო პასუხი.

როცა გამოეღვიძა, საიდი დიდმა ინტერესმა შეიპყრო. სიზმარი სინამდვილეს შეესაბამებოდა და მაშინვე მისი გამოკვლევა დაიწყო. როგორც იქნა გაიგო, რომ ალლაჰის შუამავალი ადამიანებს ფარულად, ისლამის რწმენისაკენ მოუწოდებდა. დროის უქმად დაკარგვა აღარ უნდოდა, ერთი სული ჰქონდა, როდის შეხვდებოდა იმ მთვარეს, რომელიც სიზმრად წყვდიადს უნათებდა. ბოლოს მას

ეჯიადის მთაზე შეხვდა. იგი ნაშუადღევის ნამაზს ლოცულობდა. ნამაზის დასრულების შემდეგ მასთან მივიდა და წრფელი გულით ისლამი მიიღო. ასე გახდა საიდი რიგით მეშვიდე მუსლიმი. ალლაჰის შუამავალი საიდის მიერ ისლამის აღიარებამ ძალიან გაახარა. მან იცოდა, რომ საიდს გააჩნდა იმის შესაძლებლობა, რომ უამრავ მექელ ახალგაზრდას ისლამის მიღებაში დახმარებოდა.

როდესაც დედამ საიდის გამუსლიმანების შესახებ შეიტყო, ძალიან ეწყინა და სიბრაზისგან არ იცოდა რა ექნა. მისთვის ერთადერთი შვილის დაკარგვა ძნელი ასატანი იყო. არა, ყველაფერი უნდა ეღონა იმისათვის, რომ შვილი ისევ წინაპრების რწმენაზე მოექცია. დედამ კარგად იცოდა, რომ საიდს იგი ძალიან უყვარდა. ამიტომაც შემდეგნაირი უცნაური პირობა დაუდო:

– საიდ, წინაპრების რწმენას აუცილებლად უნდა დაუბრუნდე. წინააღმდეგ შემთხვევაში მშიერ-მწყურვალ ვიქნები მანამ, სანამ სული ამომხდება. საკუთარ საქციელს მწარედ მხოლოდ ამის შემდეგ ინანებ. მთელი სიცოცხლის განმავლობაში კი ხალხი შეგარცხვენს. საიდმა მიუგო:

– ჩემო საყვარელო დედიკო! ამას ნუ იზამ. ამ ჭეშმარიტ რწმენას არავითარ შემთხვევაში შევიცვლი.

მაგრამ დედა მზად იყო თავისი პირობა შეესრულებინა. რამდენიმე დღე უჭმელ-უსმელი გაატარა, დასუსტდა, ღონე გამოეცალა. ეს ვითარება საიდს ძალიან ანაღვლიანებდა. მასთან ხშირად დადიოდა, რათა დედას იმდენი მაინც ეჭამა, რომ შიმშილისგან არ მომკვდარიყო. მაგრამ ამაოდ... დედა პირობას არ არღვევდა, მას ფიცი ჰქონდა დადებული, რომ მანამ არ ჭამდა და დაღევდა რამეს, სანამ ან საიდი წინაპრების რწმენას არ დაუბრუნდებოდა ან სული არ ამოხდებოდა.

საიდმა დედა, ერთხელ კიდევ, მოინახულა, მაგრამ თვალით ნანახი სურათი მისთვის ძალიან მწარე და სამწუხარო აღმოჩნდა. თუმცა რაც უნდა მომხდარიყო, მას რწმენას ველარაფერი შეაცვლევინებდა. საიდი იძულებული გახდა, კიდევ ერთხელ აეხსნა დედისთვის, რომ მისი შვილი ურწმუნოებას აღარ დაუბრუნდებოდა. მას გვერდით მიუჯდა და მტკიცე სიტყვებით ასე უთხრა:

– ჩემო დედიკო! ალლაჰი და მისი შუამავალი შენზე უფრო მეტად მიყვარს. ვფიცავ, ათასი სული რომ გქონდეს და ყველა სათითაოდ ამოგხდეს, მე ახალ რწმენას არ ვუღალატებ.

როდესაც დედა რწმენისადმი საიდის ასეთ მტკიცე დამოკიდებულებაში დარწმუნდა, იძულებული გახდა, ჭამა-სმა დაეწყო.

უდავო სიმართლეა, რომ საიდს დედა ძალიან უყვარდა და არასოდეს ისურვებდა, რომ მას ზიანი შეხებოდა, მაგრამ მისი გულისთვის გამჩენი ღმერთის წინააღმდეგ ვერ წავიდოდა და დედის სურვილს ვერ დააკმაყოფილებდა.

უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„და თუ ისინი გაიძულებენ, რომ თანაზიარი გამიხადო ის, რისი ცოდნაც შენ არ გაქვს, არ დაემორჩილო და სიკეთე გამოიჩინე ამქვეყნიურ ცხოვრებაში მათთვის! და მიჰყევი იმათ გზას, ვინც ჩემსკენ მოისწრაფვის. ბოლოს კი ჩემთანაა თქვენი მოსაქციელი. მაშინ გამცნობ თქვენ იმას, რასაც სჩადიოდით!“ (სურა ლოყმანი, აიათი 15)

უკეთილშობილესი შუამავალი ფარული ქადაგების პერიოდში, მეგობრებთან ერთად მექას გარეთ უსაფრთხო ადგილას დადიოდა და ჯამაათით ნამაზს იქ ლოცულობდა. ერთხელ, წარმართებმა ისინი ნამაზის ლოცვისას დაინახეს და დაცინვა დაუწყეს, რასაც ჩხუბი მოჰყვა.

ვაყასის შვილმა, საიდმა იქვე აქლემის ხერხემლის ძვალი იპოვა, რომლის გამოყენებითაც მოწინააღმდეგე თავიდან ფეხებამდე სისხლში ამოსვარა. ეს ისლამის გზაზე დაღვრილი პირველი სისხლი იყო. ამიტომაც გადანყვიტეს, ამ დღის შემდეგ ყოველგვარი ძალადობისგან თავი შორს დაეჭირათ. მას მხოლოდ მაშინ მიმართავდნენ, როცა ვითარება კრიტიკულ ზღვარს მიაღწევდა და მათ შორის ყოველგვარი კავშირი განწყდებოდა. იმ დღეებში, უკეთილშობილეს შუამავალზე ზეგარდმოვლენილი აიათები მუსლიმებს, სწორედაც, მოთმინებისკენ მოუწოდებდა.

ეს გულადი თანამიმდევარი, მომავალში ისლამის გზაზე, უდიდეს თავგანწირვას გამოიჩინეს. მშვილდის ტყორცნაში საიდი, თავისი ოსტატობით, უჭუდის ბრძოლაში ყველასგან გამორჩეული გახდება, როცა ყველა პანიკაში ჩავარდებოდა, ალლაჰის შუამავლის სხეულს მოწინააღმდეგის ისრებისგან თვითონ დაიცავდა და გარდა ამისა, მტრის ჯარის მიმართულებით უამრავ ისარს გასტყორცნიდა. „სტყორცნე ისარი, დედ-მამა გენაცვალოს!“ ამ სიტყვებით წაახალისებდა მას წმინდა შუამავალი.

საიდი, ირანის უძლიერესი იმპერიის დასამარცხებლად, ყადისიეს ბრძოლაში ჯარს სარდლობას გაუწევდა და უდიდეს გამარჯვებასაც მოიპოვებდა. კეთილშობილი ომარის ჰალიფობის დროს, ქუფეს ოლქის გუბერნატორი გახდება და რაც ყველაზე უფრო მნიშვნელოვანია იმ ათეულში შევა, რომლის წევრებსაც სიცოცხლეშივე სამოთხე ემახარობლათ.

მექას ვარდი

მექას მდიდარი ოჯახის შვილმა, მუსაბმა, მშობელი დედის მოთხოვნით დიდი დრო საპყორბილეში გაატარა. მიზეზი შემდეგი იყო: ერთ მშვენიერ დღეს, მუსაბმა გაიგო, რომ წმინდა მუჰამედს შუამავლობის მისია დაკისრებოდა და ყველას ერთადერთი ალლაჰის რწმენისკენ მოუწოდებდა. ეს სიმპათიური ჭაბუკი მაშინ თვრამეტი წლის იყო. მხრებამდე დაფენილი ლამაზი თმა ჰქონდა. შესახედავად იმდენად ლამაზი იყო, რომ ყველას ყურადღებას იპყრობდა.

ოჯახის ნევრებს მუსაბი ძალიან უყვარდათ. დედა საკმაოდ მდიდარი ქალი იყო. ვაჭრებს დამასკოდან, ინდოეთიდან, ძვირფასი ქსოვილების ჩამოტანას ავალებდა და საყვარელი შვილისთვის საუკეთესო ტანსაცმელს აკერინებდა. მუსაბი სასიამოვნო სუნამოებს იცხებდა და ჰადრამუთიდან მოტანილ ფლოსტებს იცმევდა.

ერთ მშვენიერ ღამეს, როცა ამ სიმპათიურმა და ავტორიტეტულმა ახალგაზრდამ გაიგო, რომ უკეთილშობილესი შუამავალი ერქამის სახლში იყო, იქ მივიდა.

იმ დროს, როცა მუსაბი ერქამის სახლში შევიდა, წმინდა შუამავალი თავისი ლამაზი ხმით, ყურანს კითხულობდა. იგი აღფრთოვანებული დარჩა ყურანის უტყუარი, ღრმა მნიშვნელობისა და ლამაზი სიტყვების მოსმენით. ფიქრობდა, რომ უკვე იპოვა ის სიმშვიდის წყარო, რომელსაც წლების განმავლობაში დაეძებდა. მუსაბი სიხარულისგან ერთ ადგილზე ვერ ჩერდებოდა. როცა უკე-

თილშობილესმა შუამავალმა მისი ასეთი მღელვარება შეამჩნია, დაუძახა და ხელი მკერდზე დაადო. ამ მღელვარე ახალგაზრდამ მისი ვარდის სურნელი, რბილი ხელების სიგრილე და სულიერი ძალა რომ იგრძნო, უმაღლდამშვიდდა. შემდეგ კი ეს სიტყვები წარმოთქვა: **„ემჰედუ ენ ლა ილაჰე ილლალლაჰ ვე ემჰედუ ენნე მუჰამმედენ ადბუჰუ ვე რესულუჰ“** (მონმე ვარ, რომ არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა და კიდევ მონმე ვარ, რომ მუჰამმედი მისი მსახური და შუამავალია.)

ამ სიტყვების შემდეგ მუსაბმა პირველ მუსლიმთა რიგებში დაიკავა ადგილი. ალლაჰის შუამავალმა იგი ასე შეაქო: **„მექაში მუსაბზე უფრო ლამაზთმიანი, კობტად ჩაცმული და მდიდარი ახალგაზრდა არ მინახავს.“** (იბნი სად ეთ-ტაბაყათუ -ლ ქუბრა III, 116 ბეირუთი 1960)

მუსაბი უკვე ახალი ენთუზიაზმით იყო აღვსილი. ამ სილამაზის სულითა და გულით სხვებისთვის გაზიარება მისი ერთადერთი მიზანი გახდა. კარგად იცოდა, რომ ისლამზე ერთი ადამიანის მოქცევაც კი ყველა ამქვეყნიურ სიმდიდრეზე უფრო ძვირფასი და მომგებანი იქნებოდა.

თავდაპირველად იფიქრა, რომ ისლამის მიღება ცოტა ხნით მაინც უნდა დაემალა. ვინაიდან მექელი წარმართები მუსლიმების მიმართ დიდ ზენოლას ახდენდნენ. ამის გამო იგი იძულებული შეიქმნა, რომ გამუსლიმება ოჯახის წევრებისთვისაც არ გაემხილა. წმინდა შუამავალს სხვებისგან ფარულად მოინახულებდა ხოლმე. ერთ დღესაც მისმა მეზობელმა, სახელად ოსმანმა, დაინახა, რომ იგი ნამაზს ლოცულობდა და მაშინვე ახლობლებს აცნობა.

როდესაც ნათესავები მუსაბთან შეიკრიბნენ, უნდოდათ რომ მას უკან დაეხია, მაგრამ მოხდა პირიქით და მუსაბმა ისლამის ახსნა მათ დაუწყო. ყურანის აიათების წასაკითხად ფეხზე რომ წამოდგა, დედამ მისი გაჩუმება ისურვა და მთელი ძალით სახეში სილა გაანწა. მუსაბის

სიმტკიცისა და სიმშვიდის შემხედვარე, იძულებული გახდა ხელი ჩამოეწია. თუმცა ფიქრობდა, შვილის მიერ გამოჩენილი ღალატის გამო ღმერთების სახელით შურისძიება აუცილებელი იყო. ამ მიზნით გადაწყვიტა, სულ სხვა მეთოდებისთვის მიემართა. მუსაბი ოთახში გამოკეტა, მაგრამ სულაც არ უფიქრია, რომ გულის დატყვევება ყოვლად შეუძლებელი იყო. ამის შემდეგ მთელი ქალაქისთვის საყვარელი, მდიდარი და სიმპათიური მუსაბისთვის წამებით აღსავსე მძიმე დღეები დაიწყო.

ქალაქების ღროს შუამავლის გვერდით

უკეთილშობილესი მუჰამმედ შუამავალი (სალღალაჰაუ ალეიჰი ვესელემ) წმინდა თვეებს ხელსაყრელ ღროდ იყენებდა და მექაში მოსულ სტუმრებს ისლამს უხსნიდა. ახალგაზრდა, ძვირფასი ალიც წმინდა შუამავალს გვერდით ედგა.

ერთხელაც, შენიშნეს, რომ მოსული ჰაჯები მინას მთაზე ისხდნენ და რაღაცაზე საუბრობდნენ. შემდეგ იქ ალღაჰის შუამავალი, კეთილშობილი ალი და ებუ ბაქრიც მივიდნენ.

თავდაპირველად მათ კეთილშობილი ებუ ბაქრი მიესალმა და ჰკითხა:

- ვინ ხართ და რას წარმოადგენთ?
- ჩვენ საღებს შვიღები ვართ.

კეთილშობილი ებუ ბაქრი წმინდა შუამავალს მიუბრუნდა და უთხრა:

- ალღაჰის შუამავაღო, მათ შორის მყოფი, მეფრუქი და ჰანი მათი წინამძღოღები არიან. ებუ ბაქრის ამ სიტყვებმა მეფრუქის ყურადღება მიიქცია და იკითხა:

- როგორც მგონია შენ ებუ ბაქრი უნდა იყო. ხომ არ ვცდები?

ებუ ბაქრმა ეს ხელსაყრელი მომენტი გამოიყენა შუამავლისკენ მიუთითა და უთხრა:

- დიახ. თუკი თქვენ ალღაჰის შუამავლის შესახებ გსმენიათ, იგი ახღა თქვენ წინაშეა.

მეფრუქი შუამავალს მიუბრუნდა და ჰკითხა:

- ჩემო ყურეიშეღო ძმაო! ადამიანებს რას უქადაგებ?

ასეთი დადებითი განწყობის შემდეგ შუამავალი მივიდა, მათთან ჩამოჯდა და მეფრუქს ასეთი საუბარი გაუბა:

– მე თქვენ გიქადაგებთ ირწმუნოთ, რომ არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა და რომ მე მისი შუამავალი ვარ. გარდა ამისა, იმისათვის, რომ ჩემზე დაკისრებული მისიის შესრულება შევძლო, თქვენი დახმარება მჭირდება.

ვინაიდან ყურეიშელები ალლაჰის ბრძანებების წინააღმდეგი გამოდიოდნენ და მის შუამავალს უარყოფდნენ, უკეთილშობილეს მუჰამედს გვერდიდან იშორებდნენ.

მეფრუქმა ჰკითხა:

– კიდევ რისკენ მოუწოდებ ხალხს?

ალლაჰის შუამავალმა მას „ენამის“ სურას შემდეგი აიათები წაუკითხა:

„უთხარი შენ: მოდიოთ და წაგიკითხავთ იმას, რაც აგიკრძალათ ღმერთმა თქვენმა: რომ არაფერი თანაუზიაროთ მას და კეთილ მოეპყრათ მშობლებს, არ დახოცოთ შვილნი თქვენნი სიდუხჭირის გამო. მხოლოდ ჩვენ გაძლევთ სარჩოს თქვენც და მათაც; და არ გაეკაროთ სიბილწეს, ცხადსაც და დაფარულსაც, და არ მოკლათ სულიერი, რომელიც აკრძალა ალლაჰმა, გარდა სამართლის აღდგენისა. (რომელიც შარიათით არის ნაბრძანევი. მაგალითად, რეჯიმი - ჩაქოლვა დაქორწინებული მემრუშე ქალისა და მამაკაცისა, რომელსაც მოსამართლე ადგენს. მოსამართლის გარეშე საზოგადოებას არ შეუძლია ამ საქმის სისრულეში მოყვანა) აი, ასე დაგინუსათ თქვენ, ეგების მოუხმოდ გონებას! (სურა ენამი, აიათი 151)

როდესაც მეფრუქმა ეს სიტყვები მოისმინა, თქვა:

– ვფიცავ ეს სიტყვები არ ჰგავს დედამინაზე მცხო-

ვრები ადამიანის სიტყვებს. ვინაიდან ეს ადამიანის სიტყვები რომ ყოფილიყო, ჩვენ აუცილებლად გვეცოდინებოდა. აბა, გვითხარი კიდევ რას მოუწოდებ ხალხს?

ალლაჰის შუამავალმა სურა „ნაჰლის შემდეგი“ აიათები ნაიკითხა:

„უეჭველად, ალლაჰი ბრძანებს სამართლიანობას, სიკეთის კეთებას და ნათესავებზე დახმარებას. და კრძალავს სიძვას, გასაკიცხ ქმედებებს და უსამართლობას. იგი შეგაგონებთ თქვენ, ეგების გულისხმა ჰყოთ!“ (სურა ნაჰლი, აიათი 90)

ეს აიათიც რომ მოისმინა, მეფრუქმა შუამავალს უთხრა:

– ვფიცავ, ყურეიშელო ძმაო! საუკეთესო ზნეობისკენ მომიწოდებ. ვინც შენ უარგყოფს, შეუარცხყოფას გაყენებს.

მათმა რელიგიურმა ლიდერმა ჰანმაც ალლაჰის შუამავალს უთხრა:

– ყურეიშელო ძმაო! ვეთახმები შენს სიტყვებს. სრულიად მართალი ხარ! მაგრამ კარგად დავფიქრდებით და პასუხს შემდეგში გაცნობებთ. თუმცა თუ ჩვენი დახმარება დაგჭირდებათ, ამას თავისუფლად შეძლებთ.

მიუხედავად იმისა, რომ ისინი რწმენას მიუახლოვდნენ, მათ მიერ მტკიცე გადანყვეტილების მიუღებლობა, ალლაჰის შუამავლის მხრიდან შემდეგი სიტყვების წართქმის მიზეზი გახდა:

– თქვენ აღიარეთ, რომ, რაც გიქადაგეთ აშკარა სიმართლეა. თუმცა, ვისაც ჩემ სიტყვებში ეჭვი ეპარება, ალლაჰის რწმენას ვერ დაეხმარება.

მორიგეობა ქააბაში

უკეთილშობილესი შუამავალი დღეებს ისლამის ქადაგებაში, ხოლო ღამეებს ქააბაში ვედრებასა და ნამაზის ლოცვაში ატარებდა. ამგვარად, იგი უზენაესი ალლაჰისგან ძალასა და მხარდაჭერას იღებდა.

კეთილშობილი ალი და ზეიდი შეუფოთებულნი იყვნენ, რომ ყურეიშელ წარმართებს მისთვის რაიმე ზიანი არ მიეყენებინათ. მათ იმდენად უყვარდათ წმინდა შუამავალი, რომ არავითარ შემთხვევაში დაუშვებდნენ იმას, რომ ვინმეს მისთვის ევნო. ასე რომ მომხდარიყო, ეს მათთვის უდიდესი დარტყმა იქნებოდა და საკუთარ თავს არასდროს აპატიებდნენ. გამომდინარე აქედან, კეთილშობილი ალი და ზეიდი ერთად დასხდნენ და გადაწყვიტეს: „დღეის შემდეგ ავდგებით და ყოველ ღამეს რიგრიგობით დავიცავთ ალლაჰის შუამავალს, რათა მას ვერავინ მიაყენოს ზიანი.“

მეორე ღამეს, გათენებას ცოტალა აკლდა, როდესაც უკეთილშობილესი შუამავალი ადგა, აბდესი აიღო და წმინდა სახლისკენ გაეშურა, გზად შეამჩნია, რომ ძვირფასი ალი და ზეიდი უკან მიჰყვებოდნენ. მათ მიუბრუნდა და უთხრა:

– დილაადრიან საით გაგინევიათ?

– ალლაჰის შუამავალო! ვშიშობთ, რომ ვინმე რაიმე ზიანს მოგაყენებთ. ამიტომ, როცა თქვენ ღვთისმსახურებას დაიწყებთ, ჩვენ ახლომახლო ტერიტორიას გავაკონტროლებთ.

უკეთილშობილესი შუამავალი ამ ორი ახალგაზრდის თავგანწირვით ძალიან კმაყოფილი დარჩა. ღამაში სახიდან სიხარულის ღიმილს აფრქვევდა. ალლაჰის შუამავლის კმაყოფილება აღისა და ზეიდისთვის უდიდეს ჯილდოს წარმოადგენდა, ვინაიდან მისი სიხარული ალლაჰის კმაყოფილების ტოლფასი იყო.

თქვენ წინაშეა

გიფარის ტომი საქალაქთაშორისო გზებზე ყაჩაღობითა და ქააბაში ჰაჯობაზე ჩამოსულთა ქონების გატაცებით იყო განთქმული. ებუ ზერს თავდაპირველად ჯუნდები ერქვა. ისიც ამ ტომს განეკუთვნებოდა. ტანმალალი, წარმოსადეგი, ხშირი ფუმფულა თმით ყველას ყურადღებას იპყრობდა. ებუ ზერი ტომის ყველაზე კადნიერ, გაუმაძღარ და მძარცველ ახალგაზრდათა რიგებში იკავებდა ადგილს.

ერთხელ, ისინი ჰაჯებს თავს კვლავ დაესხნენ. ქალებისა და ბავშვების ხვენწა-მუდარამ, სიმწრით აღსავსე წივილ-კივილმა, ებუ ზერის გულში პირველად დატოვა სიბრალულის კვალი. წამიერად, თავისი ნათესავების ანალოგიურ სიტუაციაში ყოფა წარმოიდგინა. ასეთი რამ მას რომ მოსვლოდა, გული როგორ ეტკინებოდა და მტრის წინააღმდეგ როგორი დიდი სიძულვილი შეიპყრობდა! იმ დღის შემდეგ შეჰფიცა, რომ არასოდეს მიიღებდა ძარცვაში მონაწილეობას და მეგობრების მხრიდან დამცირებისთვის ყურადღება რომ არ მიექცია, იქაურობა მიატოვა.

ის მექას გარეთ ერთ-ერთ სოფელში დასახლდა. ებუ ზერმა, რომელიც კერპებს არ სცემდა თაყვანს და ისინი ეზიზღებოდა, ამ მშვიდ სოფელში უზენაესი გამჩენისკენ პირი დამოუკიდებლად იბრუნა. მას, დიდი ხანია, სინდისის ხმა ესმოდა. ამგვარად, მთელ დროს ღვთის

სამსახურში ატარებდა. ერთ დღესაც გაიგო მექაში ახალი რწმენის შესახებ, რომელიც კერპებს ეწინააღმდეგებოდა. მას უფრო მეტი ცოდნა რომ შეეძინა, თავისი ძმა უნიისი მექაში გაგზავნა. როცა უნიისი უკან დაბრუნდა შემდეგი ამბები მოუთხრო:

„ისიც შენნაირი ვინმეა. განსხვავება მხოლოდ ერთია, ის ამბობს, რომ ალლაჰის შუამავალია. ერთადერთ ალლაჰს ეთაყვანება. ხალხს სიკეთისკენ მოუწოდებს,

მექელები მას ხან პოეტობაში, ხანაც მკითხაობაში სდებენ ბრალს“.

ეზუ ზერი მიხვდა, რომ ეს ადამიანი სწორედ ის იყო, ვისაც წლების განმავლობაში ეძებდა. მაშინვე მოემზადა და ქალაქში წავიდა. როდესაც შუქმოფენილ მექაში მივიდა, წმინდა შუამავლის ადგილსამყოფელის შესახებ არავისთვის უკითხავს.

აშკარად იგრძნობოდა, რომ მექელი წარმართები ახალ რწმენაზე ზეწოლას ახდენდნენ. თვით ეზუ ზერიც კი, ჯერ კიდევ ქალაქში შესვლისთანავე გააფრთხილეს, რომ ვინმე მატყუარამ ახალი რწმენა გამოიგონა, რომ მას სიფრთხილე გამოეჩინა, რათა მის მახეში არ მოხვედრილიყო. ერთი თვე იყო გასული მას შემდეგ, რაც ეზუ ზერი მექაში იმყოფებოდა. დღედაღამ მოწყურებული თვალებით ქააბას ირგვლივ, შეუჩერებლივ ამ დიდებულ ადამიანს ეძებდა. მისი ლტოლვა უდაბნოში წყურვილით შეწუხებული ადამიანის მიერ წყლის ძებნისგან არაფრით განსხვავდებოდა. ისიც ღვთიურ წყალობას მოწყურებული გულით, მჩქევარე ნაკადულის პოვნის სურვილით იყო შეპყრობილი.

ერთ დღესაც, ქააბაში მოსული ადამიანი გარეგნობის მიხედვით მუსლიმს მიამსგავსა. თუმცა, იგი ისლამის

სასტიკი მტერი აღმოჩნდა. აბუ ზერი მას მიუახლოვდა და ჰკითხა, იცნობდა თუ არა მუჰამედს. ამ წარმართმა დრო იხელთა და ყვირილი დაიწყო:

– ყურეიშელნო, მუსლიმი ვნახე მუსლიმი!

ახლომახლო მყოფი წარმართები მაშინვე ებუ ზერის ირგვლივ შეიკრიბნენ და უმოწყალოდ სცემეს.

რა თქმა უნდა, ამგვარი წამებაც ერთ დღეს დასრულდებოდა. ყოველი ღამე ახალ დილას ბადებდა, მნიშვნელოვანი რწმენის გზაზე მტკიცედ სიარული იყო საჭირო. ის დღეც უკან დარჩა, როცა აბუ ზერს ფიზიკურად გაუსწორდნენ. სალამოს კი მან ქააბას ერთ-ერთ კუთხეში დაიძინა. შუაღამე იყო, როცა გამოეღვიძა და რას ხედავს, გაბადრული მთვარე, რომელსაც ის დიდი მონატრებით ელოდა, უკვე ამოსულიყო. ალლაჰის ნმინდა შუამავალი გულის გამხარებელ და სულის მეგობარ კეთილშობილ ებუ ბაქრთან ერთად ქააბაში მოსულიყო. მან იქ ღვთისმსახურებას დიდი დრო დაუთმო, რამაც ებუ ზერის ყურადღება მიიქცია. შეუძლებელი იყო, ვერ შეემჩნია, რომ იგი კერპებზე არ ლოცულობდა. გული ჩასძახოდა:

– შენ წინაშე ისაა ვისაც დიდი ხნის განმავლობაში ეძებდი.

მას ერთ ხანს აღფრთოვანებული უყურა, შემდეგ მიუახლოვდა და მიმართა: „სალამი შენდა ალლაჰის შუამავალო.“ უკეთილშობილესმა შუამავალმა ჰკითხა: „ვინა ხარ შენ?“

– ებუ ზერი გახლავარ, გიფარის ტომიდან!

– რამდენი ხანია, რაც აქ იმყოფები?

– ოცდაათი დღეა!

– რითი ირჩენ თავს?

– არაფრით, გარდა ზემზემის ნყლისა. თუმცა წონაში მაინც მოვიმატე.

ამის შემდეგ კეთილშობილმა ებუ ბაქრმა, იგისტუმრად სახლში წაიყვანა და კარგადაც გაუმასპინძლდა. რაც აინტერესებდა, ებუ ზერმა ყველაფერი ებუ ბაქრს გამოჰკითხა. თითოეული მიღებული პასუხი მას უფრო მეტ სიხარულს მატებდა და ერთი სული ჰქონდა წმინდა შუამავალს კიდევ როდის შეხვდებოდა. ამ ფიქრებში იყო, როდესაც კეთილშობილი ალი მოვდა და ალლაჰის შუამავალთან წასვლა ახარა. მის სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, თითქოსდა მთელი ქვეყანა მისი გახდა. სწრაფად ადგა და ორივე ერთად წმინდა შუამავალთან მივიდა. მისალმების შემდეგ, პირველი წინადადება „ქელიმეი შეჰადეთის“ წარმოთქმა იყო.

ებუ ზერი რწმენით მიღებული სიამოვნების გამო ადგილზე ვერ ჩერდებოდა. უნდოდა ისლამის ხმა წარმართებისთვის მიეწვდინა. როცა თავისი სურვილი შუამავალს გააცნო, მან უთხრა, რომ ჯერ საამისო ნიადაგი მომზადებული არ იყო. თუმცა, ებუ ზერი გულში არსებულ ქადაგების სურვილს ვერ იოკებდა. საბოლოოდ ეს მამაცი და გულადი ახალგაზრდა ქააბაში მივიდა და დაელოდა დროს, როცა წარმართები ერთად შეიკრიბებოდნენ. როდესაც ხალხი შეიკრიბა, ხმამაღალი ხმით გამოაცხადა: **„არ არსებობს ღვთაება, გარდა ალლაჰისა, ხოლო მუჰამედი მისი შუამავალია.“** ამავე დროს წარმართებს ისლამისკენ მოუწოდა. შექმნილმა ვითარებამ წარმართები ძალიან განარისხა და ებუ ზერი ისევ მწარედ სცემეს. ამ ამბავს ალლაჰის შუამავლის ბიძა აბბასი შეესწრო, შუაში ჩადგა და მათ ასე უთხრა:

– სირცხვილი თქვენ! გიფარის ტომის კაცს მოკვლას

უპირებთ, მაშინ როცა დამასკოსკენ მიმავალი გზა ამათ უბანში გაივლის. გინდათ, რომ სავაჭრო გზა ჩაიკეტოს?

ეს შეხსენება საკმარისი აღმოჩნდა იმისათვის, რომ ებუ ზერისთვის თავი დაენებებინათ.

როდესაც ებუ ზერი ასეთ მდგომარეობაში ალლაჰის შუამავალთან მივიდა, მან უთხრა:

– ხომ გითხარი, ასე არ მოიქცე მეთქი?

ებუ ზერმა მიუგო:

– ოჰ, ალლაჰის შუამავალო! ეს გულის ბრძანება იყო, რასაც წინ ვერ აღვუდექი და შევასრულე.

ებუ ზერი უკეთილშობილესი შუამავლის საამო საუბრებს მონყურებული უსმენდა. მნიშვნელობა არ ჰქონდა, ეს საუბრები დღისით იმართებოდა თუ ღამით, ის ყოველთვის გულისყურით, სმენად იყო ქცეული. მოკლე დროში საკმაო ცოდნა მიიღო. გულადმა და შეუპოვარმა ახალგაზრდამ შუამავალს უთხრა, რომ ისლამის ქადაგების აშკარა დანყება სულითა და გულით სურდა.

– ალლაჰის შუამავალო! ჭეშმარიტი რწმენის გავრცელების გზაზე, რის გაკეთებას მიბრძანებ?

წმინდა შუამავალმა დაარიგა:

– სანამ ჩემ (შემდეგ) ბრძანებას არ გაუწყებენ, ისლამის გავრცელებას მხოლოდ შენ ხალხში დაჯერდი, ხოლო როცა გაიგებ, რომ ქადაგება უკვე აშკარად დავინწყეთ, მაშინ ჩემთან მოდი.

ებუ ზერმა გულის გამაცოცხლებელი დავალების გამო გამჩენ ღმერთს მადლობა შესწირა. დიდი სიყვარულითა და ერთუზიანებით წყვედიადის მნათობი სხივი ახლო ნათესავებთან თან გაიყოლა. ტომს ალლაჰის, შუამავლისა და

ისლამის სილამაზის შესახებ უყვებოდა. ებუ ზერის მოთმინებისა და თავდაუზოგავი შრომის შედეგად, წლების შემდეგ უამრავმა ადამიანმა ისლამი მიიღო.

ებუ ზერი უჰუდის ომის შემდეგ მედინაში გადავიდა საცხოვრებლად და ალლაჰის შუამავალს გვერდიდან აღარ შორდებოდა. მამაცმა, სამართლიანმა და გულკეთილმა ებუ ზერმა მალე სწავლულთა რიგებშიც დაიკავა ადგილი. მას შუამავალი შემდეგნაირად აქებდა:

„ცის კაბადონზე და დედამინაზე ებუ ზერისთან მართლისმთქმელი არავინ არის.“

მწყალობლის მონა-მსახური

აბდუამრი ჩვიდმეტი წლის საზრიანი და მოხერხებუ-
ლი ვაჭარი იყო. მაშინ, როცა მისი თანატოლები სიცო-
ცხლეს ალკოჰოლის სმით ინამლავდნენ, აბდუამრი ამ
ცუდ გზას ერთხელაც კი არ გაჰკარებია. ყველა მექელი
მისი ლამაზი ზნეობის შესახებ საუბრობდა. ამ სათნო და
კეთილი ახალგაზრდის ერთ-ერთი მეგობარი ებუ ბაქრი
გახლდათ. მას ხშირ-ხშირად ხვდებოდა და მის აზრებს
ითვალისწინებდა.

ძალიან ცოტა დრო იყო გასული მას შემდეგ, რაც ებუ
ბაქრმა ისლამი აღიარა. ერთხელაც, როცა ბაზარში მი-
დიოდა აბდუამრი შემოხვდა. მან ეს ძველი მეგობარი კუ-
თხეში გაიხმო და დიდხანს ესაუბრა. ისლამის სილამაზის
შესახებ დანვრილებით მოუყვა და აბდუამრს გამუსლი-
მანება შესთავაზა. აბდუამრის პასუხი ჭეშმარიტების-
კენ ამ მოწოდების წინაშე მტკიცე და კონკრეტული იყო.
„დიახ, თანახმა ვარ, ვალიარო ისლამი ჭეშმარიტ რწმე-
ნად!“ შემდეგ კი ალლაჰის შუამავალთან წავიდნენ და ეს
სასიხარულო ამბავი აუწყეს. ასე გადაიშალა აბდუმრის-
თვის ცხოვრების ახალი ფურცელი.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა თანამიმდევრებს ის-
ლამის სულიერებასთან შეუსაბამო სახელები გამოუცვა-
ლა. აბდუამრის ანუ „ამრის მონა-მსახურის“ ნაცვლად
აბდურრაჰმანი ანუ „მწყალობელის მონა-მსახური“ დაარ-
ქვა. ამდურრაჰმანიც, სხვა თანამიმდევრების მსგავსად,

ალლაჰის შუამავალთან ერთად ყოველგვარ გაჭირვებას წინ აღუდგა. თანამიმდევრები ისლამის აყვავების გზაზე სრული შემართებით იბრძოდნენ. როდესაც მუსლიმებზე ზენოლა უფრო გამკაცრდა, ის თავდაპირველად ეთიოპიაში, იქედან დაბრუნების შემდეგ კი მედინაში გადავიდა ჰიჯრით.

მომავალში აბდურრაჰმანი, უზენაესი ალლაჰის მიერ ბოძებული სიმდიდრის ისლამის გზაზე გამოყენების დროს გამოჩენილი ხელგაშლილობით გამოირჩეოდა. მუსლიმებს ყოველი გასაჭირის დროს მატერიალური დახმარებას უწევდა. თავისი ხელგაშლილობით ერთხელ 700 აქლემი, ხოლო სხვა დროს 40 ათასი ვერცხლი და ამდენივე ოქრო გასცა. ჯიჰადისთვის ჯარს 500 ცხენითა და 1500 აქლემით დაეხმარა. ასევე 30 ათას ტყვეს თავისუფლება მიანიჭა.

წმინდა შუამავლის ხელმძღვანელობით აღზრდილი ეს ახალგაზრდა, ისლამის სწავლულად ჩამოყალიბდა. ალლაჰის შუამავლის სიცოცხლეში იმ თანამიმდევრთა რიგებში დაიკავა ადგილი, ვინც რწმენასთან დაკავშირებულ, ხალხის კითხვებს პასუხობდა. ამასთან ერთად მან მოსამართლეობის თანამდებობაც იკისრა. ბრძოლის ველზე გამბედავი და თავგანწირული მებრძოლი იყო. ისლამისთვის განეული თავდაუზოგავი სამსახურის შედეგად მიღებული, ყველაზე დიდი ჯილდო, სიცოცხლეშივე მიიღო. ეს უდიდესი ჯილდო, საიქიო სამყოფელი, სამოთხე იყო, რომელიც ჯერ კიდევ სიცოცხლეში უმახარობლეს.

დიდი მოთმინება

უმმუ ენმარი სიმდიდრით სახელგანთქმული მექელი ქალი გახლდათ. ერთ მშვენიერ დღეს, მონათა ბაზარზე წავიდა, სადაც მისი ყურადღება ერთ-ერთმა ახალგაზრდა მონამ მიიქცია. ეს მოხერხებული და გონიერი ჭაბუკი, ჰაბაბი იყო. უმმუ ენმარმა მისი ბატონისგან ჰაბაბი მონად შეისყიდა.

ჰაბაბი ერაყში მცხოვრებ, თემიმის ტომს განეკუთვნებოდა. მან სხვებისგან განსხვავებით წერა-კითხვა იცოდა. ამასთან ერთად ხელოვნებაც საკმაოდ კარგად ესმოდა. ერთ-ერთი თავდასხმის დროს იგი მოიტაცეს და თავისუფლებაზე ზღუდულ, ათასობით მონათა შორის აღმოჩნდა. უმმუ ენმარის მსახურების გარდა სხვა გამოსავალი აღარ დარჩენოდა. გამომდინარე იქიდან, რომ ჰაბაბი ძალიან კარგი მჭედელი იყო, უმმუ ენმარმა მას ხელობის უკეთესად შესწავლისთვის დახმარება გაუწია.

ჰაბაბმა, მოკლე ხანში ხმლის დამზადების სფეროში, მექაში დიდი სახელი მოიხვეჭა. ეს თავაზიანი ახალგაზრდა ალლაჰის შუამავალს იცნობდა, პატივს სცემდა და ძალიან უყვარდა. როდესაც გაიგო, რომ ნდობით აღჭურვილ მუჰამედს შუამავლობის მისია დაკისრებოდა, მაშინვე მასთან გაიქცა და მის სიტყვებს ყური დაუგდო. მისი მონათხრობები ადამიანს მინიერ და საიქიოს ბედნიერებას ახარებდა. ამის შემდეგ მან პირველ მუსლიმთა რიგებში დაიკავა ადგილი. მაშინ ჰაბაბი სულ რაღაც თხუთმეტი წლის ჭაბუკი იყო.

ჰაბაბის გამუსლიმებას წარმართების მხრიდან ისეთივე მრისხანე გამოხმაურება მოჰყვა, როგორც ბილა-

ლი ჰაბეშის მიერ ისლამის მიღებას. ვინაიდან წარმართები პირველ ხანებში თავისუფალ ადამიანებს ბევრს ვერაფერს უბედავდნენ, ამიტომ ყოველგვარ შურსა და სიძულვილს მონათა და უთვისტომოთა მიმართ ამჟღავნებდნენ. ასე ცდილობდნენ ახალი რწმენის ამლიარებლებისთვის დალი დაესვათ.

ჰაბაბის გამუსლიმებას პირველი უარყოფითი გამოხმაურება უმმუ ენმარისგან მოჰყვა, მაგრამ ის მუქარისა და ზენოლის მიუხედავად ისლამს არ ღალატობდა. ვინაიდან მასში რწმენას იმდენად ღრმად გაედგა ფესვები, რომ შეუძლებელი იყო მისი იქიდან ამოგლეჯა. ამ მამაცი და გულადი ვაჟკაცის სიმტკიცემ ეს ქალი მდგომარეობიდან გამოიყვანა, რადგანაც იგი თავის მონას ველარ იმორჩილებდა. ეს უმონყალო ქალი, უკვე თავს იძულებულს ხდიდა რომ მონისადმი სიძულვილისა და შურის ამოსანთხევად ფიზიკურ სისასტიკეს იჩენდა.

უმმუ ენმარმა გადანყვიტა, ის იმ ხელსაწყობით ეწამებინა, რომელსაც რკინის გახურებისას იყენებდა.

როგორც ყოველთვის, ჰაბაბს იმ დღესაც, დილიდანვე დუქანი გაეღო, საბერველი გაეხურებინა და რკინის გადადნობა უკვე დაწყებული ჰქონდა, რომ ამ დროს დუქანში, უმონყალო უმმუ ენმარი შევარდა გახურებულ რკინას ეცა და ჰაბაბს დადაღვა დაუნყო. „შენ ბინძურო მონავ! თავი დაანებე ჩვენი ღმერთების უარყოფას! წინააღმდეგ შემთხვევაში მაგ თავს ისე დაგიდაღავ რომ სიკვდილს მოგანატრებ. უმმუ ენმარი, ამგვარად, ურწმუნოების ყველაზე საზიზღარ სახეს ავლენდა. ჰაბაბი კი მიუხედავად დესპოტური წამებისა დიდ მოთმინებას იჩენდა და ამბობდა: „არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა.“

როცა წარმართებმა ჰაბაბის გამუსლიმების შესახებ გაიგეს, უმმუ ენმარის მიერ მონისთვის მიყენებული ფიზიკური ზენოლა არ იკმარეს და ისეთივე სასჯელი შეუ-

ფარდეს, როგორც ბილალი ჰაბემს. მას რკინის ჯავშანი ჩააცვეს, მცხუნვარე მზეზე დაანვინეს და უმონყალოდ აწამეს. მაგრამ ჰაბაბმა ყოველივე ამის წინაშე ისეთი დიდი მოთმინება გამოიჩინა, რომ მთელი მექა მის შესახებ საუბრობდა. ვინაიდან ის სხვა მუსლიმებისგან განსხვავებით მოზარდი იყო, თუმცა, მიუხედავად მცირე ასაკისა, აუტანელ წამებას მომზადებული შეხვდა. გამომდინარე აქიდან, ჰაბაბის სახელი ისტორიაში ოქროს ასოებით ჩაიწერა.

როდესაც ჰაბაბზე, როგორც სამაგალითო მორწმუნეზე, თავსდატეხილ უბედურების შესახებ უყვებოდნენ, ალლაჰის შუამავალს მწუხარება კიდევ უფრო ემატებოდა. იგი ჰაბაბს ხშირ-ხშირად ნახულობდა და ანუგეშებდა. როცა შუამავალი ჰაბაბთან მივიდოდა და ტკბილმოუბარი ხმით ესაუბრებოდა, მას ყველა ტკივილი ავიწყებოდა და გული სიხარულით ევსებოდა. სულაც არ სურდა განშორება და მუდამ მასთან ყოფნის სურვილი კლავდა.

ჰაბაბის ამ მძიმე მდგომარეობის შემხედვარე ალლაჰის შუამავალმა, ხელეები ზეცას აღაპყრო და შეევედრა: *„ჩემო ალლაჰო! შენ დაეხმარე ჰაბაბს.“* (იბნულ ესირ უსდულ გაბე II-115)

რა თქმა უნდა უზენაესი ალლაჰი მჩაგვრელს, დესპოტობას არ აპატიებდა. უმმუ ენმარს საშინელი თავის ტკივილები დაეწყო. ტკივილი ზოგჯერ იმდენად ანუხებდა, რომ საკუთარ თავს კონტროლს ვეღარ უწევდა და ხმამაღლა კიოდა. ყველა, ვინც მას ასეთ მდგომარეობაში ხედავდა, ერთს ურჩევდა: *„მხოლოდ თავის დადაღვა თუ გადაგარჩენს.“* უმმუ ენმარს მონისთვის მიყენებული სასჯელის გამო, როგორც ამქვეყნად ასევე საიქიოშიც სასჯელი ელოდა. როდესაც მან სხვა გამოსავალი ვეღარ იპოვა, ჰაბაბს გახურებული რკინით თავის დადაღვა უბრძანა. ეს ნამდვილად გაუსაძლისი იყო, მაგრამ ზოგ-

ჯერ საშინელი ტკივილი ამ ბოროტ ქალს ჭკუას აკარგვინებდა.

ძვირფასი ჰაბაბის წამება დიდხანს გრძელდებოდა. იგი ახალგაზრდობის ულამაზეს დღეებს, ალლაჰის შუამავლის ღირსეული მისიის გზაზე თავგანწირვით ხარჯავდა. ჰაბაბის მსგავსი ახალგაზრდების მიერ წარმართებისთვის მტკიცე წინააღმდეგობის განევა ისლამის გავრცელების მომასწავებელი იყო. ერთხელ, ჰაბაბს ცეცხლზე გავარვარებული ქვები დაანყვეს ზურგზე და მანამდე არ მოაშორეს, სანამ ზურგის ქონები არ დაუდნა. წარმართების მხრიდან აუტანელ ტანჯვა-წამებას საზღვარი არ ჰქონდა. ჰაბაბი, ასეთი მდგომარეობის მიუხედავად, წამოდგა და ალლაჰის შუამავლის სანახავად გაეშურა. ამ დროს წმინდა შუამავალი ქაბაბს ჩრდილში იჯდა. მასთან მივიდა და უთხრა: „უკეთილშობილესო შუამავლო! უზენაეს ალლაჰს რატომ არ ევედრები და მათ რატომ არ წყევლი?“ ჰაბაბის სურვილი აშკარა იყო. მას უნდოდა წარმართების მიერ მუსლიმების მიმართ გამოყენებული სისასტიკე დასრულებულიყო, მაგრამ მთელი კაცობრიობის წყალობად მოვლენილი ალლაჰის შუამავალი ამას ხომ არ გააკეთებდა? იგი წელში გასწორდა და შემდეგი სიტყვებით ჰაბაბს მოთმინების კენ მოუწოდა:

„თქვენ წინამორბედ ხალხთაგან, ერთ-ერთი ადამიანს რკინის სავარცხლით ვარცხნიდნენ და თავის ქალიდან ნერვებს აფხეკდნენ, მაგრამ ამ წამებამ მას რწმენა ვერ შეაცვლევინა. ხერხს თმას შორის დაადებდნენ და თავის ქალას უხერხავდნენ, თუმცა ვერც ამან აიძულა რწმენის შეცვლა. უეჭველია, რომ ალლაჰი ამ რწმენას სრულყოფს ისე, რომ სანადან წასული მგზავრი, ჰადრამევთში უსაფრთხოდ ისე ჩავა, რომ გულში ალლაჰის გარდა სხვა არანაირი შიშის გრძნობა აღარ შეანუხებს“. (ბუჰარი მენაქიბულ ენსარ 29)

ეს ჰაბაბისთვის გაკვეთილი იყო. გაიგო, რომ არსებობდნენ ადამიანები, რომლებმაც სარწმუნოების გამო მასზე უფრო მეტი ტანჯვა გადაიტანეს, მაგრამ მიუხედავად ამისა, თავიანთი რწმენა მტკიცედ დაიცვეს. წმინდა შუამავლის სიტყვებიდან ნათლად ჩანდა, რომ მხოლოდ მოთმინება მართებდა. ტანჯვას ის უკვე მთელი შემართებით იტანდა და სხვა დღეებისგან განსხვავებით თავს უფრო ძლიერად გრძნობდა.

ერთ დღეს ჰაბაბი გაყიდული ხმლის საფასურის ასაღებად უმოწყალო წარმართთან ას იბნ ვაილთან წავიდა. მისდამი სიძულვილით აღსავსე ასმა დამამცირებელი თვალით შეხედა და უთხრა:

„ვალს არ გადაგიხდი მანამ სანამ მუჰამმედს არ უარყოფ“. ასი იმდენად უღონო და მიუხვედრელი ვინმე იყო, რომ მის წინაშე მდგომი, ისლამის გზაზე თავგანწირული და საამისოდ ყოველგვარი წამების ამტანი, სამაგალითო მორწმუნე ვერ შეამჩნია. მას ეს ახალგაზრდა კვლავ იმ მონად წარმოედგინა, რომლის შესყიდვა ისევ ფულით შეიძლებოდა. ჰაბაბს პასუხის გაცემა არ დაუფიანებია:

„ვფიცავ უზენაეს ალლაჰს, რომ მუჰამმედს მანამ არ უარყოფ სანამ შენ არ მოკვდები და ხელმეორედ არ გაცოცხლდები“.

ასმა დამცინავი ტონით ჰკითხა: „როგორ თქვი? მე მოკვდები და ისევ გავცოცხლდები ჰა?“ შემდეგ დაამატა: „ჰაბაბ! თქვენი მუჰამმედი მორწმუნეებს ხომ გპირდებათ, ვინც სამოთხეში მოხვდება სასურველი რაოდენობით ოქრო, ვერცხლი, ჩასაცემელი ექნებათ და მოსამსახურეები ეყოლებათ?“ ჰაბაბმა უპასუხა: „დიახ, ასე ამბობს.“ „მაშ, როცა მოკვდები და ხელმეორედ გამაცოცხლებენ, შენ და შენი მეგობარი მუჰამმედი, ჩემზე უფრო ახლოს ალლაჰთან ვერ იქნებით და უფრო მეტი სიმდიდრე მაინც არ გექნებათ. მაშინ მე უფრო მეტი სიმდიდრე მექნება და

ბევრი შვილები მეყოლება, ამიტომაც გპირდები ვალსაც მაშინ გადაგიხდი.“

ჰაბაბი ამ ურწმუნო კაცისგან ნავიდა და ალლაჰის შუამავალთან მივიდა. უზენაესმა ალლაჰმა ამ შემთხვევასთან დაკავშირებით შემდეგი აიათი ზეგარდმოავლინა: *(ბუჰარი თეფსირულ ყურან 19-3 -5.6)*

„განა არ გინახავს, რომელმაც უარყო ჩვენი აიათები და თქვა: მე, უთუოდ, მომეცემა ქონება და შვილებიო? განა ემცნო მას დაფარული თუ მოწყალისგან აღთქმა მიიღო? არამც და არამც! ჩვენ ჩავინერთ მის ნათქვამს და გავუხანგძლივებთ სასჯელს გაძლიერებულს! ჩვენ მისგან ვიმემაკვიდრებთ (ხელიდან გამოვაცლით), რასაც ამბობს (ქონებას და შვილებს) და იგი მოვა ჩვენ წინაშე (აღდგომის დღეს) მარტოსული! (ქონებისა და შვილების გარეშე)“ *(სურა მერიემი, აიათი 79-80)*

ჰაბაბმა მიუხედავდ დიდი ზენოლისა და სიძნელეებისა ისლამის გასავრცელებლად ყველა ღონეს მიმართა და თავდაუზოგავი მონდომება გამოიჩინა. მას არასოდეს უფიქრია, არაფერი გამომდისო და კუთხეში არ მიყუჟულა. შუამავლობის მისიის დამაბრკოლებელი გარემოებები მიზეზად არ წარმოუჩენია და მისი გავრცელებისთვის თავი არ აურიდებია, რადგანაც ნერა-კითხვა შეეძლო, ამიტომ ზეშთაგონებული აიათების ნერაშიც მიიღო მონაწილეობა. იგი აიათებს მეგობრებსა და ახლად გამუსლიმებულებს ასწავლიდა. ასე მან ისლამის ახალგაზრდა მასწავლებლის პატივი დაიმსახურა. ჰაბაბის მიერ ისლამის გზაზე განუულ სამსახურთაგან, ყველაზე უფრო თვალშისაცემი კეთილშობილი ომარის გამუსლიმების დროს განვითარებული მოვლენებია.

მეც ნაჰიკითხავ

საყვარელი მუჰამმედ შუამავალი წმინდა ქაბაში სურა „ჰაყყას“ კითხულობდა. მექას მამაც ახალგაზრდათაგან, ძლიერი და გამბედავი ომერიც იქ იმყოფებოდა. როცა იგი შუამავლის სიტყვებს უსმენდა, არაფრად აგდებდა და თავისთვის, გულში ფიქრობდა: „აბა, ერთი დაამთავროს კითხვა და მე ვიცი როგორც ვაგებინებ პასუხს“. ერთ კუთხეში დაჯდა და მოსმენა ისევ განაგრძო, მაგრამ ყურანის ღრმა მნიშვნელობის აიათებმა იგი ზეგავლენის ქვეშ მოაქცია. ამ ღვთიური სიტყვების წინაშე აღფრთოვანება ველარ დაფარა და თქვა: „დიახ, ეტყობა მართალია, როგორც ამხანაგები ამბობენ, ნამდვილად, საუკეთესო პოეტია... ასეთი ფენომენალური და ლამაზი სიტყვები მხოლოდ პოეტის ბაგეებს შეიძლება აღმოხდეს“. ამ დროს ალლაჰის შუამავალმა სურა „ჰაყყას“ მეორმოცე და ორმოცდამეერთე აიათებს მიაღწია, სადაც უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს:

„უეჭველად, იგია (წმინდა ყურანი) ძვირფასი შუამავალის (მთავარანგელოზ ჯიბრაილის) გადმოცემული სიტყვა, იგი არ არის პოეტის სიტყვა. რაოდენ მწირია თქვენი რწმენა!...“

ომერი უცებ შეკრთა, ვინაიდან წმინდა შუამავალი მის ცოტა ხნის წინანდელ ფიქრებს პასუხობდა. მან თავისთვის ჩაილაპარაკა: „რადგანაც ჩემი გულის ფიქრებიც გაიგო, ამავე დროს მკითხავიც უნდა იყოს“. ამ დროს შუამავალი აიათების კითხვას აგრძელებდა:

„და არც სიტყვაა წინასწარმეტყველის. რაოდენ მწირია თქვენი თვალთახედვა! ზეგარდმოვლენილია სამყაროთა ღმერთისგან. და რომ შეეთხზა ჩვენს წინააღმდეგ ზოგი სიტყვა, უთუოდ, შევიპყრობდით მარჯვენათი, მერე უთუოდ, გადავუჭრიდით მას გულის ძარღვს. სხვათა შორის, თქვენგან არც ერთს არ შეუძლია შეკავება (ჩვენი სასჯელის). და შეჭველად, იგი (ყურანი) შეგონებაა ღვთისმოშიშთათვის. და შეჭველად, ვუნყით, რომ თქვენში არსებობენ ცრუდ შემრაცხველნი. და შეჭველად, იგი მნუხარებაა ურწმონოთათვის. და შეჭველად, იგი ჭეშმარიტებაა ცხადი. მაშ, ადიდე შენი ღმერთი დიდებული სახელით!“. (სურა ჰაყყა, აიათი 41-52)

ამ ზედმინევიტ ეფექტურმა სიტყვებმა ომარს გული აუჩუყა. მისი თვალებიდან ცრემლმა იწყო დენა, მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ შეამჩნია, რომ ის ბოროტი მეგობრების გარემოცვაში იყო, მათ ახედ-დახედა და ღმერთები გაახსენდა, როგორ შეეძლო მათი უარყოფა? უცებ როგორ შეძლებდა იმ რწმენის უარყოფას, რომელსაც წლების განმავლობაში აღიარებდა. არა, მუჰამედის ზეგავლენისგან როგორმე უნდა გადარჩენილიყო და ამიტომაც მაშინვე იქაურობას გაეცალა. ისლამის ნათელი გაბრწყინებასთან ამდენად მიახლოებული, უცებ ისევ ურწმუნოების წყვილიაღში ჩაეფლო.

თუმცა გონებაში ჩაბეჭდილი ის ღვთიური სიტყვები ისევ ახსენდებოდა. მანამდე უამრავი პოეტის სიტყვები ჰქონდა მოსმენილი, მაგრამ არც ერთის ლექსებს ასე არ მოუხიბლავს. მას შემდეგ რამდენიმე წელი გავიდა. უკვე წმინდა შუამავლის ბიძას ჰამზასაც მიელო ისლამი. მთელი მექა ჰამზას რწმენის შესახებ ლაპარაკობდა. ყურეიშელთა მონინავე საზოგადოებამ ისლამის სწრაფი გავრცელების თავიდან აცილების გადაწყვეტილება მიიღო.

საამისოდ, ერთადერთი გამოსავალი წმინდა მუჰამ-

მედის სიცოცხლის ხელყოფა იყო, მაგრამ მისი მოკვლა საკმაოდ სარისკო საქმეს წარმოადგენდა. ვინაიდან ამ საქმეს აბდულმუტტალიბის შვილებთან დაუსრულებელი სისხლის დავა მოჰყვებოდა. გადანყვიტეს ეს მეტისმეტად ძნელი საქმის შესრულება მამაცი და გულადი ომერისთვის დაევალებინათ. შესაბამისად მას, ძალიან სერიოზული დაპირებები წარუდგინეს.

ახალგაზრდა ომერს ძარღვებში მტრული სისხლი უჩქეფდა. მან ქამარ- ხანჯალი აისხა და გზას დაადგა მათი განზრახვა ასეთი იყო, მაგრამ რა თქმა უნდა, უზენაეს ალლაჰსაც ჰქონდა თავისი გეგმა. უკეთილშობილეს შუამავალს მისი მკვდარი გული უნდა გაეცოცხლებინა. ომერს გზად ნუაიმი შეხვდა და ჰკითხა:

– ომერ, რატომ ხარ ასეთი აფორიაქებული?

– იმ ადამიანის მოსაკლავად მივდივარ, რომელმაც ჩვენს შორის შუღლი ჩამოაგდო და ღმერთები შეურაცხ-ჰყო.

– შენ თავზე ძალიან დიდი საქმე აგილია. ვთქვათ ეს მოახერხე, რას ფიქრობ განა აბდულმუტტალიბის შვილები გაცოცხლებენ? შენი და ფატიმა, სიძე საიდიც მუსლიმანები არიან. ხომარ აჯობებდა ჯერ საკუთარი შინაურებისთვის მიგეხედა?

ომერი განრისხდა და მაშინვე მიმართულება შეიცვალა. დიახ, ნუაიმი მართალს ამბობდა თავდაპირველად საკუთარი და ფატიმა და სიძე უნდა მოეკლა. როდესაც სიძის სახლისკენ მიდიოდა, ამ დროს ჰაბაბი მათ, სახლში სურა „ტაჰას“ უკითხავდა. ამასობაში ომერი ფანჯარასთან მივიდა და ცდილობდა გარედან გაერკვია, შიგნით რა ხდებოდა. ჰაბაბი კითხულობდა:

„ტა. ჰა. არ გარდმოგვივლენია შენზე ყურანი იმისთვის, რომ სირთულეში ჩავარდე, არამედ მხოლოდ შე-

გონებად მათთვის, ვისაც ეშინია. ზეგარდმოვლენილია იმისგან, ვინც გააჩინა მინა და ცანი მალაღნი. მოწყალემ მესვეურობა ზემო აღმართა! მას ეკუთვნის ის, რაცაა ცათა შინა და მინასა ზედა და ისიც, რაც მათ შორისაა, და ისიც, რაც ნიდავს ქვეშაა! და შენ სიტყვაც რომ განაცხადო, უეჭველად, იგი უწყის საიდუმლოსაც და დაფარულსაც! არ არის ღვთაება, გარდა მისი - ალლაჰისა! მას ეკუთვნის ყველაზე მშვენიერი სახელები.” (სურა ტაჰა, აიათი 1-8)

ომერი ამ სიტყვების გაგონებაზე ისევ შეკრთა. ამჯერად ალლაჰის სიტყვებმა ისევ აღაფრთოვანა. თუმცა, ბრაზი მაინც ვერ დაამარცხა და კარებისკენ გასწია. როდესაც მისი ფეხის ხმა შემოესმათ, ჰაბაბი სახლის ერთ კუთხეში დამალეს. ომერმა სახლში შესვლისთანავე იკითხა:

– მაჩვენეთ რას კითხულობდით?

საიდმა მიუგო:

– არაფერს, ჩვენთვის ვლაპარაკობდით, ომერ.

– როგორც გავიგე თქვენ სწორ გზას აცდენილხართ.

ამის გაგონებაზე საიდმა სათანადო პასუხი გასცა:

– ომერ! იქნებ ჭეშმარიტება, სულ სხვა ადგილას არის.

ამ სიტყვებმა ომერი უფრო განარისხა, გადანწყვიტა საიდს ფიზიკურად გასწორებოდა და ცემა დაუწყო. ფატიმა მეუღლის გადასარჩენად შუაში ჩადგა ამ დროს კი ომერმა მასაც სილა გაანწა. ფატიმას სახიდან სისხლმა დაიწყო დენა. ომერზე გაბრაზებულმა მას მიახალა:

– ომერ! შენი რწმენა ბათილია. მე კი მოწმე ვარ, რომ არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა და კიდევ მოწმე ვარ, რომ მუჰამმედი მისი შუამავალია.

მათმა ასეთმა სიმტკიცემ და გულში არსებულმა რწმენის ნაპერწკალმა, ომერი ცოტათი დაამშვიდა.

– მომეცით, რომ მეც წავიკითხო, რასაც თქვენ კითხულობდით.

ფატიმამ უთხრა:

– ამ ფურცლებზე შეხება მხოლოდ განბანილ ადამიანებს შეუძლიათ. ადექი, განინმინდე, აბდესი აიღე და იმ ფურცლებს წასაკითხად შემდეგ მოგცემთ. ომერმა ისე გააკეთა, როგორც უთხრეს. შემდეგ კი ჰაბაბის მიერ მოტანილი ყურანის კითხვა დაიწყო. როდესაც იმ აიათამდე მიაღწია, სადაც უზენაესი ალლაჰი ბრძანებდა:

„უეჭველად, მე ვარ ალლაჰი! არ არსებობს ღვთაება, გარდა ჩემი. მაშ, მხოლოდ მე მეცი თაყვანი და ლოცვად დადექი ჩემი გახსენებისათვის!“ (სურა ტაჰა, აიათი 14)

მან თქვა: „მეც მუჰამმედთან წამიყვანეთ!“ ჰაბაბი, რომელიც მათ კუთხეში მიმალული, ფარდის უკნიდან უსმენდა, ამ სიტყვების გაგონებაზე გამოჩნდა და თქვა:

„ომერ! გიხაროდეს! ალლაჰის შუამავალი ხუთშაბათ საღამოს ალლაჰს ასე შეევედრა: „ჩემო ალლაჰო! ისლამი ომერ ბინ ჰატატაბით ან (ებუ ჯეჰილით) ამრ ბინ ჰიშამით გააძლიერე“.

ცოტა ხნის წინ უმოწყალო ადამიანი, ახლა უკვე სულ სხვა, ლმობიერ და თავაზიან პიროვნებად იქცა. მაგრამ მიუხედავად ამისა, ფატიმა მაინც ღელავდა, რომ ომერს შუამავლისთვის რაიმე ზიანი არ მიეყენებინა.

– თუკი სიტყვას მოგვცემ, რომ მას არავითარ ზიანს არ მიაყენებ, იმ შემთხვევაში მის ადგილსამყოფელს გეტყვით.

– ვფიცავ, სიტყვას გაძლევთ არაფერს ვაწვებ.

მაშინ ჰაბაბმა მიუგო:

– იგი ახლა მეგობრებთან ერთად ერქამის სახლშია.

ომერს გადანყვეტილება უკვე მიღებული ჰქონდა.

– ჰაბაბ! მუჰამმედთან წამიყვანე! მეც მინდა ისლამით გავცისკროვნდე.

როცა ჰაბაბი და ომერი გზას გაუდგნენ, ამ დროს ანგელოზი ჯიბრილი შუამავალს გამოეცხადა და ეს ამბავი უმახარობლა. ცოტა ხნის შემდეგ ომერი შიგნით შევიდა, წმინდა შუამავლის წინაშე მუხლებზე დაიჩოქა და მუსლიმი გახდა. ამ უმშვენიერესმა ამბავმა პირველ რიგში ალლაჰის შუამავალს, შემდეგ კი ყველა მუსლიმს დიდი სიხარული მიანიჭა. ყველამ ერთად უზენაესი ალლაჰი ადიდა და ერთხმად „ალლაჰუ ექბერ“ წარმოთქვეს.

სამაჟალა

კაცობრიობის ამომავალი მზე, ერთ დღეს, გულითად მეგობარ ებუ ბაქრთან ერთად მინდვრად სასეირნოდ იყო წასული. დიდხანს იარეს, ბოლოს წყურვილმაც შეანუხათ. ამ დროს ცხვრის ფარას წააწყდნენ. მწყემსი, სახელად აბდულლაჰი, ახალგაზრდა იყო. იგი მექას მოწინავეთაგან უქბეს ცხვარს მწყემსავდა.

მაშინ აბდულლაჰ ბინ მესუდი თექვსმეტი წლის ჭაბუკი იყო. ახალი შუამავლის შესახებ ცოტა რამ სმენოდა. რადგანაც მწყემსობით იყო დაკავებული დრო არ ჰქონდა, რომ ამ ამბით უფრო ახლოდან დაინტერესებულიყო. მისი მოვალეობა მხოლოდ ერთი საქმე იყო; უქბეს კუთვნილი ცხვრები დილაადრიან საძოვარზე წაეყვანა, საღამოს კი სახლში მოედენა.

აბდულლაჰმა დაინახა, რომ ორი სახემომლიმარი, საშუალო ასაკის პიროვნება მისკენ მიდიოდა. შორიდანვე შესამჩნევი იყო, რომ ძალიან დაღლილები და ძალაგამოლეულები იყვნენ. როდესაც აბდულლაჰთან ახლოს მივიდნენ, მას მომლიმარი სახით მიესალმნენ. ალლაჰის შუამავალმა მას ჰკითხა, რძე ჰქონდა თუ არა. აბდულლაჰმა მიუგო:

– ჩემო ბატონო! ამას ნუ მთხოვთ, ვერ გავაკეთებ. რადგან ცხვარი ჩემზე მოზარებული ამანათია.

უკეთილშობილესი მუჰამმედ შუამავლისა და ებუ ბაქრის სახეზე მწყემსის ასეთი სამართლიანი პასუხის გამო კმაყოფილება შეიმჩნეოდა. მაშინ ალლაჰის შუამავალმა ჰკითხა:

– მაშ, თუ შეგიძლია მაჩვენო ცხვარი, რომელიც არ ინველება და კრავი არ უშობია.

აბდულლაჰმა იქვე მყოფ პატარა ცხვრისკენ მიუთითა. შუამავალმა ის ცხვარი დაიჭირა, ალლაჰის სახელი ახსენა და მადლმოსილი ხელები ცურზე მოუსვა.

ამის მხილველი აბდულლაჰი თავისთვის ფიქრობდა: „ნეტავ, უშვილო ცხვრები როდიდან იძლევიან რძეს?“

მაგრამ იმით, რაც ცოტა ხნის შემდეგ დაინახა, გაკვირვებული დარჩა. ცხვრის ცური გაივსო და რძემ წვეთა დაიწყო. ცხვარი მონველეს და რძე დალიეს. *(იბნი სად ტაბაყათი, 111, 150, 151)* რძე განცვიფრებულ აბდულლაჰსაც დააღვინეს. როდესაც ყველა დანაყრდა, წმინდა შუამავლის მინიშნების შემდეგ ცხვრის ცურმა ისევ ძველი ფორმა მიიღო. აბდულლაჰი აღფრთოვანებას ვეღარ ფარავდა. შუამავალს უთხრა: „გთხოვ მასწავლე, ეს როგორ გააკეთე?“ მან ასე მიუგო: „შენ ისწავლი და მომავალში სწავლულიც გახდები“.

უკეთილშობილეს შუამავალსა და ებუ ბაქრს ეს ახალგაზრდა ძალიან მოეწონათ. მისი ერთგულებითა და სანდოობით აღფრთოვანებულნი დარჩნენ.

იმ დღის შემდეგ აბდულლაჰი სულ ალლაჰის შუამავალზე ფიქრობდა, რომელმაც მის გონებაში მტკიცე ადგილი დაიკავა. მან ყველაფერი გააკეთა იმისათვის, რომ გაეგო, თუ ვინ იყო ის პიროვნება და საიდან იყო მოსული. ბოლოს ყველაფერი დაადგინა, მასთან მივიდა, ისლამით გაბრწყინდა და მის სამსახურში მყოფ ახალგაზრდებს შეუერთდა.

აბდულლაჰი იმ დღიდან მოყოლებული, წმინდა შუამავალს ჩრდილივით თან დაჰყვებოდა. იგი ცდილობდა, რომ ყოველი ქმედება და გადადგმული ნაბიჯი ისეთივე ყოფილიყო, როგორიც წმინდა შუამავლის

მექაში და ქალაქ გარეთ, განუწყვეტილად მასთან ერთად იყო და არ შორდებოდა. ხშირად შუამავლის სახლშიც კი რჩებოდა. როცა შუამავალი სახლიდან გარეთ გასვლას დააპირებდა, ფეხსაცმელს გაუმზადებდა. იგი მის სამსახურს დიდი თავაზიანობითა და ხალისით ასრულებდა. სამყაროს წყალობად მოვლენილ შუამავალს აბდულლაჰი ძალიან უყვარდა. მეგობრებმა ამ ერთგულ თანამიმდევარს, მეტსახელად „ალლაჰის შუამავლის მესაიდუმლე“ შეარქვეს.

სულ მოკლე ხანში აბდულლაჰი შუამავალთან ასეთი სიახლოვის შედეგად, ცოდნის შემძენ მუსლიმთა შორის ერთ-ერთი პირველი გახდა, რომელიც ყურანს ყველაზე უკეთ იგებდა და ალლაჰის რწმენა საუკეთესოდ შეისწავლა. ის ყურანს ძალიან ტკბილი და საამო ხმით კითხულობდა. ამიტომაც შუამავალს მის მიერ ნაკითხი ყურანის მოსმენა ძალიან მოსწონდა. იგი იმ ოთხ საჰაბეთაგანი იყო, რომლებთანაც წმინდა შუამავალი ყურანის შესწავლის მსურველებს აგზავნიდა.

აბდულლაჰი წმინდა შუამავლის სამსახურის პარალელურად, დარჩენილ თავისუფალ დროს, ახლადგამუსლიმანებულებისთვის ისლამის სწავლებას უთმობდა. ამგვარად, უკეთილშობილესი შუამავლისგან მიღებულ სიყვარულსა და ცოდნას სხვა ადამიანებსაც უზიარებდა.

გარდა ზემოხსენებულისა, ისლამის ისტორიაში აბდულლაჰის შესახებ მეტად საყურადღებო საკითხი ის იყო, რომ იგი წმინდა შუამავლის შემდეგ პირველი მუსლიმი გახდა, რომელმაც ყურანი ხმამაღლა იკითხა.

ერთხელაც, როცა მეგობრებთან საუბრობდა, ერთ-ერთმა მათგანმა შემდეგი წინადადება წამოაყენა:

- ყურეიშელებმა ყურანის სილამაზის შესახებ არ

იციან. ვალდებულნი ვართ, მათ ყურანის ხმა, ალლაჰის სიტყვები მოვასმენინოთ. იქნებ დაფიქრდნენ და გაიგონ თუ რაოდენ ლამაზია. ჩვენს შორის, ხომ არ გამოიჩინეს ვინმე გამბედაობას და მათ ყურანს ნაუკითხავს?

აბდულლაჰი მაშინვე ფეხზე წამოდგა და თქვა:

– მე ვარ ასეთი. მე ნაუკითხავ მათ ხმამალა ყურანს.

ერთ-ერთმა მათგანმა თქვა:

– ჩვენ გვეშინია, ყურეიშელმა წარმართებმა რაიმე ზიანი არ მოგაყენონ. ვინაიდან შენ ნათესავებიც ცოტა გყავს და სათანადო დახმარებას ვერ გაგიწევენ. თუმცა ამ საქმეს ისეთი ჩვენგანი თუ გააკეთებს, ვისაც ბევრი ნათესავი ჰყავს ცუდი ვითარების შემთხვევაში ნათესავები მას დაიცავენ და წარმართების უღმობლობას წინ აღუდგებიან.

აბდულლაჰი ყურადღებით უსმენდა, მაგრამ გულში დასადგურებული რწმენის სიყვარული ღუმლის ნებას არ აძლევდა. მასში გაბედულებამ, შეუპოვრობამ, სიმამაცემ და ახალგაზრდულმა ენთუზიაზმმა ერთად მოიყარა თავი და უშიშრად წამოვარდა.

– გამიშვით, მე წავალ, უზენაესი ალლაჰი დამიცავს.

მეორე დღეს, აბდულლაჰ ბინ მესუდი, დილაადრიან ქააბასთან ახლოს, „მაყამი იბრაჰიმთან“ მივიდა. ცოტა ხნის შემდეგ ყურეიშის მონინავე საზოგადოება შეიკრიბა და საუბარი დაიწყო. აბდულლაჰმა იფიქრა: აი სწორედ ახლა არის საუკეთესო დრო, ჭეშმარიტების ქადაგებისა და ალლაჰის აიათების ხმამალალი ხმით მიწვევისო. თავდაპირველად ფეხზე წამოდგა და მტკიცე მზერით მათი ყურადღება მიიპყრო. შემდეგ კი დიდი გამბედაობითა და ნკრიალა ხმით სურა „რაჰმანის“ კითხვა დაიწყო:

„რაჰმანი და რაჰიმი ალლაჰის სახელით“.

მონყალემ, შეასწავლა ყურანი, გააჩინა ადამიანი, შეასწავლა მას მჭერმეტყველება. მზე და მთვარე – გათვლილი ანგარიშით (მოძრაობენ). (სურა რაჰმანი, აიათი 1-5)

წარმართები აბდულლაჰის მიერ ხმამაღლა წაკითხულ ალლაჰის სიტყვებს ერთხანს უსმენდნენ, თუმცა უფრო მეტის მოსმენას ვერც გაუძლეს. ამიტომაც ზოგიერთები მას თავს დაესხნენ და სულ დაასისხლიანეს, რის შედეგადაც აბდულლაჰმა გონება დაკარგა. წარმატებმა იგი ასეთ მდგომარეობაში დატოვეს და იქაურობას გაეცალნენ. კარგა ხნის შემდეგ გონს მოეგო და დიდი წვალებით მეგობრებთან წავიდა. მეგობრებმა აბდულლაჰს რომ შეხედეს, მიხვდნენ რაშიც იყო საქმე და თქვეს:

– აი, სწორედაც, ამას ველოდით და ამიტომ ვშიშობდით კიდევ.

მეგობრების სიტყვების საპასუხოდ ისლამისადმი თავგანწირვითა და მისი გავრცელების სიყვარულით შეპყრობილმა აბდულლაჰმა ასე მიუგო:

– ვფიცავ! ჩემთან შედარებით, ალლაჰის მტრები უფრო უსუსურები აღმოჩნდნენ. თუ ისურვებთ, ხვალ კიდევ წავალ და ყურანს ისევ წავუკითხავ.

მეგობრებს იმ უმონყალო ხალხის ხელში აბდულლაჰის, კიდევ ერთხელ ჩავარდნა არ უნდოდათ.

– არა, ეს უკვე საკმარისია. შენ წარმატებას მაინც მიაღწიე და წარმართებს უზენაესი ალლაჰის სიტყვები მოასმენინე.

აბდულლაჰმა ასეთი ქცევით, მომავალი თაობების ისლამისკენ მოხმობის, წმინდა ყურანის გაცნობისა და გავრცელების საკითხში საუკეთესო მაგალითი აჩვენა.

ალლაჰის გეჰინოღუს

უკეთილშობილესი შუამავალი გზას მიუყვებოდა. იქ ერთ-ერთ ახალგაზრდას შეხვდა, რომელიც ცხვრებს წყემსავდა. მას სახელად რუქანე ერქვა. იგი იმ პერიოდის დაუმარცხებელი ფალავანი იყო. ამ ფიზიკურ ძალასთან ერთად რწმენაც რომ შესაბამისი ჰქონოდა, რა კარგი იქნებოდა! რაოდენ სამწუხაროა, რომ შუამავლის უარმყოფელთაგან ერთ-ერთი ისიც იყო. შინაგანად ისლამისადმი დიდ სიძულვილს განიცდიდა.

ალლაჰის უკეთილშობილესმა შუამავალმა რუქანეს დაუძახა და ჰკითხა: „ალლაჰის არ გეჰინია?“ რუქანემ მას ასეთი თავხედური პასუხი გასცა: „შენი სიტყვების სიმართლეში რომ დავრწმუნებულიყავი, აუცილებლად ვინამებდი.

გამომდინარე იქიდან, რომ რუქანი ფიზიკურად ძლიერი ახალგაზრდა იყო, საკუთარ ძალას მიენდო და თავისთვის ჩაილაპარაკა, მუჰამმედს სეირი უნდა ვუჩვენოო და მას ასეთი წინადადება წაუყენა: „თუკი ჭიდილში დამამარცხებ, შენ ალლაჰს ვინამებ.“

უკეთილშობილესი შუამავალი დათანხმდა და თავისი პირობაც წაუყენა: „თუ დაგამარცხებ, ცხვრის ერთი მესამედი ჩემი იქნება.“ როცა ერთმანეთის პირისპირ წარსდგენენ, რუქანე სიამაყითა და ქედმაღლობით ადგილზე ვერ ჩერდებოდა. ფიქრობდა, მუჰამმედს ერთი ხელის მოქნევით ძირს დავცემ და გავიმარჯვებ კიდეცო. შემდეგ კი მას დაცინვას დაუწყებდა. როგორც კი ჭიდაობა დაიწყო, რუქანე თვალის დახამხამებაში სასწაულგებრივად მინაზე გართხმული აღმოჩნდა. გაკვირვებული

იყო, რა მოსდიოდა. მაშინვე ფეხზე წამოდგა, მომხდარს ვერ იჯერებდა. თითქოს, ეს ის რუქანე არ იყო, რომელსაც ვერავინ ამარცხებდა. ამასთან ერთად მუჰამმედი მოჭიდავე არ იყო, ამიტომაც აქ რაღაც შეცდომას ჰქონდა ადგილი. შუამავალი ხელმეორედ გამოიწვია ორთაბრძოლაში. თუმცა ამჯერადაც დამარცხდა.

რუქანე გაოცებული იყო და ამ მარცხს ვერანაირად იჯერებდა.

როგორც იტყვიან, დამარცხებული შეჯიბრით ვერ გაძლებაო, მართლაც ასე მოხდა და რუქანემ მესამედაც ისურვა ჭიდაობა. წმინდა შუამავალმა რუქანე ისევ ძირს დაანარცხა. რუქანე მძიმედ სუნთქავდა, ძალიან განრისხებული იყო. აღარ იცოდა რა უნდა გაეკეთებინა. თუმცა სიტყვა ჰქონდა ნათქვამი, რომ „თუკი დამამარცხებ ალლაჰს ვინამებო“, დაჯერება მაიც არ უნდოდა.

რუქანემ აღიარა, ამ შეჯიბრში დავმარცხდიო და ცხვრის ფარის დაკარგვის გამო, ტირილი დაიწყო. სამაგალითო ადამიანი, წმინდა შუამავალი რუქანეს მიუბრუნდა და უთხრა:

– ნუ გეშინია!...არ მინდა ამ სამი მარცხის გამო, მთელი ცხვრის ფარა და ქონება დაკარგო. მიდი, წაიყვანე ისინი და შინ მშვიდობით დაბრუნდი!

მომხდარის შემდეგ, წმინდა შუამავლის ამ შეუდარებელმა სიკეთემ და ხელგაშლილობამ რუქანე ზეგავლენის ქვეშ მოიქცია და მალე თავისი სურვილით ისლამით გაცისკროვნდა.

„შენ ალლაჰის შუამავალი ხარ! მეც ვაღიარებ შენ მიერ მოტანილ რწმენას“. *(მუჰამმედ ჰამიდულლაჰი, ისლამის შუამავალი, I- 104)*

დახმარება გედნიერ მამას

წარმართები ხელსაყრელ დროს შუამავალზე შეურაცხყოფის მიყენებას მარიფათად მიიჩნევენ. ვერ ხვდებოდნენ და არ იცოდნენ, რომ წმინდა შუამავლისადმი გამოჩენილი თითოეული ბოროტების სანაცვლოდ, საიქიოში ათასჯერ უფრო მეტად დაისჯებოდნენ. აი, ასეთ, არაადამიანურ ქმედებათაგან ერთ-ერთი მაშინ მოხდა, როცა უკეთილშობილესი შუამავალი ქაბახასთან ნამაზს ასრულებდა.

როდესაც წმინდა შუამავალი ნამაზის სალოცავად დადგა, ზოგიერთმა წარმართმა შეამჩნია, რომ იგი სეჯდეზე დიდხანს რჩებოდა. შუამავლის სეჯდეზე დიდი ხნით გაჩერება ალლაჰისადმი მისი პატივისა და სიყვარულის ერთ-ერთი გამოხატულება იყო, ვინაიდან ადამიანი ალლაჰთან თავს ყველაზე ახლოს მხოლოდ სეჯდეზე ყოფნის დროს გრძნობს. წარმართებმა კი ამით ისარგებლეს და მისი დაცინვა განიზრახეს.

ერთ-ერთ წარმართს, იქვე ახლოს, აქლემის შიგანი რომ დაინახა, თავში სატანური აზრი მოუვიდა და თქვა:

„იმ კაცს ვერ ხედავთ, რომელიც ისლამის დემონსტრირებას აკეთებს? ვის შეუძლია აქლემის შიგანი მუჭამედს ზურგზე დაადოს, როცა იგი სეჯდეზე დადებს თავს?“

მათ შორის ყველაზე მდაბიო, უქებმ თქვა: „მე ვიზამ ამ საქმეს!“ და ამით შუამავლისთვის შეურაცხყოფის მიყენების სურვილი გამოხატა. უქებმ ამ არაადამიანური საქციელის გაკეთებით, მისდამი სიძულვილის ცოტაოდენი შემსუბუქება უნდოდა. მაშინვე ფეხზე წამოდგა, აქლემის შიგანი აიღო, მოიტანა და უკეთილშობილეს შუამავალს ზურგზე დააყარა. წარმართებმა სიცილი ატეხეს. უმონყალო უქებმ ამგვარი მდაბიური ქცევით, თავისი უღონო-

ბა უფრო აშკარად გამოხატა. თუმცა მიუხედავად ყველაფრისა, უკეთილშობილესი შუამავალი სეჯდედან თავს არ იღებდა და სიმტკიცეს ინარჩუნებდა.

ამ შემთხვევის თვითმხილველმა, ერთმა კეთილმა ადამიანმა ეს რომ ნახა, ძალიან ენყინა. მექაში მცხოვრები, ყველაზე პატიოსანი ადამიანისადმი ასეთ მოპყრობას ვერ გაუძლო და უნებლიედ ცრემლები წამოუვიდა. მაშინვე გაიქცა და მდგომარეობის შესახებ წმინდა შუამავლის ქალიშვილ ფატიმას აცნობა. ამ ამბავმა ახალგაზრდა ფატიმას გული გაუპო. უმაღვე მამასთან გაიქცა და ზურგის გასუფთავება დაუწყო.

უკეთილშობილესი შუამავალი ისევ სეჯდეზე იყო და უზენაეს ალლაჰს ევედრებოდა. ბოლოს გასწორდა, ქააბასკენ მიბრუნდა და იქ მყოფი შვიდი ურნმუნო ხმამალა დასწყევლა. წყევლის გამგონე, წარმართების ხარხარი უცებ შეწყდა. წმინდა შუამავლის წყევლის შეეშინდათ. ვინაიდან სწამდათ, რომ ქააბაში აღვლენილი ყოველი ვედრება ახდებოდა. (მართლაც, ის შვიდი პიროვნება, რომელიც შუამავალმა დასწყევლა, ბედირის ბრძოლაში დაიღუპნენ და ჯოჯოხეთის სასჯელიც იწვნის).

ძვირფასმა ფატიმამ, საყვარელი მამისთვის ასეთი ბოროტების გამკეთებლების მიმართ მძიმე სიტყვები გამოიყენა, თუმცა წარმართები მას ვერ შეეპასუხნენ.

გულდანყვეტილმა და თვალცრემლიანმა ფატიმამ მამას ზურგი გაუსუფთავა და ორივე ერთად სახლში დაბრუნდა. ფატიმა მცირეწლოვანი იყო, როდესაც დედა გარდაეცვალა. წმინდა შუამავალი მას მამობასთან ერთად, დედობასაც უწევდა. ძვირფასი ფატიმაც ასეთ მძიმე დღეებში, როგორც „მამის ქალიშვილი“ ასევე „მამას დედაც“ იყო.

ძვირფასი ფატიმას ბავშვობის წლებში, მუსლიმები

ფიზიკურ ზენოლას განიცდიდნენ. იგი სამოთხის დედების ქალბატონმა, ყველა მართლმორწმუნის დედამ, ძვირფასმა ხატიჯემ აღზარდა. ის სამყაროს სამაგალითო ადამიანის, ბედნიერი მამის ხელში იზრდებოდა. მამისა და მუსლიმების მიმართ განხორციელებული ზენოლა, მასაც ეხებოდა. როდესაც მამა სახლიდან ისლამის ქადაგების მიზნით გადიოდა, იგი მთელი დღე დადარდიანებული კარებთან ელოდებოდა, ან კიდევ თვალყურს ადევნებდა და მის დაცვას ცდილობდა. ისლამის ერთგულებით განმსჭვალული ქალიშვილების მხრიდან, უზენაესი ალლაჰის შუამავლისადმი გამოჩენილი თავგანწირვა ადამიანებისთვის მნიშვნელოვანი მაგალითია.

სწორედაც ფატიმა გახლდათ ის ერთ-ერთი თავგანწირული ქალბატონი, რომელსაც უკეთილშობილესი შუამავალი შემდგომში საუკეთესო ქალბატონად აღიარებდა და მის შესახებ ბრძანებდა: *„ნუთისოფელში ქალთა შორის ვერც ერთმა მიაღწია სრულყოფილებას, გარდა იმრანის ქალიშვილი მერიემის, ფარაონის ცოლი ასიეს, ჰუვეილიდის ქალიშვილ ხატიჯესა და მუჰამედის ქალიშვილ ფატიმასი.“* (მუსლიმ ფედაილუ საჰაბე, 70)

ძვირფასი ფატიმა თავისი მაღალი ზნეობრიობიდან გამომდინარე, მრავალ მეტსახელს ატარებდა. მაგალითად „ზეჰრა,“ უმნიკვლოს და მთვარესავით მნათობს ნიშნავს. სხვა მეტსახელებისგან გამორჩევის მიზნით მას „ქუბრა“ უწოდეს, რაც დიდებულს ნიშნავს. თავდაჭერილობიდან გამომდინარე „სეიიდი-ი ნისა“-ც ეძახდნენ, რაც ქალბატონს ნიშნავს. ვინაიდან ფატიმა, მამას ძალიან ჰგავდა, მას „ბინთი ებიჰა“ შეარქვეს ეს ლექსიკურად მამის ქალიშვილს ნიშნავს. მისი მადლიანობის, ბედნიერებისა და ძლიერების გამომხატველად კი „მეიმუნეს“ ეძახდნენ.

ჭრილობები შეუხვია

ძვირფასმა ფატიმამ მამის თავზე დამტყდარი წვალე-ბის შემდეგ მისი მეთვალყურეობა უფრო მეტი ყურადღე-ბით დაიწყო. უკეთილშობილესი შუამავალი კი ისლამის ქადაგების მისიის შესასრულებლად სიცოცხლესაც კი იშურებდა. ერთ დღეს, წარმართები წმინდა შუამავალს კიდეც ერთხელ დაესხნენ თავს.

ძვირფასი ფატიმა იძულებული შეიქმნა, ყველაფრის-თვის მხოლოდ დიდი მწუხარებითა და შიშით ეცქირა. ვარდსავით ლამაზ სახეზე ცრემლები ლაპალუპით ჩა-მოსდიოდა. იგი უზენაეს ალლაჰს მამის წარმართების რისხვისგან გადარჩენას ევედრებოდა. ბოლოს, როცა წარმართები დაიფანტნენ, მაშინვე მასთან მიიღბინა.

უკეთილშობილესი შუამავალი სისხლში იყო ამოსვრი-ლი. ნამდვილად შეუძლებელი იყო ამ მდგომარეობის მო-თმენა.

მაშინ, როცა ალლაჰის შუამავალი, კაცობრიობის წყე-დიადიდან გამოსაყვანად მათ დასახმარებლად იყო მო-ვლენილი, ადამიანები, პირიქით, მას უმადურად ექცეოდ-ნენ და შუამავალს უღმობელი, ფიზიკური ზენოლის ქვეშ აყენებდნენ. ძვირფასი ფატიმა მამას მხარში ამოუდგა და სახლში მიიყვანა. სანოლი გაუშალა და მშვიდი გარე-მო შეუქმნა. შემდეგ კი თვალცრემლიანმა ფატიმამ ჭრი-ლობები შეუხვია.

გადასახლება

ისლამი ყოველგვარი დაბრკოლებების მიუხედავად, სწრაფად ვრცელდებოდა. დღითიდღე იზრდებოდა იმ ქალ მუსლიმთა რიცხვიც, რომლებმაც ამ სილამაზისგან თავიანთი წილი მიიღეს. ერთ-ერთი მათგანი გუზეიე გახლდათ. იგი ალლაჰის შუამავლის ქადაგებას გულისყურითა და დიდი ინტერესით ადევნებდა თვალყურს. მას ძალიან მოსწონდა მისი სიტყვები.

ამიტომაც, გუზეიეს წმინდა შუამავალთან მისვლა და ისლამით გაცისკროვნება არ დაუგვიანებია.

მან იმ საუბრებზე დაიწყო დასწრება, რომელზეც ალლაჰის შუამავალი თავისი ტკბილმოუბარი სიტყვებით მკვდარ გულებს აცოცხლებდა. იგი ამ ახალ რწმენაზე გულწრფელად იყო შეყვარებული. გუზეიე ისლამს უშრეტი წყაროსგან სწავლობდა. გამომდინარე აქედან, ღვთიური სხივით განათებული გულით ირგვლივ ბრწყინვალე შუქს ასხივებდა.

გუზეიე თავს ვალდებულად თვლიდა, რომ რწმენა, რომელიც ადამიანებს სანუთროსა და საიქიოს ბედნიერებას პირდებოდა, მისგან შორს დარჩენილთათვისაც აეხსნა. მექელი ურწმუნო ქალების გულები ისლამის მბრწყინავი სხივით უნდა გაენათებინა.

გამომდინარე აქედან, იგი გულხელდაკრეფილი, მშვიდად ვერ იჯდებოდა. ამისათვის ფარულ ქადაგებას შეუდგა. განუელი მზრუნველობის შედეგად, უამრავი ახალგაზრდა ქალიშვილისა და ქალბატონის გული მოიგო და მათი, ისლამით გაცისკროვნება უზრუნველყო. ამგვარად, მომავალი თაობის ახალგაზრდებს ამ ჭეშმარიტი

რწმენის გზაზე, შეძლებისდაგვარად, გარჯის ნიმუში აჩვენა.

მისი წარმატებული შრომა, წარმართებს ძალიან ანუხებდა. გუზეიიეს თუ არ შეაჩერებდნენ, შესაძლებელი იყო, სულ მალე, თავიანთი შვილები და ცოლებიც მუსლიმთა რიგებში ეხილათ.

ამ საფრთხის თავიდან ასაცილებლად გამოსავლის ძიებას შეუდგნენ. მაგრამ ვერანაირად შეთანხმდნენ, მისთვის რა სახის სასჯელი შეეფარდებინათ. თუმცა ვერც მშვიდად დარჩებოდნენ. ბოლოს გადაწყვიტეს, რომ იგი ერთ-ერთ ქარავნისთვის გაეყოლებინათ და სხვა ქალაქში გადაესახლებინათ.

გუზეიიე ქარავნის მეთაურს ჩააბარეს და საჭირო მითითებებიც მისცეს. ქარავნის მფლობელები, რომლებიც რწმენას არაფრად აგდებდნენ, გუზეიიესთვის ჭკუის სწავლების დავალებას კმაყოფილებით დათანხმდნენ. ამ ზედმეტად უხეშმა და უმოწყალო პირებმა გუზეიიე უუნაგრო აქლემზე შესვეს და დააბეს. მთელი გზა, არც საჭმელი მისცეს და არც სასმელი. უფრო მეტიც, ისიც იკადრეს, რომ იგი შუა გზაში ძირს ჩამოაგდეს და გახურებულ ქვიშაზე ფეხით ატარეს.

ეს აუტანელი მოგზაურობა სამი დღე-ღამე გრძელდებოდა. გუზეიიე შიმშილმა და დაღლილობამ შეანუხა და გონება დაკარგა, მაგრამ ვის ენაღვლებოდა ეს თავდადებული ქალი... მას არავინ იცოდებდა. მათი ჭკუით კერპების უარყოფელები ასეთნაირად და უფრო სასტიკად უნდა დასჯილიყვნენ. ისევ შემოაღამდათ და ქარავანი დასასვენებლად ერთ მდელიზე შეჩერდა.

გუზეიიე გამოუვალ მდგომარებაში იყო, ნყურვილისგან ისე იწვოდა, ლამის ყოველგვარ იმედს კარგავდა.

ზუსტად ამ დროს სახეზე სიგრილე იგრძნო. გონს

მოეგო, ეგონა მელანდებო. ხელი სახისკენ წაიღო, ღმერთო ჩემო! ეს მართლაც წყლის წვეთები იყო, უხილავი არსება მას წყალს ასმევდა. გუზეიემ წყალი დალია, ოღონდ წყლის ასეთ სიტკბო ადრე არასდროს ენახა. ცოტა თავზე გადაისხა და გაგრილდა. დილაადრიან როცა მექარავნეებმა გაიღვიძეს და დაინახეს, რომ იგი სრულ ჭკუაზე იყო, გაოცება ველარ დამალეს.

თუმცაღა გუზეიე ისევ თოკებით იყო დაბმული. ხოლო წყლის ტიკები მისგან ძალიან შორს იყო. მაშ, ვინ დააღვივინა წყალი?

მექარავნეებმა გუზეიეს დაკითხვა დაიწყეს. მან კი უზენაესი ალლაჰის მხრიდან განეული დახმარების შესახებ მგრძნობიარე ენით აუხსნა, რამაც მათზე დიდი რეაგირება მოახდინა. ინანეს თავიანთი ნამოქმედარი, ისლამი აღიარეს და გუზეიე გაათავისუფლეს. ამ ყველაფრის შემდეგ ისევ გუზეიე აღმოჩნდა მოგებული, მან ისლამის ჭეშმარიტ სარწმუნოებას რამდენიმე ადამიანი შეჰმატა.

გუზეიე თავის ტომთან ერთად რამდენიმე ხანს დარჩა. მაგრამ ალლაჰის შუამავლისგან შორს ყოფნა მაინც უჭირდა. თუმცა თავს აქ უფრო თავისუფლად გრძნობდა, მაგრამ ამას შუამავალთან ახლოს გატარებული მძიმე და დატვირთული დღეები ერჩივნა. ამისთვის ისევ მექაში დაბრუნდა და ჭეშმარიტი რწმენის გავრცელების გზაზე, თავდაუზოგავ შრომას შეუდგა.

ახალგაზრდული თავგანწირვა

შუამავლობის მისიის შესრულებაში უკეთილშობილესი მუჰამმედის ყველაზე დიდი დამხმარე და მისი უსაფრთხოების უზრუნველმყოფი ბიძა, ებუ ტალიბი იმ ხანებში ახალი გარდაცვლილი იყო. ცოტა ხნის შემდეგ კი საყვარელი მეუღლე, მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი ხატიჯეც დაკარგა.

ჰაჯობის პერიოდი იდგა. წმინდა შუამავალი კი ახლომასლო ქალაქებიდან მოსულ სტუმრებს ისლამისკენ მოუწოდებდა. ამ წმინდა საქმიანობაში მისი ხელის შემლის მიზნით, ყურეიშელი წარმართები ებუ ლეჰების მეთაურობით შეკრებილიყვნენ და მოსულ სტუმრებს აფრთხილებდნენ, რათა მუჰამმედის სიტყვებისთვის ყურადღება არ მიექციათ. ალლაჰის წმინდა შუამავალი მიუხედავად ყოველგვარი წინააღმდეგობისა და სიძნელებისა, ადამიანებს, ტკბილი ენით, ისლამს უქადაგებდა. თუმცა წარმართები მას სიცრუეში, ჯადოქრობასა და მშვიდი ცხოვრების მოშლაში დებდნენ ბრალს.

წმინდა მუჰამმედს ასეთი დაუდევარი და მშფოთვარე გარემოსგან შორს ყოფნა უნდოდა. ამიტომაც იმ იმედით, რომ მექას გარეთ ისეთ ადამიანებს იპოვიდა, ვინც მას დაუჯერებდა, ახალგაზრდა ზეიდთან ერთად ტაიფში წავიდა. იქ მცხოვრებ თავის ნათესავებს შეხვდა. ის იმედოვნებდა, რომ ისინი მისთვის დახმარებას არ დაიშურებდნენ. უკეთილშობილესმა შუამავალმა ტაიფში ათი დღე დაჰყო. ამ ხნის განმავლობაში კერპთაყვანისმცე-

მელ ხალხს უზენაესი ალლაჰის ერთადერთობის დაჯერებისკენ მოუწოდებდა. მაგრამ, სამწუხაროდ, მიუხედავად თავდაუზოგავი გარჯისა, ამან შედეგი არ გამოიღო და იქ, არც მისი შემფარებელი გამოჩნდა ვინმე და არც დამხმარე.

ტაიფელები უკეთილშობილესი შუამავლის შემოთავაზებას არ დათანხმდნენ. როცა შეამჩნიეს, რომ მისი სიტყვების ზეგავლენის ქვეშ უნდა მოქცეულიყვნენ, შეეცადნენ იქიდან, რაც შეიძლებოდა, მალე გაეძევიებინათ. მათი შეხედულებით, შუამავლის ეფექტური ქცევები და სიტყვები საზოგადოებას ორად გაყოფდა. ამიტომ მას დაემუქრნენ:

„ახლავე ნადი ჩვენი სამშობლოდან და იქ შეაფარე თავი, სადაც დაგიცავენ!“ დამცინავი სიტყვებიც აკადრეს, მაგრამ ესეც არ იკმარეს და იმ გზის ორივე მხარეს, სადაც მას უნდა გაეველო, სოფლელი შეშლილები ჩაუსაფრეს. მათ კი გზად მიმავალ ალლაჰის შუამავალს ქვები დაუშინეს, მის დაჭრას შეეცადნენ. ახალგაზრდა ზეიდი შუამავლის გულისთვის თავის გასაწირად უკვე დიდი ხნის წინ იყო მზად. წმინდა შუამავლის მიმართულებით ნასროლ ქვებს, საკუთარი სხეულით იფარებდა. ამიტომაც უფრო მეტი ქვა არა ალლაჰის შუამავალს, არამედ ზეიდს ხვდებოდა.

მიღებული დარტყმების შედეგად, საყვარელ შუამავალს ფეხები სულ დაუსისხლიანდა. ზეიდს კი განსაკუთრებით თავი ჰქონდა მძიმედ დაჭრილი. დიდი წვალეებით, როგორც იქნა, მექელი უთბეს ბაღს შეაფარეს თავი. სამყაროს წყალობად მოვლენილმა შუამავალმა, თავდაპირველად, ზეიდს შეუხვია ჭრილობები, შემდეგ კი ყურძნის ჩრდილის ქვეშ ჩამოჯდა. როგორც ყოველთვის, ახლაც ღმერთის სამსახურს დაუთმო დრო, ორი მუხლი ნამაზი ილოცა და შეევედრა:

– ჩემო ალლაჰო! ყველაფერი შენი კმაყოფილების გამო გავაკეთე. შენ ყოვლადძლიერი და ყოვლისშემძლე ხარ!

ამ დროს, ბაღის მეპატრონემ, წმინდა შუამავლის შორეულმა ნათესავმა, მონა ადდასის ხელით ცოტაოდენი ყურძენი გაუგზავნა. ადდასი განცვიფრებული დარჩა მისი ნახვით, ვინაიდან დღემდე ისეთი სახემომღიმარი ადამიანის მნახველი არ იყო. ის ქრისტიანი იყო, თუმცა მომავალი შუამავლის შესახებ ცოტა რამ სმენოდა. პატივისცემით მას ყურძენი რომ გაუწოდა, ალლაჰის შუამავალმა „ბესმელე“ (სახელითა ალლაჰისა) წარმოთქვა და ჭამა ისე დაიწყო. ამით გაკვირვებულმა ადდასმა თქვა: „ეს არაბი ხალხის სიტყვებს არ ჰგავს“.

წმინდა შუამავალმა ჰკითხა:

– რა გქვია?

– ადდასი.

– სადაური ხარ ადდას?

– ნინოველი ვარ.

– ე. ი. ჩემი ძმის, იუნუს ბინ მეთთას სამშობლოდან ხარ.

ამ უცნაურმა პასუხმა, ადდასს ბიბლიაში ნანინასწარმეტყველები შუამავალი გაახსენა. ადდასს დააინტერესა და იუნუს შუამავლის შესახებ ჰკითხა:

– მაჰატიეთ ბატონო, მაგრამ იუნუს შუამავალს საიდან იცნობთ?

– იუნუსი ჩემი ძმაა, ისიც შუამავალი იყო და მეც ალლაჰის შუამავალი ვარ.

ადდასი აღფთოვანებული იყო წმინდა შუამავლის ნახვითა და მისი გაცნობით. მისი მდგომარეობა ქრის-

ტიანი ბერებიდან გაგონილი ბოლო შუამავლის შესახებ ცნობებს ზუსტად ემთხვეოდა. თავი ველარ შეიკავა და უკეთილშობილესი შუამავლის ხელებზე საკოცნელად წაიწია. ბალის მფლობელები განვითარებულ მოვლენებს შორიდან ადევნებდნენ თვალყურს და თავისთვის ლაპარაკობდნენ:

– ხედავ რა გააკეთა ჩვენმა მონამ?

– ვუთხარით, კაცებს ყურძენი მიუტანეო, განა ის ვუთხარით, რომ მიდი და ხელფეხი დაუკოცნეო?

როცა ადდასი უკან დაბრუნდა პატრონმა ის კარგად სცემა. მან თავი ასე დაიცვა:

– ბატონო, დამიჯერეთ, დედამინაზე ამ კაცზე უფრო კეთილს ვერსად ნახავთ. მე ისეთი ცოდნა გამიზიარა, რომ შეუძლებელია, მსგავსი ცნობები შუამავლის გარდა ვინმეს ცოდნოდა.

ტაიფში მოგზაურობას შედეგად ადდასის გამუსლიმანება მოჰყვა, რამაც საყვარელ შუამავალს დიდი სიხარული და ნუგეში მოუტანა.

ო, ხელმწიფე!

კეთილშობილი აღის უფროსი ძმა, ჯაფერი, ცხრამეტი წლის ახალგაზრდა, წარმოსადეგი და სიმპათიური ვაჟკაცი გახლდათ. მას ლამაზი ხასიათით წმინდა შუამავალს ადარებდნენ. იგი იმ ბედნიერი ახალგაზრდათაგან ერთ-ერთი იყო, რომლებმაც უკეთილშობილესი მუჰამედის შუამავლობა პირველსავე ხანებში ირწმუნეს.

ჯერ კიდევ თავიდან მოყოლებული, ყოველთვის გულებს მპყრობელის გვერდით იყო და მას არასდროს შორდებოდა. კაცობრიობის შეუდარებელი მასწავლებლის, წმინდა შუამავლისგან გაკვეთილები მოისმინა და შესანიშნავი ცოდნაც მიიღო. წმინდა შუამავლის მიერ აღზრდილი ეს ახალგაზრდა სრულფასოვან ადამიანად ჩამოყალიბდა. ჯაფერი, კონკრეტული და ეფექტური საუბრებით ცნობილი პიროვნება იყო. გამომდინარე აქედან, მისი მოხერხებული და ნიჭიერი საუბრები, ისლამის ქადაგებისთვის ნიშანდობლივ ხასიათს ატარებდა.

ჯაფერი წმინდა შუამავალთან ერთად წარმართების მხრიდან მიყენებულ ფიზიკურ ზენოლას ეწინააღმდეგებოდა. იმ ხანებში მუსლიმების ყველაზე დიდი პრობლემა ის იყო, რომ წარმართები მათ ისლამის ბრძანებების შესრულებაში ხელს უშლიდნენ და ავიწროებდნენ. იმისათვის, რათა წარმართების ტანჯვა-წამებისგან თავი დაეღწიათ და ღვთისმსახურებები თავისუფლად შეესრულებინათ, უკეთილშობილესი შუამავლისგან ჰიჯრეთისთვის ნებართვა ითხოვეს. წმინდა შუამავალმა ეთიოპიის ხელმწიფე ნეჯაშს, მუსლიმებისთვის თავშესაფრის მიცემის თხოვნით წერილი მიწერა. შემდეგ კი მათ უთხრა, რომ იქ ისეთი ხელმწიფეა, რომელიც ადამიანებს არ აწვალებს და მუსლიმები ეთიოპიაში გაამგზავრა.

პირველ ჰიჯრეთში, რომელიც მუსლიმებმა ეთიოპია-

ში განახორციელეს, თორმეტი მამაკაცი და ხუთი ქალბატონი მონაწილეობდა. მათ შორის, კეთილშობილი ოსმანი, მისი მეუღლე, წმინდა შუამავლის ქალიშვილი რუქიე, ზუბეირი, აბდურაჰმანი და აბდულლაჰი იმყოფებოდნენ.

როდესაც ყურეიშელმა წარმართებმა გაიგეს, რომ მუსლიმების ერთი ნაწილი მექადან უკვე წასულიყო, მაშინვე უკან დაედევნენ, თუმცა ველარ დაენივნენ, რადგანაც მუსლიმები გემზე დასხდნენ და წითელი ზღვით წავიდნენ.

მუსლიმები ეთიოპიის ხელმწიფე ნაჯაშმა საკმაოდ კარგად მიიღო და ყოველგვარი დახმარება აღმოუჩინა. როცა მექელმა წარმართებმა გაიგეს, რომ მუსლიმებმა იქ შვეებით ამოისუთქეს, შეშინდნენ ძალები არ მოიკრიბონო, ამიტომ ელჩები გაგზავნეს და ნეჯაშისგან მათი უკან დაბრუნება ითხოვეს.

ნეჯაშმა კი მუსლიმების მოსაზრებებს გულდასმით მოუსმინა, კითხვებიც დაუსვა, რაზედაც ლოგიკური პასუხები მიიღო. შემდეგ კი აღნიშნა, რომ ისლამისა და ქრისტიანობის დასაყრდენი წყარო ერთია. ამიტომაც ელჩების მოთხოვნები არ დააკმაყოფილა.

ყურეიშელები ნეჯაშის ასეთმა საქციელმა ძალიან დაამწუხრა, თუმცა არც სხვა ალტერნატიული შესაძლებლობა გააჩნდათ, რომ მის წინააღმდეგ გამოეყენებინათ.

წარმართების მიზანი იყო, მუსლიმები უკან დაებრუნებინათ და მათ მიმართ სასჯელი გაემკაცრებინათ.

ამის გამო, ეთიოპიაში მცდარი ამბავი აფრინეს, თითქოს მექელებმა ისლამი უკვე მიიღეს და საკუთარ სამშობლოში უსაფრთხოოდ ცხოვრობდნენ.

აღნიშნულმა ხრიკმა შედეგი გამოიღო, რის შემდეგაც ეთიოპიაში მყოფმა მუსლიმებმა მექაში დაბრუნება გა-

დაწყვიტეს. როცა ოცდაცხრამეტკაციანი ჯგუფი მექას მიუახლოვდა, მაშინ გაიგეს, რომ ეს ამბავი სიცრუე იყო, თუმცა ეთიოპიაში დაბრუნება მათთვის ძნელად შესასრულებელი საქმე აღმოჩნდა. დაუცველად მექაში შესვლა კი ეშინოდათ.

თუმცა წარმართი ნათესავეებისა და მეგობრების დახმარებით მათ ფარულად მექაში შესვლა მაინც მოახერხეს.

წარმართების გეგმამ გაამართლა, ვინაიდან დაბრუნებისთანავე მათი წამება უფრო გაამკაცრეს.

უკან დაბრუნებულთაგან სელემე ახლობლების მიერ სატუსალოში იქნა ჩასმული. ებუ ჯეჰილმა ის აწვალა და უჭმელ -უსმელი დატოვა.

შვიდი თანამიმდევარი დიდი ხნით დილეგში ჩააგდეს. მათ შორის მხოლოდ ოსმან ბინ მაზუნს არ შეხებიათ. ვინაიდან იგი ერთ-ერთი წარმართის მფარველობის ქვეშ იმყოფებოდა. მაგრამ, როცა ხედავდა, რომ მის მეგობრებს აწვალებდნენ, თავადაც ძლიერ იტანჯებოდა და თავისთვის ამბობდა:

„ვფიცავ, ჩემს ერთგულ მეგობრებს უზენაესი ალლაჰის გზაზე ტანჯვა-წამება დაატყდათ თავს. ხოლო იგივე ბედი მე იმიტომ არ მხვდა წილად, რომ წარმართის მფარველობის ქვეშ ვიმყოფები, ეს ჩემი დიდი ნაკლია. ალლაჰის მფარველობის ქვეშ ყოფნა, უფრო ღირსეული და უსაფრთხოა“ ამის შემდეგ თავის მფარველ, ველიდ ბინ მულირესთან მივიდა, რომელიც იმ დროს მესჯიდი ჰარამში იმყოფებოდა და უთხრა: „ველიდ, დღემდე შენ მფარველობაში ვიყავი, მაგრამ ახლა ალლაჰის შუამავლის მფარველობაში მინდა შევიდე. ის და ჩემი მეგობრები, ჩემთვის სამაგალითონი არიან“.

ველიდმა ჰკითხა: „ნუთუ ვინმემ შენზე ფიზიკური

ზენოლა მოახდინა?“ ოსმანმა მიუგო: „არა, მაგრამ მე ალლაჰის გარდა სხვა ვინმეს მფარველობის ქვეშ ყოფნა არ მინდა.“ ველიდი ყურეიშელებს მიუბრუნდა და უთხრა:

– ოსმანმა ჩვენი მფარველობის ქვეშ ყოფნაზე უარი თქვა.

ოსმანმა აღნიშნა:

„ველიდმა მართლაც კარგი მფარველობა გამიწია, მაგრამ მე ალლაჰის გარდა სხვა ვინმეს მფარველობის ქვეშ ყოფნა არ მინდა.“ ამის შემდეგ იქაურობას გაშორდა.

ეთიოპიიდან მოტყუებით მექაში დაბრუნებული მუსლიმები, იმის გამო, რომ წარმართებმა ისინი ისევ ალყაში მოიქციეს და მათი შევიწროება გააგრძელეს, შუამავალთან მივიდნენ და ჰიჯრეთისთვის ნებართვა ხელმეორედ ითხოვეს.

გულისხმიერებით აღსავსე შუამავალმა მათ ეთიოპიაში წასვლის ნება ისევ დართო, თუმცა ამჯერად მუსლიმების რიცხვი გაცილებით მეტი იყო. ოთხმოცდასამ მამაკაცს და 21 ქალბატონს, სულ ას ოთხ ადამიანს შეადგენდნენ. ალლაჰის შუამავალმა ჯაფერი მათ მეთაურად დანიშნა.

ეთიოპიაში დაბრუნებული მუსლიმები ხელმწიფე ნეჯაშმა ისევ შეიფარა. ისინი თავს უკვე უსაფრთხოდ გრძნობდნენ და ღვთისმსახურების თავისუფლად შესრულების ბედნიერებით ტკბებოდნენ.

ამის შესახებ ყურეიშელებმა რომ გაიგეს, მათ უკან დასაბრუნებლად აბდულლაჰი და ამრი ძვირფასი საჩუქრებით ნეჯაშთან გაგზავნეს. ამრმა ხელმწიფეს საჩუქრები გადასცა და უთხრა:

„ხელმწიფევ! ადამიანებმა, რომლებმაც თქვენს ქვეყანას თავი შეაფარეს, საკუთარ მამაპაპისეულ რწმენას

ულალატეს და ახალი სარწმუნოება გამოიგონეს. მექას ხელმძღვანელობა კი მათ უკან დაბრუნებას ითხოვს“.

ნეჯაში განრისხდა და თქვა:

– არა! ვფიცავ, მათ არ გადმოგცემთ. არც იმის საშუალებას მივცემ ვინმეს, რომ ჩემ ქვეყანაში თავშეფარებულ ხალხს ბოროტად მოექცეს.

ამის შემდეგ ნეჯაშმა მუჰაჯირი მუსლიმები და ქრისტიანი რელიგიური პირები თავისთან დაიბარა. მუსლიმებმა თავიანთ წარმომადგენლად ჯაფერი აირჩიეს. მან ძალიან კარგად იცოდა, თუ როგორ უნდა გაელაშქრა უსამართლობის წინააღმდეგ მუსლიმ ადამიანს. თავდაპირველად, მან წარმართებისთვის სამი კითხვის დასმა მოითხოვა:

1. ჩვენ ყურეიშების მონები ვართ?
2. მექაში რაიმე მკვლელობა ჩავიდინეთ, ჩვენ უკან დაბრუნებას რომ ითხოვთ?
3. მექაში ვინმეს თავს დავესხით, ქონება წავართვით და ვინმეს უფლება შევლახეთ?

ყურეიშელმა ელჩებმა ყველა დასმულ კითხვას უარყოფითი პასუხი გასცეს.

ხელმწიფე ნეჯაში და ირგვლივ მყოფები ძალიან კარგად მიხვდნენ, რომ მუჰაჯირი მუსლიმები სრულიად უდანაშაულონი იყვნენ. ასეთ კრიტიკულ ვითარებაში ჯაფერის მიერ გამოყენებულმა დიპლომატიურმა მეთოდმა საკმაოდ ნათლად აჩვენა, რომ ამ ახალგაზრდას მაღალი დონის სრულფასოვანი განათლება ჰქონდა მიღებული.

ხელმწიფე ნეჯაშმა ჯაფერს ჰკითხა:

– ამიხსენი როგორია და რას გასწავლით თქვენი სარწმუნოება?

ჯაფერმა ასეთი პასუხი გასცა:

„ძვირფასო ხელმწიფევ! ჩვენ უმეცრებაში მყოფი, კერპთაყვანისმცემელი, ბედუკულმართი, ბოროტების მქმნელი და სუსტების მჩაგვრელი ხალხი ვიყავით. ასე ვიყავით, მანამ სანამ უზენაესი ალლაჰი შუამავალს მოგვივლენდა. მან ალლაჰის ერთადერთობის დაჯერების, მხოლოდ მასზე თაყვანისცემის, კერპების უარყოფისკენ მოგვიწოდა. გვიბრძანა, სიმართლე ვილაპარაკოთ, დანაპირები შევასრულოთ, მეზობლურ-ნათესაურ ურთიერთობას პატივი ვცეთ, ბოროტებას განვერიდოთ და სისხლისღვრისგან თავი შორს დავიჭიროთ. ჩვენ უკვე ერთადერთი ალლაჰის გვეჯერა და მას მოზიარეს არ ვუნესებთ. მის მიერ აკრძალულს ჰარამად, ხოლო ნებადართულს ჰალალად ვცნობთ. აი, სწორედ ამიტომ ახლობლები გადაგვემტყნენ. ურწმუნოების ქარცეცხლში დაბრუნების მიზნით გვანამეს, რის გამოც იძულებული გავხდით, თავი თქვენ ქვეყანაში შეგვეფარებინა. თქვენ მფარველობაში ყოფნით კმაყოფილები ვართ. ვიმედოვნებთ, რომ თქვენთან უსამართლოდ არ მოგვექცევიან“.

ნეჯაშს ამ ლამაზი სიტყვების მთქმელის მიმართ ინტერესი გაუჩნდა. შემდეგ კი ჯაფერს წმინდა შუამავალზე ზეგარდმოვლენილი აიათების ნაკითხვა სთხოვა. ჯაფერმა დააკმაყოფილა ხელმწიფის მოთხოვნა და შუამავლის, წმინდა იაჰიას, ისას, დაბადებასთან დაკავშირებული (სურა ნისას) აიათების კითხვა დაიწყო. როდესაც ჯაფერი ღვთიურ წერილს კითხულობდა, ნეჯაშმა და იქვე მყოფმა ბერებმა ცრემლი ველარ შეიკავეს. ბოლოს ნეჯაშმა, ჯაფერის ირწმუნა და თქვა:

„ის იმავე წყაროთი საზრდოობს, რომლითაც წმინდა ისა“. შემდეგ კი ყურეიშელ ელჩებს მიუბრუნდა და უთხრა: „შეგიძლიათ ნახვიდეთ! ვფიცავ დიად ღმერთს, რომ მათ არავითარ შემთხვევაში დაგიბრუნებთ. მაგრამ

ამრი, უკან დახევას არ აპირებდა, ამიტომაც მეორე დღეს ნეჯაშის წინაშე ისევ წარსდგა და მოახსენა:

– იცით თუ არა, რომ ისინი წმინდა ისას ღმერთის მონა-მსახურად თვლიან? ნეჯაშმა მუსლიმანები ისევ დაიბარა და ჰკითხა:

– აბა მითხარით, რა იცით წმინდა ისას შესახებ?

ჯაფერმა მიუგო:

„ჩვენ მის შესახებ ის ვიცით, რაც წმინდა შუამავალმა გვასწავლა. ის ალლაჰის მონა-მსახური და შუამავალია. ალლაჰის სული და ქალწულ მერიემზე შთაბერილი „სიტყვაა.“ ნაჯაშმა სიტყვა აიღო და თქვა:

– წმინდა ისა იმაზე მეტი არ არის, რასაც შენ ამბობ.

როცა ხელმწიფე ნეჯაშის სიტყვებს იქ მყოფნი შეეწინააღმდეგნენ, მან დაამატა: „მიუხედავად ყველა თქვენი წინააღმდეგობისა ეს ასეა“. შემდეგ მუჰაჯირებს მიუბრუნდა და უთხრა:

– თქვენ ჩემ ქვეყანაში უსაფრთხოდ იქნებით! დაისჯება ის, ვინც თქვენ წინაშე ხმას აიმაღლებს! მთებისოდენა ოქროც რომ შემომთავაზონ, ბოროტად მოგექცევის ნებას არავის მივცემ.

შემდეგ კი კარისკაცებს უთხრა წარმართების მიერ მოტანილი საჩუქრები უკან დაებრუნებინათ. როცა ამრი და მისი მეგობარი მიხვდნენ, რომ მიზანს ველარ მიაღწევდნენ, იძულებული გახდნენ უკან დაბრუნებულიყვნენ. ყურეიშელები, რომლებიც მტკიცედ იყვნენ დარწმუნებული, რომ ეთიოპიაში წასულებს უკან დააბრუნებდნენ, გაგზავნილ ელჩებს ძალიან გაუბრაზდნენ.

ახალგაზრდა მასწავლებელი

შუამავლობის მისიის დაწყებიდან მეთერთმეტე წელი იდგა. მედინელი მუსლიმებისგან შემდგარი ერთი ჯგუფი მექაში მოვიდნენ. ისინი ალლაჰის შუამავალს შეხვდნენ და შეჰფიცეს:

„მშვიდობისა და გაჭირვების, სიხარულისა და მწუხარების დროს,

შენ გამოგყვებით,

ჩვენ თავს განაცვალებთ.

ვისაც ბრძანების უფლება უნდა ჰქონეს, მას დავემორჩილებით.

ალლაჰის გზაზე, ვინც უნდა დაგვცინოს, ყურადღებას არ მივაქცევთ.

უზენაეს ალლაჰს არაფერს გავუტოლებთ.

არ ვიქურდებთ, მრუშობას არ მივუახლოვდებით.

ბავშვებს არავითარ შემთხვევაში აღარ მოვკლავთ.

ერთმანეთს ცილს არ დავწამებთ.

არცერთ საუკეთესო საქციელში არ შეგეწინააღმდეგებით“.

ბოლოს კი ამ მამაცმა ჯგუფმა ალლაჰის წმინდა შუამავალს შესთავაზა:

„ალლაჰის შუამავალო! ნება დაგვრთე ხმლით გავუსწორდეთ იმ წარმართებს, რომლებიც ხვალ მინაზე უნდა შეიკრიბონ“.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა მიუგო: „ალლაჰს ეს არ უბრძანებია! თუკი დადებული ფიცის ერთგულნი დარჩებით, ალლაჰი სამოთხით დაგაჯილდოებთ. მაგრამ

თუ რომელიმე საკითხში ფიცს გასტეხთ, თქვენთვის სასჯელის მომცემი ისევე ალლაჰი იქნება“.

მედინელმა მუსლიმებმა უკეთილშობილეს შუამავალს ისლამისა და ყურანის სწავლებისათვის ერთი მასწავლებლის გამოყოფა თხოვეს.

იმ ხანებში მუსაბი ეთიოპიიდან დაბრუნებულიყო. ის კულტურული, ლამაზად მოსაუბრე ახალგაზრდა იყო და სუფთად ჩაცმა უყვარდა. ალლაჰის შუამავალმა მასწავლებლად, ისლამის ქადაგებისთვის საძირკვლის ჩასაყრელად, გონიერი, კულტურული, ტკბილად და ეფექტურად მოსაუბრე მუსაბი შეარჩია. ამრიგად, მუსაბი პირველი ახალგაზრდა გახდა, რომელიც მედინაში ჰიჯრით გადვიდა.

მუსაბი მედინაში მისვლისთანავე ისლამის ქადაგებას გულმოდგინედ შეუდგა. ის თავაზიანი, თავმდაბალი, ნესიერი ქცევითა და ყურანის ლამაზად კითხვით, რამდენიმე ადამიანის ისლამით გაცისკროვნების საბაზი გახდა. მუსაბის რბილმა და დამაჯერებელმა სიტყვებმა, უამრავი იმედდაკარგული ადამიანი ისლამისკენ შემოაბრუნა.

ასეთი ადამიანებისგან ერთ-ერთი უსეიდი გახლდათ. იგი ქალაქ მედინას დიდგვაროვანთაგანი, ნიჭიერი და შორსმჭვრეტელი ადამიანი იყო. საზოგადოებაში მის აზრებს პატივს სცემდნენ და მას ხელის გულზე ატარებდნენ. უსეიდმა მუსაბის გასაჩუმებლად და მედინადან განსადევნად იარაღი აისხა და იქ წავიდა, სადაც ის იმყოფებოდა.

– რისთვის მოხვედი მედინაში და ჩვენ რწმენაში ერევი? თუ შენი თავი გიყვარს და სიცოცხლე გსურს ჩვენ სამშობლოს გამოორდი! მუსაბმა ამ მუქარით მოცულ საუბარს მოუსმინა, შემდეგ კი უსეიდს მომღიმარი სახით, ლამაზი თვალებით შეხედა და წყნარი ხმით უთხრა:

– ამ ადამიანების ლიდერო! გინდა ამაზე უკეთესი რამ იგრძნო?

უსეიდი ცოტა არ იყოს დანყნარდა და ჰკითხა:

– ეს როგორ შეიძლება?

მუსაბმა ტკბილი ხმით უპასუხა:

– ჩვენ გვერდით დაჯდები, რასაც ვიტყვი ყურს დამიგდებ, ჩემი სიტყვები თუ მართალია და მოგეწონება აღიარებ, თუკი არ მოგეწონება, ამასაც გვეტყვი. ჩვენ კი აქედან ნავალთ და არასოდეს შეგანუხებთ.

მუსაბის საკმაოდ ლოგიკურმა წინადადებებმა და მშვიდმა ყოფაცქევამ უსეიდი განაცვიფრა. მის სიტყვებს დათანხმდა, იფიქრა, რომ მოსმენით არანაირი ზიანი მიადგებოდა. მუსაბს უთხა:

– გეთანხმები, ეს წინადადება სამართლიანია.

მუსაბმა უსეიდს ისლამი დაუხასიათა. შემდეგ კი ტკბილი ხმით ყურანი წაუკითხა. ეს იყო ულამაზესი და ღრმა მნიშვნელობის მქონე აიათები, რომელთა მოსმენამ უსეიდი აღაფრთოვანა, გული შეურბილა და სიმშვიდით აღევსო. ბოლოს ასეთი სიტყვები წარმოთქვა:

– რაოდენ ლამაზი და რამდენად ძვირფასი სიტყვებია! რა უნდა გავაკეთო, იმისათვის, რომ ეს რწმენა მივიღო?

მუსაბმა ასწავლა:

– ეს ძალიან ადვილია. საკმარისია, მთელი სხეული გულდასმით დაიბანო, აბდესი აიღო და ქელიმეი შეჰადეთი წარმოთქვა. შემდეგ კი ნამაზს ილოცავ.

რაც ასწავლა, უსეიდმა ყველაფერი გააკეთა, ორი მუხლი ნამაზიც ილოცა და თქვა:

– ერთ ვინმეზე ვფიქრობ. თუ ის ისლამს მიიღებს, წინ

ვერავინ აღუდგება. ნავალ და მას შენთან გამოვუშვებ.

უსეიღმა შუბი აიღო და სადის სანახავად წავიდა. იგი მეგობრებთან ერთად იჯდა და საუბრობდა. უსეიდი რომ დაინახა, ჰკითხა, რა ჰქენიო. ხანმოკლე საუბრის შემდეგ მან სადს ურჩია, რომ მუსაბთან წასულიყო.

როცა სადი იქ მივიდა და დაინახა რომ მუსაბი თავშეყრილ მუსლიმებთან ტკბილად საუბრობდა, ძალიან გაბრაზდა და სალანძღავი სიტყვები არ დაიშურა. მუსაბმა ტკბილი მიდგომით ისიც მოსმენაზე დაითანხმა. მასაც ისლამი აუხსნა და ყურანი წაუკითხა. რის შემდეგაც, სადიც გამუსლიმანდა.

– მე დღეს ისეთი რამ მოვისმინე, რაც აქამდე არასდროს გამიგონია –თქვა და ისლამით გაცისკროვნდა. ცოტა ხნის წინ მუსაბისთვის ხელისშემლის განზრახვით მოსულ სადს ახლა უკვე უნდოდა, ურწმუნოების ბნელეთში ჩაფლული მთელი თავისი ტომი ისლამით გაებრწყინებინა. ხალხისთვის ისლამის საქადაგებლად ახლობლები შეკრიბა და ჰკითხა:

– აბდულჰეშელის შვილებო! როგორი ადამიანი ვარ მე?

მათ მიუგეს:

– შენ ყველა ჩვენგანზე უპირატესი და ყველაზე კარგი ხელმძღვანელი ხარ.

სადმა ისარგებლა მათი პასუხით და წარმოთქვა:

– სანამ, ალლაჰსა და მის შუამავალს არ ირწმუნებთ, ვფიცავ, რომ არცერთ თქვენგანს არ დაგელაპარაკებით.

ასეთი მტკიცე საუბრის შემდეგ, აბდულჰეშელის შვილების უბანში ისლამის უარმყოფელი აღარავინ დარჩენილა.

იმ დღის შემდეგ ისლამის რელიგიამ მედინაში სწრაფი გავრცელება დაიწყო.

ჰაჯოზის დროის დადგომასთან ერთად მედინელი მუსლიმები უაღრესად დიდი ენთუზიაზმით განმსჭვალულ სამზადისს შეუდგნენ. მუსაბის მეთაურობით, ჭეშმარიტების მზის ნახვის სურვილით შეპყრობილი სამოცდათერთმეტი მუსლიმი, რომელთა გულები წმინდა შუამავლისადმი უდიდესი სიყვარულითა და ერთგულებით იყო აღსავსე, მექას გზას გაუდგა. მექაში მისვლისთანავე ნანატრ მზესთან, წმინდა შუამავალთან შესახვედრად წავიდნენ.

უკეთილშობილესი შუამავალი მათთან შესახვედრად, ჯერ ისევ არამუსლიმ ბიძა აბბასთან ერთად მივიდა. მუსაბმა ალლაჰის შუამავალს მედინაში ისლამის სწრაფად გავრცელების ამბავი ახარა: „წმინდა შუამავალო მედინაში არ დარჩა სახლი, სადაც ისლამს არ შეუღწევია“. ამ ამბავმა შუამავალი და მისი მეგობრები ძალიან გაახარა.

ამ შეკრებაზე მედინაში ჰიჯრეთის საკითხზე შეთანხმდნენ. თავგანწირულმა მედინელებმა შუამავალს შემდეგი პირობა მისცეს:

– ნებისმიერ სიტუაციაში ალლაჰისა და შუამავლის მორჩილნი ვიქნებით.

მას გარეშე მტრებისგან ისე დავიცავთ, როგორც საკუთარ ცოლ-შვილს და ოჯახებს.

სამართლიანობისთვის თავს არაფერს ავარიდებთ.

სიცოცხლითა და ქონებით ამ წმინდა გზაზე ვიბრძობლებთ.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა მედინელებთან შეთანხმების შემდეგ თორმეტი წარმომადგენელი ამოირჩია და ტომის მეთაურებად დანიშნა.

შეკრება ყოველგვარი დაბრკოლების გარეშე, მშვიდ გარემოში წარიმართა. ეს კი, შეკრების მოწვევის დროს, განსაკუთრებული სტრატეგიის გამოყენებამ განაპირობა. მთელი გეგმა საიდუმლოდ შეიმუშავეს, შეკრების ადგილზე ფარულად და ცალ-ცალკე მივიდნენ. როცა ყველაფერი დამთავრდა, წარმართებმა კრების შესახებ მხოლოდ მაშინ გაიგეს. ამიტომაც მათ სანინალმდეგოდ ვერაფერი მოიმოქმედეს.

როცა მუსაბის დედამ გაიგო, რომ მისი შვილი ისევ მექაში დაბრუნებულიყო, გადანყვიტა დილეგში ხელახლა გამოემწყვდია. თუმცა მუსაბი ყოველივე ამის მიუხედავად ჭკვიანურად მოიქცა და მთელი თავაზიანობით, მაგრამ ყოველგვარი დათმობის გარეშე, თავისი რწმენა (ისლამი) მტკიცედ დაიცვა. იმდენი იღონა, რომ დედას ეს სურვილი გადააფიქრებინა და ისევ მედინაში დაბრუნდა.

უკეთილშობილესი შუამავალი მექაში, ისლამის მტრების განუწყვეტელი მეთვალყურეობის გამო, ჯუმა ნამაზის სალოცავად ხელსაყრელ დროს ვერ პოულობდა.

გამომდინარე აქედან, მედინაში მყოფ მუსაბს, შემდეგნაირი წერილი მიწერა:

„დააკვირდით იუდეველებს, როცა აშკარად წიგნს იკითხავენ. მაშინ თქვენც ცოლ-შვილი შეკრიბეთ და შუადღის ნამაზის შემდეგ შეეცადეთ ორი მუხლი ნამაზით მიუახლოვდეთ.“

აღნიშნული ბრძანების საფუძველზე მუსაბმა თორმეტ მორწმუნესთან ერთად პირველი ჯუმა ნამაზი ილოცა. (იბნი სად ეთობაბაყათულ ქუბრა III- 116)

ქააბაზე აღმართული კერპი

ტანჯვისა და ზეწოლის გამო მექაში მუსლიმების ცხოვრება გაუსაძლისი გამხდარიყო. მედინელ მუსლიმებთან შემდგარი საუბარი აჩვენებდა, რომ მედინა ისლამის გავრცელებისთვის ყველაზე სტრატეგიული ქალაქი იყო. როდესაც უზენაესი ალლაჰიდან შუქმოფენილ მედინაში ჰიჯრეთის ნებართვა ეცნობა, წმინდა შუამავალმა უკლებლივ ყველა მორწმუნე მედინაში გაგზავნა. მექაში სულ რაღაც, რამდენიმე კაცი დარჩა.

სანამ მედინაში ჰიჯრით გადავიდოდა, უკეთილშობილეს შუამავალს, კიდევ ერთი საქმის გაკეთება სურდა. გეგმაში ქააბაზე აღმართული კერპის ჩამოგდება ჰქონდა დასახული. მიზნის სისრულეში მოსაყვანად, ღამეს დაელოდა და ახალგაზრდა, ოცდაორი წლის კეთილშობილ ალისთან ერთად ფარულად ქააბაში მივიდა. როცა გარემო მინყნარდა, ალლაჰის შუამავალმა ქააბას თავზე ასასვლელად ალის მხრის მოშველება სცადა.

მაგრამ კეთილშობილ ალის, უცებ ძალ-ღონე გამოეცალა. წმინდა შუამავალმა ეს რომ შეამჩნია, მაშინვე თავად ჩაიჩოქა და ალის უთხრა, რომ მხრებზე შედგომოდა. ძვირფასი ალი წმინდა შუამავლის მხრებზე შედგა და წამოდგომა დააპირა. ამ დროს მან რაღაც უჩვეულო ძალა იგრძნო, თითქოს, ჰორიზონტზე მალღებოდა.

კეთილშობილ ალი სასწაულებრივად, რამდენიმე ადამიანის სიმაღლის ტოლ ქააბას თავზე ავიდა. თვალწინ თუჯიდან გაკეთებული კერპი ედგა. დამაგრებული კერ-

პი შეაქანა, ალლაჰის შუამავალი კი დიდი ყურადღებით თვალყურს ადევნებდა.

– ეგ ძირს ჩამოაგდე! – უბრძანა მას. ძვირფასმა ალიმ ძირს ჩამოაგდო თუ არა, კერპი მაშინვე ნაკუნებად იქცა, შემდეგ კი ქააბადან სწრაფად ჩამოხტა და სირბილით იქაურობას გაშორდნენ.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა, სანამ მედინაში ჰიჯრეთით გადავიდოდა, ამ საქციელით წარმართებს შეახსენა, რომ ქააბას თავზე აღმართული კერპი, რომელსაც ისინი ღმერთად აღიარებდნენ და თაყვას სცემდნენ, იმდენად უძლური იყო, რომ საკუთარი თავის დაცვაც კი არ შეეძლო.

ჰიჯრეთის ნებაართვა

წარმართებმა ძალიან კარგად იცოდნენ, რომ წმინდა შუამავალი მედინაში აპირებდა წასვლას. მისთვის ქალაქიდან გასვლის ნებაართვის მიცემის შემთხვევაში, შესაძლებელი იყო, მომავალში ჩარხი მათ საწინააღმდეგოდ უკუღმა დატრიალებულიყო. არც მისი დილეგში ჩაკეცვა იქნებოდა უსაფრთხო. შემდგარი მოლაპარაკებების შედეგად გადაწყვიტეს, თავდასხმით მეთოდისთვის მიემართათ. ეს ალლაჰის შუამავლის ტომთან საწინააღმდეგობის თავიდან ასაცილებლად ეფექტური, მაგრამ პირველყოფილი მეთოდი იყო. დავალება მექელებს შორის გამორჩეულ ბრბოს მისცეს. ასე თუ მოხდებოდა, წმინდა შუამავლის ტომი, ქალაქის ყველა ტომის წინააღმდეგ გამოსვლას ვერ გაბედავდა.

ალლაჰის უკეთილშობილესი შუამავლის მამიდა, რაყიყამ მეზობლების საიდუმლო საუბრიდან გაიგო, რომ წარმართები მუჰამედის სიცოცხლის ხელყოფას გეგმავდნენ. მაშინვე ძმიშვილთან მივიდა და ვითარების შესახებ აცნობა.

როცა მზე ზენიტში იყო და ყველა სახლებში ისვენებდა, უკეთილშობილესმა შუამავალმა ხელსაყრელი დროით ისარგებლა და ამ ამბის შესახებ მოსალაპარაკებლად ებუ ბაქრთან წავიდა. ესმამ, რომელმაც ახალგაზრდა ქალიშვილთაგან პირველმა მიიღო ისლამი, მისი სახლისკენ მიმავალი შუამავალი რომ დაინახა, მაშინვე მამასთან გაიქცა და აცნობა:

– ალლაჰის შუამავალი, სრულიად მოულოდნელ დროს ჩვენთან მოდის.

ებუ ბაქრმა თქვა:

– რამე მნიშვნელოვანი ამბავი რომ არ ყოფილიყო, შუამავალი ამ დროს აქ არ მოვიდოდა.

ებუ ბაქრი შუამავალს კარებში მიეგება და სახლში შეიპატიჟა. ესმა და აიშე ინტერესით ელოდნენ თუ რაზე იქნებოდა საუბარი. როდესაც ებუ ბაქრმა შეამჩნია, რომ ალლაჰის შუამავალს საუბარი პირისპირ უნდოდა, უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო! ჩემი სიცოცხლე გენაცვალოს, ჩემი ქალიშვილები სანდონი არიან. საიდუმლოების შენახვის უნარი გააჩნიათ.

ამის შემდეგ წმინდა შუამავალმა მეგობარს მოსვლის მიზეზი აუწყა.

– ჰიჯრეთის ნებართვა მომეცა.

– ალლაჰის შუამავალო! შემიძლია, შენი მეგზური ვიყო?

– დიახ.

კეთილშობილმა ებუ ბაქრმა ამის გამო, სიხარულისგან ცრემლი ვედარ შეიკავა, ვინაიდან თვეების განმავლობაში ამ ამბავს მოუთმენლად ელოდა. ვინ იცის, ამ ბედნიერ მოგზაურობაში შუამავალთან ერთად წასასვლელად, რამდენი ვედრება ჰქონდა აღვლენილი. უფრო მეტიც, ამ საქმისთვის ორი აქლემიც წინასწარ იყიდა.

შეთანხმდნენ, რომ ღამით შეხვდებოდნენ ერთმანეთს. როცა ალლაჰის შუამავალი იქიდან წავიდა, ებუ ბაქრის ქალიშვილები კი მაშინვე სამზადისს შეუდგნენ.

სახიფათო დავალება

მექაში ისეთი ადამიანი არ ცხოვრობდა, რომელსაც უკეთილშობილესი მუჰამედის სამართლიანობისა და სანდოობის შესახებ არაფერი სცოდნოდა. ბევრი მექელი ძვირფას ნივთებს, რომლის სახლშიც შენახვა ეშინოდათ, მასთან ტოვებდა. უცნაურია, რომ იმ ტომის წარჩინებულებიც, რომლებიც შუამავლის სიცოცხლის ხელყოფას აპირებდა, ძვირფასეულობას მასთან ინახავდნენ. ამ ყველაზე საშიშ პერიოდშიც, უკეთილშობილესი და სანდო მუჰამედი ამანათების მეპატრონეებისთვის დაბრუნებას აპირებდა.

ალლაჰის შუამავლის გზაზე თავგანწირულ ახალგაზრდა ალის, ბიძაშვილის ოთახში უნდა დაეძინა, ვინაიდან ტერაქტის მოსაწყობად წარმართები შუამავლის სახლს აუცილებლად ალყაში მოაქცევდნენ. წმინდა შუამავალზე მთელი გულით შეყვარებული ალი მზად იყო მისთვის სიცოცხლაც კი გაენირა. უკეთილშობილესმა მუჰამედმა მას უთხრა: *„ჩემს საწოლში დაწევი და დაიძინე. ამ მწვანე ფაცხაში კარგად გაეხვიე, შენ ისინი ვერაფერს გავნებენ“*.

კეთილშობილმა ალიმ იმ ღამით წმინდა შუამავლის საწოლში დაიძინა. როდესაც წყვდიადი ჩამონვა, ბოროტგანმზრახველებს, ეგონათ, რომ მუჰამედს სახლში მშვიდად ეძინა.

სახლის სახურავიდან რომ ჩასულიყვნენ, ვინმე დაინახავდა და კივილს დაიწყებდა, ისე გამოვიდოდა, თითქოს

ნათესავ გოგონებთან სახლის სახურავიდან ძვრებოდნენ. ამის შესახებ შემდეგში არაბებს რომ გაეგოთ, სირცხვილით თავი მოეჭრებოდათ. ამიტომაც გადანყვიტეს მის გარეთ გამოსვლას დალოდებოდნენ.

უკეთილშობილესი მუჰამმედი ბოროტგანმზრახველების შეუმჩნევლად გარეთ გამოვიდა, ძირიდან მიწა აიღო და მათ თვალეში შეაყარა. უზენაესი ალლაჰი ბრძანებით მიწის ნამცეცეები წარმართებს თვალეში შეეყარათ. როდესაც ისინი თვალეებიდან მიწის გამოწმენდით იყვნენ დაკავებულნი, ალლაჰის შუამავალი მათთვის შეუმჩნევლად იქაურობას უსაფრთხოდ გამოორდა.

ორი სარტყელის მატარებელი

კეთილშობილი ებუ ბაქრის ქალიშვილს, ესმას ტყავის ჩანთებში საგზალი უკვე ჩალაგებული ჰქონდა, ხოლო გამძლე თულუხები კი წყლით გაევესო. სწორედ, ამ დროს წმინდა შუამავალი მივიდა და ამცნო, რომ დაუყოვნებლივ გზას უნდა დასდგომოდნენ.

ესმამ საგზლის ჩანთისა და წყლის თულუხის თავების შესაკვრელად მაშინვე ძაფის ძებნა დაიწყო, თუმცა ვერა და ვერ იპოვა. ამ დროს მამის ყურადღება ესმას წელზე შემორტყმულ სარტყელმა მიიპყრო. იგი თავის დროზე ესმას თვითონ ჰქონდა ნაყიდი. დრო არ ითმენდა... ამიტომ ებუ ბაქრი ესმას მიუბრუნდა და უთხრა:

– შვილო ესმა, სარტყელი რომელიც წელზე გიკეთია მოიხსენი, შუაზე გაყავი, ერთი ნაწილით საგზალს, ხოლო მეორეთი თულუხს შეუკარი თავი.

ესმამ სარტყელი, რომელიც ძალიან მოსწონდა, საყვარელი შუამავლის გულისთვის მაშინვე მოიხსნა და მამის დავალება დიდი სიამოვნებით შეასრულა. ამ დროს სახეზე ისეთი გამომეტყველება ჰქონდა, თითქოს შემდეგ სიტყვებს იმეორებდა: „არა მხოლოდ სარტყელს, არამედ შენ გზაზე სიცოცხლესაც არ დავიშურებდი“. მისი ამ საქციელით უზომოდ კმაყოფილმა წმინდა შუამავალმა იგი შემდეგი სიტყვებით დალოცა:

„უზენაესმა ალლაჰმა, სამოთხეში ერთის ნაცვლად, ორი სარტყელი გიბოძოს.“

შუამავლის ეს ვედრება რომ მოისმინა, ესმა გრძნობებს აჰყვა და ლოყებზე სიხარულის ცრემლი ჩამოეღვარა. ესმას ამ შთამბეჭდავი თავგანწირულობის შესახებ ყველა თანამიმდევარმა გაიგო, ამიტომაც იმ დღის შემდეგ, აღნიშნულ კრიტიკულ მომენტში გამოჩენილი ერთგულების სამახსოვროდ, ესმას მეტსახელად „ზათუნნიტაყაინ ორ სარტყელის მატარებელი“ შეარქვეს.

კეთილშობილი ებუ ბაქრი და წმინდა შუამავალი ღამის წყვდიადში გზას დაადგნენ და სევრის მთაზე ავიდნენ.

დილაადრიან ერთი კაცი წარმართებთან მივიდა და ჰკითხა:

- რას ელოდებით აქ?
- მუჰამმედის სახლიდან გამოსვლას ველოდებით.
- მუჰამმედი რა ხანია წავიდა უკვე.

ბოროტმზრახველები გაოცდნენ, მაშინვე სახლში შეიხედეს და მიძინარე ადამიანი დაინახეს. აი იქ არის მუჰამმედი, ფაცახაში გახვეულს სძინავსო. ამ დროს, კეთილშობილი ალი საწოლიდან დგებოდა. ბოროტმოქმედები მისკენ გაექანენ. როდესაც საწოლში მართლაც ალი დაინახეს, ძალიან განცვიფრდნენ.

- სად არის შენი ბიძაშვილი?
- არ ვიცი!..

განრისხებულმა წარმართებმა ალი შეიპყრეს და გარკვეული დროით დილეგში ჩასვეს. თუმცა მალევე გაათავისუფლეს.

ნაწილი მესამე

მედინას პეტიოლის
ახალგაზრდენი

ოზოლი ბიჭები

უკეთილშობილესი შუამავლის აქლემი, ქასვა შუქმოფენილი მედინას ქუჩებში წინ მიიწედა, მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ იქ ჩაიჩოქა, სადაც მომავალში მეჩეთი უნდა აშენებულიყო. ეს ადგილი ორი ოზოლი ბიჭის, სეჭლისა და სუჭილის საკუთრება იყო.

ალლაჰის შუამავალი აქლემიდან არ ჩამოსულა. ქასვა წამოდგა და ცოტა წინ წაინია, თუმცა მალევე უკან მობრუნდა, ისევ ადრინდელ ადგილზე ჩაიჩოქა, კისერი მიწაზე დაადო და თავისებური ბლავილი დაიწყო.

ამის შემდეგ ალლაჰის შუამავალი აქლემიდან ჩამოქვეითდა და თქვა: „გამჩენის ნებით, მისი სახლის ადგილი აქ არის.“

წმინდა შუამავალმა სეჭლის და სუჭილს დაუძახა და მინის შესყიდვის საკითხზე გაესაუბრა. მათ უთხრა: „მითხარით რას აფასებთ მინის ნაკვეთს და იმდენივეს გადაგიხდით, რამდენსაც ისურვებთ“ ახალგაზრდებმა, რომლებსაც გულები შუამავლის სიყვარულით ჰქონდათ განმსჭვალული, მიუგეს: „არა, ალლაჰის შუამავალო, ამ მინის ნაკვეთს თქვენ გჩუქნით, არავითარი ფასის გადახდას არ ვითხოვთ.“

წმინდა შუამავალი, რა თქმა უნდა, ძმების ასეთმა საქციელმა გაახარა, თუმცა მათ წინადადებას არ დათანხმდა. ვინაიდან ისინი ობლები იყვნენ და თავადაც ობლად გაზრდილმა, ძალიან კარგად იცოდა, თუ რას ნიშნავდა ეს. ახალგაზრდები მინის ჩუქების შესახებ თავისას არ იშლიდნენ, მაგრამ ბოლოს როგორც იქნა შუამავალმა ისინი დაიყოლია და მინის საფასური გადაუხადა.

ახალგაზრდა გოგონები

უკეთილშობილესმა შუამავალმა აქაც რომ მოამთავრა საქმე, აქლემზე ხელახლა შეჯდა და წინ გასწია. ამჯერად იმ სახლისკენ მიდიოდა, სადაც სტუმრად უნდა დარჩენილიყო. ყველა სახლის წინ ადამიანები გამოდიოდნენ და მასპინძლობას სთავაზობდნენ. როდესაც აქლემი მედინას უბედნიერესი ადამიანის, ებუ ეიუბის სახლთან შეჩერდა, გოგონებმა შემდეგი სტრიქონი წაილიღინეს:

„ჩვენ ნეჯარისშვილების გოგონები ვართ,
რაოდენ ბედნიერებაა მუჰამედის მეზობლობა,
დიდი სიხარულია მისი ნათესაობა“.

წმინდა შუამავალმა მათ მოუსმინა და შემდეგ ჰკითხა: „გიყვარვართ?“ ყველამ ერთხმად დიდი სიხარულით მიუგეს:

– დიახ, დიახ ალლაჰის შუამავალო.

წმინდა შუამავალმა მათ უთხრა: „ფიცავ ალლაჰს! მეც ძალიან მიყვარხართ...“ ეს სიტყვები მან სამჯერ გაიმეორა.

აღლაჰის შუამავლის სამსახურში

უკეთილშობილესი შუამავლის მედინაში მოსვლასთან ერთად ახალი პერიოდი დაიწყო. ადამიანები შუამავლის სამსახურში ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ. უმმუ სულეიმე, რომელიც მის სამსახურში სიღარიბის გამო მონაწილეობას ვერ იღებდა ძალიან ნუხდა. ერთ მშვენიერ დღეს, როცა იგი ისევ იმაზე ფიქრობდა, თუ როგორი სამსახური გაენია უკეთილშობილესი მუჰამედისთვის, სახლში მისი ვაჟიშვილი ენესი შევიდა. უმმუ სულეიმმა შვილს უთხრა:

– შვილო! ხომ ხედავ, აღლაჰის შუამავლის სამსახურში ყველა ერთმანეთს ეჯიბრება, ჩვენ კი საიმისოდ ვერაფერს ვაკეთებთ. ახლა გამახსენდა, შენ მას მოემსახურები?

– ჩემო დედიკო! მე ის ძალიან მიყვარს. რა თქმა უნდა, ვისურვებდი მის გვერდით ყოფნას.

– აბა თუ ეგრეა, ადექი და ნავედით აღლაჰის შუამავალთან!

უმმუ სულეიმმა ენესს ხელი მოჰკიდა, დიდი იმედით კაცობრიობის მზესთან მიიყვანა და უთხრა: „აღლაჰის შუამავლო! მე ღარიბი ვარ, ეს ჩემი ვაჟიშვილია, მინდა შენ სამსახურში მოგაბარო. გთხოვთ მიიღოთ იგი!“ საყვარელი შუამავალი მის გულწრფელ სურვილს სიამოვნებით დათანხმდა და ენესი გვერდით დაისვა.

ენესი ძალიან ნიჭიერი და გონიერი ახალგაზრდა იყო. შუამავლის დავალებებს დიდი სიყვარულითა და სიფრ-

თხილით ასრულებდა. ისეთ საკითხებს, რომელთა საიდუმლოდ დარჩენა შუამავალს სურდა, დედასაც კი არ უმხელდა.

ენესმა ახალგაზრდობა შუამავლის სამსახურში გალია, ისლამის ცოდნა კი თვით წმინდა შუამავლისგან მიიღო. ზრდილობიან, თავაზიან და გონიერ ადამიანად ჩამოყალიბდა. შუამავლის აღზრდილი თანამიმდევრების რიგებში ღირსეული ადგილი დაიკავა. მან ამ ხნის განმავლობაში უამრავი ჰადისი დაიზეპირა და მომავალ თაობას გადასცა. *(მის მიერ დაზეპირებული ჰადისების რაოდენობა 2286 შეადგენს.)*

რაოდენ ბედნიერი იყვნენ ის ახალგაზრდები, რომელთა მასწავლებელი და აღმზრდელი თვით ალლაჰის უსაყვარლესი შუამავალი იყო. ეტყობა, ენესი სწორედ ამიტომ იყო რბილი ხასიათის, სახეგაბრწყინებული და ტკბილად მოუბარი ადამიანი. ამავე დროს ძალიან ბეჯითი, გულმოდგინე და კარგი მეისრე გახლდათ. სულ მალე ბედირის ბრძოლაში უკანა რიგებში დაიკავა ადგილი, ხოლო უჰუდის ბრძოლის შემდეგ ყველა ომში წმინდა შუამავლის გვერდით იბრძოდა. ახალგაზრდულ წლებში მას ბაჰრეინში ზეჟათის ამკრეფის მოვალეობა დააკისრეს. ერთხანს ბასრას გუბერნატორის პოსტიც ეკავა. მისი ყველაზე მნიშვნელოვანი თვისება ის იყო, რომ სადაც უნდა წასულიყო, იქ განათლების ცენტრებს ქმნიდა.

უკეთილშობილესი შუამავალი დროდადრო ენესსა და მის თანატოლ ახალგაზრდებს რჩევა -დარიგებებს აძლევდა. მათგან ზოგიერთი ასეთია:

„შვილო! აბდესი სრულფასოვნად და ლამაზად აიღე, რათა სიცოცხლე ბარაქიანი გქონდეს. თუკი ამას გააკეთებ მფარველ ანგელოზებს ეყვარები და დაგიცავენ!

შეძლებისდაგვარად, მუდამ აბდესიანი იყავი, ვინაი-

დან, ვინც ასე გარდაიცვლება, მას ღვთის გზაზე შეჰვიდად დაცემულთა მაღლი დაენერება!“

„ენეს, ნამაზის ლოცვის დროს, რუქუზე წასვლისას ხელები მუხლებზე მჭიდროდ დაიდევინ და თითები გააცალკევე. იდაყვები ერთიმეორეს არ შეატყუპო. რუქუდან წამოდგომის დროს მთელი სხეული სრულად გასწორდეს, ვინაიდან უზენაესი ალლაჰი განკითხვის დღეს არ შეხედავს მათ, რომლებიც რუქუსა და სეჯდეს შორის წელს სრულად არ ასწორებდა. შვილო! სეჯდეს გაკეთების დროსაც შუბლი და ხელებიც მიწას სრულად შეახე. მამლის მიერ სიმინდის კენკვის მსგავსად, სეჯდედან თავს უცებ ნუ ასწევ. სეჯდეზე მკლავებს ძირს ნუ დაადებ და აქეთ – იქით ცქერას ნუ დაიწყებ.“

ყურანის კითხვისგან შორს ნუ დარჩები, ვინაიდან ის მკვდარ გულებს აცოცხლებს. იგი ადამიანებს ცუდი და ბოროტი ქცევებისგან დაიცავს. ხანდაზმული მუსლიმები დააფასე, ხოლო პატარებს თბილად მოეფერე.

სახლიდან გარეთ გამოსვლის შემდეგ, განურჩევლად ყველა მუსლიმს მიესალმე. ასე თუ მოიქცევი, შინ ცოდვებისგან გათავისუფლებული დაბრუნდები. სახლში შესვლის დროსაც ოჯახის წევრებს მიესალმე.

იზრუნე იმაზე, რომ არც ერთი ღამე ვინმეს სიძულვილით არ გაათენო, ან არ დააღამო. ეცადე იცოცხლო ისე, რომ არავის მიმართ ცუდი არ იფიქრო. თუკი ამ ყველაფერს წარმატებით შეასრულებ, განკითხვის დღეს ანგარიშის ჩაბარება ძალიან გაგიადვილდება.

აი ესენია ჩემი სუნნეტები. ვინც ჩემ სუნნეტებს ცხოვრებაში გაატარებს და სხვებს გადასცემს, მე გამახარებს, ხოლო ვინც სიხარულს მომანიჭებს, სამოთხეში ჩემთან ერთად იქნება“.

ისლამის ახალგაზრდა ჯარისკაცები

მას შემდეგ, რაც წმინდა შუამავალი ჰიჯრეთით შუქმოფენილ მედინაში გადავიდა, ორი წელი იყო გასული. ამ ხნის განმავლობაში ყურეიშელი წარმართები მუსლიმებს იქაც არ აძლევდნენ მოსვენებას, ამიტომაც მუჰაჯირები და ანსარები მათთან საბრძოლველად სამზადისს შეუდგნენ. მუქარის წერილებით ქალაქის სიმშვიდე შეარყიეს. ქალაქის მიმდებარე ტერიტორიაზე შემოსვლითა და თავდასხმებით მუსლიმების ქონებისა და სიცოცხლის საფრთხე შექმნეს.

საბრძოლო ძალების მოკრებისთვის მთავარი ფაქტორი ფულის პრობლემა იყო, ამიტომ წარმართებმა ებუ სუფიანის მეთაურობით, დიდი სავაჭრო ქარავანი დამასკოში გაგზავნეს. მოგებული ფულით მათ საბრძოლო ძალების მოკრების მიზანი ჰქონდათ დასახული.

როგორც კი ქარავნის შესახებ წმინდა შუამავალმა გაიგო, მაშინვე ჯარისკაცების ერთ ჯგუფთან ერთად მედინადან გავიდა. მას უნდოდა, ყურეიში მექარავნეების მდგომარეობა გაეგო და საამისო სამზადისი დაეწყო.

მექელმა წარმართებმა გაიგეს, რომ მედინელი მუსლიმები მათ სავაჭრო ქარავანზე თავდასხმას აპირებდნენ. როცა შექმნილი სიტუაციის შესახებ ებუ სუფიანმაც შეიტყო, ქარავნის დასაცავად მექაში კაცი აფრინა, რის შედეგადაც საკმაოდ დიდი ლაშქარი ქარავნის დასახმარებლად გზას დაადგა.

როდესაც უკეთილშობილესმა შუამავალმა მექადან დაძრული ლაშქრის შესახებ ამბავი მიიღო, ვითარება თანამიმდევრებთან ერთად განიხილა. მათაც პირობა დადეს, რომ ისლამის დასაცავად ყოველგვარი თავგანწირვისთვის

მზად იყვნენ.

ჯიჰადში მონაწილეობის მსურველთა შორის ახალგაზრდათა ერთი ჯგუფიც იყო. ისინი იმდენად მამაცნი და გამბედავნი იყვნენ, რომ მზად იყვნენ ისლამის წმინდა გზაზე თავი გაეწირათ. მათ ასევე ძალიან კარგად იცოდნენ სურა „ალი იმრანის“ 142 აიათი, სადაც უზენაესი ალლაჰი ბრძანებს: *„ნუთუ ისე თვლით, მანამ შეაღწევთ სამოთხეში, სანამ ალლაჰი არ ამოარჩევს თქვენს შორის ვინ იბრძოდა ღვთის გზაზე და ვინ მომთმენი იყო?“. გარდა ამისა წმინდა შუამავლის შემდეგი ჰადისიც კარგად ახსოვდათ: „ვინც ისლამის გზაზე არ იბრძოლებს, ან ბრძოლაზეც კი არ იფიქრებს, მას ფარისევლად ამოხდება სული“.*

ამ ახალგაზრდათა შორის კეთილშობილი ომერის ვაჟი აბდულლაჰი და ზეიდის შვილი უსამაც იყვნენ. მათ იარაღი აისხეს და ისლამის ჯარში გაერივნენ. მხოლოდ ერთი რამ აღელვებდათ, მცირე ასაკის გამო ბრძოლიდან უკან არ გამოებრუნებინათ. ისლამის ჯარმა მედინადან, მექასკენ მიმავალი მთისკენ იწყო სვლა. ისლამის გზაზე ბრძოლის სურვილით აღსავსე ახალგაზრდები წინ სიხარულით მიიწევიდნენ. ფიქრობდნენ, კარგი იქნებოდა ჯიჰადში მონაწილეობის ბედნიერებას თუ ეღირსებოდნენ.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა ჯარი მედინადან ერთი მილის მოშორებით შეაჩერა და თვალი უკანასკნელად გადაავლო. ახალგაზრდების მღელვარებამ პიკს მიაღწია, ფეხის თითებზე დგებოდნენ, რათა მალეები გამოჩენილიყვნენ. ერთი რამ სურდათ, შუამავალი ბრძოლაში მათ მონაწილეობას დათანხმებოდა. საყვარელმა შუამავალმა რვა ახალგაზრდა მცირეწლოვნობის გამო უკან გააბრუნა.

სადი გადმოგვცემს:

„როდესაც ალლაჰის შუამავალი ჯარს უკანასკნელად აკონტროლებდა, ჩემს უმცროს ძმას, უმეირს მოვკარი თვა-

ლი. ცდილობდა, შუამავლის თვალს მოფარებოდა. მას ვკითხე: „რა გემართება ჩემო ძმაო?“

უმეირმა მიპასუხა: „მეშინია ალლაჰის შუამავალმა არ დამინახოს და მცირენლოვნობის გამო უკან არ დამაბრუნოს... ძალიან მინდა ლაშქრობაში მივიღო მონაწილეობა, რადგან იმედი მაქვს შეჰიდად დავეცემი“.

თექვსმეტი წლის უმეირი, ბოლოს ალლაჰის შუამავალს წარუდგინეს. შუამავალს არ სურდა მცირენლოვანი ლაშქრობაში წაეყვანა და უთხრა: „შენ უკან დაბრუნდი!“

უმეირმა ტირილი დაიწყო, რის გამოც შუამავალს შეეცოდა და ბრძოლაში მის მონაწილეობას დათანხმდა.

უმეირს გრძელი ხმალი ჰქონდა, თუმცა დაბალი ტანის იყო და მას წელზე დამოუკიდებლად ვერ იკეთებდა. ამიტომაც დახმარება ძმისგან ითხოვა.

მწკრივებში ჯერ კიდევ ძალიან ახალგაზრდა, საბითის ვაჟიშვილი ზეიდიც იდგა. მოციმციმე თვალებიდან, ნიჭიერებასა და სანდოობას აფრქვევდა. ხმალი, რომელიც თან წამოეღო, მასზე დიდი იყო. როცა წმინდა შუამავლის მზერა დაიჭირა მიხვდა, ლაშქრობაში მონაწილეობის ნებას არ დართავდა და ასე შეევედრა:

„ჩემი სიცოცხლე გენაცვალოს ალლაჰის შუამავალო! ნება მომეცი, ბრძოლაში შენს გვერდით ვიყო და ალლაჰის მტრების წინააღმდეგ შენ დროშის ქვეშ ვიბრძოლო“.

წმინდა შუამავალმა ჯიჰადში მისი მონაწილეობა საჭიროდ არ ჩათვალა, თუმცა მისი მოქმედება, სიმტკიცე და წარმოთქმული სიტყვები მოინონა. ზეიდს გულისხმიერებითა და სიყვარულით მხარზე ხელი დაადო და ჯარის რიგებიდან გამოიყვანა. გულდანყვეტილმა ახალგაზრდამ თავისი დიდი ხმალი წაათრია და უკან გაბრუნდა.

ღამის ნამაზი

კეთილშობილი ომარის ვაჟიშვილი, აბდულლაჰი, პატარაობიდანვე მუსლიმად იზრდებოდა. სწავლა-განათლება წმინდა შუამავლისგან მიიღო. მას ომარის სახით დიდებული და ძლიერი მამა ჰყავდა. ის ერთ-ერთი იმ ახალგაზრდათაგანი იყო, რომლებიც იმდენად გაბედულნი და მამაცნი იყვნენ, რომ წარმართებს თავგანწირვით შეებრძოლებოდნენ.

როცა ალლაჰის შუამავალი ჯარს აკონტროლებდა, აბდულლაჰიც სერიოზულად და მტკიცედ იდგა. ფეხის თითებზე დგებოდა, რათა უფრო მაღალი გამოჩენილიყო. ნამდვილად ღირდა, ალლაჰის გზაზე თავგანწირვის მსურველი, ამ ახალგაზრდის ნახვა. ამჯერად მისთვის მთავარი იყო, იმ ახალგაზრდათა შორის აღმოჩენილიყო, ვისაც შუამავალმა ომში მონაწილეობის ნება დართო. მიუხედავად იმისა, რომ თანატოლები უკან გააბრუნეს, იმედს მაინც არ კარგავდა. მაგრამ ცოტა ხნის შემდეგ, მასაც უარი უთხრეს, ბრძოლაში მონაწილეობის ნება არ დართეს. ამიტომაც ერთხანს ძალიან დამწუხრდა, თუმცა იმ დღის შემდეგ სიცოცხლე, საუკეთესო მეომრად გახდომასა და ცოდნას მიუძღვნა.

როცა თვრამეტი წლის გახდა, ჰენდექის ბრძოლაში მტრის წინააღმდეგ მამაცურად გაილაშქრა.

ცოდნის, სპორტის, ხელგამლილობის, ღვთის-მსახურებისა და ჯირითობის გარდა, აბდულლაჰი ცხოვრების ყოველ ნაბიჯზე შუამავალს ბაძავდა. წმინდა შუამავალი

რაიმე საკითხთან დაკავშირებით რასაც მოიმოქმედებდა, ისიც ანალოგიურს აკეთებდა. თავაზიანობითაც და თავმდაბლობითაც მის მიბაძვას ცდილობდა.

თუ გაიგებდა, რომ ალლაჰის შუამავალმა, რომელიც ადგილზე ნამაზი ილოცა, თვითონაც გაიქცეოდა და იქ ილოცავდა. თუკი დაინახავდა, რომ შუამავალი ფეხზე მდგომი ვედრებას აღავლენდა, თვითონაც ანალოგიურად იქცეოდა.

როცა, ამის შესახებ მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშე გაიგებდა, მიულოცავდა და ასე ეტყოდა:

„არავის მიუბაძავს ალლაჰის შუამავლისთვის ისე, როგორც აბდულლაჰს“.

აბდულლაჰის ახალგაზრდობა, შუამავლის სუნნეტებზე სრული მიყოლით გადიოდა. გამომდინარე აქედან, უზენაესი ალლაჰის მიერ შერჩეული, ერთადერთი ახალგაზრდა იყო, რომელიც უკეთილშობილესი შუამავლის მოდელს უნაკლოდ ითავისებდა.

აბდულლაჰმა ერთ ღამეს უცნაური სიზმარი ნახა. ხელში აბრეშუმის ქსოვილი ეკავა და მისგან სამოთხეში წასასვლელ გზას ითხოვდა. ამ დროს ორი პიროვნება მოვიდა და მისი ჯოჯოხეთში წაყვანა ისურვა. მოულოდნელად მათთან ერთი ანგელოზი მივიდა, აბდულლაჰს უთხრა: „ნუ გეშინია!“ და გაათავისუფლა. როცა გამოედვიდა მიხვდა, რომ ეს ყველაფერი სიზმარი იყო და უზენაეს ალლაჰს მადლობა გადაუხადა.

აბდულლაჰმა სიზმარი თავის დას, უკეთილშობილესი შუამავლის მეუღლეს ჰაფსას მოუყვა, ხოლო ამ უკანასკნელმა მეუღლეს მოუთხრო. წმინდა მუჰამედმა აბდულლაჰის სიზმართან დაკავშირებით შემდეგნაირი კომენტარი გააკეთა:

„აბდულლაჰი რაოდენ კარგი ადამიანია, ნეტა ღამი-

თაც ადგებოდეს და ნამაზსაც ილოცავდეს...“ (ბუჰარი ეთთაღბირ, 35-36 სელათ 58, თეჰეჯჯუთ 2, ფედაილულ ესჰაბ 19, მუსლიმ ფედაილუს საჰაბე 140)

მაშინ, როცა აბდულლაჰს გული უკეთილშობილესი შუამავლისადმი სიყვარულით ჰქონდა აღსავსე, ხუთი დროის ნამაზს მასთან ერთად ასრულებდა და მას კვალდაკვალ მიჰყვებოდა, იგი მას კიდევ ერთ ჰორიზონტს უხაზავდა. ურჩევდა, რომ ღვთისმსახურება მაშინაც შეესრულებინა, როცა ღამით ყველას ეძინა, ირგვლივ სიჩუმე მეფობდა, ცის ღია კაბადონი იხსნებოდა და როცა ვედრებისთვის საუკეთესო დრო იყო. მაშინ როცა, ახალგაზრდა აბდულლაჰის გული სულიერი სამყაროს გამდიდრებისკენ მიიწევდა, იგი ვერაფრისგან ღებულობდა ისეთ სიმშვიდეს, როგორსაც უზენაესი ალლაჰისადმი ღვთისმსახურების შესრულების დროს. ამისათვის საუკეთესო მომენტი, სწორედ აისი იყო. აბდულლაჰს, წმინდა შუამავლისგან მიღებული რჩევების საფუძველზე, იმ დღის შემდეგ, ღამის ნამაზი ერთხელაც კი აღარ გამოუტოვებია.

რაოდენ ლამაზი ახალგაზრდაა

საბითის ვაჟიშვილ ზეიდს, ბედრის ბრძოლაში მონაწილეობა არ მიუღია, თუმცა ალლაჰის შუამავალთან ახლოს ყოფნას დაჟინებით ითხოვდა. მან, მოკლე დროში, მიზნის მისაღწევად სათანადო გზა გამოიხატა. პატარაობიდან მოყოლებული საკმაო განათლება ჰქონდა მიღებული და ყურანს ძალიან ლამაზად კითხულობდა. წმინდა წიგნის 17 სურა ზეპირად იცოდა. იგი მედინელ წერა-კითხვის მცოდნე ახალგაზრდათაგან ერთ-ერთი იყო. აქვე აღსანიშნავია, რომ იმ პერიოდში ამ ქალაქში წერა-კითხვა ძალიან ცოტამ იცოდა.

აქედან გამომდინარე, მას უნდოდა, ალლაჰის შუამავლის მდივანი გამხდარიყო. ამგვარად, საყვარელ მასწავლებელთან ახლოს ყოფნის ბედნიერებას ეწეოდა. ზეიდმა თავისი აზრები დედას გაუმხილა, ის კი ერთ-ერთ ნათესავთან მივიდა და შუამავალთან შესახვედრად ზეიდის დახმარება სთხოვა.

ზეიდი ნათესავის დახმარებით შუამავლის წინაშე წარსდგა. წმინდა მუჰამმედმა მის მიერ წაკითხულ ყურანს მოუსმინა. ის ბგერებს და სიტყვებს ზედმიწევნით სწორად წარმოთქვამდა. მნიშვნელობის მიხედვით მგრძნობიარედ და სხვადასხვა ტონით კითხულობდა. კითხვის დროს პაუზებს და მახვილებს სულ სხვა სილამაზით გადმოსცემდა.

როდესაც ზეიდი კითხვას მორჩა, უკეთილშობილეს შუამავალზე გარდმოვლენილი ზეშთავონებების ჩამწე-

რის საპატიო მისია დაიმსახურა. იგი თავის მოვალეობას ღირსეულად ასრულებდა. როდესაც ალლაჰის შუამავალმა მასში ფენომენალური ნიჭი და მოხერხებულება შენიშნა, ერთ დღეს, ასეთი რამ დაავალა:

– ზეიდ, ებრაული ენა ისწავლე, არ ვარ იმამი დარწმუნებული, რომ რასაც ვამბობ უნაკლოდ გადასცემენ.

– სულ მალე ვისწავლი ალლაჰის შუამავალო!

ამ თხოვნის შემდეგ, დიდი მონდომებითა და ენთუზიაზმით ზეიდი სწავლას შეუდგა. დღე-ღამეს ასწორებდა. ძალიან მალე, სულ რაღაც 15 დღის შემდეგ ალლაჰის შუამავლის წინაშე წარსდგა და უთხრა:

– ვისწავლე უკვე, ალლაჰის შუამავალო!

ეს იყო უდიდესი მონდომება და სურვილი. მიზნის მისაღწევად ახალგაზრდისთვის, რამდენად მნიშვნელოვანი მხარდაჭერაა შუამავლის სიყვარული. აქედან ნათლად ჩანდა, რომ ის ახალგაზრდები, რომლებსაც წმინდა მუჰამმედი მთელი გულით უყვარდათ, სულ მალე ისლამის რწმენის გზაზე, გმირობას გამოიჩინდნენ.

როგორც კი შუამავალმა ზეიდში ასეთი დიდი ნიჭი დაინახა, სირიული ენის სწავლა დაავალა. მან ისევ განსაცვიფრებელი წარმატება აჩვენა და ჩვიდმეტი დღის შემდეგ თავისუფლად შეეძლო, სირიული ენის წაკითხვა დაწერა და ლაპარაკი.

უკვე იმდენად გაინაფა, რომ შუამავალთან გამოგზავნილ წერილებს კითხულობდა და თუ საჭირო გახდებოდა, პასუხსაც თვითონ წერდა. ისლამის სახელმწიფოს ოფიციალურ სამდივნოს კეთილშობილი ალი უძღვებოდა, ზეიდიც ასეთ თითზე ჩამოსათვლელ ახალგაზრდათაგან ერთ-ერთი იყო.

ზეიდი წმინდა შუამავლის სიტყვასა და ქცევებს დიდი

ყურადღებით ადევნებდა თვალს. იგი საყვარელი შუამავლის ამ ნათქვამს საუკეთესოდ ითავისებდა: „ვინც ახალგაზრდობის წლებში ცოდნას შეიძენს, ქვაზე ჩუქურთმების მკეთებელს, ხოლო ვინც მოხუცებულობის დროს ცდილობს ცოდნის მიღებას, ის წყალზე დამწერს ჰგავს“.

ზეიდი წმინდა შუამავლის ცხოვრების სტილს სრულად ითავისებდა და ყველაფერში მას ბაძავდა. იგი ცდილობდა, რომ ისლამის შესაბამისად, შუამავალივით ეცხოვრა. საყვარელი შუამავლის ზედამხედველობის ქვეშ აღზრდილმა ზეიდმა, სულ მოკლე ხანში, სწავლულ მუსლიმ ახალგაზრდათა რიგებში ყოფნის პატივი დაიმსახურა.

ზეიდი მხოლოდ სწავლით არ შემოიფარგლებოდა, როდესაც 18 წლის შეიქმნა, პარალელურად, ძალიან კარგი სამხედრო წვრთნა გაიარა, რის შემდეგაც ბრძოლის ველზე ჯარის სარდლობა თავისუფლად შეეძლო. იგი, მომავალში ისეთ მორწმუნედ ჩამოყალიბდა, რომ, როდესაც სანგრის გათხრის დროს მას წმინდა შუამავალი დაინახავდა იტყოდა:

„როგორი ლამაზი ახალგაზრდაა!“

თებუქის ლაშქრობაში ტომის სარდლობა ამ ახალგაზრდას დაეკისრა. ზეიდის, როგორც ალლაჰის შუამავალზე შეყვარებული ახალგაზრდის წინ ახალი ჰორიზონტები გაიშალა. მისი მიზანი, უცხო ენების საუკეთესოდ შესწავლა და მისი ისლამის გზაზე გამოყენება იყო.

ორი ახალგაზრდის ქორწინება

უკეთილშობილესი შუამავლის მედინაში გადასვლიდან, რამდენიმე წელი იყო გასული, როდესაც ძვირფას ფატიმასთან დაქორწინების მსურველები გამოჩნდნენ. ამის შესახებ წმინდა შუამავლის ნათესავებმა რომ გაიგეს, ფატიმასთვის ხელის თხოვნა აღის ურჩიეს. კეთილშობილი ალისთვის წმინდა შუამავალს შემდეგი დარიგება ჰქონდა მიცემული: *„აღი, სამი რამ არ დაავიანო! დროის მოსვლის შემდეგ ნამაზის ლოცვა, მიცვალებულის დაკრძალვა და შესაფერიის მეუღლის გამოჩენის დროს მასზე დაქორწინება.“* გარდა ამისა, შუამავალი ბრძანებს: *„შეყვარებული წყვილის საუკეთესო გამოსავალი ოფიციალური ქორწინება, -ნიქახია“.* (ბუჰარი, V. 294) „ახალგაზრდებო, ვისაც თქვენს შორის საშუალება გააჩნია, დაქორწინდეს“. კეთილშობილმა აღიმ გამბედაობა მოიკრიბა, წმინდა შუამავალთან მივიდა და ფატიმასთან ქორწინების სურვილი გაუმხილა. მან კი ქალიშვილს ჰკითხა, თუ რა აზრზე იყო. ფატიმამ დუმილი არჩია. დუმილი წესის მიხედვით თანხმობას ნიშნავდა. შემდეგ წმინდა შუამავალი ძვირფას ალისთან მივიდა და ჰკითხა:

- მიჰრად მისაცემი რა გაქვს?
- არაფერი არ მაქვს ალლაჰის შუამავალო.
- რა უყავი იმ ჯავშანს, რომელიც ბედირის ლაშქრობაში მიიღე?
- სახლში მაქვს.

– მას ჯავშანი მიეცი... *(ებუ დავუდ ნიქაჰ, 36)*

გარდა ჯავშნისა, კეთილშობილ ალის მხოლოდ ერთი ცალი ცხვრის ტყავი და იემენური გადასაფარებელი ებადა. მან მთელი თავისი ქონება ძვირფას ფატიმას მიჰრის სახით გადასცა. იგი მანამდე წმინდა შუამავლის მფარველობის ქვეშ იმყოფებოდა, თუმცა დაქორწინების შემდეგ საცხოვრებლად ცალკე უნდა გადასულიყო.

ენსართაგან ჰარისე ბინ ნუმანს რამდენიმე სახლი ჰქონდა. უფრო ადრე აქედან რამდენიმე შუამავალს აჩუქა. როცა ჰარისემ გაიგო, რომ ძვირფასი ფატიმა უნდა დაოჯახებულიყო, საქორწინო საჩუქრად ერთი სახლი უსახსოვრა. ამგვარად, ახალი წყვილის საცხოვრებლის პრობლემა გადაიჭრა.

უმმუ სელემემ და ძვირფასმა აიშემ სახლი მოაწესრიგეს, შემდეგ კი სტუმრებისთვის სუფრა მოამზადეს.

საქორწინო წვეულების შემდეგ ძვირფასმა ალიმ და ფატიმამ დამოუკიდებელი ცხოვრება დაიწყეს.

რამდენიმე ხნის შემდეგ უკეთილშობილესი შუამავალი მათ სანახავად მივიდა და ასე დალოცა:

„შვილო! შენ ჩემი ოჯახის ყველაზე ღირსეულ ადამიანზე დაგაქორწინე.“ ბოლოს კი მათთვის და მათი შთამომავლობისთვის ალლაჰს შეევედრა.

იუდეველი ახალგაზრდის რწმენა

ერთ იუდეველს ამ რელიგიის მიმდევართა სამლოცველოში, სინაგოგაში საკმაოდ კარგი განათლება ჰქონდა მიღებული. ახალგაზრდა, გონიერი და ნიჭიერი იყო, ცხოვრებაში სამართალს არავითარ შემთხვევაში უღალატებდა. ერთ დღეს, მას მძიმე სენი შეეყარა. როდესაც ეზოში, ხის ჩრდილში დაგებულ სანოლზე იწვა, ბიძა მივიდა და მის გამოჯანმრთელებისთვის თორას კითხვა დაიწყო. სწორედ ამ დროს იქვე უკეთილშობილესმა შუამავალმა და ებუ ბაქრმა გაიარეს. შუამავალმა იუდეველს ჰკითხა:

– იუდეველო! ალლაჰის გულისთვის სიმართლე მითხარი. შენ, არ წაგიკითხავს თორაში ჩემი მოსვლის შესახებ?

– არაო - თავი გააქნია იუდეველმა.

ავადმყოფ ახალგაზრდას ძალიან კარგად ახსოვდა ის ადგილები, სადაც წმინდა მუჰამედის შესახებ ეწერა. დაფიცების მიუხედავად, ბიძის მიერ ტყუილის თქმას ვერ ეგუებოდა, ვინაიდან ის შეგნებულად ორპირობდა და ჭეშმარიტებას უარყოფდა. ახალგაზრდა ბიძას ნელი ნაბიჯით მიუახლოვდა, თორა ხელში აიღო, შუამავალთან დაკავშირებული ნაწილი იპოვა და კითხვა დაიწყო. შუამავლისა და მისი მიმდევრების თვისებების შესახებ მოცემული ნაწილი, რომ წაიკითხა თქვა: „აი, ეს შენი და შენი თანამიმდევრების თვისებებია. მე მოწმე ვარ, რომ ალლაჰის გარდა სხვა ღვთაება არ არსებობს და რომ შენ მისი შუამავალი ხარ.“

უკეთილშობილეს შუამავალს და მის მეგობრებს ახალგაზრდის მიერ სიმართლის აღიარებამ და რწმენის მიღებამ დიდი სიხარული მიანიჭა. შემდეგ თანხლებ მეგობრებს დაავალა:

ამის შემდეგ უკეთილშობილესი მუჰამმედი და მისი მეგობრები ახლადგამუსლიმანებული იუდეველთან დასხდნენ და გემრიელი საუბარი გამართეს. ახალგაზრდა ძალიან ავად იყო, ცოტა ხნის შემდეგ უფრო მძიმედ შეიქმნა და გარდაიცვალა კიდევ. მან სიცოცხლის ბოლო წუთებში სამარადისო ბედნიერებისთვის შესანიშნავი არჩევანი გააკეთა. იგი მუსლიმების სასაფლაოზე დაკრძალეს.

აღნიშნული ვითარება, წმინდა შუამავლის ერთ გაფრთხილებას როგორ კარგად შეეფერება. ზოგიერთი ადამიანი, როცა სამოთხემდე ერთი მტკაველი დარჩება და ბოლოს ჩადენილი ბოროტების გამო ჯოჯოხეთში მოხვდება, ასევე შესაძლებელია პირიქითაც მოხდეს.

ამ მოხელე

აბდულლაჰი მუზენის ტომიდან იყო. მამა პატარაობისას დაეღუპა. მისი აღზრდა და მფარველობა ბიძამ ითავა.

მუზენის ტომს, ისლამთან დაკავშირებული, ყოველი ახალი ამბავი თავზარს სცემდა და მოსვენებას არ აძლევდა, თუმცა აბდულლაჰს ეს ყველაფერი სიხარულს ანიჭებდა. ვინაიდან მას სიმართლის გაგება სიამოვნებას ჰგვრიდა.

როცა ტომის დიდგვაროვნები, ისლამისადმი მტრული დამოკიდებულების შესახებ საუბარს იწყებდნენ, აბდულლაჰის გული შუამავლისადმი უფრო მეტ სითბოს გრძნობდა. იგი ისლამისადმი ტომის ასეთ დამოკიდებულებას ვერ ეგუებოდა. როდესაც საზოგადოების თავშეყრის ადგილებზე, შეკრებებზე ისლამის მიმართ დადებით მოსაზრებებს გამოხატავდა, მას პირველად ალალი ბიძა შეენინა აღმდეგა. ბიძამ უთხრა:

– ჯერ კიდევ გუშინდელი ბავშვი ხარ, რასაც ვერ ხედები იმ საქმეში ცხვირს ნუ ჰყოფ - ასეთი დამამცირებელი სიტყვებით აბდულლაჰს არაფრად აგდებდა.

აბდულლაჰი თავისას არ იშლიდა, ამას კი სხვა ტომების გაღიზიანებაც მოჰყვა. როგორც ხდებოდა ხოლმე, თავდაპირველად დაარიგეს, თუმცა ამან რომ შედეგი ვერ გამოიღო, მუქარის გზას მიმართეს.

აბდულლაჰი ამ ყველაფერს აინუნშიც არ აგდებდა. მის

ოცნებებს, უკეთილშობილესი შუამავლის მეგობრების რიგებში ყოფნა ალამაზებდა. იგი გამუდმებით ნატრობდა, ნეტავ, მეც ამ წმინდა გზაზე, ბრძოლაში ვიღებდე მონაწილეობას, შუამავლის მეგობრების რიგებში დავიკავო ადგილი. იგი ამ ჭეშმარიტებისგან სადღაც შორს, უხემ და უხამს ხალხთან ერთად ყოფნას ვეღარ იტანდა.

ტომის წინააღმდეგ აბდულლაჰის გამოსვლამ, ისინი ძალიან შეაშფოთა. შეკრებებზე მისი პროისლამური გამოსვლების ჩასახშობად, სხვადასხვა საკითხებს განიხილავდნენ. ბოლოს მიხვდნენ, რომ შესაძლო იყო, აბდულლაჰი მედინაში გაპარულიყო, ამის არდასაშვებად, იმ დღემდე უპრეცედენტო მეთოდს მიმართეს.

ერთ დღეს, აბდულლაჰი მოულოდნელად შეიპყრეს, ტანსაცმელი გახადეს, უხეში ბენვისგან მოქსოვილი ტომარა ჩამოაცვეს და დილეგში ჩასვეს. ეს კი არაბეთის გაუსაძლისი სიცხის პირობებში აუტანელი მდგომარეობა იყო. ხალხი მალალ ტემპარატურას თხელ ტანსაცმელშიც კი ვერ იტანდა.

აბდულლაჰმა წმინდა შუამავლისადმი განცდილი სიყვარულის გულისთვის დამცირებაში ცხოვრება ირჩია. იგი ისეთ მდგომარეობაში იყო, რომ პატარა ბავშვებიც კი დასცინოდნენ და აბუჩად იგდებდნენ. ისინი ფიქრობდნენ, რომ აბდულლაჰი ამ ტანჯვას ვერ გაუძლებდა, შეცდომას მიხვდებოდა და სულ მალე ძველ რწმენას დაუბრუნდებოდა. ეს კი ისლამის მიღების მსურველებისთვის გაკვეთილი იქნებოდა.

რაც შეეხება აბდულლაჰს, იგი ურწმუნოებას არავითარ შემთხვევაში დაუბრუნდებოდა. ბოლოს როგორც იქნა ხელსაყრელი დრო იხელთა და თავისი უცნაური ტანსაცმლით მედინას გზას დაადგა. იგი ერთმანეთის მიყოლებით ეკლიანი უდაბნოების, მთებისა და გორების გადალახვას შეუდგა. დახეთქილი ფეხების ტკივილს ყუ-

რადღებასაც კი არ აქცევდა, ბნელ ღამესაც წინ მიიწევა და, ხოლო დღისით იმალებოდა. ბოლოს, როგორც იქნა, მნიშვნელოვანი დაბრკოლების გარეშე მედინაში ჩავიდა.

წმინდა შუამავალი და მისი ერთგული მეგობრები შუქმოფენილ მედინაში ყოველდღიურად ახალ ისტორიას წერდნენ. აბდულლაჰი გამუდმებით წმინდა მუჰამმედზე, ქვეყნიერების სულთანზე ფიქრობდა, თუმცა გულში არსებული ეს უზადო მონატრების ცეცხლი სულ მალე ჩაქრებოდა. უცებ გონს მოეგო და გაახსენდა, თავისი ჩაცმულობა. ასეთ მდგომარეობაში მედინაში ვერ შევიდოდა, მაგრამ სხვა გამოსავალიც არ ჰქონდა. სხეულზე ჩამოცმული ტომარა გაიძრო, ორად გაყო, ერთი ნაწილი წელზე შემოიხვია, ხოლო მეორე კი მხრებზე გადაიგდო.

ასეთ სასაცილო მდგომარეობაში მორცხვად და მალულად მესჯიდი ნებევში შევიდა. უცებ ყველას ყურადღება მიიქცია.

თმაგაბურძგნული, ხელებ და ფეხებდახეთქილი, უცნაურ ტანსაცმელში გამოწყობილი ახალგაზრდა...

თავსდამტყდარ გაჭირვებას და წვალებას მისი მდგომარეობა უსიტყვოდ ხსნიდა.

თუმცა ალლაჰის შუამავლის სიყვარულით აღსავსე აბდულლაჰს ესენი სულაც არ ადარდება. როგორც იქნა, წილად ხვდა იმ უკეთილშობილეს ადამიანთან შეხვედრა, რომელსაც დიდხანს მოუთმენლად ელოდა. ამისთვის კი უზენაეს ალლაჰს უამრავი მადლობა შესწირა.

ახლა კი იმ შესანიშნავი ადამიანის წინაშე იყო, რომლის სილამაზეს ოცნებებში ხედავდა. მღელვარებას თითქოს გული უნდა გაეჩერებინა და, აი, თვალწინ წმინდა შუამავლის მომღიმარ სახეს ხედავს, იმ წამს, თითქოს, თავსდამტყდარი ყველა უბედურება და ტანჯვა დაავიწყდა. აბდულლაჰი წმინდა შუამავლის წინ მივიდა, ჩაიმუხლა

და წარმოსთქვა:

„მე მოვედი“ ალლაჰის შუამავალო!..

რწმენით მოვედი...

ალლაჰი ერთადერთია.

შენ კი მის შუამავლად გალიარებ“.

აბდულლაჰი უკეთილშობილესი შუამავლის გულისხმიერებისა და მონყალების ფრთებქვეშ უკვე უსაფრთხოდ იყო. შუამავლის მეგობრებმა, აბდულლაჰს მაშინვე ჭრილობები შეუხვიეს და მზრუნველობა არ მოაკლეს. იმ დღიდან მოყოლებული აბდულლაჰმა „ასჰაბი სუფფას / ანუ ჩარახის მკვიდრთა“ რიგებში დაიკავა ადგილი.

მესჯიდი ნებევის ბოლოში არსებული „სუფფა“ ჩარდახი, ერთგვარი სასწავლო დანესებულება იყო, სადაც გაკვეთილები შუამავლის ზედამხედველობით იმართებოდა. სუფფას მკვიდრთ თავიანთი მასწავლებლები ჰყავდათ.

ამევე დროს აღნიშნული ჩარდახი, მედინაში უთვის-ტომოთა სამყოფელიც იყო, რომელსაც მონყალების კალთას უკეთილშობილესი შუამავალი აფარებდა. აბდულლაჰმაც ასეთ უსაფრთხო ადგილას წმინდა შუამავლის მოსწავლეობა დაიმსახურა.

ახალგაზრდა მეთაურები

ბედირის დიდ ბრძოლაში დამარცხებულმა წარმართებმა, მუსლიმების წინააღმდეგ მორიგი ომისთვის მზადება დაიწყეს. მათ მოკლული ახლობლების გამო, ძლიერი შურისძიების წყურვილი ჰკლავდათ. ამისთვის ებუ სუფიანთან მივიდნენ და ასეთი რამ შესთავაზეს:

– ებუ სუფიან, ბედირის დიდ ბრძოლაში მუჰამედმა მეთაურები მოგვიკლა. თავს ვალდებულად ვთვლით, მასზე შური ვიძიოთ. შესაბამისად, მზად ვართ მუჰამედის წინააღმდეგ საბრძოლველად დიდი ჯარი შევკრიბოთ.

– მეც ვეთანხმები თქვენს შემოთავაზებას, აუცილებლად უნდა ვიძიოთ შური. ბრძოლაში ჩემი შვილი, ჰანზალაც მომიკლეს, მის სისხლს არავის ვაპატიებ. დაეთანხმა ებუ სუფიანიც.

ყურეიშელებმა ყველა არაბი ტომისგან ფულის სანაცვლოდ ჯარის შეკრება დაიწყეს. ისინი ბედირის ომიდან ერთი წლის შემდეგ სამი ათას კაციანი ლაშქრით გზას გაუდგნენ. ლაშქრობაში ზოგიერთი ის ყურეიშელი ქალიც იღებდა მონაწილეობას, რომლებმაც ბედირის ომში ნათესავები დაკარგეს. მათი მიზანი მებრძოლი ჯარისკაცებისთვის მორალური მხარდაჭერა იყო.

უკეთილშობილესი შუამავლის ბიძა აბბასი, რომელიც იმ ხანებში თავის მუსლიმანობას მალავდა, ჯერ კიდევ მექაში ცხოვრობდა. მან ყურეიშელების სამზადისის ამბავი წერილის საშუალებით ძმისშვილს აცნობა. გარდა

ამისა, შუამავალმა მზვერავები გაგზავნა და ამ ამბავის უტყუარობაში მტკიცედ დარწმუნდა.

ამის შემდეგ მან თანამიმდევრებთან თათბირი გამართა, წმინდა შუამავალი ფიქრობდა, რომ უსაფრთხოება ქალაქიდან გაუსვლელად დაეცვათ, ხოლო ახალგაზრდა მეთაურებმა მტრის წინააღმდეგ ბრძოლის ველზე გასვლა ისურვეს. ამ აზრს შუამავლის ბიძა, ჰამზაც დაეთანხმა. ბოლოს გადაწყვიტეს ბრძოლა ქალაქგარეთ გაემართათ.

წმინდა შუამავალს ასეთი სურვილი არ ჰქონდა, მაგრამ თანამიმდევრებმა დაჟინებით მოითხოვეს წარმართთა წინააღმდეგ ბრძოლა. ასევე აღსანიშნავია, რომ თანამიმდევრების ასეთი დაჟინება ზოგიერთებმა გააკრიტიკეს. რის გამოც ისინიც მიხვდნენ, რომ გადააჭარბეს ალლაჰის შუამავალთან იმისათვის მივიდნენ, რომ ეთქვათ, როგორც თავად ის ისურვებდა, ისე მოიქცეოდნენ, თუმცა მიუხედავად საჰაბეების დაჟინებისა, შუამავალმა უთხრა: „მე უკვე იარალი ავისხი“. ამის შემდეგ ცხენს შემოაჯდა და საჰაბეებს მიმართა:

„იმ შუამავალს, რომელიც საბრძოლველად იარალს აისხამს, უბრძოლველად უკან დაბრუნება არ მოუხდება.“

ალლაჰის შუამავლის მადროჰა

უჰუდის ომში უკეთილშობილეს შუამავალს 700 მუსლიმით, 3000 მებრძოლისა და 200 მხედრისგან შემდგარი, ძლიერი მტრის შენაერთის წინააღმდეგ უნდა გაელაშქრა.

ისლამის ჯარი, ბრძოლის ველზე ისე განლაგდა, უჰუდის მთა ზურგს უკან დაიტოვა. ასეთი გეგმიური განლაგება, მტრის წინააღმდეგ დიდ უპირატესობას უზრუნველყოფდა. გარდა ამისა, ასეთ მთაზე მეისრეები დააყენა. მათ მეთაურს აბდულლაჰს, შემდეგნაირი ბრძანება მისცა:

„კარგად მისმინეთ! ფრთხილად იყავით, ჩემს ბრძანებას არ გადაუხვიოთ და არავითარ შემთხვევაში, მთა არ მიატოვოთ. თუნდაც დავმარცხდეთ და დაინახოთ, რომ მოფრენილი ყვავები ჩვენს ცხედრებს კორტნიან, ფეხი არ მოიცვალოთ. გამარჯვების შემთხვევაშიც კი მთა არ დატოვოთ“. ეს კატეგორიული ბრძანება იყო.

ამგვარად, მეისრეები ისლამის ჯარს დაიცავდნენ და თავდასხმას ზურგის მხრიდან ველარავინ შეძლებდა.

ასეთნაირი განლაგებით და იქ, სადაც წმინდა შუამავლის ჯარმა დაიკავა ადგილი, ოთხჯერ უფრო ძლიერი მტრის წინააღმდეგობის დაძლევა ხდებოდა შესაძლებელი. ბრძოლის დაწყებისთანავე, მტერმა ვერ გაუძლო მუსლიმი ჯარის შეტევას და უკან დაიხია. გამარჯვებული მათინვე ნადავლის აკრეფას შეუდგნენ.

ძვირფასი ჰამზა ორი ხმლით, შუამავლის გვერდით იდგა და გაიძახოდა: „მე ალლაჰის ლომი ვარ“ და მტრის ჯარს მუსრს ავლებდა.

წარმართებმა სასტიკი მარცხი განიცადეს.

ამ ყველაფერს მისრები მთიდან ადევნებდნენ თვალყურს, როცა დაინახეს რომ მტერმა უკან დაიხია და ისლამის ჯარმა ნადავლის აკრეფას შეუდგა, იფიქრეს მტერზე ნამდვილი გამარჯვება მოვიპოვეთო და თავიანთი ადგილები მიატოვეს, დაივიწყეს შუამავლის კატეგორიული ბრძანება და ნადავლის ასაკრეფად ბრძოლის ველზე გასვლა იწყეს. მათი მეთაური, აბდულლაჰი უკან დაბრუნებისკენ მოუწოდებდა, მაგრამ ამოდ, მას არავინ უსმენდა. მხოლოდ რამდენიმე პიროვნება მოიქცა შეგნებულად და ადგილიდან ფეხი არ მოიცივალა.

ეს საკმარისი იყო იმისათვის, რომ ბრძოლის ბედი უკუღმა დატრიალებულიყო. ჰალიდის მეთაურობის ქვეშ მყოფი მტრის შენაერთი ისლამის ჯარს ზურგიდან დაესხა თავს და ბრძოლის ველზე სასტიკი შეტაკება გაიმართა.

ბედირის ბრძოლაში ალლაჰის შუამავლის ჯარის, მედროშე მუსაბმა დიდი სახელი მოიხვეჭა. უჭუდის ბრძოლაში ისლამის დროშას ისევ ის აფრიალებდა. ბრძოლის, ყველაზე კრიტიკულ დროს მუსაბი ცხენს აქეთ-იქით არბენინებდა და შემდეგ აიათს ხმამაღლა კითხულობდა: „**მუჰამმედი მხოლოდ შუამავალია, მის მოსვლამდეც განვლეს** (უამრავმა) **შუამავალთა.** (სურა ალი იმრანი, აიათი 144)

ამ დროს მუსაბს თავს დაესხნენ და მარჯვენა მკლავი მოჰკვეთეს. მაშინვე დროშა მარცხენა ხელში გადაიტანა და ბრძოლა განაგრძო, თუმცა სულ მალე მარცხენა მკლავიც მოკვეთეს. მაშინ კი იდაყვები დროშას მაგრად შემოხვია და ზემოთხსენებული აიათის კითხვას განა-

გრძობდა. ბოლოს წარმართმა შუბი აძგერა, რის შედეგადაც მუსაბი ალლაჰის წმინდა გზაზე შეჰიდად დაეცა. დროშა სუვეიბუთმა აიღო.

მაგრამ რამდენიმე ხნის შემდეგ წმინდა შუამავალმა მუსაბი დაინახა და უბრძანა: „წინ გასწი მუსაბ, წინ გასწი მუსაბ!“

ვისაც დროშა ეჭირა ხელში, შუამავლისკენ შემობრუნდა და უთხრა: „მე არ ვარ მუსაბი“. ალლაჰის შუამავალი მიხვდა, რომ ის ალლაჰის მოვლენილი ანგელოზი იყო. წარმოიდგინეთ რაოდენ ბედნიერი ახალგაზრდა იყო მუსაბი, უზენაესმა ალლაჰმა ხომ ანგელოზს მისი სახე მისცა და ბრძოლის ველზე გამოგზავნა.

ბრძოლის დასასრულს, როცა მუსაბი უნდა დაესაფლავებინათ, იმის გამო, რომ მას მოკლე ტანსაცმელი ეცვა, პრობლემები შეექმნათ. წელს ზევით დააფარეს ფეხები შიშველი რჩებოდა, ფეხებზე დააფარეს თავი ეხსნებოდა. მეგობრებმა, რომლებიც მუსაბს ბავშვობიდანვე იცნობდნენ, იგი ასეთ მდგომარეობაში რომ იხილეს, ცრემლები ველარ შეიკავეს და ატირდნენ.

დიახ, ეს მდიდარი ახალგაზრდა ალლაჰის გზაზე შეჰიდად დაეცა. მან ყოველმხრივ წარჩინებული და მდიდრული ცხოვრება მიატოვა და ნამდვილი სიმშვიდე აირჩია. მან იმის შემდეგ, რაც ღვთისმოსაობით შეიმოსა, ამქვეყნიური მდიდრული ტანსაცმელი უმნიშვნელოდ მიიჩნია. მუსლიმი ვალდებულია სუფთად და კობტად ჩაიცვას, მაგრამ ეს მის თვითმიზნად არ უნდა იქცეს. წუთისოფლის წარმავალი ხასიათი კიდევ ერთხელ მისი დაკრძალვის წუთებმა დაამტკიცა. დასაფარებელი რომ ველარაფერი იპოვეს, ალლაჰის შუამავალმა, მისი სხეული წელს ქვევით ტანსაცმლით, ხოლო წელს ზემოთ ბალახით დააფარინა.

შაშუტია მათ!

უჭუდის ომში, როცა მუსლიმთა ჯარი ერთი წამით გაიფანტა, ყველა თავის დარდს მიეცა. ამ დროს უკეთილშობილესი შუამავალიც დაჭრილი იყო. ირგვლივ ძალიან ცოტა მუსლიმი იყო დარჩენილი. წარმართებმა დრო იხელთეს და წმინდა შუამავალზე იერიში მიიტანეს.

როდესაც წარმართთა ერთი შენაერთი წმინდა შუამავალს მიუახლოვდა, ამ უკანასკნელმა კეთილშობილ ალის უბრძანა:

– შეუტიე!

ძლიერმა და მამაცმა, კეთილშობილმა ალიმ, რომელიც ალლაჰის შუამავლის დასაცავად ერთგულად და თავგანწირულად იბრძოდა, წარმართთა შენაერთი მარტომ მოიგერია და მათი მეთაურებიც ჯოჯოხეთში გაისტუმრა.

აღნიშნულ კრიტიკულ მომენტებში, კიდევ რამდენიმე შენაერთმა სცადა შუამავალზე თავდასხმა, მან კი ისევ კეთილშობილ ალის უბრძანა:

– ალი, შეუტიე მათ!

ძვირფასმა ალიმ ისინიც მოიგერია და მათ შორის ერთ-ერთი უმონყალო წარმართი შეიბე ხმლით აკუნა. ამით გახარებულმა მთავარანგელოზმა ჯებრაილმა ალი შეაქო:

– ალლაჰის შუამავალო, აი ეს არის მეგობრობა და

ურთიერდახმარება. ხოლო წმინდა შუამავალმა კი ასე ბრძანა:

– ის ჩემშია, მე კი მასში ვარ.

ჯებრაილ ანგელოზმა, ამ ქათინაურის გამო, სულიერი მხარდაჭერა და სიყვარული გამოხატა.

– მეც თქვენგანი ვარ.

ამ დროს გაურკვეველი მიმართულებიდან ხმა შემოესმათ:

– ალის გარდა სხვა მამაცი არ არის!

ზულფიყარის გარდა სხვა ხმალი არ არსებობს!

სამოთხით დაჯილდოებული ახალგაზრდა

მტრის თავდასხმებს ბოლო არ უჩანდა. დაჭრილი შუამავალი კი მძიმე მდგომარეობაში იყო. ამ კრიტიკულ დროს რამდენიმე ახალგაზრდამ წმინდა შუამავლის გულისთვის თავი გასწირა. ასეთ ახალგაზრდებს შორის ტალჰას სულ სხვა ადგილი ეჭირა. უჭუდის ბრძოლაში მის მიერ გამოჩენილი ერთგულებისა და მამაცობის შესახებ ყველა ალაპარაკდა. როცა წარმართები შუამავალს თავს დაესხნენ, ტალჰა წინ აღუდგა და ისინი ამ სიტყვებით მოიგერია:

– გამარჯვებული და ძლიერი ტომის მფარველები ჩვენ ვართ!...

– ჩვენ ვართ ალლაჰისა და შუამავლის მცველები

მაშინ, როცა უკეთილშობილესი შუამავალი უჭუდის მთაზე ასვლას ცდილობდა, წარმართების ერთმა ჯგუფმა მისი ალყაში მოქცევა განიზრახა. ამ დროს ალლაჰის შუამავლის გვერდით მხოლოდ რვა თავგანწირული მე-ბრძოლი იდგა.

შუამავალი მათ მიუბრუნდა და უმახარობლა:

„ის, ვინც ამათ ჩვენგან მოიგერიებს, სამოთხეში ჩემი მეგობარი იქნება.“

პირველი ნაბიჯი ტალჰამ გადადგა, მაგრამ წმინდა შუამავალმა იგი შეაჩერა. ნება მედინელ თანამიმდევარს დართო, რომელმაც მტერთან მანამდე იბრძოლა, სანამ შეჰიდად არ დაეცა. ამის შემდეგ წარმართებმა წმინდა შუამავალი ისევ ბლოკადაში მოაქციეს. ტალჰას გარდა, ყველა სხვა საჰაბეც ასევე შეჰიდად დაეცა, ბოლოს თავ-

განწირვის ჯერი ტალჰაზე მიდგა.

ძვირფას ტალჰას, შეჰიდად დაცემული მეგობრების გამო, წარმართების წინააღმდეგ ბრძოლის ჟინი იმდენად გაუძლიერდა, რომ ადგილზე ველარ ჩერდებოდა. იგი მოუთმენლად ელოდა უკეთილშობილესი მუჰამმედის ნიჰანს, ვინაიდან მისი გულისთვის უდიდესი თავგანწირვის საუკეთესო დრო იყო. ბოლოს, როგორც იქნა, ტალჰამ შეტაკების ნებართვაც მიიღო.

ტალჰამ მამაცურ თავდასხმაზე გადავიდა, იმდენად დიდი გმირობა გამოიჩინა, რომ მარტომ შეძლო მათი მოგერიება. მაგრამ, სამნუხაროდ ბოლოს თითები დაკარგა. ველარ გაუძლო ტკივილს და „ოჰ ღმერთო ჩემო“ წამოიძახა. ეს რომ წმინდა შუამავალმა გაიგო, მას ასეთი საიდუმლო გაანდო, „იმ დროს „ბისმილლაჰი“ რომ წარმოგეთქვა, ანგელოზები ცად აგამაღლებდნენ.“ (იბნი ჰიშამ, ეს-სირეთუ ნ -ნებევიე, II/80)

ტალჰამ ხელი შეიხვია და შუამავლის დაცვა გააგრძელა და თან მთაზე ასვლას ცდილობდა. მიუხედავად ყველაფრისა, იგი როგორმე უსაფრთხო ადგილამდე უნდა მიეყვანა.

ტალჰამ, რომელიც გამუდმებით ბრძოლის ველს ათვალიერებდა, ერთხელაც შენიშნა, რომ წარმართმა, სახელად მალიქმა უკეთილშობილესი მუჰამმედი მიზანში ამოიღო და ისარი გაუშვა. საკმაოდ დიდი ალბათობა იყო იმისა, რომ ისარი შუამავალს მოხვდებოდა. ტალჰამ მაშინ, კიდევ ერთხელ, უყოყმანოდ გამოიჩინა ჩვეული თავდადება და ხელი ისრის მიმართულებით აღმართა. წარმართის გასროლილი ისარი ტალჰას მოხვდა და თითი დაუფლთა. ამგვარი თავდადებით მან შუამავალს კიდევ ერთი საფრთხე ააშორა.

ტალჰა, მიუხედავად იმისა რომ დაჭრილი იყო, ამას

აინუნშიც კი არ აგდებდა. ვინაიდან მძიმედ დაჭრილი ალლაჰის შუამავალი, იმდენად ცუდ მდგომარეობაში იყო, რომ ფეხზე ძლივს იდგა. სიარულის ძალა აღარ შესწევდა. ტალჰა ყველაფერს აკეთებდა იმისათვის, რომ იგი ამ სახიფათო ადგილიდან შორს წაეყვანა. ამისათვის წმინდა შუამავალი ზურგზე შეისვა და დიდ კლდეზე აიყვანა.

ზუსტად ამ დროს, როცა ებუ ბაქრი და ზოგიერთი საჰაბე მათთან მივიდნენ, ნახეს, რომ უკეთილშობილეს შუამავალს კბილი მოტეხოდა და მადლმოსილ სახეზეც ჭრილობები ჰქონდა, ვარდისფერ ლოყებზეც ფარის ორი ნამსხვრევი ჰქონდა შერჭობილი. ალლაჰის შუამავლის ქალიშვილი ძვირფასი ფატიმა მამას ჭრილობებს უწმენდდა, ხოლო კეთილშობილმა ალიმ თულუხით წყალი მოიტანა და ჭრილობის მობანაში ეხმარებოდა. როდესაც ძვირფასმა აიშემ შენიშნა, რომ წყლის დასხმით სისხლდენა არ ჩერდებოდა, ჭილოფის პატარა ნაწილი აიღო, დანვა და ფერფლი ჭრილობაზე მოაყარა. ასე შეძლო შუამავლის სხეულიდან სისხლის შეჩერება.

ალლაჰის შუამავლისთვის თავდადებულმა ახალგაზრდამ, ძვირფასმა ტალჰამ, წმინდა მუჰამედის მიმართ თავისი მოვალეობა პირნათლად შეასრულა. ბოლოს კი იქვე ახლოს უღონოდ ძირს დაეცა.

უკეთილშობილესი შუამავალი საკუთარ თავზე უფრო მეტად ტალჰაზე ფიქრობდა, ახლოს მოსულებს ეუბნებოდა: „მეგობარს დაეხმარეთ!“ თანამიმდევართა ერთი ნაწილი წმინდა შუამავალს თავს ევლებოდა, ხოლო მეორე ნაწილი კი ტალჰას დახმარებას ცდილობდა. ტალჰას სხეულზე ათობით ხმლითა და ისრით იარები ჰქონდა მიყენებული. საჰაბეებმა მაშინვე ჭრილობების შეხვევა დაიწყეს. წმინდა შუამავალმა ებუ ბაქრს ახარა: „ებუ ბაქრ! დღეს სამოთხე ტალჰასთვის სავალდებულო გახ-

და. თუ ვინმეს სამოთხით დაჯილდოება სურს, ტალჰა ბინ უბეიდულლაჰს შეხედოს.“

კეთილშობილმა ებუ ბაქრმა, იმისათვის რომ ამ სამახარობლო ამბით ტალჰა გაეხარებინა, მასთან მიიღბინა და აუწყა: „ტალჰა! ტალჰა! დღეს სამოთხე შენთვის სავალდებულო გახდა და შენ თაფლისფერთვალეა, სახენათელი სამოთხის ქალწულები დაიმსახურე“.

ამის შემდეგ საჰაბეები, შუამავალთან ერთად მთაზე კიდევ უფრო, ზევით ავიდნენ და ასე უსაფრთხოება უკეთ დააზღვიეს. ებუ სუფიანი იმ მთის ძირში მივიდა, სადაც ალლაჰის შუამავალი იმყოფებოდა და იქ მყოფებს შესძახა. აინტერესებდა კეთილშობილი ებუ ბაქრი და ომერი ცოცხლები იყვნენ თუ არა. თუმცა შუამავლის ბრძანებით მას პასუხი არავინ გასცა. ებუ სუფიანმა წამოიძახა: „ე.ი. ყველა დახოცილა.“ ეს რომ ომერმა გაიგო, თავი ველარ შეიკავა და პასუხი გასცა: „არა, არ მომკვდარან, ვისაც კითხულობ, ისინი ყველა ცოცხალია.“ ებუ სუფიანმა დაიტრაბახა და თქვა: „დღეს ჩვენ ბედრის შური ვიძიეთ“. თუმცა ომერმა მოსწრებული პასუხი არ დააყოვნა და შეჰყვირა: „კი მაგრამ, ჩვენი მიცვალებულები სამოთხეში, ხოლო თქვენი ჯოჯოხეთში არიან.“

წარმართებმა თავიანთი უპირატესობით ვერ ისარგებლეს და დაუცველ მედინაში შესვლა ველარ გაბედეს. უზუნაესმა ალლაჰმა მათ გულებში ისეთი ძლიერი შიშის ზარი დასცა, რომ მორწმუნეთაგან ერთი ტყვეც კი ვერ აიყვანეს, ისე გაიძურნნენ მექქასკენ.

ანგელოზების მიერ

განგანილი ახალგაზრდა

როგორც სხვა ახალგაზრდებს უკეთილშობილესი შუამავალი მასაც ძალიან უყვარდა. რასაც მისგან მოისმენდა, ცდილობდა ყოველდღიურ ცხოვრებაში დიდი ყურადღებით გაეტარებინა. ხშირად მეგობრებს შეხვდებოდა და მომავალი ლაშქრობისათვის საბრძოლო ვარჯიშებს გადიოდა. პარალელურად კი მოწყალე შუამავლის სიყვარულის კლიმატში გულს წვრთნიდა.

ჰანზალა ჯემილეზე იყო დანიშნული. მათ ერთი იდეა ანუხებდათ, გულები ერთი მისიისთვის უძგერდათ, ისლამის აყვავების გულისთვის მათზე დაკისრებულ მოვალეობებს პირნათლად და სიამოვნებით ასრულებდნენ. ისინი ისლამური ოჯახის შექმნისათვის ემზადებოდნენ. ქორნილის თარიღი უკვე გადანყვეტილი იყო. ჰანზალა და მისი დანიშნული ჯემილე თავს ძალიან ბედნიერებად გრძნობდნენ. დღე დღეს მიჰყვებოდა, საქორწინო სამზადისი, თითქმის დასრულებულიყო, როცა ერთმა მოულოდნელმა ამბავმა მთელი მედინა შეაზანზარა. წარმართები მრავალრიცხოვანი ჯარით გზას დასდგომოდნენ. გამართული მოლაპარაკების და ახალგაზრდების დაჟინებული მოთხოვნის გამო, მუსლიმებმა გადანყვიტეს, რომ მტერს ბრძოლის ველზე დახვედროდნენ. ჯარის გამგზავრების დრო ჰანზალას ქორნილის დილას ემთხვეოდა.

ჰანზალა შექმნილი სიტუაციის გამო თავის დანიშნულს ელაპარაკა. ბოლოს გადანყვიტეს, უკეთილშობილეს შუამავალს გასაუბრებოდნენ. ალლაჰის შუამავალ-

მა მათ ქორწილის ჩატარების ნება დართო. იგი საკუთარ თავს, ორი შეყვარებული ახალგაზრდის იმედგაცრუების ნებას ვერ მისცემდა.

ჰანზალასა და ჯემილეს ქორწილი შედგა, პირველი ღამე რომ მიიღია, ჰანზალამ შეამჩნია, რომ მუსლიმები უკვე ბრძოლაში წასულიყვნენ. უჰუდის მთასთან მათ რომ დანეოდა, სასწრაფოდ იარაღი აისხა და გზას დაადგა. სიჩქარისგან დიდი განბანვაც კი დაავინდა.

უჰუდის მთასთან ისლამის ჯარს მაშინ მიუსწრო როცა წმინდა შუამავალი მწკრივებს ასწორებდა. ბრძოლის დროს, როგორც სხვა საჰაბეები, წარმართებს ისიც მამაცურად ესხმოდა თავს და აღნიშნულ ბრძოლაში შეჰიდად დაეცა. შუამავალი მოგვითხრობს: „ჰანზალა როცა დავინახე, მას ანგელოზები ცაसा და მიწას შორის ვერცხლის ლანგარზე, წვიმის წყლით ბანდნენ. ჰკითხეთ მის ცოლს, რა გააკეთა ისეთი, რომ მას ანგელოზები ბანდნენ?“

როცა მეგობრებმა ჰანზალას მდგომარეობა გამოიკვლიეს და წმინდა შუამავალს აცნობეს, მან თქვა: „აი, სწორედ, ამიტომ განბანეს ის ანგელოზებმა“. მეგობრებმა შეჰიდად დაცემულ ჰანზალასთან მივიდნენ და დაინახეს რომ სხეულზე კამკამა წვეთები ჩამოდიოდა. იმ დღის შემდეგ მეგობრები ჰანზალას ასე მოიხსენიებდნენ: „ანგელოზების მიერ განბანილი ახალგაზრდა.“

მოგვიანებით ამ დიდ შეჰიდს, ჰანზალას, ჯემილესგან ვაჟიშვილი შეეძინა, რომელიც მედინას სულიერების კლიმატში გულწრფელ მორწმუნე ახალგაზრდად, საუკეთესოდ აღიზარდა. უფრო მეტიც, ის მედინას დესპოტი ხელმწიფის წინააღმდეგ ბრძოლაში მეთაურად აირჩიეს.

მეცნიერების მწვერვალზე

აიშე ალლაჰის შუამავლის ერთგული მეგობრის, ებუ ბაქრის ქალიშვილი იყო. მექას ელიტარული საზოგადოების წარმომადგენელმა ებუ ბაქრმა, ქალიშვილს საკმაოდ საფუძვლიანი ცოდნა მიაღებინა. ჯერ კიდევ მცირეწლოვანმა წერა-კითხვა ისწავლა. ძვირფასი აიშე თავისი გამჭრიახი გონებით ყველას ყურადღებას იქცევდა. იგი მამასავით ნიჭიერი იყო, იმდენად შესანიშნავი უნარით იყო დაჯილდოებული, რომ ერთხელ მოსმენილს იხეპირებდა და აღარ ივინყებდა. მას ლიტერატურა ძალიან უყვარდა და განსაკუთრებით პოეზიით ინტერესდებოდა.

როდესაც მართლმორწმუნეთა დედა, ძვირფასი აიშე, წმინდა შუამავალზე დაქორწინდა, სწავლას მონყურებული ქალიშვილი იყო. იგი ალლაჰის შუამავალს ძალიან ბევრ სიღრმისეულ კითხვას უსვამდა. თითოეულ დასმულ საკითხს ყოველმხრივ განიხილავდა და ცდილობდა კარგად შეესწავლა.

უკეთილშობილესი შუამავალი ძვირფას აიშეს, როგორც მეუღლეს, ასევე მასწავლებელიც იყო, მან იგი ისლამის იურიდიული კანონების ძლიერ მცოდნედ აღზარდა. ძვირფასი აიშე მედინაში სწავლა-განათლება მიღებულ ოცზე მეტ ქალ თანამიმდევარს შორის ყველაზე მოწინავე გახლდათ. ღრმად პატივცემულ აიშეს, ისლამის კანონების გარდა, მათემატიკაში, ისტორიაში, მედიცინაში,

ლიტერატურასა და სხვა სფეროებშიც საკმაოდ კარგი ცოდნა ჰქონდა მიღებული.

აქვე აღსანიშნავია, რომ მან ისლამის ძირითადი საკითხები ძალიან კარგად იცოდა და თავისუფლად შეეძლო, ქალებისთვის განემარტა და ესწავლებინა. იგი ამ საქმეს დიდი ენთუზიაზმით ასრულებდა. ძვირფასი აიშე ის ქალბატონი გახლდათ, რომლის წყალობით უკეთილშობილესი შუამავლის ორი ათასამდე ჰადისმა ჩვენამდე მოაღწია.

იგი ლაშქრობებშიც ხშირად იღებდა მონაწილეობას. როდესაც უჰუდის ომში, ზურგიდან განხორციელებული თავდასხმის შედეგად გაფანტულმა მუსლიმებმა აღარ იცოდნენ, რა გაეკეთებინათ, ძვირფასმა აიშემ და სხვა ქალბატონებმა ძალიან მნიშვნელოვანი დავალებები შეასრულეს. ისინი წყლის თულუხებით დაჭრილებს წყალს უზიდავდნენ და სწრაფი მოქმედებით ჭრილობებს უხვევდნენ.

უკეთილშობილესი შუამავალი ძვირფასი აიშეს შესახებ ასე მოგვითხრობს: „რწმენის ერთი ნახევარი ჰუმეირასგან (ძვირფასი აიშეს ზედმეტსახელი) ისწავლეთ“. წმინდა შუამავლის ცოლების ჩათვლით, თუკი უმმეთის ყველა ქალის ცოდნას აიშეს განსწავლულობას შევადარებთ, ეს უკანასკნელი სხვებზე ერთი თავით მაღლა დადგება. ძვირფასმა აიშემ ბავშვობიდან მოყოლებული მთელი ახალგაზრდობა სწავლა-განათლების მიღებას მიუძღვნა. იგი ისლამის მთელი ისტორიის მანძილზე მუსლიმი გოგონებისა და ქალების ცოდნის წყაროდ მიიჩნევა.

ურვე იბნ ზუბეირი, ძვირფას აიშეს ამ სიტყვებით აქვბდა: „ყურანის აიათების მნიშვნელობის, ჰალალისა და ჰარამის, არაბული პოეზიისა და გენეალოგიის შესახებ მასზე უკეთესი მცოდნე არავინ მეგულებოდა.

ძვირფასი აიშე, ალლაჰის შუამავლის გარდაცვალების შემდეგაც, თავისი ცოდნით იმ მნიშვნელოვან ადგილს დაიჭერს, რომ მუსლიმანები სხვადასხვა საკითხების შესახებ მას დაეკითხებიან. ძვირფასი აიშე ახლო მომავალში, თავისი გამჭრიახობითა და გამოცდილებით ყველას მონონებას დაიმსახურებს. იგი ყველას მხრიდან დიდად დაფასებული და სწავლული დედა გახდება. სწორედამისი, ამ გულმოდგინე საქმიანობის წყალობით, შუქმოფენილი ქალაქი მედინა ცოდნის ცენტრის სახელს შეინარჩუნებს.

უთვისტომო ადამიანი

ეზუ რიფა ის ახალგაზრდა იყო, რომელიც გამუსლიმებიდან მოკლე დროში შეჰიდად დაეცა. ის საყვარელ შუამავალთან შეხვედრამდე, მისი ნახვის დაუოკებელი სურვილით იყო შეპყრობილი. ბოლოს, როგორც იქნა, შუქმოფენილ მედინაში ჩასვლის ბედნიერება ხვდა წილად. მაშინვე მესჯიდი ნებევისკენ გაეშურა. ამ დროს ალლაჰის შუამავალი მინბერზე ქადაგებას კითხულობდა. ეზუ რიფამ, მწკრივები გაარღვია, პირდაპირ წმინდა შუამავლის წინაშე წარსდგა, საუბარში ჩაერია და უთხრა:

– თქვენ წინაშე, რელიგიის შესახებ სრულიად უცოდინარი, უთვისტომო ადამიანი მოვიდა. მას შენგან რელიგიის შესახებ ცოდნის მიღება სურს.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა ახალგაზრდას, რომელმაც ქცევის წესები არ იცოდა, უსაზღვრო გულისხმიერებითა და ერთგულებით მოეპყრო, საუბარი შეწყვიტა, მინბერიდან დაბლა ჩამოვიდა და ისლამი აუხსნა.

ეზუ რიფა მისდამი გამოჩენილი ასეთი ინტერესისა და დაფასების გამო ძალიან კმაყოფილი გახდა. შემდეგ კი ალლაჰის შუამავალი ხელახლა მინბერზე ავიდა და საუბარი განაგრძო. ეზუ რიფა კი დაჯდა და ყურადღებით დაიწყო მისი მოსმენა.

სამოთხის მეგობრობა

ქალბის ვაჟიშვილი რებია ჯერ კიდევ ახალგაზრდა იყო, როცა რწმენის სხივით გაცისკროვნდა. ალლაჰის შუამავლის ნათელი სახის დანახვისთანავე გულში მისდამი სიყვარული და პატივისცემა ჩაენერგა. იგი დღე და ღამე სულ მასზე ფიქრობდა. გამუდმებით წმინდა შუამავალთან ერთად ყოფნის სურვილი კლავდა. თუმცა ეს მისთვის შეუძლებელი იყო.

რებიამ ბოლოს ერთი გამოსავალი იპოვა და გადაწყვიტა თავისი სიცოცხლე ალლაჰის შუამავლის სამსახურისთვის შეენირა. ამის შემდეგ ადგა, მასთან მივიდა, თავისი მოსაზრება გაუმხილა და სამსახურში მიღება სთხოვა, რაზეც წმინდა შუამავალი დათანხმდა. ამით რაბია შუამავალთან ახლოს ყოფნას შეძლებდა და მასთან ერთად ცხოვრების ყველაზე ბედნიერ წუთებს გაატარებდა.

რებია ალლაჰის შუამავალს ჩრდილივით დაყვებოდა და გამუდმებით მის სამსახურში იყო. მისი ერთი შეხედვაც კი საკმარისი იყო, რომ რებიას ყველანაირი დავალება დაუყოვნებლივ შეესრულებინა. უკეთილშობილესი შუამავალი რებიას შეეჩვია, რაც დასჭირდებოდა, იმის შესრულებას პირველად მას სთხოვდა.

მთელი დღეების განმავლობაში, ალლაჰის შუამავლის სამსახურში მყოფი რებია, ძილისწინა ლოცვის შემდეგ, როცა წმინდა შუამავალი სახლისკენ გაემურებოდა, თვითონაც წასასვლელად მოემზადებოდა, მაგრამ თავისთვის ჩაილაპარაკებდა:

„სად მიდიხარ რებია? იქნებ ღამით რაიმე დაჭირდეს ალლაჰის შუამავალს.“

ამიტომაც ის, ხშირ შემთხვევაში, მეჩეთში, ისეთ ადგილზე დაჯდებოდა და ყურანის კითხვასა და ნამაზის

ლოცვას დაინწყებდა, რომ საჭიროების შემთხვევაში შუამავალს ადვილად ეპოვა.

აღლაჰის შუამავალი ღამეებს, აღლაჰის მსახურებაში და მის ხსენებაში ატარებდა.

რებია მინდა შუამავლისადმი მსახურების სიყვარულით, მისი დიდი კმაყოფილება დაიმსახურა. ერთ მშვენიერ დღეს, აღლაჰის შუამავალმა განეული ღვანლის და ერთგული სამსახურის გამო, რებიას დაჯილდოება ისურვა, დაუძახა და უთხრა:

– რებია!

– ჩემი თავი გენაცვალოს აღლაჰის შუამავალო, მიბრძანე!

– ჩემგან ისურვე რაც გენებოს და სურვილს შეგისრულებ.

რებია თავი დახარა და თქვა:

– აღლაჰის შუამავალო! ამისათვის ცოტა დრო მომეცი.

შუამავალმა მიუგო:

– კარგი, თანახმა ვარ.

რებია ამ დროს, უპოვარი, უსახლკარო და უთვისტომო ახალგაზრდა იყო. იგი „სუფფას მკვიდრ“ მეგობრებთან ერთად რჩებოდა. რებიას სულში ქარიშხალმა დაიწყო ქროლვა. ფუფუნება რომ ეთხოვა, აღლაჰის შუამავლის ვედრების წყალობით, დიდი სიმდიდრის მფლობელი გახდებოდა. მაგრამ გაახსენდა, რომ დედამინა წარმავალია, მაცდურია, სარჩოს მომცემი კი აღლაჰია. ბოლოს გადაწყვიტა საიქიო ცხოვრებისთვის ეთხოვა რაიმე. მან გადაწყვეტილება უკვე მიიღო და დარდისგანაც გათავისუფლდა. მივიდა და ფიქრი აღლაჰის შუამავალს გაუმხი-

ლა;

– ალლაჰის შუამავალო, მინდა, ღმერთს ჩემთვის შეევედრო, რომ სამოთხეში შენი მეგობარი ვიყო.

– ვინ გირჩია ეს?

ჰკითხა წმინდა შუამავალმა. რაბიამ მიუგო:

– არავის ურჩევია, თუმცა როცა მითხარი „ჩემგან ისურვე რაც გენებოს და მას შეგისრულებო“, მაშინ ამქვეყნიური სიმდიდრის თხოვნამ გამიელვა თავში. მაგრამ ბოლოს ამის თხოვნა გადავწყვიტე. ალლაჰის შუამავალი ერთხანს გაჩუმდა და შემდეგ წარმოთქვა:

– გარდა ამისა, სხვა რაიმე სურვილი გაქვს?

– არა, ალლაჰის შუამავალო! სხვა არაფრის სურვილი გამაჩნია.

– რებია, მაშ, ძალიან ბევრი სეჯდე შეასრულე (ფარძი ნამაზების გარეშე) და საკუთარ თავს დაეხმარე...

რებიამ არ იცოდა, შუამავალთან ახლოს ყოფნისთვის ნამაზი ამდენად მნიშვნელოვანი თუ იყო. თუმცა ნამაზი ყველა ღვთისმსახურების გვირგვინია. ვინაიდან ის ადამიანს მიზნის მიღწევაში ეხმარება.

ნამაზის შესრულება ალლაჰის მხრიდან პირდაპირი გზით მოსული ბრძანებაა. ის გამჩენის წინაშე წარსდგომისთვის უმნიშვნელოვანესი საშუალებაა. ნამაზი სიმშვიდე, გამოსავალი, მკურნალობა, ნუგეში, პატიება, ცადამალება, თვალისჩინი, სიყვარული და სამოთხის გასაღებია.

იმ დღის შემდეგ რებიამ, ნაფილე ნამაზების შესრულება უფრო გაახშირა და იგი ცხოვრებაში ნამაზს განსაკუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებდა.

მომთმენი იყავი

ჰიჯრეთის შემდეგ, ომებითა და ლაშქრობებით დატვირთული ექვსი წელი გავიდა.

ალლაჰის უკეთილშობილესმა შუამავალმა, სიზმრად ნახა, რომ მეგობრებთან ერთად ქააბაში უსაფრთხოდ შესულიყო და ხელში ქააბას გასაღები ეჭირა. როდესაც მან ნანახი სიზმარი ესაუბრა მოუყვა, მთელ მედინას სიხარულის სიომ გადაუქროლა.

ამის შემდეგ, უკეთილშობილესმა შუამავალმა მათ, ვისაც ქააბას მონახულების სურვილი ჰქონდათ, საამისოდ მომზადება უბრძანა. ყველა, ვისაც წასვლის ძალა შესწევდა, სამოგზაურო სამზადისს შეუდგა.

ჩვ. წ. აღ. 628 წლის ორშაბათ დღეს, ათას ოთხასი კაცისგან შემდგარი ჯგუფი მექასკენ მიმავალ გზას გაუდგა. მუსლიმებს უნდოდათ, მექელი ხალხისთვის ეჩვენებინათ, რომ არავითარი ცუდი განზრახვა არ ჰქონდათ ჩაფიქრებული, ისინი მხოლოდ კეთილი განწყობით იყვნენ მოსულნი. გამომდინარე აქედან, სანადირო იარაღის გარდა, თან არანაირი საბრძოლო იარაღი არ წაუღიათ.

როდესაც ზულ-ჰულიეფის მიდამოებში მივიდნენ, იპრამით შეიმოსნენ და უმრას შესრულების განზრახვა დაისახეს. მექაში შესანიშნავად სამოცდაათი აქლემი თან მიჰყავდათ. წმინდა შუამავალმა ერთ აქლემს მარჯვენა მხარეს ნიშანი დაადო, ხოლო კისერზე კი გვირგვინი ჩამოჰკიდა. ყველა სხვა აქლემიც ზუსტად ასეთი ფორმის ნიშნებით მორთეს, რათა მათი იქ ჩაყვანის მიზანი ანუ ყურბნად შეწირვის განზრახვა, შესამჩნევი ყოფილიყო.

ალლაჰის შუამავალს თავზე არაფერი ეხურა, სხეული მხოლოდ ორი, უნაკერო ჩითით (იპრამით) ჰქონდა შემოსილი.

როდესაც მუსლიმების ქალაქთან მოახლოების შე-

სახებ გაიგეს, მექელები შიშმა აიტანა. შეიკრიბნენ და კამათი იმის შესახებ დაიწყეს, თუ როგორ უნდა მოქცეულიყვნენ. თავდაპირველად, ვერაფერი გადანყვიტეს, ვინაიდან ქაბას მოსანახულებლად მოსულ მომლოცველებისთვის გზები რომ გადაეკეტათ, ეს შემდგომში სხვა ტომების მხრიდან მათდამი ნდობის დაკარგვის მიზეზი გახდებოდა. მხოლოდ შუამავლისთვის რომ მიეცათ ნება, ეს დანარჩენ მუსლიმებს მორალურ სიხარულს მიანიჭებდა. კამათის დასასრულს გადანყვიტეს, რომ რა ფასადაც უნდა დაჯდომოდათ, არც წმინდა შუამავლისთვის და არც თანამიმდევრებისთვის მექაში შესვლის ნება მიეცათ. ამ მიზნით, ჰალიდ ბინ ველიდის მეთაურობით, ორას კაციანი სამხედრო შენაერთი გაგზავნეს.

როდესაც ალლაჰის შუამავალმა ჰუდეიბიეს მიაღწია მოულოდნელად აქლემმა ჩაიჩოქა და მის ადგომას საშველი აღარ დაადგა. ყველა თავის აზრს გამოხატავდა, მაგრამ ბოლოს შუამავალმა თქვა: „აქლემსაც იგივე ძალა აყოვნებს რომელიც სპილოებს გადაეღობა.“ ამის შემდეგ მან აქლემს ყურში რაღაც ჩასჩურჩულა, ისიც წამოდგა და ჰუდეიბიემდე მივიდა.

ალლაჰის შუამავალმა თანმხლებთ იქვე დაბანაკება უბრძანა. იქ არსებულ ჭაში წყალი თითქმის აღარ იყო დარჩენილი. ამის შესახებ წმინდა შუამავალს რომ აცნობეს, მან დავალება მისცა, რომ ჭის ფსკერიდან ცოტაოდენი წყალი მაინც ამოეღოთ. ამოღებული წყლით აბდესი აიღო, შემდეგ კი პირიდან ცოტაოდენი წყალი სათლში ჩაღვარა. ბოლოს კი ჩანთიდან ერთი ისარი ამოიღო, წყლის მომგან ნაჯიეს მისცა და უთხრა:

– წყალი ჭაში ჩაღვარე, შემდეგ კი ამ ისრით ამოურე.

როდესაც ნაჯიემ შუამავლის დავალება შეასრულა, ჭიდან ისე სწრაფად იფეთქა წყალმა, უკან ძლივს გამოასწრო. იქვე მყოფმა ადამიანებმა და აქლემებმა წყურვილი მოიკლეს.

ალლაჰის შუამავალს მექელების შემორიგება უნდოდა. მუსლიმებს ჰეიბერელი იუდეველებიც მტრობდნენ. ისინი ჯერ იმდენად ძლიერები არ იყვნენ, რომ ორივე მხარისთვის ცალკე-ცალკე ჯარი დაეპირისპირებინა. გამომდინარე აქედან, მექელებთან ომზე წმინდა შუამავალმა უარი თქვა.

მექელებმა მუსლიმებთან საომრად ორმოცდაათი მებრძოლისგან შემდგარი სამხედრო შენაერთი გაგზავნეს. თუმცა მართლმორწმუნეებმა ისინი ტყვედ ჩაიგდეს და ალლაჰის შუამავალს მიჰგვარეს. მიუხედავად იმისა, რომ იმ ადგილს, სადაც მუსლიმები იყვნენ დაბანაკებულნი, ქვები და ისრები ესროლეს, მათ მაინც აპატიეს.

უკეთილშობილეს შუამავალს აინტერესებდა, თუ რას აპირებდნენ მექელები და ამბის გასაგებად თავისი სიძე ოსმანი გაგზავნა.

კეთილშობილი ოსმანი მოლაპარაკების შემდეგ მიხვდა, რომ უმრას შესრულება შეუძლებელი იყო. უფრო უარესიც მოხდა, მექელებმა ოსმანი შეიპყრეს და დილეგში ჩასვეს. ამ ამბავმა მუსლიმებამდე ისე მიაღწია, თითქოს მექელებს ოსმანი მოეკლათ.

ამ ამბავმა წმინდა შუამავალი ძალიან დაამნუხრა. იქვე, ახლადაყვავებული აკაციის ხის ძირას დაჯდა და თანამიმდევრებიდან პირობა მიიღო, რომ სისხლის უკანასკნელ წვეთამდე იბრძოლებდნენ.

„უეჭველად, რომელნიც შენ გმორჩილებენ, მხოლოდ ალლაჰს ჰმორჩილებენ. ხელი (ძლევამოსილება და მონყალება) ალლაჰისა მათ ხელთა ზედაა. ამის შემდგომ ვინც დაარღვევს, არღვევს თავისი სულის წინააღმდეგ. ხოლო ვინც აღასრულებს იმას, რა აღთქმაც ალლაჰის წინაშე დადო, მაშინ მას მიეგება საზღაური უდიდესი“.
(სურა ფეთიჰი, აიათი 10)

„უეჭველად, ალლაჰი კმაყოფილი გახდა მორწმუნეებიდან

მაშინ, როცა აღთქმა დაგიდეს ხის ქვეშ. იგი უწყოდა იმას, რაც ედოთ გულეებში. ამრიგად ზეგარდმოავლინა მათზე სიმშვიდე, მიჰმადლა მათ ახლო გამარჯვება და დიდძალი ალაფი, აიღებენ რომელსაც, რამეთუ ალლაჰი ძლევა მოსილია, ბრძენია! (სურა ფეთიჰი, აიათი, 18-19)

მეექვსემა ჯაშუშებმა, რომლებიც მოვლენებს შორიდან ადევნებდნენ თვალყურს, ეს ამბავი მაშინვე ყურეიშთა წარჩინებულებს აცნობეს. ვითარება ძალიან სახიფათო და დაძაბული იყო. ყურეიშელებმა სამშვიდობო მოლაპარაკებისთვის, სუჰეილის მეთაურობით, დელეგაცია გაგზავნეს. როცა ადგილზე მივიდნენ, პირველ რიგში აცნობეს, რომ ოსმანი ცოცხალი იყო და მის სიცოცხლეს საფრთხე არ ემუქრებოდა. შემდეგ კი მოსალაპარაკებლად დასხდნენ.

ალლაჰის შუამავლისა და სუჰეილის ხანგრძლივი მოლაპარაკების შემდეგ, შეთანხმების ასეთი პირობები დაადგინეს:

1. მუსლიმებსა და წარმართებს შორის, ათი წლის განმავლობაში ომსა და თავდასხმებს არ ექნებოდა ადგილი.

2. მუსლიმები მექაში შეუსვლელად, დაუყოვნებლივ მედინაში, უკან დაბრუნდებოდნენ. თუმცა მომავალ წელს, მექელები სამი დღით ქალაქს დატოვებდნენ და მუსლიმები ამ დროის შუალედში უმრას შეასრულებდნენ. აგრეთვე მოსვლის დროს სანადირო იარაღის გარდა, არანაირი საბრძოლო იარაღი არ ექნებოდათ.

3. იმ შემთხვევაში თუკი რომელიმე მექელი, მუსლიმი გახდებოდა და მედინაში თავს შეაფარებდა, მას უკან დააბრუნებდნენ, ხოლო ვინც მედინადან მექაში ჩავიდოდა და თავს შეაფარებდა, მისი უკან დაბრუნება არ მოხდებოდა.

4. არაბი ტომები არჩევანში თავისუფალნი იყვნენ და მათ სასურველ მხარესთან შეეძლოთ შეთანხმებები დაე-

დოთ. ათი წლის განმავლობაში ერთმანეთს არ აუჯანყდებოდნენ.

ის იყო, შეთანხმებაზე ხელი უნდა მოენერათ, რომ სუჰეილის ვაჟი ებუ ჯედელი მოვიდა. იმის გამო, რომ ისლამი მიიღო, ძალიან ბევრი წვალება და რისხვა დაატეხეს თავს ბოლოს, როგორც იქნა, დრო ეპოვნა, გამოქცეულიყო და ჯაჭვების თრევით აქამდე ძლივს-ძლივობით მოეღწია. ძალ-ღონე გამოლეული ებუ ჯედელი ადგილზევე ჩაიკეცა.

მაშინვე მამა სუჰეილმა; „მუჰამედ! აი პირველივე შემთხვევა, რომელმაც, შესაძლოა, ჩვენს შორის შეთანხმების დარღვევა გამოიწვიოს. გადმომეცი ებუ ჯედელი!“

უკეთილშობილესი შუამავალი ამ შემოთავაზებას არ დათანხმდა, თუმცა სუჰეილი თავისას დაჟინებით ითხოვდა და ამბობდა, რომ თუკი ებუ ჯედელს არ გადასცემდა, შეთანხმებას გაუქმებულად ჩათვლიდა. ამ დროს ებუ ჯედელი გონს მოეგო და შუამავალს საყვედურის გამომხატველი სახით მიმართა: „გამუსლიმების გამო უამრავი რისხვა დამატყდა თავს, თქვენ კი გინდათ, რომ ანალოგიურ ტანჯვას შევეწირო? მე ისევ წარმართებს უნდა გადამცეთ?“ სამწუხაროდ, შეთანხმების აუცილებლობიდან გამომდინარე, იძულებული გახდნენ ებუ ჯედელი მამისთვის გადაეცათ. ამ მძიმე სურათმა მუსლიმები ძალიან დაამწუხრა.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა ებუ ჯედელი შემდეგი სიტყვებით ანუგეშა: „მოითმინე ებუ ჯედელ! ხოლო უზენაესი ალლაჰისგან ამ ყველაფრის სანაცვლოდ ჯილდო ითხოვა, უეჭველია, რომ ალლაჰი შენ და შენთან ერთად მყოფ მორწმუნეებს გამოსავალ გზას უწყალობებს. ჩვენ მათ, უზენაესი ალლაჰის სახელით პირობა მივეცით, მათაც სიტყვა მოგვცეს. ვერავითარ შემთხვევაში მათთვის მიცემულ სიტყვას ვერ დავარღვევთ. ჩვენ არ შეგვევენის მიცემული სიტყვის გატეხვა.“

ნადი იქ, სადაც გენებოს

მხოლოდ ებუ ჯედელი არ იყო ისეთი, ვინც მექქა-დან წარმართების რისხვას გაექცა. ებუ ბასირი ამ შეთანხმების მომენტში იქაურობას გაეცალა და მედინას გზას დაადგა. ჰუდებიედან უკან დაბრუნებული წმინდა შუამავალი მოკლე ხანში მედინაში მივიდა. მას უკან ორი ყურეიშელი მიჰყვა, რომლებიც მექადან გაქცეული ადამიანის უკან დაბრუნებას ითხოვდნენ. შეთანხმების თანახმად, როგორც ებუ ჯედელის შემთხვევაში, ეს გაქცეული პირიც წარმართებმა უკან დაიბრუნეს. როდესაც ებუ ბასირი მექაში მიჰყავდათ, თანამიმდევრები ალლაჰს ასე ევედრებოდნენ: „უეჭველია, ალლაჰი გამოსავალ გზას გაგიხსნის“.

ებუ ბასირმა პირველივე შესვენებაზე ერთ-ერთს ხმალი წაართვა და იქვე განგმირა. მეორე მათგანი კი გაიქცა და მედინას შეაფარა თავი. ამ დროს ებუ ბასირიც მოვიდა. წმინდა შუამავალმა მას უთხრა: „ნადი იქ, სადაც გენებოს“. შემდეგ კი დაამატა: „ნეტავ მასთან ერთად სხვებიც ყოფილიყვნენ.“ წმინდა შუამავლის ამ სიტყვებმა მოკლე დროში დაინტერესებულ პირებამდეც მიაღწია.

ებუ ბასირი წითელი ზღვის სანაპიროებისკენ გაემართა. ამის შესახებ სხვებმაც რომ გაიგეს, წარმართებისგან გაიქცნენ და მასთან შეიკრიბნენ. ებუ ბასირი მეგობრებთან ერთად იქ, სადაც მექელი მექარავნების გზა გადიოდა, სტრატეგიულ ადგილზე დაბანაკდა. როდესაც მასთან შეკრებილი მუსლიმების როცხვი სამასამდე გაიზარდა, წარმართების წინააღმდეგ პარტიზანული

ომის წამოწყებას შეუდგნენ. ყურეიშის ქარავნებს თავს ესხმოდნენ და შეპყრობილ წარმართებს ჰკლავდნენ. აღნიშნული ვითარებიდან გამომდინარე, წარმართები მიხვდნენ, რომ მუსლიმების მექაში დარჩენით ზიანის მეტი არაფერი მიადგებოდათ. ამიტომ წმინდა შუამავალთან მივიდნენ და ზემოთ აღნიშნული შეთანხმებიდან მესამე მუხლის გაუქმების თაობაზე მიმართეს. მიმართვის თანახმად, მოთხოვნა დაკმაყოფილებული იქნა.

ამის შემდეგ ალლაჰის შუამავალმა ებუ ბასირსა და მეგობრებს შეტყობინება გაუგზავნა და მედინაში მიიწვია. ამ დროს ებუ ბასირი ძალიან ავად იყო, იგი სოცოცხლეს ესალმებოდა. იმ წერილით, რომელიც ალლაჰის შუამავლისგან მიიღო, დიდი შვება იგრძნო. გული, შუამავლის კმაყოფილების გამო, სიხარულით აღევსო. წერილი სახეზე, თვალეზე მოისვა, აკოცა და სულიც განუტევა.

მეგობრები მისი გარდაცვალების გამო ძალიან დამწუხრდნენ. მისდამი უკანასკნელი სამსახური ღირსეულად შეასრულეს და თვალცრემლიანებმა, ეს ბედნიერი ახალგაზრდა მინას მიაბარეს. დანარჩენები კი ებუ ჯედელის მეთაურობით მედინაში მივიდნენ.

მორბენალი საჰაბე

მექელი სელემე სანიმუშო ვაჟკაცი გახლდათ. ჯერ კიდევ ახალგაზრდობაში არაბებს შორის საუკეთესო მეისრე იყო. მისთვის დამახასიათებელი უმთავრესი რამ სირბილში მიღწეული წარმატება იყო. ამ შეჯიბრში მას ბადალი არ ჰყავდა.

როდესაც მედინაში ისლამის აღმავლობისა და ადამიანთა გამუსლიმების შესახებ გაიგო, სელემე გაოცებული დარჩა. წარმართების გვერდით ყოფნა მისთვის ძალიან აუტანელი გახდა. როდესაც თავისი ოჯახი ისლამით გაცისკროვნების საკითხში ვერ დაიყოლია, ცხოვრებაში ყველაზე მნიშვნელოვანი გადანყვეტილება მიიღო. ჰიჯრეთის მე-6 წელს მიატოვა სიმდიდრე, მიწა-წყალი, ცოლ-შვილი და მარტოდმარტო მედინაში წავიდა. იქ ალლაჰის შუამავლის წინაშე ისლამი მიიღო და მარადიული ბედნიერების გზას დაადგა.

სელემე შუქმოფენილ მედინაში ტალჰა ბინ უბეიდულლაჰთან მუშაობით სარჩოს პოულობდა. ამის პარალელურად ყოველდღიურად რელიგიას სწავლობდა და ცოდნას იღრმავებდა. აგრეთვე ცდილობდა, შესწავლილი ცხოვრებაში გაეტარებინა.

ბრძოლის დროს სელემეს, ადვილად შეეძლო ქვეითად მტრის შეპყრობა და სწრაფად გაქცევა, რითაც დიდ ყურადღებას იქცევდა. მას ზემოთ აღნიშნული მოხერხებულობიდან გამომდინარე, ბრძოლის მისეული ტაქტიკა ჰქონდა, რომელიც ძალიან ჰგავდა დღევანდელ, პარ-

ტიზანულ ბრძოლის წესებს. მას საუკეთესოდ შეეძლო მტრის მოგერიება, ხოლო როცა უკან დაიხევდა ან შესვენებას დააპირებდა, მტერს სწრაფად შეუტევდა და თვალის დახამხამებაში დაამარცხებდა.

სელემემ მედინაში ყოფნის დროს, პირველად ჰუდეიბის ლაშქრობაში მიიღო მონაწილეობა. უკეთილშობილესი შუამავლისთვის სამჯერ თანხმობის მიცემის ღირსება ხვდა წილად. სელემე მოგვითხრობს:

„ჯერ მე, შემდეგ კი ყველა მივიდა და რიგ-რიგობით პირობა მისცეს, ბოლოს როცა მეგობრებს შორის აღმოვჩნდი, წმინდა შუამავალმა მითხრა:

- სელემე, მომეცი პირობა!
- ალლაჰის შუამავალო, მე უკვე დავდე პირობა.
- კიდევ, ერთხელ გაიმეორე!

ამ დროს, როცა ალლაჰის შუამავალმა შენიშნა, რომ არანაირი იარაღი მქონდა, ტყავისგან დამზადებული ფარი აიღო და მომცა. შემდეგ პირობის ჩამორთმევა ისევ გააგრძელა და როცა სიტყვა ბოლო კაცისგანაც მიიღო, მკითხა:

- სელემე, არ მაძლევ პირობას?
- ალლაჰის შუამავალო, დასაწყისშიც და შუაშიც, სიტყვა ორჯერ მოგეცი.
- არა უშავს, კიდევ ერთხელ გაიმეორე...

სიტყვა მესამეჯერ მივეცი. შემდეგ მან მითხრა:

- სელემე, სად წაიღე ის ფარი, რომელიც მოგეცი?
- ალლაჰის შუამავალო, ბიძაჩემი ამრი დავინახე, ისიც უიარალოდ იყო მოსული და მას მივეცი.

ეს რომ ვუთხარი გაელიმა და მითხრა:

– შენ იმ ადამიანის მსგავსი ხარ, ერთხელ რომ თქვა:

„ჩემო ალლაჰო! ისეთი მეგობარი მომეცი, რომ ის საკუთარ სულზე უფრო მეტად მიყვარდეს!“

როცა დადებული პირობის შესახებ წარმართებმა გაიგეს, ჩვენთან სამშვიდობო მოლაპარაკებების წარმოებას შეუდგნენ და ბოლოს მშვიდობა დავამყარეთ კიდევ.“

შეთანხმების საფუძველზე, მუსლიმების მიერ იმ წელს უმრას შესრულება არ მოხერხდებოდა და მედინაში უკან უნდა დაბრუნებულიყვნენ. გზად, წმინდა შუამავალი ესჰაბთან ერთად იმ ტომის ტერიტორიაზე შეჩერდა, რომლის მკვიდრნიც წარმართები იყვნენ. მტერსა და მათ შორის მხოლოდ ერთი მთა იყო. იმ ფათერაკით მოცულ ღამეს, შუამავალი მათთვის, რომლებიც მთაზე აცოცდებოდნენ და ირგვლივ მიდამოს დაათვალიერებდნენ, უზენაეს ალლაჰს ცოდვების მიტევებას სთხოვდა. სელემემ ეს რომ გაიგო მთელი ღამის განმავლობაში, თანაც ძალიან ბევრჯერ, მთაზე ავიდა და ბედნიერი მეგობრების დასაცავად ძალ-ღონე არ დაიშურა.

ჰუდეიბიედან დაბრუნების შემდეგ, წმინდა შუამავალმა ტვირთის მზიდავი აქლემი, სელემესა და თავის მსახურ, რაბაჰს საბალახოდ იქ წააყვანინა, სადაც სხვა აქლემები ბალახობდნენ. სელემე, ტალჰა ბინ უბეიდულლაჰის ცხენით გაუდგა გზას.

დილას როცა იქამდე მიაღწიეს, სადაც აქლემები იყვნენ, ძალიან მძიმე სურათი დახვდათ. ერთ-ერთ მოღალატეს, სახელად ელ'ფერაიზს მეგობრების დახმარებით ყველა აქლემი მოეპარა, ხოლო მწყემსი კი მოეკლათ. სელემე ძალიან განრისხდა. ახლა ისლამის გზაზე მისი სისწრაფის გამოყენების საუკეთესო დრო იყო. სელემე რებაჰს მიუბრუნდა და უთხრა:

– რებაჰ! ცხენს მოჰკიდე ხელი, სიტუაციის შესახებ

ტალჰას გააგებინე, შემდეგ კი ალლაჰის შუამავალთან მიდი და აცნობე, რომ საძოვარზე მყოფი აქლემები წარმართებმა გაიტაცეს.

სელემე დარწმუნებული იყო, მტერს სირბილით დაენეოდა და ამიტომაც ცხენი რებაჰს მისცა. მას მარტოც შეეძლო ომის ტაქტიკა შეემუშავებინა და მტრისთვის თავზარი დაეცა. სწორედ, ის დღე იყო დამდგარი, როდესაც სელემეს სწრაფი სირბილის ნიჭის დამტკიცება შეეძლო. მთელი ძალით, სწრაფად გაიქცა და იმდენად სწრაფად გარბოდა, რომ ცხენით გაქცეულ აქლემის მძარცველებს სულ მოკლე ხანში წამოენია.

სელემე მათ სათითაოდ უახლოვდებოდა და ისრით ძირს სცემდა. თუკი რომელიმე ცხენოსანი მასზე შესაბრძოლებლად უკან მობრუნდებოდა, იგი მაშინვე ხეებს ამოეფარებოდა, შემდეგ კი ისევ უკან გამოედევნებოდა. ამასობაში ველი დავინროვდა, მძარცველები ვინრო ადგილას აღმოჩნდნენ. სელემემ დრო იხელთა, მთაზე აცოცდა და იქედან დაუწყო ქვების დაშენა. ასეთი ხერხით ისინი შეანუხა. ბოლოს ველარ გაუძლეს, ალლაჰის შუამავლის აქლემებს თავი დაანებეს და გაქცევით თავს უშველეს. თუმცა იმისათვის, რომ ხელმეორედ მობრუნება ველარ გაებედათ, სელემე მათ ერთხანს უკან აედევნა. აქლემების ქურდებმა სწრაფად გაქცევის მიზნით ოცდაათამდე ტანსაცმელი და შუბი დაყარეს. ბოლოს მთის ერთ ვინრო გზასთან მივიდნენ და უცებ, რას ხედავენ! ფეზაირის შვილი საგზლით მოსულიყო, მაშინვე დასხდნენ და ჭამა დაიწყეს. ამ დროს სელემე ახლო-მახლო გორაკზე დამჯდარიყო. ფაზარის შვილმა მეგობრებს ჰკითხა:

– ის ვინ არის?

– მაგის გამო შარში ვართ გახვეულები. დილიდან დავსდევს, შეუჩერებლივ ქვებსა და ისრებს გვესვრის. რაც გვებადა, ყველაფერი წაგვართვა.

– თუ ეგრეა, ოთხი ჩვენგანი მასთან მოსალაპარაკებლად მივიდეს.

სელემემ მასთან მისულებს ჰკითხა:

– იცით მე ვინ ვარ?

– არა, ვინ ხარ?

– მე სელემე იბნ-ულ ეყვა ვარ. წმინდა მუჰამედის სახის გამსხვიოსნებელ ალლაჰს ვფიცავ, რომ თუ მოვინდომებ ნებისმიერ თქვენგანს შევიპყრობ, ამასთან ვერც ერთი თქვენგანი ვერას დამაკლებს.

მათგან ერთ-ერთმა სელემეს უთხრა:

– მე შენ ძალიან კარგად გიცნობ.

შემდეგ მიუბრუნდა, თავის მეგობრებს აუხსნა რომ ვერას გახდებოდნენ და უკან დასაბრუნებლად მოემზადნენ. ამ დროს შენიშნეს, რომ ალლაჰის შუამავლის რამდენიმე ცხენოსანი სელემესთან მოდიოდა. ქურდებს ეგონათ სელემეს დასახმარებლად მოვიდნენო და გაიქცნენ. თანამიმდევართაგან აჰრამს მათი შეჩერება უნდოდა, მაგრამ სელემემ უთხრა:

– აჰრამ, ფრთხილად იყავი! ალლაჰის შუამავლისა და თანამიმდევრების მოსვლამდე გზაზე არ გადაეღობო!

აჰრამმა უთხრა:

– სელემე! თუკი ალლაჰისა და განკითხვის დღის გჯერა, სამოთხისა და ჯოჯოხეთის არსებობის სინამდვილის გნამს, შეჰიდად დაცემაში ხელი არ შემიშალო!

სელემესგან ნებართვის მიღების შემდეგ აჰრამი ქურდებს გამოედევნა, დაენია და ერთ-ერთ მათგანს ცხენი მოუკლა. მან, თავის მხრივ, აჰრამი შეიპყრო და შეჰიდად დასცა. თვითონ კი აჰრამის ცხენი დაისაკუთრა და იქაურობას გაეცალა. სწორედ, ამ დროს მართლმორწმუნე

ძმის დასახმარებლად ალლაჰის შუამავალი და რამდენიმე თანამიმდევარი მოვიდნენ. როდესაც წმინდა შუამავლის მხედარმა, ებუ ყათადემ აჰრამის შეჰიდად დაცემის ამბავი გაიგო ცხენს დეზი ჰკრა, სწრაფად წინ გასწია და აჰრამის შეჰიდად მქცეველს ბოლო მოუღო.

ალლაჰის შუამავალი და მისი თანმხლები ყველა ცხენზე იყო ამხედრებული. სელემე კი მათ ქვეითად გაჰყვა. იგი იმდენად სწრაფად გარბოდა, რომ ისინი საკმაოდ უკან ჩამოიტოვა. ასე მზის ჩასვლამდე გრძელდებოდა. ამასობაში ქურდებმა მთის გზიდან გადაუხვიეს და ზუყარედად ცნობილ ადგილას წყალი უნდა დაეღიათ. უკან რომ გაიხედეს, ნახეს რომ ებუ სელემე მოსდევდათ. კაცის ასე დილიდან სალამომდე შეუსვენებელი სირბილი, ვერ წარმოედგინათ. სელემემ მათ წყლის დაღევის საშუალება არ მისცა და იქიდან განდევნა. მტრებმა ისევ გააგრძელეს გაქცევა და ამ დროს ისევ მთის ძნელად გასავლელი გზისკენ გადაუხვიეს. სელემე ერთ მათგანს წამოენია, ისარი სტყორცნა და ბეჭში გაარჭო.

– ესეც შენ! მე სელემე იბნ-ულ ეყვა ვარ. ვაი, იმ მდაბიოს, ვინც წინ შემომხვდება.

წარმართი უცებ შეკრთა და იკითხა:

– დღეს დილით რომ გესაუბრეთ, ის ეყვა ხარ?

– დიახ. საკუთარი თავის მტერო. დილით რომ ნახე, ის ეყვა ვარ.

მთის გაუვალ გზაზე ქურდები იძულებულნი გახდნენ, ორი ცხენი მიეტოვებინათ. სელემემ ის ცხენები ალლაჰის შუამავალს იქ მიუყვანა, საიდანაც ცოტა ხნის წინ ის ურწმუნოები განდევნა. სელემეს მიერ ქურდების ხელიდან გადარჩენილი ყველა აქლემი და ნივთი იქ იყო. ამ დროს ბილალს ერთი აქლემი დაეკლა და ალლაჰის შუამავლისთვის გულღვიძლსა და კუზს წვავდა.

სელემემ წმინდა შუამავალს უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო ნება მომეცი, თანამიმდევრებიდან ასი კაცი ამოვარჩიო, იმ წარმართებს ავედევნო და ყველა დანარჩენ ჯაშუუს ბოლო მოვუღო.

შუამავალს გაელიმა და ჰკითხა:

- სელემე, საკუთარ თავში ასეთ ძალას ხედავ?
- დიახ, ვფიცავ ალლაჰს, საკუთარ თავს ვენდობი.
- ახლა ისინი გათაფანის გზაზე საქმელს მიირთმევენ.

სწორედ ამ დროს გათაფანელი ვინმე მოვიდა. მან ისე ილაპარაკა, როგორც ცოტა ხნის წინ შუამავალმა ბრძანა.

იმ ღამეს იქ დარჩნენ. დილით ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა:

„დღეს ყველაზე საუკეთესო მხედარი ებუ ყათადე, ხოლო სამაგალითო ქვეითი კი სელემე იყო.“ *(მუსლიმ ჯიჰადი, 132 (1807))*

ამის შემდეგ ალლაჰის შუამავალმა, სელემესა და ებუ ყათადეს, ნადავლის ორი წილი მისცა და მედინასკენ გზას გაუდგინა.

ამ დროს ენსართაგან ერთ-ერთმა საჰაბემ, თავისი კარგი მორბენლობის დამტკიცება მოინდომა, ვინაიდან სირბილში იმ დღემდე არც მას ჰყავდა ბადალი.

– არის ისეთი ვინმე, ვინც მედინამდე სირბილში შემეჯიბრება?

სელემე წმინდა შუამავალს მიუბრუნდა და ჰკითხა:

– ალლაჰის შუამავალო. ნება მომეცი ამ კაცს შევეჯიბრო.

მან მიუგო:

– შენი ნებაა!

საუკეთესო ქვეითად შექებული, ებუ სელემეს წარმატება ახალისებდა. შუამავალმა ნება მისცა თუ არა, ადგილზე ველარ ჩერდებოდა. მიუბრუნდა და მასთან შეჯიბრების მსურველ საჰაბეს შესძახა:

– მოემზადე მივდივართ!

ამის შემდეგ აქლემიდან ჩამოქვეითდა და შეჯიბრიც დაიწყო: სელემემ ერთ თუ ორ გორაკზე ცოტა შეისვენა. იფიქრა, ასე არაფერი გაეწყობაო და გადანყვიტა მთელი ძალა გამოეყენებინა, მხრებზე შეხებოდა და გაესწრო. იგი იმდენად სწრაფად გარბოდა, რომ ცხენოსანიც კი ვერ ენეოდა. ბოლოს, როგორც იქნა, მეგობარ თანამიმდევარს დაენია და მხრებზეც შეეხო.

– დამარცხდი, ვფიცავ, გაგასწარი!

ენსარი საჰაბე იძულებული გახდა მარცხი ელიარებინა.

– მეც ასე ვფიქრობდი, რომ დამამარცხებდი.

სელემე, მედინაში ჩასვლამდე, მის წინ მირბოდა და ეს წარმართება სიმტკიცეს მატებდა.

სელემემ, საოცარი სირბილის წყალობით, ალლაჰისა და მისი შუამავლის გზაზე მნიშვნელოვანი საქმეები წარმატებით შეასრულა. საყიფისა და ჰევზანის ლაშქრობისას ერთი ვინმე ისლამის ჯართან მივიდა და დახმარება აღუთქვა. თუმცა მალევე გაირკვა, რომ მან სიტყვა გატეხა და ისევ მტრის ჯარის რიგებში გაიპარა. ახლა ამ საქმის მოგვარება სელემეს ხვდა წილად. ვინაიდან მის გარდა არავინ იყო ისეთი, ვინც იმ ჯაშუშის დაწევას შეძლებდა. სელემე იმ კაცს გამოედევნა, მოკლე დროში შეიპყრო და სიცოცხლე მოუსპო. შემდეგ კი მისი აქლემი,

იარალი, ტანსაცმელი აიღო და უკან მობრუნდა. როცა ამ ამბის შესახებ ალლაჰის შუამავალმა გაიგო, სელემე მთელი ნადავლი ნივთებით დააჯილდოვა.

უკეთილშობილესი შუამავალი, იმისათვის რომ თავისუფალი დრო უქმად არ დაეხარჯათ, ახალგაზრდებს სხვადასხვა სპორტულ შეჯიბრებებისკენ აქეზებდა.

ერთხელ, როცა ალლაჰის შუამავალმა ესლემეს ტომის ახალგაზრდები ისრის სროლაში შეჯიბრების დროს დაინახა, უთხრა:

– ისმაილის შვილებო! მიდით ისროლეთ ისრები! მამათქვენიც ისრის სროლაში ოსტატი იყო. ამ შეჯიბრში სელემე იბნ ეყვას მხარეზე ვარ.

ამ სიტყვების გაგონებაზე მოწინააღმდეგე მხარის მეისრეები შეყოვნდნენ. შუამავალმა იკითხა: „რა მოგივიდათ, რატომ აღარ ისვრით?“ მათ მიუგეს: „როგორ შეიძლება გავისროლოთ ისარი, როცა თქვენ მოწინააღმდეგე გუნდში იმყოფებით?“ მაშინ წმინდა შუამავალმა უთხრა: „მიდით დაიწყეთ შეჯიბრი, მე ორივე თქვენგანის მხარდამჭერი ვარ“.

საითქან გაზინავია?

უქბე ბინ ებუ მუაითი, მექას ელიტარულ საზოგადოებას მიეკუთვნებოდა. იგი ალლაჰის შუამავლისა და ახალი სარწმუნოებისადმი დიდი სიძულვილით იყო განწყობილი. სახლში ისლამის შესახებ საუბრები ხშირად იმართებოდა. იგი დამცინავი და შეურაცხმყოფელი ტონით ამ ამბების მიმართ მუდამ თავის აზრებს აფიქსირებდა. ისინი მთლიანად ურწმუნოების წყვედიადმი იყვნენ ჩაფლულნი.

თუმცა ამ ოჯახის ახალგაზრდა ქალიშვილის, უმმუ ყულსუმის სუფთა გული დღითიდღე ისლამის შუქით ნათდებოდა. მისთვის ალლაჰის ერთადერთობა უფრო ლოგიკური იყო. კერპები სასტიკად ეზიზღებოდა. მაშინ, როცა ისლამის გავრცელების ამბები, ოჯახში ყველას აბრაზებდა, უმმუ ყულსუმი დიდ სიხარულს გრძნობდა.

როცა უმმუ ყულსუმი, ალლაჰის შუამავლისა და თანამიმდევრების მიერ, ისლამის გავრცელების გზაზე წლების განმავლობაში უდრეკად შესრულებული ღირსეული გარჯის შესახებ ისმენდა, გული სიხარულით ევსებოდა, ვინაიდან მუსლიმები თავს სწირავდნენ და რწმენას არ ღალატობდნენ. რაოდენ ძვირფასია ისეთი რწმენა, ადამიანებს რომ მისთვის თავის განწირვისაც კი არ ეშინოდათ. ყოველივე ამაზე დიდხანს ღრმად იფიქრა და ბოლოს ფარულად ისლამით გაცისკროვნდა.

იმ ხანებში ალლაჰის შუამავალმა მუსლიმებს ჰიჯრეთ-

ში წასვლის ნება დართო. საჭაბუკების ნაწილი ჯგუფურად, ხოლო ნაწილი დამოუკიდებლად წავიდნენ და ახალ სამშობლოში დაბინავდნენ. მაგრამ ჰიჯრეთს როგორ შეასრულებდა? მას, არც ოჯახი და, არც ნათესავები ამის ნებას არ მისცემდნენ. როცა სულ ბოლოს ალლაჰის შუამავალიც წავიდა და მედინაში გადასახლდა, უმმუ ყულსუმისთვის მექა აუტანელ ქალაქად იქცა. ერთადერთი ნუგეში, მასსავით მექაში დარჩენილი მცირერიცხოვანი მუსლიმი ქალები და კაცები იყვნენ, რომლებმაც ჰიჯრეთი გარკვეული მიზეზების გამო ვერ შეასრულეს. მათ მეგობრები დარდს ცოტათი მაინც უმსუბუქებდა.

უმმუ გულსუმი ჰიჯრეთში წასასვლელად ხელსაყრელი დროის ძებნას შეუდგა. ბევრი იფიქრა იმაზე რომ მარტო წასულიყო, თუმცა საამისოდ ძალიან ახალგაზრდა იყო და გზებიც ხიფათით იყო სავსე. ჯერჯერობით მოთმინების გარდა სხვა გზა არ ჰქონდა. მაგრამ, რა თქმა უნდა, უზენაესი ალლაჰი თავის საყვარელ მონა-მსახურებს, ასეთ გამოუვალ მდგომარეობაში არ დატოვებდა.

უმმუ ყულსუმს მთელი გულით სწამდა, რომ ერთ მშვენიერ დღეს ჰიჯრეთში წასვლის საშუალება აუცილებლად მიეცემოდა. რამდენიმე წელი ისე გავიდა, რომ იგი რწმენას ფარულად ემსახურებოდა. წარმართებისგან ქორწინების შემოთავაზებაზე ბევრჯერ ცივი უარი თქვა. ამ ხანებში უკვე შემდგარიყო ჰუდეიბიეს შეთანხმება, რომელიც მუსლიმებსა და წარმართებს შორის მშვიდობიანობის ჩამოგდებას ისახავდა მიზნად. უმმუ ყულსუმი შექმნილ ვითარებას ყურადღებით ადევნებდა თვალყურს. დარწმუნებული იყო, რომ ეს ჰიჯრეთში წასვლის საუკეთესო საშუალება იყო.

მან ჰიჯრეთში წასვლის გეგმა თვითონ შეადგინა. მექას ახლოს მდებარე, თენიმში მისი ნათესავები ცხო-

ვრობდნენ. გეგმა შემდეგი იყო: სახლში მოწყინდებოდა და მათთან ნავიდოდა, ამის გამო ოჯახის წევრები უარს არ ეტყოდნენ და სამი ან ოთხი დღე რომ მათთან დარჩენილიყო, არავინ დაადანაშაულებდა. ასეთი ხერხით ჰიჯრეთში წასასვლელ გზას გაიკვლევდა.

გეგმის სისრულეში მოყვანას შეუდგა. ნათესავებთან ხშირად დაიწყო მისვლა-მოსვლა. თავდაპირველად ოჯახი მის არყოფნას შეაჩვია. ერთ მშვენიერ დღეს, ისე თითქოს, ნათესავებთან სტუმრობას აპირებდა მექადან გავიდა. ამ ჯვრად ვითომდაც საჩუქარი მიჰქონდა კალათში საგზალიც მოათავსა. უმმუ ყულსუმი წინ მიიწევდა და თან მთელი გულით უზენაეს ალლაჰს, ამ მძიმე მდგომარეობიდან დახსნას ევედრებოდა. ბოლოს ჰუზაას ტომის, მუსლიმებთან დამეგობრებულ ერთ ადამიანს წაანყდა. კაცმა უმმუ ყულსუმსჰკითხა:

– საით გაგინევია?

კაცის გამომეტყველებიდან უმმუ ყულსუმმა სანდობა იგრძნო და მას დახმარება სთხოვა.

– მე ყურეიშელი ვარ. ალლაჰის შუამავალთან მიინდა წასვლა, თუმცა არ ვიცი, როგორ უნდა წავიდე.

ჰუზაამი, უმმუ ყულსუმის თხოვნას გამოეხმაურა და საჭირო დახმარება აღმოუჩინა.

– მე გზა ძალიან კარგად ვიცი, მედინამდე მიგაცილებ.

შემდეგ უმმუ ყულსუმს აქლემი მოუყვანა და ზედ შესვა. ამგვარად, ის მამის ოჯახიდან დამოუკიდებლად წამოსული, წლების განმავლობაში, ბედნიერების ეპოქის ლამაზ საზოგადოებას მონატრებულ და რაც ყველაზე მეტად მნიშვნელოვანია, წმინდა შუამავალთან შეხვე-

დრის დაუოკებელი წყურვილით შეპყრობილი, წინ მიიწე-
ვდა. უზენაესმა ალლაჰმა მას დამხმარეც მოუფლინა.
მთელი მოგზაურობის დროს, ეს კაცი მას ზრდილობია-
ნად და თავაზიანად ექცეოდა. მან უმმუ ყულსუმი მედი-
ნაში უსაფრთხოდ ჩაიყვანა. უმმუ ყულსუმმა ჰუზაალებელ
კაცს მაღლობა გადაუხადა და უთხრა, რომ მის სიკეთეს
არასოდეს დაივიწყებდა.

მედინაში ჩასვლისთანავე წმინდა შუამავლის მეუღ-
ლესთან, ახლო მეგობარ, უმმუ სელემესთან მივიდა. იმის
გამო რომ უმმუ ყულსუმს სახე დაფარული ჰქონდა, მე-
გობარმა იგი ვერ იცნო. უმმუ ყულსუმს სახე მისი გაო-
ცების მიზნით დაეფარა. თავი რომ გააცნო და სახე გა-
მოაჩინა, უმმუ სელემემ, თავისი ძველი მეგობარი გულში
ჩაიკრა. შემდეგ კი ამ ღირსეული ნაბიჯის გადადგმის
შესახებ ჰკითხა:

– შენ, ალლაჰისა და მისი შუამავლის გულისთვის
წამოხვედი ჰიჯრეთში? უმმუ ყულსუმმა მიუგო:

– დიახ!

მაგრამ იმის გამო, რომ წმინდა შუამავალმა ებუ ჯე-
დელი და ებუ ბასირი წარმართებს უკან დაუბრუნა, შეე-
შინდა ისიც უკან არ გაეგზავნათ და დაამატა:

– უმმუ სელემე, კარგად იცი რომ ქალები კაცების მს-
გავსნი არ არიან. რვა დღეა უკვე რაც გზაში ვარ. სავა-
რაუდოდ, ოჯახის წევრები მეძებენ და შესაძლოა, სა-
ძებნელად მედინაშიც ჰყავდეთ ვინმე გამოგზავნილი.
შეთანხმების მუხლებიდან გამომდინარე, მეც მომიტხო-
ვენ და უკან წამიყვანენ.

ამ დროს მონყალე შუამავალი სახლში მოვიდა. უმმუ
სელემემ, მას შექმნილი ვითარება გააცნო. უმმუ ყულ-
სუმი მათ საუბარს დიდი ყურადღებით უსმენდა. ცხო-

ვრებაში ასე არასდროს აღელვებულა. შუამავალმა მას უთხრა:

– კეთილი იყოს შენი მობრძანება, უმამუ ყულსუმ!

– ალლაჰის შუამავალო. მე სარწმუნოების გამო ჰიჯრეთში წამოვედი. გთხოვ, შემიფარო და წარმართებს ნუ გადამცემ. ისინი მე უმონყალოდ მანამებენ და რწმენის შეცვლას მაიძულებენ. ისიც კარგად ვიცი, რომ მათ შეთანხმების მუხლებიდან გამომდინარე, ორი ადამიანი უკან დაუბრუნეთ, მაგრამ მე ქალი ვარ.

უკეთილშობილეს შუამავალს, უმამუ ყულსუმის მიერ გადადგმული ეს ღირსეული ნაბიჯი მოიწონა და მას ახარა:

– უზენაესი ალლაჰი, ქალების შესახებ დადებულ სიტყვას გააუქმებს.

ამ სასიხარულო ამბავმა უმამუ ყულსუმს დარდი მოუხსნა. ამის გამო მან უზენაეს ალლაჰს მადლობა შესწირა. ის უკვე წმინდა შუამავალის მფარველობის ქვეშ იყო. ბევრი დრო არ გასულა მას შემდეგ, რომ უზენაესმა ალლაჰმა ამ ახალგაზრდა ქალიშვილისა და სხვა ქალების შესახებ შემდეგი აიათი ზეგარდმოავლინა.

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! როცა მოვლენ თქვენთან მორწმუნე გადმოსახლებული ქალები, მაშინ გამოსცადეთ ისინი. ალლაჰი უკეთ უწყის მათ რწმენას. ხოლო თუ დარწმუნდით, რომ მორწმუნენი არიან, მაშინ არ მიუბრუნოთ ისინი ურჯულოებს...“ (სურა მუმთეჰინე, აიათი 10) (სუიუთი, ესბაბუნ ნუზული XI, 164 ბედრედდინ ჩეთინერ ესბაბუნ ნუზულ II 873)

როდესაც უმამუ ყულსუმმა გაიგო, რომ მის შესახებ უზენაესმა ალლაჰმა აიათი გარდმოავლინა, მისმა სიხა-

რულმა უფრო იმატა, ვინაიდან ყოვლისშემძლე ალლაჰმა მისი ეს ქმედება სათანადოდ შეაფასა. ამის შემდეგ ბევრი დრო არ გასულა, რომ უმმუ ყულსუმის ძმები, ველიდი და უმარე წმინდა შუამავალთან მივიდნენ და უთხრეს:

– მუჰამმედ! შეთანხმების პირობა არ დაარღვიო და ჩვენი მხრიდან მოსული უმმუ ყულსუმი უკან დააბრუნე.

ალლაჰის შუამავალმა მათ უპასუხა:

– უზენაესმა ალლაჰმა აღნიშნული მუხლი გააუქმა.

წმინდა შუამავალმა მათ უმმუ ყულსუმი არ გადასცა. ველიდი და უმარე იძულებული გახდნენ მექაში ხელცარიელი დაბურნებულიყვნენ. მდგომარეობის შესახებ ყურეიშის უფლებამოსილ პირებს აცნობეს. თუმცა არც მათ მოიმოქმედეს რამე და ისნიც იძულებული გახდნენ, ქალების მედინაში დარჩენას დათანხმებულიყვნენ.

ჰადისის მიცნობის ამომავალი გზა

ახალგაზრდა აბდუშემსი იემენის, დევსის ტომს მიეკუთვნებოდა. ისლამის გავრცელებასა და აღმავლობას თვალყურს დიდი ენთუზიაზმით ადევნებდა. ბოლოს გადაწყვიტა, მედინაში ჩასულიყო და ისლამი ელიარებინა. იგი ჰეიბერის ლაშქრობის დროს გამუსლიმანდა.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა, წესისამებრ მისი სახელი, (აბდუშემსი) რომელიც, „მზის მსახურის“ მნიშვნელობას ატარებდა შეცვალა და „მწყალობელის მსახური“ ანუ აბდურრაჰმანი დაარქვა.

თუმცა, ხშირ შემთხვევაში, მეტსახელად „ებუ ჰურეირეთი“ მოიხსენიებდნენ. როდესაც ამის მიზეზი ჰკითხეს მან ასე განმარტა: „ერთხელ, როცა ცხვრებს ვწყემსავდი, კატის კნუტები დავინახე. კნუტები ხელში ავიყვანე და გავეთამაშე. ვინც დამინახა, ამის შემდეგ ებუ ჰურეირეს (კნუტების მამა) მეძახდა“.

ებუ ჰურეირემ, ისლამის მიღებისთანავე, ჰეიბერის ციხეების აღებაში მიიღო მონაწილეობა. მედინაში დაბრუნების შემდეგ ალლაჰის შუამავლის განუყრელ მეგობრად იქცა. საკუთარი თავი მთლიანად მის სამსახურს მიუძღვნა.

ებუ ჰურეირემ მესჯიდი ნებევში სუფფად ანუ წოდებულ ადგილას დაიმკვიდრა ადგილი. სუფფა, ისლამის პირველი უნივერსიტეტი იყო. აქ გაკვეთილებს კაცობრიობის საუკეთესო მასწავლებელი ატარებდა. ახალ-

ბედა მოსწავლეებისთვის წერა-კითხვისა და ყურანის შესასწავლად ზოგიერთი თანამიმდევარი ჰყავდა მივლინებული. უფრო მეტად, ისინი რომლებიც სუფფაში ცოდნის მისაღებად იმყოფებოდნენ ახალგაზრდები იყვნენ. „ყურად“ ნოდებული ეს ხალხი სალამოობით მედინას სხვადასხვა უბანში გაიფანტებოდნენ და თავიანთ ჯგუფებს ისლამს ასწავლიდნენ. სადაც მივიდოდნენ, იქ ხალხს ჯგუფურად ნამაზს ალოცებდნენ, შუალამისას იღვიძებდნენ და დროს ყურანის კითხვაში, არასავალდებულო ნამაზების ლოცვაში, ვედრებასა და ალლაჰის ხსენებაში ატარებდნენ. დილით კი ისევ მეჩეთში მიდიოდნენ.

სუფფაში მიღებული ყურანის სწავლება არა მარტო ლამაზად კითხვითა და სინჰარმონიზმით შემოიფარგლება, არამედ ყურანის კითხვის დროს თითოეული აიათის შესახებ სიღრმისეულად ფიქრობდნენ.

სუფფაში კურსდამთავრებულები, ისლამის მქადაგებლის მისიით მეზობელ ტომებთან და სახელმწიფოებში იგზავნებოდნენ. აქვე აღსანიშნავია, ჰადისის მეცნიერების სფეროში ებუ ჰურეირეს უმაღლესი ცოდნის დონე, რომლითაც ის სუფფას ახალგაზრდებს შორის გამოირჩეოდა.

დროდადრო, წმინდა შუამავალი მას სუფფას ხელმძღვანელის მოვალეობასაც აკისრებდა. წმინდა შუამავალი სუფფაში ყურანის პარალელურად, მათემატიკის, მედიცინის, სპორტის, ასტრონომიისა და ისტორიის მსგავსი საგნების შესწავლისკენაც მოუწოდებდა. ებუ ჰურეირემ, ალლაჰის შუამავლის გარდაცვალებამდე, მთელი თავისი დრო ცოდნის შექენას მიუძღვნა და თანამიმდევართა შორის ყველაზე მეტი ჰადისის გადმომცემი პიროვნების პატივი დაიმსახურა.

იგი წმინდა შუამავალზე მთელი გულით იყო შეყვარებული, გონებამახვილი, სუფთა და ფაქიზი გრძნობის

მქონე გულწრფელი ადამიანი იყო.

ერთხელ, ალლაჰის შუამავალმა ჰკითხა:

– ებუ ჰურეირე, გინდა გაჩვენო მთელი დედამინა თავისი სიმდიდრით?

– მაჩვენე, ალლაჰის შუამავალო! — მიუგო მან.

წმინდა შუამავალმა მას ხელი მოჰკიდა და ქალაქ მედინას ნაგავსაყრელზე წაიყვანა. იქ არსებული ვითარება აჩვენა და ჰკითხა:

– ეს ნარჩენები, რასაც ახლა ხედავ, ერთ დროს ჩვეულებრივი საარსებო საშუალებები იყო.

ახლა კი მათ ღპობა დაუნყიათ...

ბოლოს მთლად გაიხრწნებიან და მიწად იქცევიან.

ეს დაქუცმაცებული ნაჭრები, ერთ დროს ადამიანების კოხტა სამოსი იყო.

ახლა კი ქარს ისინი დაუქუცმაცებია.

ეს იმ პირუტყვის ძვლებია, რომლებსაც ხალხი სამგზავროდ იყენებდნენ.

აი, ეს არის დედამინის სურათი და დასასრული.

ახლა, კი ვინც ისევ ამქვეყნიური რაიმესთვის იტირებს, შეუძლია იტიროს...

წმინდა შუამავალის ამ სიტყვებზე ებუ ჰურეირემ ცრემლები ველარ შეიკავა. მან ალლაჰის შუამავლის რჩევებისგან ცოდნა მიიღო და მთელი თავისი სიცოცხლის განმავლობაში ალლაჰის გზაზე გამოიყენა.

ებუ ჰურეირა წმინდა შუამავლის ყველა საუბარს ესწრებოდა, თან თავისუფალ დროს საჰაბებებს ხვდებოდა და მათგან ჰადისებს სწავლობდა.

შედეგად, ის თანამიმდევართა შორის ყველაზე მეტი

ჰადისის მცოდნედ წარმოგვიდგა.

ებუ ჰურეირე ერთ მშვენიერ დღეს, ხის ნერგს რგავდა. ამ დროს ალლაჰის შუამავალი მასთან მივიდა და ჰკითხა, თუ რას აკეთებდა. მან მიუგო, ჩემთვის ხეს ვრგავო. წმინდა შუამავალი, რომელიც ხალხს წარღვნის დროსაც კი ხის დარგვას ურჩევდა ამჯერად, ებუ ჰურეირეს საიქოს ხისკენ, ანუ ალლაჰის ხსენებისკენ მოუწოდებდა. მან ჰკითხა:

– ებუ ჰურეირე, გინდა ამაზე უფრო საუკეთესო ხე გასწავლო?

– დიახ, მასწავლე ალლაჰის შუამავალო!

– თქვი, *„სუბჰანელლაჰი ველჰემდულილლაჰი, ველა ილაჰე ილლალლაჰუ ვალლაჰუ ექბერ,“* და სამოთხეში შენთვის წუთისოფლის ხეზე უკეთესი დაირგვება.

ებუ ჰურეირამ, რომელიც თავად ალლაჰის შუამავალმა აღზარდა, მისი გარდაცვალების შემდეგაც წლების განმავლობაში მასწავლებლობა გააგრძელა და მუსლიმებს შორის ნამდვილად, ღირსეული ადგილი დაიკავა.

მათთვის, ვინც ებუ ჰურეირეს აკრიტიკებდა და ამბობდა, რომ მას ძალიან ბევრი ჰადისის გადმოცემასთან ერთად შეცდომებიც ექნებაო, ასეთი პასუხია ცნობილი: „მე ღარიბი ვიყავი, ლუკმაპურისთვის ალლაჰის შუამავალს ვემსახურებოდი, საშუალება მქონდა მისი ყველა სიტყვა მომესმინა. ერთ დღეს, ალლაჰის შუამავლის ერთ-ერთ მეჯლისზე ვიმყოფებოდი. მან ბრძანა: „თქვენგან ის, ვინც ჯუბებს ძირს დააგებს და როცა საუბარს დავამთავრებ მას აიღებს, ჩემგან მოსმენილი აღარასოდეს დაავინწყდება.“ მე მაშინვე ჩემი მოსასხამი ძირს გავაგე და როცა საუბარი დავამთავრა მაშინ ავიღე. ვფიცავ უზუნაეს ალლაჰს, რომელსაც ჩემი სული ეკუთვნის, იმ დღის შემდეგ მისგან მოსმენილი არც ერთი სიტყვა აღარ დამავინწყებია. (მუსლიმ ფედაილუს საჰაბე 159, ბუჰარი; ილიმი, 42)

ყელსაბამი

ლიფარი ყაისს ერთი ქალიშვილი ჰყავდა, რომელსაც სახელად უმეიე ერქვა. მექაში ახალი სარწმუნოების გამოჩენამ, შემდეგ კი მედინაში მისი მიმდევარი მუსლიმების ღირსეული ბრძოლის შესახებ გაგონილმა ამბებმა მასზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. უმეიეს ურწმუნოებაში ჩაფლულ საზოგადოებასთან ერთად ცხოვრება არ უნდოდა. ბოლოს, როგორც იქნა, წარმართებს თავი დააღწია და მედინაში წასვლა მოახერხა.

როდესაც მედინაში ჩავიდა, ალლაჰის შუამავალს შეხვდა და მას ერთგულება შეჰფიცა. ასეთნაირად მან სხვა უამრავ ახალგაზრდა საჰაბე ქალს შორის ღირსეული ადგილი დაიმკვიდრა.

სულ რაღაც რამდენიმე თვე იყო გასული, რაც მას ისლამი მიელო. უმეიე სწავლული საჰაბე ქალების დახმარებით, სარწმუნოებაში ცოდნას დღითიდღე იღრმავებდა. არც წმინდა შუამავლის იმ საუბრებს აცდენდა, რომელსაც კაცობრიობის სიამაყე, ქალებთან მართავდა. უმეიე ისლამის საკეთილდღეოდ განეულ ყოველ სამსახურს დიდი სიამოვნებით ასრულებდა და ასე უდიდეს სულიერ შვებას გრძნობდა.

ერთ დღეს, გაიგო, რომ ალლაჰის შუამავალი, გალაშქრებას აპირებდა ჰეიბერის იუდეველების წინააღმდეგ, რომლებიც მუსლიმებს დიდ საფრთხეს უქმნიდნენ. ეს კიდევ ერთ სტიმულს აძლევდა უმეიეს იმისათვის, რომ ისლამის გზაზე სამსახური გაეწია. ჰეიბერზე სალაშქროდ სამზადისი დაიწყო. ღიფარელმა ქალბატონებმა შექმნილი ვითარების შესახებ საუბარი გამართეს. მათი მიზანი იყო, ალლაჰის გზაზე ბრძოლაში თავიანთი წვლილი შეეტანათ, ისინი წმინდა შუამავალთან მივიდნენ. რა თქმა უნდა, მათ შორის უმეიეც ერია. მათ უკეთილშობილეს

შუამავალს მიმართეს:

– ალლაჰის შუამავალო! შენთან ერთად ლაშქრობაში მონაწილეობის მიღება გვინდა. დაჭრილებს ჭრილობას შევეუხვევთ, მუჯაჰიდეებს დავეხმარებით.

მათ უკეთილშობილესმა შუამავალმა ლაშქრობაში მონაწილეობის ნება დართო და უთხრა:

„ალლაჰის მადლით, ნადით!“

ამის შემდეგ, ლაშქრობაში მონაწილეობის ნება კიდევ რამდენიმე ქალმა ითხოვა. იმ ქალების რიცხვმა, რომლებსაც წმინდა შუამავალმა ლაშქრობაში მონაწილეობის ნება დართო, ოცს მიაღწია. ისინი ბრძოლის დროს დაჭრილებს ჭრილობებს უხვევდნენ, საჭმელს მოუმზადებდნენ და საჭიროების შემთხვევაში ბრძოლაშიც ერთვებოდნენ.

ჰეიბერის ლაშქრობაში მამაცმა ქალებმა თავიანთი მოვალეობები ღირსეულად შეასრულეს. ჰეიბერის ციხის აღების შემდეგ, წმინდა შუამავალმა მათთვის ძვირფასი საჩუქრების დარიგება დაიწყო.

უმეიიე ყველაფერს დიდი ენთუზიაზმით ადევნებდა თვალყურს და ფიქრობდა, „ნეტავ, მე რა საჩუქარი შემხვდება?“ ალლაჰის შუამავალმა მას ლამაზი ყელსაბამი მისცა. მას ამ საჩუქარმა ძალიან დიდი სიხარული მიაანიჭა, ვინაიდან იგი წმინდა შუამავლის ხელიდან იყო მიღებული. ის აღნიშნულ ყელსაბამს ალლაჰის შუამავლის სამახსოვროდ მთელი სიცოცხლე თან ატარებდა.

მან ახლო მეგობრებს ასეთი ანდერძი დაუტოვა:

„როცა მოგკვდები, ალლაჰის შუამავლის მიერ მისი მადლმოსილი ხელით ნაჩუქარი ყელსაბამით გამასვენეთ.“

ალი სად არის?

მექელებთან დადებულმა შეთანხმებამ, მუსლიმანებს საშუალება მისცა ჩრდილოეთიდან მოსალოდნელი საფრთხისთვის ყურადღება მიექციათ. ყველაზე დიდ საფრთხეს ქალაქი ჰეიბერი წარმოადგენდა, სადაც ებრაელები ცხოვრობდნენ. მედინადან გადახვეწილ ებრაელთა უმრავლესობამ ჰეიბერში მოიყარა თავი. ალლაჰის შუამავალმა სამზადისი დაასრულა და ჰეიბერს ალყა შემოარტყა.

შეტაკებები რამდენიმე დღე გრძელდებოდა. ბოლოს ალლაჰის შუამავალმა ასეთი სიტყვა წარმოთქვა: „ხვალ ისლამის დროშას ისეთ ვინმეს მივცემ, რომელიც ალლაჰსა და მის შუამავალს უყვარს და მასაც ალლაჰი და მისი შუამავალი ძალიან უყვარს.“ ვინ გამომართმევს დროშას და ამ საქმეს ღირსეულად შეასრულებს?

კეთილშობილ ებუ ბაქრს, ომერს და ყველა სხვა ყურეიშელ მებრძოლს იმედი მიეცათ, რომ დროშას მიიღებდნენ.

ალლაჰის შუამავალმა ცოტა ხანს მოიცადა, შემდეგ კი იკითხა:

- ალი სად არის?
- წმინდა შუამავალო, მას თვალები სტკივა.
- დაუძახეთ ჩემთან მოვიდეს.

სელემემ კეთილშობილ ალის ხელი მოჰკიდა და შუამავალთან მიიყვანა.

შუამავალმა უთხრა:

– მომიახლოვდი!

კეთილშობილმა ალიმ სიტუაცია აუხსნა:

– ალლაჰის შუამავალო, იმდენად მტკივა თვალები, რომ, თითქმის, ველარ დავდივარ.

წმინდა შუამავალმა მას თვალებზე შეუბერა და მადლ-მოსილი ხელები გადაუსვა. შემდეგ კი გამჩენს შეევედრა. ალის თვალები მაშინვე სასნაულებრივად, განიკურნა და მას ტკივილი სრულიად გაუქრა. მისივე გადმოცემით, იმაზე უკეთ დაინახა, ვიდრე მანამდე ხედავდა.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა ძვირფას ალის ჯაჭვის პერანგი ჩააცვა. ხანჯალი, რომელსაც იგი ზუფიყარს ეძახდა, წელზე შემოარტყა, თეთრი დროშა გაუნოდა და უთხრა: „ააფრიალე ეს დროშა! უკან მოუხედავად, წადი და მანამდე იბრძოლე, ვიდრე უზენაესი ალლაჰის ნებით გამარჯვებას მოიპოვებდე“.

კეთილშობილი ალი ნავიდა, შემდეგ შეჩერდა, უნდოდა შუამავლისთვის რალაც ეკითხა. თუმცა უკან ვერ მოიხედავდა და მას სახეზე ვერ შეხედავდა, ვინაიდან შუამავალმა მას უთხრა: „უკან არ მოიხედო.“ გამომდინარე აქედან, იგი ალლაჰის შუამავლის ყოველ დარიგებას დიდი ყურადღებით ეკიდებოდა და საუკეთესოდ წარმოაჩენდა მისდამი მორჩილებას. ამიტომაც ალიმ, ზურგ-შექცეულმა ჰკითხა:

– ალლაჰის შუამავალო! ამ ხალხს რის გამო უნდა ვებრძოლო?

– მათ მანამდე ებრძოლე, ვიდრე არ აღიარებენ, რომ არ არსებობს ღვთაება, გარდა ალლაჰისა და მუჰამმედი მისი შუამავალი და მსახურია.“

კეთილშობილმა ალიმ ბრძანების თანახმად, თანმხლებ

პირებთან ერთად ბრძოლის ველისკენ გასწვია. წმინდა შუამავალი კი მათ დასახმარებლად უზენაეს ალლაჰს შეევედრა.

კეთილშობილმა ალიმ, ისლამის დროშა ჰეიბერის ციხის ძირში აღმართა. ებრაელები მამაც მეომრებს სათითაოდ გარეთ უშვებდნენ. იმ დღეს ალიმ მასთან მებრძოლ ყველა იუდეველს ბოლო მოუღო. ამან სხვა საჰაბეები ძალიან გაახარა.

ისინი თავდასხმაზე დიდი ენთუზიაზმით გადავიდნენ. ამ დროს კეთილშობილმა ალიმ ჩვეული სიმამაცე ისევ გამოიჩინა. მან დიდი ციხის კარები მთლიანად მოგლიჯა და იმ ხმლით, რომელიც ალლაჰის შუამავალმა მისცა, ერთი დარტყმით სულ დაანანევრა. აქვე, რამდენიმე ებრაელიც მოკლეს. ბრძოლის შედეგად ჰეიბერსა და მის შემოგარენში არსებული ციხეები სამ კვირაში მთლიანად აიღეს.

სამოთხეს...

ჰეიბერელ ებრაელ ამრს, ერთი ახალგაზრდა მონა ჰყავდა, რომელსაც სახელად იესარი ერქვა. ყოველდღიური განსაზღვრული სამუშაოს შესრულების პარალელურად, იასარი ამრის ცხვრებსაც წყემსავდა. ერთ დღეს გაიგო, რომ ჰეიბერელ ებრაელებს იმ ადამიანის წინაშე უნდა გაელაშქრათ, რომელიც ამტკიცებდა, შუამავალი ვარო. ამასთან ერთად იესარმა იცოდა, რომ რამდენიმე მედინელ სწავლულს ამ კაცის ერწმუნა კიდეც. მიუხედავად იმისა, რომ თევრათში (თორა) უკანასკნელი შუამავლის მოსვლასთან დაკავშირებული წერილი არსებობდა, მას ძალიან არალოგიკურად ეჩვენებოდა მის წინააღმდეგ გალაშქრება და უკეთილშობილესი მუჰამედის გაცნობა ძალიან უნდოდა. როდესაც ჰეიბერი ალყაში მოექცა, მან ცხვრები გარეკა და ალლაჰის შუამავალთან მივიდა.

– მუჰამედ! შენ ადამიანებს რისკენ მოუწოდებ?

– ხალხს მოგუწოდებ, რომ აღიარონ, არ არსებობს სხვა ღვთაება გარდა ალლაჰისა, რომ მე მისი შუამავალი და მონა-მსახური ვარ.

– თუკი მუსლიმი გავხდები რას მივიღებ სანაცვლოდ?

– სამოთხეს.

იასარმა უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო! თუკი ეგრეა, მასწავლე, როგორ მივიღო ისლამი. შუამავალმა მას აუხსნა, თუ როგორ უნდა გამხდარიყო მუსლიმი. ამგვარად, იასირი ისლამით გაცისკროვნდა.

ცხვრის ფარას კი, ალლაჰის შუამავლის რჩევა-დარჩევების მიხედვით, ერთი მუჭა სილა შეაყარა და შეჰყვირა:

– დაუბრუნდით თქვენს პატრონს. დღეის შემდეგ მე თქვენ აღარ მოგმწყემსავთ.

ცხვრები ისე ნავიდნენ და ციხეშიც ისე შევიდნენ, თითქოს, მათ მწყემსი მიერეკებოდა.

ბრძოლა მთელი გაცხარებით გრძელდებოდა. იესარი კეთილშობილ ალისთან მივიდა და მასთან ერთად ბრძოლაში ჩაერია. ბოლოს ბრძოლის ველზე ისე დაეცა შეჰიდად, რომ ერთი ნამაზის ლოცვაც კი ვერ მოასწრო. როდესაც იასარი შუამავალთან მიასვენეს, მან ბრძანა:

– დავინახე, რომ ახლა მასთან ორი სამოთხის ქალწული იმყოფება.

ქალწულებმა მას სახეზე მტვერი მოუნმინდეს და თქვეს: „ვინც შენ მტვერში გაგხვია, ალლაჰმა მასაც იგივე ბედი უწყალობოს. სული ამოხადოს მას, ვინც შენ სასიკვდილოდ გაგწირა.“

ფული არ მაქვს...

საჭაბეები კიდევ ერთი ლაშქრობისთვის ემზადებოდნენ, რათა ალლაჰის წმინდა გზაზე სიცოცხლე და ქონება გაენირათ. მათ ძალიან კარგად იცოდნენ, რომ უზენაესი ალლაჰი მორწმუნეებს, სიცოცხლისა და ქონების სანაცვლოდ საიქიოში სამოთხეს სთავაზობდა. რაოდენ უზენაესია ალლაჰი, როცა, მიუხედავად იმისა, რომ ყველაფრის გამჩენი და ნამდვილი მეპატრონე თავად არის, გაჩენილებს სიცოცხლისა და ქონების საფასურად ძალიან დიდ სანაცვლოს, სამოთხეს სთავაზობს.

ეს კიდევ ერთი შანსი იყო ამ შეუდარებელი სილამაზით დასატკბობად. უზენაესი ალლაჰისადმი სამსახურის სურვილი ჰკლავდა ესლემის ტომის ერთ-ერთ ახალგაზრდას. ის ღარიბი იყო, მაგრამ ფიქრობდა, რომ ეს ლაშქრობაში მონაწილეობის არ მიღების მიზეზი არ უნდა ყოფილიყო. მას ისეთი ადამიანი ჰყავდა, რომელსაც გულის ნადებს გაუმხელდა.

– ალლაჰის შუამავალო, ბრძოლაში მინდა მივიღო მონაწილეობა, თუმცა იმისათვის, რომ იარაღი შევიძინო, საჭირო ფული არ გამაჩნია,

უკეთილშობილესმა შუამავალმა უთხრა:

– თუ ასეა, მიდი ამა და ამ პიროვნებასთან, იგი ბრძოლისთვის მოემზადა, თუმცა ავადმყოფობის გამო, წამოსვლას ვეღარ ახერხებს.

ახლაგაზრდამ ის ადამიანი იპოვა, მისი გამოსაჯანმრ-

თებლად ღმერთს შეევედრა და ალლაჰის შუამავლის მოკითხვა გადასცა. შემდეგ ის ნივთები თხოვა, რომელიც ჯიჰადისთვის მოამზადა. ეს ვინმე დიდი პატივით მოკითხვამ ძალიან გაახარა, შემდეგ მან მეუღლეს უთხრა:

– ჯიჰადისთვის მომზადებული ნივთები ამ ახალგაზრდას მიეცი. მათგან არაფერი დაგენანოს. ვფიცავ ალლაჰს, რომ, რასაც მისცემ, უდიდეს მადლად დაგენერება.

ახალგაზრდამ მას მადლობა გადაუხადა, ახლა უკვე ჯიჰადში მონაწილეობისთვის დამაბრკოლებელი გარემოება აღარ არსებობდა. შეჰიდად დაცემის უსაზღვრო სურვილით შეპყრობილმა, მებრძოლთა რიგებში დაიკავა ადგილი.

ჩვენება მინდობა

მედინაში ზოგჯერ ქალიშვილებს ისე აქორწინებდნენ, რომ თანხმობას არც კი ეკითხებოდნენ. ეს კი მათში ნუხილს ბადებდა. ისევე, როგორც, უფროსებთან მოთათბირების გარეშე, უმნიშვნელოვანესი გადაწყვეტილების მიღება შეცდომას წარმოადგენდა, ასევე არასწორი საქციელი იყო ქალიშვილების დაუკითხავად მათი გათხოვება.

ამ დროს ერთ-ერთ მედინელ ქალიშვილს ქორწინების ასაკისთვის მიეღწია. მამამისმა მის დაუკითხავად იგი ბიძაშვილზე გაათხოვა. როდესაც ამის შესახებ ქალიშვილმა გაიგო, ცოტა არ იყოს, მოიწყინა. ბიძაშვილი უყვარდა, მოსწონდა და მისი შემოთავაზების უკუგდებას არც ფიქრობდა. თუმცა ყველა ახალგაზრდა ქალიშვილი მასსავით შანსიანი არ იყო. იქნებ ზოგიერთის მამას მისთვის საქმროდ ისეთი ვინმე შეერჩია, რომლის მიმართაც ეს ქალიშვილი სიძულვილით იქნებოდა განმსჭვალული

თავდაპირველად ქორწინებასთან დაკავშირებით, მამის სურვილის საწინააღმდეგო არაფერი უთქვამს. იმისათვის, რომ შემდეგში სხვა ქალიშვილები არ დაჩაგრულიყვნენ, გადაწყვიტა ალლაჰის შუამავალთან მისულიყო და ვითარება ეცნობებინა. სათანადო დრო გამონახა და წმინდა შუამავლის კარს მიადგა. როცა მასპინძელმა სახლში შეიპატიჟა, მან ვითარება გააცნო:

– ალლაჰის შუამავალო! მამამ თავის ძმისშვილზე დამაქორწინა. თუმცა მე წინააღმდეგი ვარ, არ მინდა.

წმინდა შუამავალმა გოგოს მამასთან კაცი გააგზავნა და მოაყვანინა. მას აუხსნა, რომ მის მიერ ჩადენილი საეციელი არასწორი იყო და ბოლო სიტყვა ქალიშვილს მისცა. ახალგაზრდა ქალიშვილმა, რომელიც მათ საუბარს დიდი ყურადღებით უსმენდა, ასეთი სიტყვა წარმოთქვა:

– ალლაჰის შუამავალო! მე ახლა მამის სურვილის წინააღმდეგ აღარ გამოვდივარ, პირიქით თანახმა ვარ. მაგრამ ამით იმის თქმა მინდოდა, რომ მამებმა ქალიშვილები არ უნდა აიძულონ.

სარდლის დანიშვნა

უკეთილშობილესი შუამავალი ისევ სალაშქროდ მიდიოდა. ჯარი საკმაოდ მრავალრიცხოვანი იყო. მან მუჯაჭიდებს ყურანის ნაკითხვა ურჩია. ის ასე წმინდა წიგნისადმი მორწმუნეების დამოკიდებულებას აფასებდა. საჭაბეების ყველაზე ყურადსაღებ თვისებათაგან ერთ-ერთი იყო ის, რომ ისინი ყურანის სურეებს არა მარტო იზეპირებდნენ, არამედ მათ მნიშვნელობას დაწვრილებით ითვისებდნენ. აგრეთვე, აიათებში მოცემული დებულებები, მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში მკაფიოდ აისახებოდა. წმინდა შუამავალი ყველა მებრძოლს სათითაოდ ეკითხებოდა, თუ ვინ რამდენი სურა იცოდა ზეპირად. ბოლოს ჯერი მათ შორის ყველაზე უფრო ახალგაზრდა თანამიმდევარზე მიდგა.

– აბა, მითხარი, შენ რა ისწავლე ყურანიდან?

მან უპასუხა, რომ სურა „ბაყარა“ იცოდა ზეპირად. *(სურა ბაყარა წმინდა ყურანის ყველაზე დიდი სურაა, რომელიც სულ 286 აიათისგან შედგება.)*

– შენ, სურა „ბაყარა“ იცი ზეპირად?

– დიახ.

– ყოჩაღ! მაშ წინ გასწი, ჯარების სარდალი შენ იქნები.

ამ დროს ერთ-ერთმა საჭაბემ წარმოთქვა:

– ვფიცავ, რამაც სურა „ბაყარას“ დაზეპირებაში ხელი შემიშალა, ეს იყო შიში იმისა, რომ მასში არსებული კანონების შესაბამისად ვერ მოვიქცეოდი.

წმინდა შუამავალმა ისინი ასე დაარგია:

– *ყურანი ისწავლეთ და ხშირად იკითხეთ, ვინც ყურანს ისწავლის, იკითხავს და ცხოვრებას მისი კანონების შესაბამისად გაატარებს, მისი მდგომარეობა იმ ჭურჭელს დაემგვანება, რომელიც სასიამოვნო სურნელით პირთამდეა სავსე და მას ყველა მხარეს აფრქვევს, ხოლო ის, ვინც, მიუხედავად იმისა, რომ ყურანს დაიზეპირებს, მაგრამ შემდეგ აღარ ნაიკითხავს, იმ მჭიდროდ დახშულ ჭურჭელს ჰგავს, რომელსაც სასიამოვნო სურნელება ჩახშობილი აქვს. (თირმიზი, სევაბულ ყურანი II 2879)*

უკეთილშობილესი შუამავლის მიერ, ჯარის სარდლად ყურანის კარგად მცოდნის დანიშვნა ყურადსაღები საკითხია. როდესაც თანამიმდევრების ყურანის ცოდნის შესახებ ვსაუბრობთ, ამაში მხოლოდ არაბულ ენაზე მისი ზეპირად წაკითხვა არ იგულისხმება. ყურანი სკოლაა. მასაც კლასები და გაკვეთილები გააჩნია. ის, ვისაც ყურანის სკოლა არა აქვს დამთავრებული, განათლებული და ინტელექტუალური მუსლიმი ვერ იქნება. ამიტომაც მხოლოდ მას შეეძლო, ისლამის აღმის ღირსეულად ტარება, ვინც წმინდა ყურანს ჩაჭიდებული, თითოეულ აიათს დანვრილებით ეცნობოდა და, მის ჩარჩოში ცხოვრების გატარებას ცდილობდა

ყურანის კითხვის გარკვეული საფეხურები არსებობს. ამათგან უპირველესი მისი წაკითხვის შესწავლაა. მეორე საფეხური კითხვის წესების დაცვაა, ხოლო მესამე და უმთავრესი მხოლოდ ამის შემდეგ იწყებოდა.

ყურანი ვინმე საუკეთესო სწავლულთან ერთად, ან განმარტებებითა და კომენტარებით უნდა იკითხებოდეს. თუმცა საკმარისი არც ეს არის. ის გულისყურით უნდა წავიკითხოთ და დავფიქრდეთ იმაზე, თუ რას გულისხმობს ამა თუ იმ აიათში უზენაესი ალლაჰი.

ნეტავ გაგვიზავნათ

კეთილშობილმა აიშემ, ენსართაგან ერთ-ერთი ახალგაზრდა ქალიშვილი დააქორწინა. როდესაც ალლაჰის შუამავალი სახლში დაბრუნდა, ოჯახის წევრებს ჰკითხა:

– ახალგაზრდა ქალიშვილი გააცილეთ?

მათ მიუგეს:

– დიახ. გავაცილეთ.

– მას ისეთი ვინმე გააყოლეთ, ვინც სიმღერას იტყოდა?

– არა, არ გაგვიზავნია. – უპასუხეს ოჯახის წევრებმა. ამის შემდეგ ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა: *„ენსარებში ლამაზი სიტყვის წარმოთქმა ადათ-ნესია. ნეტავ მათთან ერთად ისეთი ვინმე გაგვეზავნათ, ვინც შემდეგ სიტყვებს ლამაზად იტყოდა: „თქვენთან მოვედით, თქვენ მშვიდობა მოგიტანეთ..“ (იბრაჰიმ ჯანან, ქუთუბუ სუთთე, XVII 203)*

უკეთილშობილესი შუამავალი, ადათ-ნესების თანახმად ქორწილებზე მხიარულებისა და გართობის ნებას, იმ შემთხვევაში რთავდა, თუკი იქ ჰარამის საზღვრები დაცული იქნებოდა. დაშვებული იყო, რომ ქორწილზე რელიგიით ნებადართული გართობა ყოფილიყო. ამისდა მიხედვით ნებისმიერ საზოგადოებას შეეძლო, თავისი კულტურის შესაბამისად, მუსიკით, გართობით, მხიარულებით მორთული ლამაზი ფორმის ქორწილი ჩაეტარებინა.

მტირალა აქლეში

უკეთილშობილესი შუამავალი, ერთ დღეს, ენსარის ეზოში შევიდა. იქ დაბმულმა აქლემმა ალლაჰის შუამავალი რომ დაინახა, კვნესა დაიწყო და თვალებიდან ცრემლი ჩამოედვარა. გულისხმიერი შუამავალი აქლემს მიუახლოვდა და ცრემლი შეუმშრალა. მისმა გულთბილმა მოფერებამ აქლემი დაამშვიდა;

– ვინ არის ამ აქლემის პატრონი? – იკითხა წმინდა შუამავალმა.

მას ერთი ახალგაზრდა გამოეხმაურა და უთხრა: „ის ჩემი საკუთრებაა ალლაჰის შუამავალი“. შუამავალი მეპატრონეს მიუბრუნდა და ასე გააფრთხილა:

„არ გეშინია ალლაჰისა, რომელმაც ეს აქლემი გიწყალობა? შემომჩივლა, რომ თურმე მას აშიმშილებ და თანაც ბევრს ამუშავენ“. (იბრაჰიმ ჯანან ქუთუბუ სითთე VII, 285)

მე მიქოზაბა..

მედინაში ერთი ახლაგაზრდა ცხოვრობდა, რომელსაც სახელად სევადი ერქვა. მას ისეთი სუნამოების გამოყენება უყვარდა, რომლის სუნიც ხალხს ძალიან ანუხებდა. უკეთილშობილესი შუამავალი სევადს რომ დაინახავდა, მისგან პირს იბრუნებდა და ამით ანიშნებდა, რომ ასეთი სუნამოს გამოყენება შეუსაბამო იყო.

თუმცა ამ ახალგაზრდის საქციელში არანაირი ცვლილება არ შეიმჩნეოდა. ერთ დღეს, ისევ მსგავსი სუნამოები იპკურა და ქალაქისკენ გაეშურა. გზაში ალლაჰის შუამავალი შემოხვდა. წმინდა შუამავალმა ამჯერად, გაფრთხილების მიზნით, მას ჯოხი დაკრა. სევადმა მაშინვე უთხრა: „სამაგიეროს გადახდას ვითხოვ.“ ალლაჰის შუამავალმა ჯოხი უმალ მას გაუწოდა და პერანგის ანევა დაიწყო, რათა სევადს მისთვის სამაგაიერო გადაეხადა. თანამიმდევრებმა, წმინდა შუამავლის წინაშე, ასეთი სიტუაციამ რომ დაინახეს, მეტის მოთმენა ველარ შეძლეს და იძულებული გახდნენ სევადი გაეფრთხილებინათ:

– როგორ კადრულობ ალლაჰის შუამავლისთვის სამაგიეროს გადახდას.

თუმცა თანამიმდევრების სიტყვებს სევადზე არანაირი რეაგირება არ მოუხდენია. ალლაჰის შუამავალს სხეულზე შეხედა და ის ადგილი მოძებნა, სადაც მას ჯოხი ჰკრა. თანამიმდევრებმა, სევადის ესოდენ თავხედობა რომ არ დაინახეს მზერა მოაშორეს. სევადმა კი სწრაფი მოძრაობით ჯოხი ხელიდან აგდო, საყვარელ შუამავალს მუცელზე აკოცა და უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო!

მე სამაგიეროს არ გთხოვ, გჩუქნი.

მაგრამ, აქედან გამომდინარე, განკითხვის დღეს მიქოზაბე!

ბრძანე რაც გინებოს!

ბერრას ვაჟიშვილ ტალჰას უკეთილშობილესი შუამავალი მთელი სულითა და გულით უყვარდა. როდესაც მის სანახავად მიდიოდა ხელს უკოცნიდა. ერთ მშვენიერ დღესაც, წმინდა შუამავალთან მივიდა და უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო! მიბრძანე რაც გინებოს და არცერთ შენს ბრძანებას არ დავარღვევ.

ამ ახალგაზრდა თანამიმდევრის სიტყვები ალლაჰის შუამავალს ძალიან მოეწონა. აქვე აღსანიშნავია, რომ ტალჰას ურწმუნო მამა ჰყავდა, რომელიც მუსლიმებს ძალიან ავიწროებდა.

წმინდა შუამავალმა ტალჰას რწმენის სიმტკიცის შესამოწმებლად ასეთი დავალება მისცა: „მაშ, წადი და მამაშენი მოკალი.“ ტალჰამ ბრძანების მიღებისთანავე ადგა და მამამისის მოსაკლავად გაიქცა. უკეთილშობილესმა შუამავალმა მაშინვე დაუძახა, უკან მოაბრუნა და უთხრა:

„მე, შუამავლად იმისთვის არ მოველენილვარ, რომ ნათესაური კავშირები გამენწყვიტა.“

ამ შემთხვევიდან ბევრი დრო არ გასულა, რომ ალლაჰის ერთგული საჰაბე ტალჰა, ავადმყოფობამ შეიპყრო. ამის შესახებ შუამავალმა გაიგო თუ არა, მაშინვე მივიდა და მოინახულა. როცა სახლიდან გამოდიოდა, ტალჰას მეგობრებს ასე უთხრა:

– როგორც შევატყე, ტალჰა ამ ავადმყოფობის

შედეგად გარდაიცვლება. თუ მართლა ასე მოხდა აუცილებლად გამაგებინეთ, მოვალ და მიცვალებულის განსასვენებელ ნამაზს ვალოცებ.

ტალჰამ იმ საღამოს სიცოცხლის იმედი, თითქმის, დაკარგა. როცა მიხვდა, რომ მინიერ ცხოვრებას ეთხოვებოდა, ასეთი რამ დაიბარა: „როცა მოვკვდები, არ მალოდინოთ, მაშინვე დამასაფლავეთ. ალლაჰის შუამავალს არ აცნობოთ, მეშინია, ჩემ გამო, ღამით, იუდეველებმა მისი სიცოცხლის ხელყოფა არ განიზრახონ.“

ამის გამო, ის გარდაცვალების შემდეგ, ისე დაასაფლავეს, რომ ალლაჰის შუამავალს აღარ შეატყობინეს. როდესაც გათენდა, ვითარება წმინდა შუამავალს აცნობეს. იმის გამო, რომ ტალჰა თავდადებული ადამიანი იყო, უკეთილშობილესი შუამავალი მის საფლავთან მივიდა და მიცვალებულის განსასვენებელი ნამაზი ხელმეორედ ილოცა. ზედმინუნით თავაზიანი ახალგაზრდის შესახებ, რომელიც სიკვდილის ბოლო წუთებშიც კი ალლაჰის შუამავალზე ფიქრობდა და მისი შეწუხება არ უნდოდა, წმინდა შუამავალმა ასეთი სიტყვა წარმოთქვა:

– ჩემო ალლაჰო!

ისე როგორც ტალჰას გაუხსენი სახე

ასეთივე ღიმილით შეხვდი მას...

მომინება ავადმყოფობის გამო

ახლაგაზრდა თანამიმდევართაგან ერთ-ერთი რამდენიმე დღის განმავლობაში მეჩეთში აღარ დადიოდა. ალლაჰის შუამავალს აინტერესებდა, თუ რა იყო მისი მეჩეთში მოუსვლელობის მიზეზი. ვინაიდან წმინდა შუამავალი, როგორც იმამი, ჯამაათს სისტემატურად აკვირდებოდა და თუ ვინმე ვერ მოვიდოდა, მიზეზს აუცილებლად მოიკითხავდა. ბუნებრივია, რომ სალამოსა და დილის ნამაზებზე, მხოლოდ ფარისევლები და ავადმყოფები არ დადიოდნენ. გარდა ასეთებისა, სხვა თანამიმდევრები ნამაზს მეჩეთში ლოცულობდნენ. როცა წმინდა შუამავალმა ის საჰაბე მოიკითხა, ამხანაგებმა მიუგეს: „ალლაჰის შუამავალო, იგი ციებ-ცხელებით დაავადდა“.

„თუ ასეა, მაშ წავიდეთ და მოვინახულოთ!“ – წარმოთქვა უკეთილშობილესმა შუამავალმა. ახლაგაზრდამ, რომელიც ალლაჰის შუამავალს საერთოდ არ ელოდა, მისი დანახვისთანავე, ემოციები ველარ შეიკავა და ატირდა. უკეთილშობილესმა მუჰამმედმა მას ახარა, რომ საიქიოს სასჯელს აღარ იგემებდა და ასეთი სიტყვებით მიმართა:

„ნუ ტირიხარ! ვინაიდან მთავარანგელოზ ვიბრილმა მითხრა:

ციებ-ცხელება, ამ ქვეყანაზე შენი მიმდევრებისთვის ჯოჯოხეთის წილია“.

მათ არ იმარხულეს...

იმ დღეს, როდესაც უკეთილშობილეს შუამავალს, მარხვის ბრძანება ზეშთაეგონა, მუსლიმებს დაავალა მარხვა დაეცვათ და უბრძანა: „ვიდრე ნებას არ მოგცემთ, მანამდე არც ერთმა თქვენგანმა იფთარი არ გააკეთოს“.

მუსლიმებმა ის დღე მარხვაში გაატარეს. სალამო ხანს ისინი სათითაოდ მოდიოდნენ და იფთარისთვის მისგან ნებას ითხოვდნენ. ამ დროს ერთმა კაცმა მას უთხრა:

„აღლაჰის შუამავალო! დღეს ჩემს ახლობელთაგან ორი ქალიშვილიც მარხულობდნენ. მაგრამ შენთან მოსვლის და იფთარისთვის ნებართვის თხოვნის რცხვენიათ. გთხოვ, იფთარის ნება მათაც დართე“.

აღლაჰის შუამავალმა მისგან პირი იბრუნა და პასუხს თავი აარიდა. მოსული რომ აღარ მოეშვა და კითხვა რამდენჯერმე გაუმეორა, შუამავალმა მიუგო:

„მათ დღეს არ უმარხიათ. ვისზეც შენ მეუბნები ისინი მთელი დღეა ხალხის ხორცს ჭამენ. განა შეიძლება ასეთები მარხულნი იყვნენ? ნადი და მათ უთხარი, თუ უნდათ, გაიგონ, დღეს მარხულობდნენ თუ არა, აღებინონ.“ კაცი წავიდა და ქალიშვილებს ყველაფერი მოუყვა. ისინი ასეც მოიქცნენ და პირიდან შედედებული სისხლის მასა აღებინეს. კაცი ისევ უკან მიბრუნდა და ვითარება წმინდა შუამავალს გააცნო. მაშინ მან ბრძანა: „ამ ორმა ახალგაზდა ქალიშვილმა მარხვა ჰარამი ლუკმით დაიცვეს; აგრეთვე აღლაჰის მიერ აკრძალული ლუკმით იფთარი მიირთვეს. მარხვისას კი ერთად შეიკრიბნენ, სხვები გაჭორეს და მკვდარი ძმების ხორცი შეჭამეს.“ (ქანდეჰლევი, ჰაიათუს საჰაბე, II, 450)

გინდათ?

მექელი ახალგაზრდის, სახელად ჯუღელიბიბის ქალე-ბისადმი გადამეტებული სწრაფვის გამო ყველა მასზე ლაპარაკობდა. ეს ვითარება თანამიმდევრებს ძალიან დიდ ტკივილს აყენებდა, მაგრამ მიუხედავად უამრავი მცდელობისა, ვერაფერი შეაგნებინეს. ერთ დღეს, ეს ყურეიშელი ახალგაზრდა შუამავლის წინაშე წარსდგა და სიტყვა ითხოვა:

– ალლაჰის შუამავალო! ნება დამრთე ვიმრუშო.

ამ უცენზური თხოვნის გამო იქ მყოფებმა ვერ მოითინეს და დაუყვირეს: „გაჩუმიდი, გაჩუმიდი!“. მაგრამ შუამავალს ჯუღელიბითან საუბარი უნდოდა. „გზა მიეცით ჩემთან ახლოს მოვიდეს.“ როცა ეს ახალგაზრდა უკეთილშობილეს შუამავალს საკმაოდ მიუახლოვდა, მან უთხრა:

– აბა, მითხარი ახალგაზრდავ, გესიამოვნება, ვინმემ დედაშენთან რომ იმრუშოს?

ჯუღელიბიბი ამ მოულოდნელი კითხვის მოსმენით გაკვირვებულ დარჩა და მაშინვე უპასუხა:

– ჩემი სიცოცხლე გენაცვალოს ალლაჰის შუამავალო. რა თქმა უნდა, არ მესიამოვნება.

– ისე როგორც შენ არ გინდა, რომ ვინმემ დედაშენთან იმრუშოს, ასევე არც სხვას უნდა, რომ დედამისთან ვინმემ იმრუშოს. – უთხრა უკეთილშობილესმა მუჰამმედმა და დაამატა:

– ძალიან კარგი, მაგრამ, იმას თუ ისურვებდი, რომ

ვინმეს შენს ქალიშვილთან ემრუშა?

– ჩემი სიცოცხლე გენაცვალოს ალლაჰის შუამავალო. არა, არა, რა თქმა უნდა არ ვისურვებ, გაფიქრებაც კი არ მინდა.

– აი, ხომ ხედავ, არც სხვა ადამიანებს უნდათ ასეთი რამ. – შემდეგ ჯუღებიბის ხელი მხარზე დაადო და დალოცა:

– ჩემო გამჩენო! მიუტევე ამ ადამიანს მისი ცოდვები. ყოველგვარი ბოროტებისგან განმინდე მისი გული. შენ დაიფარე იგი მრუშობისგან.

ბუნებრივია, ამ ვედრების შედეგი იყო ის, რომ ჯუღებიბი იმ დღის შემდეგ მსგავს საქმეებს აღარ გაკარებია. ის, როგორც ახალგაზრდა ვაჟკაცი, იმისათვის რომ ღირსეულად, ნამუსიანად ეცხოვრა და უზნეო საქციელი აღარ ჩაედინა, უნდა დაქორწინებულიყო. გამომდინარე აქედან, წმინდა შუამავალმა მისი დაოჯახება გადაწყვიტა.

ამ მიზნით ის ერთ-ერთი ენსარის ქალიშვილის ხელის სათხოვნელად გაგზავნა. როდესაც ჯუღებიბმა მათ, ალლაჰის შუამავალის მოკითხვა გადასცა და მისი სახელით ქალიშვილის ხელი თხოვა, დედ-მამამ უნებლიედ ერთმანეთს გადახედეს, ვინაიდან ჯუღებიბის შესახებ ბევრი ცუდი რამ სმენოდათ. მაგრამ თხოვნა, ალლაჰის შუამავალისგან მოდიოდა. მაშინ როცა მშობლები, შვილის გამო ყოყმანობდნენ, ქალიშვილმა ფარდის უკნიდან შუამავლისადმი ერთგული დამოკიდებულება გამოხატა და თქვა: „თუ ეს ადამიანი, ალლაჰის შუამავალის ბრძანებას ასრულებს, რატომ ყოყმანობთ? მისი ბრძანების უარყოფას აპირებთ? თუკი ის თანახმაა, გააკეთეთ რასაც ამბობს. ამ კაცს მიმართხოვეთ!“

ამის შემდეგ, ოჯახმა თანახმობა გამოთქვა, რომ ქა-

ლიშვილი ჯულებიბისთვის მიეთხოვებინათ. მათ მოკლე ხანში იქორწინეს. ქორწინებიდან რამდენიმე კვირის შემდეგ, ჯულებიბი ერთ-ერთ ბრძოლაში წავიდა. ომის დამთავრების შემდეგ, ზოგიერთები შეჰიდად დაცემულთა ძებნას შეუდგნენ. მაშინ წმინდა შუამავალმა იკთხა: „დანაკარგი გვაქვს?“ – „არა“. მაგრამ მე მყავს, თანაც დიდი დანაკარგი. წმინდა შუამავალმა შვილგარდაცვლილი მამის მსგავსად ჯულებიბი მოძებნა, იგი დაჭრილი იყო და სისხლის გუბეში ცურავდა. ჯულებიბმა მრუშობის მსგავსი დიდი ცოდვის ჩაუდენლად, ღირსებითა და ნამუსით, ჯერ კიდევ ახალდაქორწინებულმა, ალლაჰისა და უკეთილშობილესი შუამავალის წმინდა გზაზე, შეჰიდობის შარბათი დალია.

ალლაჰის შუამავალმა ჯულებიბის შესახებ ასე ბრძანა: „შვიდ მტერს მოუსპო სიცოცხლე, შემდეგ კი შეჰიდად დაეცა“. მისი თავი მუხლზე დაიდო და თქვა: „ჩემო ალლაჰო, ის ჩემიანია, მე კი მისიანი ვარ.“

ბოლოს ამ ძვირფასი საჰაბეს საფლავი გათხარეს, ჯერი შიგ ჩასვენებაზე რომ მიდგა, წმინდა შუამავალმა ეს საქმე საკუთარი ხელით გააკეთა.

მაკატიე, ჩემო ალლაჰო!

ეზუ ნუმანი ალკოჰოლის მოყვარული ახლაგაზრდა იყო. ერთ დღეს, იმის გამო, რომ ალკოჰოლს აშკარად სვამდა, დააკავეს და ალლაჰის შუამავლის წინაშე წარადგინეს. წმინდა შუამავალმა მის მიმართ გარკვეული ზომების მიღება ბრძანა.

მიუხედავად იმისა, რომ ეზუ ნუმანს გარკვეული სასჯელი დააკისრეს, იგი ალკოჰოლის მიღებას მაინც არ იშლიდა. ის რამდენჯერმე დაიკავეს ანალოგიური დანაშაულის გამო, მაგრამ ამოდ. როდესაც ერთ-ერთმა საჰაბემ ის ასეთივე დანაშაულის გამო, დაკავებული დაინახა, წარმოთქვა: „რამდენს სვამს, ღმერთო, შენ შეარცხვინე ის!“ და წყევლა-კრულვა დაიწყო. საქმეში უკეთილშობილესი შუამავალი ჩაერია და უთხრა: „ფრთხილად იყავი, ნუ დასწყევლი მას! ვინაიდან მას ალლაჰის შუამავალი უყვარს.“

გარდა ამისა, როდესაც იგი სხვებმაც დაკავებული დაინახეს, მისი გაკიცხვა შემდეგი სიტყვებით დაიწყო: „არ გრცხვენია, ალლაჰისა და მისი შუამავალის?“ თუმცა მონყალე შუამავალს ეზუ ნუმანის მისამართით გამოყენებულ ასეთი სიტყვები არ ესმოდა. არც ის მოსწონდა, რომ ხალხი ესოდენ დიდ ცოდვაში გახვეულ ახალგაზრდას არაფრად მიიჩნევდა. შეცდომაში ჩავადნილი ვინმეს მოძულება ან მისგან შორს დგომა ადვილია. ნამვილი რწმენა ასეთი ვინმეს გადარჩენაში და სწორ გზაზე დაყენებაში გამოვლინდება. ისლამს სწორედაც ეს მიზანი აქვს დასახული. გამომდინარე აქედან, ალლაჰის შუამავალმა ბრძანა: „ფრთხილად იყავით, ასეთი რამ არ თქვათ და ეშმაკს თქვენი სულიერი ძმის წინააღმდეგ არ დაეხმაროთ. ნაცვლად ამ სიტყვებისა ასე შეევედრეთ: ჩემო გამჩენო, აპატიე მას და სწორ გზაზე დააყენე!“

ნამაზს ლოცულობდა?

ახალგაზრდა ალქამეს გულში ღვთისმსახურების სიყვარული ჰქონდა გამჯდარი. დროის უმეტეს ნაწილს მარხვაში ატარებდა. ერთხელაც იგი მძიმე სენმა შეიპყრო და ლოგინად ჩავარდა. ავადმყოფობა დღითიდღე უმძიმდებოდა. ერთ დღეს, მეგობარმა, რომელმაც შეამჩნია, რომ ალქამე სიკვდილის პირას იყო, მას ქელიმეი-შეჰადეთის წარმოთქმა ურჩია. მაგრამ ალქამეს ლაპარაკი არ შეეძლო, ერთი სიტყვაც კი ვერ დაძრა. როდესაც მისი მდგომარეობის შესახებ ალლაჰის შუამავალს აცნობეს, მისი პირველი კითხვა შემდეგი იყო:

– ნამაზს ლოცულობდა?

ეს ფაქტი უფრო ნათლად ასახავდა, ნამაზის უდიდეს და უმნიშვნლოვანეს როლს მუსლიმი ადამიანის ცხოვრებაში. მას მიუგეს:

– დიახ, ლოცულობდა ალლაჰის შუამავალო.

ამის შემდეგ ალლაჰის შუამავალი რამდენიმე თანამიმდევართან ერთად ალქამეს სახლში მივიდა და „ლა ილაჰი ილლელლაჰ“-ის წარმოთქმა ურჩია, მაგრამ ალქამე ენას პირში ვერ აბრუნებდა. მაშინ წმინდა შუამავალმა გვერდით მყოფებს უთხრა:

– ალქამეს დედ-მამა ცოცხალი ჰყავს?

– მოხუცი დედა ჰყავს მაგრამ ალქამე მას არ ელაპარაკება.

– დედამისი აქ მოიყვანეთ! – ბრძანა შუამავალმა.

როდესაც დედამისი მოიყვანეს, მათ შორის ასეთი

საუბარი გაიმართა:

– აქ რომ დიდი ცეცხლი ენთოს და გითხრან, თუკი შენს შვილს შეიბრალებ, შიგ არ ჩავაგდებთ, თუ არა და დავწვავთო, როგორ მოიქცეოდი, შეიბრალებდი?

ამ დროს აღქამეს დედამ სწორედ ისეთი პასუხი გაცა, რომელიც მის გულიხმიერებას მკაფიოდ გამოხატავდა. ასეთ რამეს ვერც ერთი დედის გული ვერ მოითმენდა და რაც უნდა ყოფილიყო, შვილს ცეცხლში დასაწვავად ვერ გაიმეტებდა. პასუხი შემდეგი იყო:

– დიახ.

– მაშინ, უზენაესი ალლაჰი და მე მოწმე გაგვხადე იმისა, რომ შვილით კმაყოფილი ხარ.

– ალლაჰი და მისი შუამავალი მოწმენი არიან, რომ შვილს ჩემდამი ვალი ალალი ვუყავი.

მონყალე შუამავალმა აღქამეს შემდეგი სიტყვების განმეორება ურჩია: **„ლა ილაჰე ილლელლაჰუ ვეჰდეჰულა შერიქელეჰ, ვე ეშჰედუ ენნე მუჰამმედენ ლაბდუჰუ ვე რესულუჰ“**. მაშინ აღქამეს ენა გაეხსნა, სიტყვებიც თავისუფლად გაიმეორა და სულიც განუტევა.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა მის შესახებ ასე ბრძანა:

– მადლობა უზენაეს ალლაჰს, რომელმაც ჩემი ქომოგობით, ეს ახალგაზრდა ჯოჯოხეთისგან გადაარჩინა.

საუკეთესო მცოდნე

მედინაში, ხანგრძლივი ბრძოლების შემდეგ, ბოლოს-დაბოლოს ყველა კუთხეში უსაფრთხოება და სიმშვიდე დამკვიდრდა. ადამიანები ისლამის რწმენას ჯგუფ-ჯგუფად იღებდნენ.

საყიფის ტომის წარმომადგენლები, წმინდა შუამავალთან სასაუბროდ და ისლამის გასაცნობად მედინაში ჩავიდნენ. გადანყვიტეს, რომ, როცა შუამავალთან შესახვედრად წასვლას დააპირებდნენ, ოსმანი აქლემებისა და ნივთების დასაცავად დაეტოვებინათ, ვინაიდან მათ შორის ყველაზე მცირეწლოვანი სწორედ ის იყო. თუმცა ოსმანს ეს არ მოეწონა. მიუხედავად იმისა, რომ ძალიან ახალგაზრდა იყო, ამხელა გზა ისლამის გასაცნობად გამოიარა. მაგრამ იმისათვის, რომ უფროსები არ გაენანყებინა, იძულებული გახდა, აქლემებისა და ნივთების დასაცავად დარჩენილიყო.

თუმცა ოსმანი ფიქრობდა, რომ თუ საქმე ასე გაგრძელდებოდა, აშკარა იყო ბედნიერ შანსს ხელიდან გაუშვებდა. როცა, წმინდა შუამავლის ბრწყინვალე სახის ნახვის, მის ტკბილი საუბრის მოსმენის ოცნებებს მიეცემოდა, უფრო მეტად ღელავდა. როცა თანმხლებთა ერთი ნაწილი შუადღის მცხუნვარებისას დასასვენებლად მოვიდა და ჩაეძინათ, ოსმანმა დრო იხელთა და პირდაპირ შუამავლის სახლისკენ გაიქცა.

მივიდა, კარზე დაკაკუნა და სახლში შესვლის ნება ითხოვა. ოსმანმა მოსვლის მიზეზი აუხსნა. შემდეგ კი, პირადად წმინდა შუამავლის ბაგეებიდან ისლამის ცნობათა მოსმენას შეუდგა. რაც აინტერესებდა, ყველფრს

ეკითხებოდა და დამაკმაყოფილებელი პასუხები ძალიან ახარებდა. ამის შემდეგ წმინდა შუამავლის ნებართვით, ყოველ დღე, შუადღის სიცხეში ყურანის შესასწავლად გაკვეთილებზე დაიწყო სირაული. ამგვარად, ძალიან ბევრი აიათი და სურა დაიზეპირა.

თუ შუადღისას ალლაჰის შუამავალს სძინავდა, ოსმანი ებუ ბექირთან ან უბეიიესთან მივიდოდა და მათთან ისლამის შესახებ საუბრობდა. მათ რწმენასთან დაკავშირებულ კითხვებს უსვამდა და ცოდნას ასე იღრმავებდა. აგრეთვე ამ თანამიმდევრებიდან ყურანსაც სწავლობდა.

რწმენისადმი ოსმანის ესოდენ დიდი ინტერესი წმინდა შუამავალს ახარებდა. საყიფის ტომის წარმომადგენლებმა ისლამი ოსმანის შემდეგ მიიღეს. ბოლოს როცა ისინი სამშობლოში ბრუნდებოდნენ, წმინდა შუამავალს უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო! ერთ-ერთი ჩვენგანი იმამად დაგვინიშნე.

უკეთილშობილესი შუამავლის მიერ მიღებულმა გადწყვეტილებამ და იმამად ოსმანის დანიშვნამ დანარჩენები ძალიან გააკვირვა. ვინაიდან ასეთი ადამიანი ანუ ყურანის საუკეთესო მცოდნე, ოსმანის გარდა, იქ არავინ იყო.

ფოთლის ჯარისკაცები

უკეთილშობილესმა შუამავალმა, ახალგაზრდა ქაბის მეთაურობით თხუთმეტკაციანი ჯგუფი ისლამის საქადაგებლად გაგზავნა. საჰაბეებს, რომლებმაც იქ ისლამის ქადაგება დაიწყეს, ბენი ყუდას წარმომადგენლებმა ისრები დაუშინეს.

როდესაც ბენი ყუდას ამგვარი საქციელის შესახებ ალლაჰის შუამავალმა გაიგო, ძალიან დანაღვლიანდა. სამხედრო შენაერთის გაგზავნა განიზრახა, თუმცა შემდეგში გაირკვა, რომ მტერი სხვა მიმართულებით წასულიყო. ამიტომაც გადაწყვიტა უკან აღარ დადევნებოდა.

რამდენიმე ხნის შემდეგ, დრო იხელთა, სამასკაციანი სამხედრო შენაერთი შეკრიბა და ებუ უბეიდეს მეთაურობით გაგზავნა. მათ შორის კეთილშობილი ომერიც იყო.

საკმაოდ დუხჭირი პერიოდი იდგა. ალლაჰის შუამავალმა ისლამის ჯარს საგზლად მხოლოდ ერთი ჩანთა ხურმა გაატანა.

როდესაც საგზალი ეწურებოდათ, ახალგაზრდა სარდალმა, ებუ უბეიდემ გზად ბრძანება გასცა, ვისაც რამდენი ხურმა ებადა ყველა ერთად შეეგროვებინათ. ასეც მოიქცნენ, შემდეგ კი შეგროვილი საგზლიდან ებუ უბეიდე ყოველ დღეს თითო ხურმას არიგებდა. უფრო მეტიც, სულ ბოლოს, დარჩენილი უკანასკნელი ხურმაც კი გაანაწილა.

როცა ისლამის ჯარს შიმშილისგან ძალ-ღონე გამოელია, ისინი იძულებულნი გახდნენ იმ ხის ფოთლები ეჭამათ, რომელსაც აქლემები მიირთმევდნენ. ფოთლებს ას-

ველებდნენ და ისე ჭამდნენ.

ისლამის ჯარი, მიუხედავად ძნელი პირობებისა, წინსვლას აგრძელებდა. ზღვის ნაპირთან მიახლოებისას, უზენაესი ალლაჰი მათ დიდი წყალობას უმზადებდა.

ჯარისკაცებმა შორიდან თვალი მოჰკრეს, რომ ზღვას ნაპირზე დიდი თევზი გამოეგდო. როცა ახლოს მივიდნენ ნახეს, რომ ეს ვეშაპი იყო.

იქ სულ ოცი დღე დაჰყვეს. კარგად იკვებებოდნენ და საკმარის ძალ-ღონეც მოიკრიბეს. თევზის ხორცისგან ერთი ნაწილი, საგზლისთვის მოთუმეს, მზებზე გაახმეს და თან წაიღეს.

როდესაც ჯარი ლაშქრობიდან დაბრუნდა და ალლაჰის შუამავალს შეხვდნენ, ვეშაპის ხორცის შესახებ ჰკითხეს, იყო თუ არა ის ჰალალი?

უკეთილშობილეს შუამავალმა მიუგო:

– მიირთვით! ის უზენაესი ალლაჰის მიერ თქვენთვის ბოძებული ზღვიდან მოსული სარჩოა.

როცა შუამავალმა მათ უთხრა, „იმ ხორცისგან ჩემთვისაც, რომ რაიმე მოგეტანათ არ შეიძლებოდა?“ თანამიმდევრები მაშინვე წამოღებული ხორციით გაუმასპინდლდნენ.

მიყვარხარ

მუაზი ტანმაღალი, თეთრკანიანი, მსხვილთვალეა და ხუჭუჭთმიანი მედინელი, სიმპათიური ახალგაზრდა იყო. მეგობრებს შორის, როგორც სახის სილამაზით, ასევე საუკეთესო ზნეობით, ხასიათითა და ხელგაშლილობით იყო ცნობილი. იგი გამჭრიახობით, მოსწრებული პასუხებით, ლამაზი საუბრითა და მტკიცე შემართებით თანატოლებს შორის გამოირჩეოდა.

უკეთილშობილეს შუამავალს და ახალგაზრდა მასწავლებელს, მუსაბს მისი ამოცნობა არ გასჭირვებიათ. მუაზი, მუსაბის უშუალო დახმარებით ისლამით გაცისკროვნდა. იგი არც მეორე აქაბეს შეთანხმების დროსაც, ორი ქვეყნის მზისთვის ერთგულების ფიცის მიცემას არ გამოკლებია.

როდესაც მუაზი მედინაში დაბრუნდა, კერპების და მტვრევის მიზნით, ახალგაზრდა მუსლიმების მიერ პატარა დაჯგუფება ჩამოაყალიბა. ეს ახალგაზრდები თავდაპირველად იმას ადგენდნენ, თუ ვინ და სად ინახავდა კერპებს. შემდეგ კი ამის მიხედვით, გეგმას ადგენდნენ. პრველ რიგში თუკი იმ ოჯახში ვინმე ახალგაზრდა იქნებოდა, ცდილობდნენ, რომ ის ისლამის ქმმარიტებაში დაერწმუნებინათ და რწმენით გაეცისკროვნებინათ. იმ ახალგაზრდას, რომელიც მათ რიგებში შევიდოდა, სახლის კერპებს აღებინებდნენ, მედინას გარეთ ატანდნენ და იქ ამტვრევინებდნენ. ისეთ ოჯახებში, სადაც ახალგაზრდა არავინ იყო, თავად შედიოდნენ, კერპს იღებდნენ და ანადგურებდნენ. ამასთან დაკავშირებით შემდეგი ისტორია გადახდათ თავს:

ბენი სელემეს ტომის მოწინავე პირთაგან, ამრ ბინ ჯემუჰი, ხანდაზმული კაცი იყო. სახლში ერთი ძალიან ძვირფასი კერპი ჰქონდა. მას ზედმინევნით უფრთხილდებოდა. ზედ აბრეშუმის საფარი ჰქონდა გადაფარებული და ყოველ დილით სასიამოვნო სუნამოებს აპკურებდა.

მუაზი და მისი მეგობრები ღამის წყვდიადში სახლში შევიდნენ, კერპი აიღეს და იქვე ახლოს ერთ-ერთ ორმოში ჩააგდეს. დილით, როცა მოხუცმა გაიღვიძა და კერპი თავის ადგილზე ვეღარ იპოვა, გადარეულმა, ბევრი ეძება და ბოლოს ერთ ბინძურ ორმოში ჩაგდებული იპოვა. კერპი დიდი პატივისცემით აიღო, განმინდა და ისევ ძველ ადგილას დადო.

სალამოს მოხუცმა ისევ დაიძინა, ახალგაზრდებმა კერპი ისევ აიღეს და ორმოში ჩააგდეს. ამრმაც ხელახლა იპოვა კერპი, ისევ გაასუფთავა და თავის ადგილას დადო. ეს, ასე რამდენჯერმე განმეორდა. ამრის სიბრაზემ პიკს მიაღწია. როდესაც ივარაუდა, რომ კერპს საკუთარი თავის დაცვის უნარი არ ჰქონდა, კისერზე ხმალი ჩამოჰკიდა და დასძინა: „მენათ! არ ვიცი ამას ვინ გიკეთებს, მაგრამ თუ რაიმე ძალა შეგწევს, დღეიდან ამ ხმლით თავის დაცვას შეძლებ.“

ახალგაზრდები ისევ საჭიროებისამებრ მოიქცნენ. ამჯერად კერპი მკვდარ ძაღლს მიაბეს და ორმოში ჩააგდეს. დილაადრიან მოუხცმა კერპი ისევ რომ ვერ იპოვა, მის საძებნელად გაემურა და როდესაც იგი პირჩამხობილი მკვდარ ძაღლთან ერთად იხილა, თქვა: „ვფიცავ უზენაეს ალლაჰს, შენ რომ ღმერთი ყოფილიყავი, ორმოში ძაღლთან ერთად არ ეგდებოდი“ და ისლამი მიიღო. ამრმა გამუსლიმების შემდეგ, ისლამის გავრცელების საკითხში დიდი წვლილი შეიტანა და ბოლოს უჰუდის ბრძოლაში შეჰიდად დაეცა.

მუაზისა და მისი მეგობრების ასეთი სახის საქმიანობა,

წმინდა შუამავლის მედინაში გადმოსვლამდე გაგრძელდა. როდესაც უკეთილშობილესმა შუამავალმა მედინა ჩავიდა, მუაზი მას საერთოდ აღარ შორდებოდა. ისლამის გავრცელების გზაზე, წმინდა შუამავლის მითითებების მიხედვით მოქმედებდა. როგორც სხვა თანამიმდევრებმა, ასევე თვითონაც ყურანი შუამავლისგან, შეისწავლა. ეს ნიჭიერი ახალგაზრდა, მოკლე ხანში, ყურანის კითხვისა და ალლაჰის რწმენის საუკეთესო მცოდნედ იქცა.

ალლაჰის შუამავალი მას ხშირად ლამაზ ქათინაურს ეტყოდა. „მუაზ, მიყვარხარ“. ერთ დღეს ხელი მოჰკიდა და უთხრა:

– უზენაეს ალლაჰს ვფიცავ, რომ შენ მიყვარხარ!“.

მუაზმა მიუგო:

– დედ-მამა გენაცვალოს ალლაჰის შუამავალო! ვფიცავ ალლაჰს, მეც მიყვარხარ.

ამის შემდეგ წმინდა შუამავალმა ასე უთხრა:

– მუაზ, გირჩევ ყოველი ნამაზის ბოლოს, შემდეგი ვედრება წაიკითხო:

„ჩემო გამჩენო! შენს ხსენებისა და შენდამი ღვთისმსახურების შესრულების მხრივ ნუ მომაკლებ შენს უსაზღვრო დახმარებას. (თურღიბი, III, 114 ქანდეჰლევი, ჰაიათუს-საჰაბე III, 99)

მუაზი იმ თითზე ჩამოსათვლელი ახალგაზრდათა შორის იყო, რომლებმაც ყურანი ზეპირად იცოდნენ და ძალიან ლამაზად კითხულობდნენ. ამასთან დაკავშირებით საყვარელმა შუამავალმა შემდეგი სიტყვა წამოთქვა: *„ყურანი შემდეგი ოთხი ვინმესგან ისწავლეთ: აბდულლაჰ იბნ მესუდის, უბეი ბინ ქაბის, მუაზ ბინ ჯეებელსის და ებუ ჰუზეიფეს მიერ მონობისგან გათავისუფლებული, სალიმისგან.“ (აჰმედ ბინ ჰანბელი, მუსნედი II, 190)*

კეთილშობილი ომარი ამ თანამიმდევრების შესახებ შემდეგს ამბობდა: „დედები მუაზისთანა შვილს ველარ გააჩენენ.“

ეს ახალგაზრდა საჰაბე ასკეტიზმსა და ღვთისმოსაობას ცხოვრებაში დიდი ყურადღებით ეკიდებოდა. ღამლამობით თეჰეჯჯუდის ნამაზს ლოცულობდა და ბოლოს ასე ევედრებოდა:

„ჩემო ალლაჰო! ახლა თვალებს სძინავს და ცაზე ვარსკვლავები ბრწყინავს. შენ კი სულ ფხიზლად ხარ. ჩემო გამჩენო! ამქვეყნად და საიქიოში ჭეშმარიტ გზაზე მატარე. უეჭველია შენ დანაპირებს შეასრულებ.“

ძვირფასმა მუაზმა რელიგიური ცოდნის დონე იმდენად გაიღრმავა, რომ ჯერ კიდევ უკეთილშობილესი შუამავალის სიცოცხლეში, რელიგიურ საკითხებზე პასუხის გაცემის, უფლება დაიმსახურა. ისლამის გავრცელების დროს მოსამართლის რანგსაც არ ჩამორჩენია. წმინდა შუამავალი მის შესახებ ამბობდა: *„ჩემს მიმდევრთა შორის, ჰალალისა და ჰარამის საკითხები ყველაზე უკეთ მუაზ ბინ ჯებელმა იცის.“* (თეჯრიდი სარიჰის თარგმანი, I, 84)

უკეთილშობილესმა შუამავალმა, რამდენიმე წლის შემდეგ, გადანყვიტა მუაზი იემენში ისალმის ქადეგების, ყურანის სწავლება-დაზეპირებისა და გუბერნატორის რანგში გაეგზავნა. სანამ მუაზი იემენში გაემგზავრებოდა, წმინდა შუამავალთან მივიდა. მუაზი მოგვითხრობს:

„როდესაც ალლაჰის შუამავალი იემენში წასასვლელად მაცილებდა ასეთი შეკითხვა დამისვა: „როდესაც რაიმე საკითხის შესახებ გკითხავენ, რის საფუძველზე გამოიტან განაჩენს?“ – ვუპასუხე: „ალლაჰის წიგნით“. „კი მაგრამ თუკი ალლაჰის წიგნში არ იქნება მაშინ როგორ მოიქცევი?“ „ისე როგორც ალლაჰის შუამავალს გამოჰქონდა განაჩენი?“ „თუკი იქაც ვერ ნახე?“ – „მაშინ

საკუთარი გუმანს მოვიშველებ“. ამ პასუხის შემდეგ მან ასე წარმოთქვა: „მადლობა უზენაეს ალლაჰს, რომელმაც მისი შუამავალი საყვარელ საკითხში წარმატებული გამოიყვანა.“ შემდეგ კი იმენელ ხალხთან ასეთი წერილი გამატანა: „თქვენ, ჩემ თანამიმდევართაგან, რელიგიის საუკეთესო მცოდნე, ადამიანს გიგ ზავნით.“ (ბუჰარი ზეჟათი I)

იემენში წამსვლელი პირები მოემზადნენ და მუაზის მეთაურობით გზას გაუდგნენ. წასვლის წუთებშიც კი მუაზი წმინდა შუამავლისთვის სხვადასხვა რელიგიური კითხვების დასმას აგრძელებდა.

– ალლაჰის შუამავალო! გამჩენის წინაშე რომელია ყველაზე უფრო სასარგებლო ქმედება?

წმინდა შუამავალი კი მუაზს უზენაესი ალლაჰის ხშირად ხსენებას ურჩევდა:

– მაშინ სიკვდილი, როდესაც ენა, ალლაჰის ხსენებით ისევ ნორჩად გამოიყურება.

მუაზმა ამის გარდა, წასვლის წინ შუამავლისგან სხვა რჩევა-დარიგებაც ითხოვა.

– ალლაჰის შუამავალო, დამარიგე!

უკეთილშობილესმა შუამავალმა დაარიგა: „როგორც და სადაც უნდა იყო, ალლაჰის შიში გქონდეს“.

– ალლაჰის შუამავალო! გთხოვ ცოტა კიდევ დამარიგე!

მაშინ წმინდა შუამავალმა ურჩია: „ცოდვის ჩადენის შემდეგ, უმალვე სიკეთე ქენი, რათა ცოდვა მოიშალოს.“

მუაზი არც ამით დაკმაყოფილდა

ამჯერად შუამავალმა უთხრა: „ადამიანებს საუკეთესო ზნეობით მოექეცი. წმინდა შუამავლის მიერ მუაზის-

თვის მიცემული ბოლო დარიგება შემდეგი იყო: „ერთმანეთს დაეხმარეთ და ერთმანეთის სიტყვებს ყურადღება მიაქციეთ. ადამიანებს უმახარობლეთ, ნუ შეაძულებთ.“ (ჰეისემი 1-166)

სამყაროს სიამაყე მქადაგებელთა ჯგუფთან გაჰყვა. ეს მსვლელობა უფრო დიდხანს გაგრძელდა, ვიდრე სხვა ჯგუფების გაცილების დროს. შემდეგში ამის მიზეზიც გაირკვა. როგორც აღმოჩნდა, გამომშვიდობებისას ალლაჰის შუამავალმა მუაზს უთხრა:

„მუაზ, შეიძლება ამის შემდეგ ველარ მნახო. უზენაესმა ალლაჰმა, რელიგიის სფეროში წარმატებული გამყოფოს და სულ სწორი გზით გატაროს! ყოველი მხრიდან მოსალოდნელი ყოველგვარი უბედურებებისგან დაგიფაროს! ასევე ადამიანების და ჯინებისგან მოსალოდნელი ბოროტება გაშოროს. მუაზ, იქნებ ჩემი მეჩეთი და საფლავი მოინახულო“...

გულისერთადერთვარდთან განშორებით გამოწვეულმა ნაღველმა მუაზს გული მოუკლა. ის სხვებთან ერთად გულამოსკვნილი ატირდა. შექმნილი ვითარების გამო, ალლაჰის შუამავალმა სახე მედინასკენ იბრუნა. შემდეგ კი მუაზიც და სხვებიც ამ სიტყვებით ანუგეშა:

– ადამიანთაგან ჩემთან ახლოს, ყველაზე ღვთისმოსავნი იქნებიან.

არა აქვს მნიშვნელობა ვინ იქნებიან და სად იქნებიან.

ამ სიტყვებით ალლაჰის შუამავალმა, გზა გაუკვალა მათ, რომლებსაც მასთან მეგობრობის სურვილი ჰქონდათ. გამომდინარე აქედან, წმინდა ყურანში ღვთისმოსაობის შესახებ ბევრჯერ არის საუბარი. ის, ძალიან დიდ სიმტკიცესა და ჯაფას, ღირსეულ რელიგიურ ცხოვრებაში მდგომარეობს.

ღვთისმოსაობა ალლაჰის ერთადერთობის აღიარებითა და მისთვის მოზიარის არდანესებით იწყება. ამის შემდეგ ყოველგვარი ცოდვისგან შორს დგომა, და ბოლოს, გარდა ალლაჰისა, ყველაფრის გულით მიტოვება, ალლაჰის სიყვარულის სხვა ყველაფერზე წინ დაყენებაა. ღვთისმოსაობის ძირითადი საზომი, ჭეშმარიტ სიყვარულთან ახლოს ყოფნა და მისგან შორს დარჩენის შიშია. შუამავლის ცხოვრება სწორედაც ამას ითვალისწინებდა. ბუნებრივი იყო, რომ ალლაჰის ერთადერთობის აღიარება, ცოდვებისა და სხვა ყველა წარმავლისგან შორს დგომა, შუამავლის კმაყოფილებას იმსახურებდა.

ამ, უკანასკნელი საუბრის შემდეგ მგზავრთა ჯგუფმა გზა გააგრძელა. მათ გულებში მწუხარებასთან ერთად იმის იმედმა დაისადგურა, რომ ღვთისმოსაობით იცხოვრებდნენ და ალლაჰის შუამავალი სულიერად სულ მათთან ერთად იქნებოდა.

ბრძოლა სრიკია..

მესუდის ვაჟიშვილი, ნუაიმი გონებამახვილი და ნიჭიერი ახალგაზრდა იყო. მას პრობლემების გადაწყვეტაში ბადალი არ ჰყავდა. ამის პარალელურად, ფული და გართობაც ძალიან უყვარდა. როდესაც ისლამი მთელი სისწრაფით ვრცელდებოდა, იგი დროს გართობაში ატარებდა. იმის გამო, რომ ეშინოდა ახალ რწმენას მისთვის უსამართლო მოგებებისა და გართობის კარი არ ჩაერაზა, მისი მიღება სულაც არ სურდა. მაგრამ სულ მოკლე ხანში, საკუთარი თავი ჰენდექის ომში ისლამის წინააღმდეგ ხელში ხმალადმართული იხილა.

10,000 კაცისგან შემდგარი ჯარი ებუ სუფიანის მეთაურობით მედინასთან გაჩერდა. როდესაც წარმართთა ჯარმა ირგვლივ მუსლიმები ვერ დაინახა, პირდაპირ მედინასკენ გასწია. არც კი უფიქრიათ, რომ წინ სანგრები დახვდებოდათ. იმ დრომდე, ასეთი სახის თავდაცვითი თხრილების გაკეთება არაბებმა არ იცოდნენ. ალლაჰის შუამავლის მიერ გამოყენებულმა თავდაცვის ასეთმა უცნაურმა მეთოდმა წარმართები გააოცა. ისინი დაახლოებით, ერთი თვის განმავლობაში სანგრის წინ იცდიდნენ. არცერთი მხრიდან რაიმე სერიოზულ შეტაკების მცდელობას ადგილი არ ჰქონდა.

მუსლიმები დროგამოშვებით, სანგრებს მიღმა გადიოდნენ და ასეთი მეთოდით დროს წელავდნენ. ერთხელაც, წმინდა შუამავლის ყურადღება ერთ-ერთმა ახალგაზრდამ მიიპყრო. მიუხედავდ იმისა, რომ იგი სულ რაღაც

თხუთმეტი ან თექვსმეტი წლის თუ იქნებოდა, წარმართების წინააღმდეგ საკმაოდ წარმატებით იცავდა თავს. ალლაჰის შუამავალმა ამ ახალგაზრდის თავდაუზოგავ შემართებას ერთხანს უცქირა და ძალიან მოეწონა. შემდეგ იგი მოიხმო და ჰკითხა:

– შენ ვინ ხარ ახალგაზრდავ?

მან მიუგო:

– ჰატბეს ვაჟი, სადი გახლავარ.

ამის შემდეგ ალლაჰის შუამავალმა იგი შემდეგი სიტყვებით დალოცა:

– უზენაესმა ალლაჰმა ბედნიერი გამყოფოს.

შემდეგ კი უთხრა, „მომიახლოვდი სად!“ როცა სადი ორი ქვეყნის სიამაყეს მიუახლოვდა, მან თავზე ხელი გადაუსვა და შეაქო.

თავდაცვითი ბრძოლები ისევ გრძელდებოდა, მტერს ჯერ კიდევ არ ჰყავდა მთელი ძალები ბრძოლაში ჩაბმული. ბენი ნადირის იუდეველებმა იმდენს მიაღწიეს, რომ მედინაში მცხოვრებ მუსლიმებს შეუთანხმდნენ და ქალაქის შიგნით ბენუ ქურეიზას ტომზე თავდასხმა დაგეგმეს. ვითარების შესახებ კეთილშობილ შუამავალს ამ კრიტიკულ მომენტში ეცნობა. ის უმალვე საქმეს შეუდგა. ვინაიდან ბენუ ქურაზაზე თავდასხმა, თავდაცვითი სისტემის არეგდარევას ნიშნავდა, ყოველ წუთს უდიდესი მნიშვნელობა ჰქონდა. უკეთილშობილესმა მუჰამმედმა ნებისმიერი მოსალოდნელი თავდასხმის შესაკავებლად, ერთი მხარე მტკიცედ გაამაგრა. ხოლო მეორე მხარეს, ებრაული უზნების ალყაში მოქცევის მიზნით რამდენიმე შენაერთი გაგზავნა. ამ შენაერთებმა მთელი ღამე საბრძოლო ხმაური ატეხეს. ვითარების მნახველი იუდეველები, მაშინვე სახლებში ჩაიკეტნენ. იფიქრეს, რომ

მოსალოდნელი თავდასხმის დროს მათთვის უმთავრესი სიცოცხლისა და ქონების უსაფრთხოება იყო.

ალყა რამდენიმე დღე გრძელდებოდა. თუმცა ერთ ღამესაც ალლაჰის შუამავალმა ასეთი ვედრება აღავლინა: „ჩემო ალლაჰო! შენგან ის დამხარება მჭირდება, რომელიც დამპირდი.“

სწორედ ამ დროს, ახალგაზრდა ნუაიმს არ ეძინა და ვერც ისვენებდა. საკუთარ თავს ასე ელაპარაკებოდა:

„გრცხვენოდეს ნუაიმ. ასეთი შორი გზიდან მუსლიმების წინააღმდეგ საბრძოლველად რის გამო მოხვედი? რატომ ებრძვი მათ? ქონება წაგართვეს, თუ უსამართლოდ ვინმე მოგიკლეს? შეგრცხვეს ნუაიმ, შეგრცხვეს... როგორ აღმართავ ხმალს, იმ სამართლიანი ადამიანის წინააღმდეგ, რომელიც თავის მიმდევრებს, კეთილსინდისიერების, სიკეთისა და ნათესავეებისთვის დახმარებას უბრძანებს?“

ნუაიმი ადგილზე ველარ ჩერდებოდა. ღამის წყვიდიანში ჯარის ნაწილს გამოეყო და ფარულად ალლაჰის შუამავალთან წავიდა.

როდესაც იგი ორი ქვეყნის სიამაყემ შენიშნა ჰკითხა:

- ნუაიმ იბნი მესუდ! შენ ხარ?
- დიახ. მე ვარ.
- რა გესაქმება ამ შუალამით?

„მოვედი რათა ვაღიარო, რომ არ არსებობს ღვთაება გარდა ალლაჰისა და მუჰამედის მისი შუამავალია.“

ნუაიმმა საუბარი განაგრძო.

– ალლაჰის შუამავალო, ჩემი გამუსლიმების შესახებ არავინ არაფერი იცის. შეგიძლია მიბრძანო, რაც გენებოს.

„მადლობა ყოვლისშემძლე ალლაჰს ისლამით რომ გავცისკროვნდი. დღემდე თქვენ წინააღმდეგ ვიბრძოდი, ხოლო დღეის შემდეგ კი თქვენს საკეთილდღეოდ გავირჯები. მზად ვარ, ნებისმიერი თქვენი ბრძანება პირნათლად შევასრულო! ალლაჰის შუამავალო! მინდა გამცნოთ, რომ ჩემმა ტომმაც კი არ იცის ჩემი გამუსლიმების ამბავი“.

საყვარელმა შუამავალმა მას ასეთი დავალება მისცა: შეგიძლია ურწმუნოთა შორის განხეთქილების ჩაგდება და მათ გასაყოფად იმუშაო? - „წმინდა შუამავალო ყოვლის შემძლე ალლაჰის ნებით შევძლებ დავალების შესრულებას, მხოლოდ მიპასუხე: მაქვს თუარა ნება რაც რაც იქნება საჭირო ვთქვა?“ შუამავალმა მიუგო: “ბრძოლა ხრიკია, თქვი რაც გენებოს”

ამის შემდეგ ნუაიმ ბინ მეს'უდი თავდაპირველად ქურეიზელ იუდეველებთან მივიდა და უთხრა: „კარგად იცით, თუ როგორ მიყვარხართ. ოღონდ დავიფიცოთ, რომ ახლა რასაც მოვილაპარაკებთ, ჩვენ გარდა არავინ გაიგებს“. ნუაიმ ბინ ზეიდმა შემდეგი წინადადება წამოაყენა: „ყველამ იცით, რომ ამ კაცის (წმინდა შუამავლის) საქმე ჭირივით გვაქვს აკიდებული, კარგად იცით, თუ რა დღე დააყარა ნადრისა და ქაინუქას ტომს, ყველა თქვენგანმა ნახეთ, რომ ისინი სამშობლოდან გააძევა. დღეს ყურეიშელები და გათაფანები აქ მოსულან და იბრძვიან, თქვენ კი მათ ეხმარებით. მიუხედავად იმისა, რომ რამდენიმე, დღეა რაც ვიბრძვით შედეგი არსად ჩანს. თუკი ასე გაგრძელდება, როგორც ჩანს, ბლოკადა დიდხანს არ მოიხსნება. ეს არ არის ყურეიშელებისა და გათაფანების ადგილ-მამული და სამშობლო, შვილებიც თქვენსავით აქ არ ჰყავთ. თუკი ამ ომში დროს იხელთებენ და გაიმარჯვებენ ნადავლს აკრეფენ და წავლენ, თუ ვერ გაიმარჯვებს, მაინც წავლენ და თქვენ მარტოდმარტო დაგტოვებენ. ცხადია, მხოლოდ თქვენ მუსლიმების წინააღმდეგ საბრ-

ძოლველად ძალა არ შეგწევთ. ომის ამჟამინდელი ვითარება კი როგორც ვხედავ, მათ გამარჯვებაზე მიგვანიშნებს. თუ ასე გაგრძელდება, მუსლიმები აგკუნავენ და ვერცერთი თქვენგანიც ცოცხალი ვერ გადაურჩებით. ამიტომ კი სასწრაფო ზომების მიღება გჭირდებათ”.

იუდეველები უდიდესი მღელვარებითა და გულისყურით უსმენდნენ, ბოლოს ნუაიმს ყველაფრისთვის დიდი მადლობა გადაუხადეს და უთხრეს: „შენ ღირსეული მეგობრობა გვიჩვენე, ბარემ ისიც გვითხარი, ამისთვის რა სახის ზომები უნდა მივიღოთ?“ სწორედ ამას ელოდა ნუაიმიც, მან იუდეველებს უთხრა: რაც მთავარია, ყურაიშისა და გათაფანის დიდგვაროვანთაგან მძევლების აყვანის გარეშე მუსლიმების წინააღმდეგ არავითარ შემთხვევაში ბრძოლაზე არ დათანხმდეთ. სანამ მძევლები თქვენთან იქნებიან ისინი ბრძოლის ველს ვერ მიატოვებენ და ვერ გაიქცევიან“. იუდეველებს ძალიან მოეწონათ ნუაიმის შეთავაზება, ამიტომ კარგად გაუმასპინძლდნენ და დიდი მადლობა გადაუხადეს.

ამის შემდეგ ნუაიმი პირდაპირ ყურაიშელების ადგილსამყოფელისკენ გაემართა და როდესაც იქ მივიდა ჯარის სარდლებს მიმართა: „კარგად იცით, მუჰამმედის მიმართ მტრული დამოკიდებულება, თქვენდამი კი დიდი სიყვარული რომ მამოძრავებს. თქვენდამი მეგობრული სიყვარულიდან გამომდინარე, ვალდებულად ვთვლი თავს, რაც გავიგე, თქვენც გადმოგცეთ. მაგრამ სიტყვა უნდა დადოთ, დაიფიცოთ, რომ რასაც გეტყვით, საიდუმლოდ შეინახავთ!“ ყურეიშელებმა შეჰფიცეს, რომ ასე მოიქცეოდნენ. შემდეგ კი უთხრეს: გისმენთ აბა გვითხარი რა გაიგე?“ ნუაიმმა უპასუხა: „იცოდეთ, რომ ქურეიზელი იუდეველები დადებული შეთანხმების სინანულს გამოგამოხატავენ და მუჰამმედისთვის ამბავი გაუგზავნიან, ყურეიშელებისა და გათაფანების წარჩინებულთაგან რამდენიმე მძევალს გადმოგცემთ და თავები მოჰკვე-

თეთო. შემდეგ კი გავერთაინდეთ და წარმართებს მანამ ვებრძოლოთ, ვიდრე ძირფესვიანად გავანადგურებთო, ოღონდ ჩვენი ძმები ნადირისშვილები გაათავისუფლე და თავიანთ სამშობლოში ცხოვრების უფლება მიეციო. მუჰამმედი იუდეველების ამ შეთავაზებას დათანხმებია. დაიმახსოვრეთ, თუკი იუდეველები მძევალს მოგთხოვენ, ფრთხილად იყავით, არ მისცეთ, თორემ ყველას მოაკვლევინებენ“. ყურეიშელებმაც ამ მეტად მნიშვნელოვან ამბისთვის ნუაიმს დიდი მადლობა გადაუხადეს და შეაქეს.

ნუაიმი ამის შემდეგ ყურაიშთა მოკავშირე გათაფანის ტომთან მივიდა და მათაც ანალოგიური ამბავი აცნობა.

მეორე დღეს ყურეიშის სარდალმა ქურეიზელებს ამბავი გაუგზავნა: „უკვე ჩვენი აქ გაჩერება ძალიან გაძნელდა. რადგან ძალიან ცივა, პირუტყვიც შიმშილისგან იხოცება. ამაღამ კარგად მოვემზადოთ და ხვალ, ყველამ ერთად, ძლიერი შეტევა გავნახორციელოთ“. იუდეველებმა მიუგეს: „ჯერ ერთი, ჩვენ შაბათ დღეს არ ვიბრძვით და მეორეც, თქვენთან ერთად რომ ბრძოლა გავაგრძელოთ, ამისთვის მოწინავეთაგან რამდენიმე კაცი მძევლად უნდა გადმოგვცეთ. რადგან ბლოკადა დიდხანს რომ გაგრძელდეს და უმწეოდ შევიქმნათ, თქვენ სამშობლოში გაქცევით უშველით თავს, ხოლო ჩვენ მუჰამმედს გადაგვცევით. თუკი მძევლებს დაგვიტოვებთ, იმათ ვერ მიატოვებთ და ვერ ნახვალთ“. ყურეიშელთა სარდალს ეს ამბავი რომ მიუვიდა თქვა: „ნუაიმს მართალი უთქვამს ჩვენთვისო“. შემდეგ იუდეველებს ხელმეორედ გაუგზავნა კაცი და აცნობა: „ერთ კაცსაც კი არ მოგცემთ მძევლად, ხვალ თუ მოხვალთ და ჩვენთან ერთად იბრძოლებთ ამას რა აჯობებს თუ არა და ჩვენ სამშობლოში დავბრუნდებით თქვენ კი მუჰამმედთან მარტოდმარტო დარჩებით“. ქურეიზელმა იუდეველებმა ეს ამბავი რომ გაიგეს, იფიქრეს, ნუაიმს მართალი უთქვამსო და შეუთვალეს, თუკი

ასეა ჩვენ არც თქვენთან ერთად დავდგებით და არც მისლიმების წინააღმდეგ ვიბრძოლებთ-ო. ამგვარად ორივე მხარის გულებში შიშმა დაისადგურა.

იმ დღეს წმინდა შუამავალს ჯიბრილ ანგელოზი გამოეცხადა და ამცნო: „*უზენაესი ალლაჰი წარმართებს ძლიერი გრიგალით გაანადგურებს*“. ამ ზემთაგონების მიღებამ შუამავალი ძალიან გაახარა, მუხლებზე ჩაიჩოქა, ხელები აღმართა და უზენაეს ალლაჰს უდიდესი დახმარებისთვის მადლობა შესწირა. შემდეგ კი ეს სასიხარულო ამბავი გმირულად მებრძოლ ესჰაბს უმახარობლა.

მოსალოდნელი გრიგალი რამდენიმე დღის შემდეგ ამოვარდა. ამ ცივ და გამყინველ ქარიშხალს, წარმართებმა ვერ გაუძლეს, და უკან დახევა გადანყვიტეს, ვინაიდან გრიგალის შედეგად წარმოშობილმა მტვერმა თვალები დაუბრმავა, კარვები დაუნგრია, გასათბობად დანთებული ცეცხლი ჩაუქრო. ის ადგილი, სადაც მუსლიმები იყვნენ განლაგებული ქარიშხალისგან ცოტათი მაინც იყო დაცული და არც მათი კარვები დაუნგრევია. ეს უზენაესი ალლაჰის აშკარა დახმარების მანიშნებელი იყო.

წარმართებს, მუსლიმების მხრიდან, ალლაჰის დიდებისა და იარაღის უღარუნის ხმები ესმოდათ. გულები შიშით აღევსოთ, ისინი უსაშველო პანიკაში იყვნენ ჩავარდნილნი. ამ მოვლენას წმინდა ყურანი, მორწმუნეებს ასე ახსენებს:

„ჰეი თქვენ, რომელთაც ირწმუნეთ! გახსოვდეთ ალლაჰის წყალობა თქვენდა, აკი, მოგადგათ ლაშქარნი. მაშინ ჩვენ მოვავლინეთ მათზე ქარი და ლაშქარნი, რომელსაც ვერ ხედავდით. და ალლაჰი ხედავს იმას, რასაც თქვენ სჩადიხართ!“. (სურა აჰზაბი, აიათი 9)

„და უკან გააბრუნა ალლაჰმა ისინი, რომელთაც

*უარყვეს, თავიანთ ბრაზითურთ, მათ ვერ ენიენ სიკეთეს.
და ალლაჰმა ომის მძიმე ტვირთისგან დაიხსნა მორწ-
მუნენი. და ალლაჰი ყოვლისშემძლეა, ძლევამოსილია!“*
(სურა აჰზაბი, აიათი 25)

წარმართებმა ღამე სიცვივისგან გრძნობადაკარგულე-
ბმა გაათენეს. გამთენიისას, როცა ქარიშხალი ცოტათი
ჩადგა, ებუ სუფიანმა თავს დამტყდარი ამ უბედურე-
ბის გამო ჯარს უკან დახევის ბრძანება მისცა. ამის შე-
მდეგ უიმედო და დამწუხრებულები ურწმუნოები უკან
დაბრუნდნენ. მუსლიმები დაცვის ხაზიდან გამოვიდნენ,
წარმართების განლაგების ადგილას მივიდნენ და შიშის-
გან თავზარდაცემულების მიერ დატოვებული ნადავლის
აკრეფა დაიწყეს. აქლემები დაკლეს, ხურმით სავსე კა-
ლათები გააცარიელეს. ამგვარად, ალყისგან გამონვეულ
გაჭირვებასაც ბოლო მოეღო. ალლაჰის შუამავალმა თა-
ნამიმდევრებს შემდეგი რამ უმახარობლა: „მებრძოლე-
ბო! დარწმუნებული იყავით, რომ ეს გამარჯვება თქვენი
უკვდავი წარმატებაა. დღეიდან, არა ყურეშელები თქვენს
წინააღმდეგ, არამედ თქვენ მათ წინააღმდეგ გაილაშქრე-
ბით.

ამ დღეებისთვის...

იგი ძალიან ახალგაზრდა იყო, როცა ისლამი მიიღო. აქაბეს შეთანხებას წმინდა შუამავალთან ერთად ესწრებოდა. იმ დღის შემდეგ ისლამურ ოჯახში ძლიერი სწავლება გაიარა. ისე, როგორც, სხვა თანამიმდევრების შვილები, ჰაბიბიც ისლამის ღირსეულ, ნაბიჯ-ნაბიჯ აღმასვლას ადევნებდა თვალს. უჭუდის ბრძოლიდან მოყოლებული, ყველა ომში მამაც მეომრად ბრძოლის წინა ხაზზე იდგა. ჰიჯრეთის მე-9 წელს უკვე გამოცდილ, მცოდნე და მოხერხებულ ახალგაზრდად ჩამოყალიბდა.

ის წელი იდგა, როცა მატყუარა შუამავალი გამოჩნდა. მას სახელად მუსეილემე ერქვა და ნეჯიდში აცხადებდა: „ისევე როგორც მუჰამმედი ყურეიშის ტომს, ასევე მეც ალლაჰმა ჰანიფეს ტომს მომავლინა“.

როდესაც მუსეილემემ მომხრეები შეკრიბა, ალლაჰის შუამავალს ასეთი წერილი გაუგზავნა:

„ალლაჰის შუამავალი მუსეილემესგან, ალლაჰის შუამავალ მუჰამმედს.

„სალამი შენდა...

მე და შენ უკვე ერთი და იგივე მდგომარეობაში ვართ. დედამინის ნახევარი ჩვენია, ხოლო მეორე ნახევარი კი ყურეიშელების. თუმცა ყურეიშელები დესპოტი ხალხია.“ წერილი ორ კაცს გაატანა. როდესაც ალლაჰის შუამავალმა წერილი წაიკითხა, მოსულეებს ჰკითხა:

– თქვენ რას ამბობთ?

– ჩვენც იგივეს ვამბობთ, რასაც ის.

– ვფიცავ ალლაჰს, რომ ელჩების ხელშეუხებლობის კანონი არ ყოფილიყო, თავებს წაგაცლიდით.

შემდეგ კი უკეთილშობილეს შუამავალმა მატყუარა მუსეილემეს შემდეგი ტექსტის წერილი მისწერა:

„რაჰმანი და რაჰიმი ალლაჰის სახელით.

ალლაჰის შუამავალ მუჰამმედისგან, მატყუარა მეუსეილემეს.

სალამი მას, ვინც სწორ გზას ადგას. უეჭველია, რომ დედამინა ერთადერთი ალლაჰისაა. მემკვიდრედ აქცევს მას, ვისაც თვით ალლაჰი ისურვებს. ბედნიერი დასასრული მათია, ვისაც მისი ეშინია“.

ალლაჰის შუამავალმა წერილის წაღება წარმატებულ და მოხერხებულ საჰაბე, ჰაბიბს დაავალა. ჰაბიბმა ჭეშმარიტი რწმენის გზაზე, უამრავი საქმე წარმატებით შეასრულა და ამჯერად დესპანობის დავალებაც დაეკისრა.

ჰაბიბმა უდიდესი მამაცობით სულ მალე მიაღწია იქ, სადაც ებრძანა და წერილი მუსეილემეს გაუწოდა. როცა მან წერილის კითხვა დაიწყო, ბრაზი მოერია და ბრძანა, მეორე დღეს ჰაბიბი შეეპყროთ და მის წინაშე წარედგინათ. მეორე დღეს მოძალადეებმა, ჰაბიბს ხელ-ფეხი შეუკრეს და მუსეილემეს წინაშე წარადგინეს. იგი ცრუ მუსეილემეს წინაშე, ამაყად და თავანუელი დადგა.

მატყუარა მუსეილემემ ჰაბიბს ჰკითხა:

– მონმე ხარ თუ არა რომ მუჰამმედი ალლაჰის შუამავალია?

ჰაბიბმა მტკიცე და ხმამაღალი ხმით მიუგო:

– დიახ. მონმე ვარ, რომ მუჰამმედი ჭეშმარიტად ალლაჰის შუამავალია.

ამ პასუხმა მუსეილემე უფრო განარისხა და ბრძანება გასცა ჰაბიბი უმონყალოდ ენამეზინათ. ასეც მოიქცნენ, მაგრამ ჰაბიბი გამძლეობასა და სიმტკიცეს არ კარგავდა. ბოლოს ქელიმეი შეჰადეთი წარმოთქვა და შეჰიდად განუტევა სული.

ასეთი ბარბაროსობის შესახებ ჰაბიბის დედა, ნესიბემ რომ გაიგო, შემდეგი სიტყვები წარმოთქვა:

„იგი ამ დღეებისთვის ვშობე. მისთვის ჯილდოს უზენაეს ალლაჰს შევთხოვ. მან პატარობისას აქაბეს ღამეს ალლაჰის შუამავალს თანხმობა მისცა. როცა გაიზარდა, მიცემული სიტყვა სურფასოვნად შეასრულა.“

სრულწლოვანი ახალგაზრდა

ძვირფას აბბასს, ჰიჯრამდე სამი წლით ადრე, მექაში ვაჟიშვილი შეეძინა. აბბასმა იგი დაბადებისთანავე შუამავალთან წაიყვანა. ალლაჰის შუამავალმა პატარა ხელში აიყვანა, დალოცა. აბბასმა ვაჟიშვილს სახელად აბდულლაჰი დაარქვა. ამის შემდეგ საკმაოდ დრო გავიდა, მექაში დაბადებული და გაზრდილი აბდულლაჰი უკვე ახალგაზრდულ ასაკს უახლოვდებოდა.

აბდულლაჰის მამამ, ბედირის ომის შემდეგ, ისლამი მიიღო. თუმცა წმინდა შუამავლის თხოვნით, მუსლიმობას არ ამჟღავნებდა და ცხოვრებას. მექაში აგრძელებდა. მისი მოვალეობა იყო ის, რომ, რაც მექას ირგვლივ ხდებოდა, ალლაჰის შუამავლისთვის უნდა ეცნობებინა. ასეთი ვითარება მექას ალებამდე გრძელდებოდა. აბდულლაჰის მამამ, აბბასმა შუამავლის სასიკეთოდ მექაში მნიშვნელოვანი სამსახური განია.

ჰიჯრეთის მერვე წელი იდგა. მექელებმა ჰუდეიბიეს შეთანხმების პირობების დარღვევა და მისი იგნორირება დაიწყეს. ამ დროს, მუსლიმების მფარველობის ქვეშ შესულ, ჰუზასა და მექელების მფარველობაში მყოფ ბენი ბექირის ტომს შორის უთანხმოება წარმოიშვა. ჰუზებელების წინააღმდეგ მოწყობილი თავდასხმის შედეგად, რომელშიც მონაწილეობის მიღება ყურეიშელებმაც არ დაიზარეს, რამდენიმე კაცი მოკლეს. ჰუზებელებმა დახმარებისთვის ალლაჰის შუამავალს მიმართეს. მანაც პირობა მისცა და მექელებს აცნობა, ან ჰუზას ტომის

მოკლულთა სისხლის საფასურს აანაზღაურებთ, ან ბენი ბეჟირის ტომის მფარველობაზე უარს იტყვითო. თუმცა მათ ორივე შემთავაზება უარყვეს, რაც ჰუდეიბის შეთანხმების გაუქმებას ნიშნავდა.

ძვირფასმა აბბასმა გაიგო, რომ უკეთილშობილესი შუამავალი, რამაზანის თვეში, მუსლიმებისგან შემდგარი თხუთმეტი ათასიანი ლაშქარით მექასკენ გზას დაადგა. კონკრეტულ ინფორმაციას იმის შესახებ, თუ სად და რა მიმართულებით მიდიოდა ჯარი არ ფლობდა, მაგრამ მიუხედავდ იმისა, რომ ზუსტად არ იცოდა, მათი მექაში მოსვლის იმედს არ ინყვეტდა. ნლების განმავლობაში წარმართებთან ერთად ცხოვრება ყელში ამოსვლოდა. ასეთივე მდგომარეობაში იყვნენ ოჯახის სხვა წევრები და, განსაკუთრებით, აბდულლაჰი. აბდულლაჰი მამას, მედინაში გადასახლებაზე და სხვა ახალგაზრდების მსგავსად წმინდა შუამავალთან ერთად ცხოვრებაზე ხშირად ესაუბრებოდა. თუ სამყაროს სიამაყე მექას აიღებდა, ეს მათ თავისუფალი ისლამური ცხოვრების პირობებს შეუქმნიდა.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა ჯარი წრიული სვლით წაიყვანა და ნამდვილი მიზანი ფარულად შეინახა. მექელებს არანაირი საბრძოლო სამზადისი არ ჰქონდათ დაწყებული. თუმცა ნებისმიერ დროს თავდასხმის მოლოდინში იყვნენ. როდესაც ისლამის ჯარი მექას მთებთან მოვიდა, ყველა ჯარისკაცს ცეცხლის დანთება ებრძანა.

როდესაც შექმნილი მდგომარეობის შესახებ ებუ სუფიანმა გაიგო, ერთ მთაზე ავიდა და მათ თვალთვალი დაუწყო. კარზე ათასობით მუსლიმის შემადგენლობით, უძლეველი ჯარი იყო მომდგარი. ებუ სუფიანმა ისევ წმინდა შუამავალთან მოლაპარაკება გადაწყვიტა.

მან თავის მეგობარ აბდულლაჰთან ერთად, ალლაჰის

შუამავალთან შესახვედრი გზების ძიება დაიწყო. დასახმარებლად უამრავ ვინმეს მიმართა, თუმცა, აბუ სუფიანის გამო წმინდა შუამავლის გაბრაზება არავის უნდოდა.

ალლაჰის შუამავლის ცოლი უმმუ სელემე მათ შესახებ შუამავალს დაელაპარაკა:

– ერთი შენი ბიძაშვილი და ძმობილია, ხოლო მეორე – მამიდაშვილი. უზენაესმა ალლაჰმა ეს ორი პიროვნება მუსლიმად გამოგიგზავნა. შეუძლებელია, ესენი ყველაზე უფრო მავნენი იყვნენ.

წმინდა შუამავალმა მიუგო:

– მე არცერთი მათგანი მჭირდება. ჩემი ბიძაშვილი, ჩემი ღირსებისა და სიტყვების ფეხქვეშ გათელვას ცდილობდა, ხოლო მამიდაშვილმა მექაში ჩემთვის უკადრისი სიტყვებიც არ დაიშურა.

გამოუვალ მდგომარეობაში ჩავარდნილი ებუ სუფიანი, ალლაჰის შუამავლის სახლის კარებთან დაჯდა და ლოდინი დაიწყო. უკეთილშობილესი მუჰამმედი სახლში შესვლა -გამოსვლის დროს მას სახეს არიდებდა.

როდესაც ებუ სუფიანი, წმინდა შუამავლის სიტყვები, „მე არცერთი მათგანი მჭირდება“-ო გაიგო, თქვა:

– ვფიცავ, ან შესვლის ნებას დამრთავს, ან ამ ვაჟიშვილს ხელს მოვკიდებ და შიმშილით მოვიკლავთ თავს. შემდეგ იძახე, ლმობიერი, სიკეთის მკეთებელი, ხელგამოწილი შენი ნათესავი ვარო.

როცა წმინდა შუამავალმა ებუ სუფიანის ამ გადანყვეტილების შესახებ გაიგო, ორივე მათგანს შეხვედრის ნება დართო. ისინიც სახლში შევიდნენ და ისლამი მიიღეს.

ძვირფასმა აბბასმა, ალლაჰის უკეთილშობილეს შუა-

მავალს სთხოვა: „კარგად იცი ებუ სუფიანი თავის ღისებას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს. ამიტომაც მას ანგარიში გაუწიეთ.“ მაშინ წმინდა შუამავალმა ბრძანა: „ვინც ებუ სუფიანის სახლში შეაფარებს თავს, საიმედოდ იქნება, ვინც ქააბას შეაფარებს თავს უსაფრთხოდ იქნება, ხოლო, ვინც სახლში ჩაიკეტება, ისიც უვნებელად გადარჩება“.

როცა ისლამის ჯარი დაბლობში წინ მიიწევა, ებუ სუფიანი და ძვირფასი აბბასი მუსლიმ ჯარისკაცებს ერთად ათვალთვლებდნენ. ებუ სუფიანი ნანახი სურათის გამო აღფრთოვანებას ვერ ფარავდა. ამის შემდეგ, იგი დაუყოვნებლივ მექაში წავიდა და თავის ხალხს იმ ადგილების შესახებ აცნობა, რომელიც მათთვის უსაფრთხო იყო.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა, თავის აქლემ, ყასვაზე შეჯდა და წინ გასწია. ის მექაში არა ამაყად და მედიდურად, არამედ თავდახრილი და თავაზიანი შევიდა. მას აქლემზე, მუთეს ომში შეჭიდად დაცემული ზეიდის ვაჟიშვილი, სამე ეჯდა. ქალაქში სიჩუმე სუფევდა, ყველა მუსლიმი ქააბაში ერთად შევიდა.

აქლემზე ამხედრებული წმინდა შუამავალი, ქააბას იმ კუთხემდე მივიდა, სადაც ჰაჯერულ ესვედი იყო. ხელჯოხი გაიშვირა, ჰაჯერულ ესვედს მიესალმა და (აღლაჰუ ექბერ) აღლაჰის სადიდებელი სიტყვები წარმოთქვა. მუსლიმებმაც ყველამ ერთად აღლაჰი ადიდეს. მექას აღლაჰის დიდების ხმები მოეფინა. შუამავალმა მათ გარჩუმება თხოვა. ამ დროს მექას გარშემო გორებზე ასული ყურადღებით წარმართები ადევნებდნენ თვალყურს, თურას იზამდნენ მუსლიმები.

უკეთილშობილესმა შუამავალმა, ქააბას ირგვლივ ტავაფი შეასრულა, შემდეგ აქლემიდან ჩამოქვეითდა, მაყამი იბრაჰიმს მიუახლოვდა, ორი მუხლი თავაფის ნამაზი ილოცა და ზემზემის ჭასთან მივიდა. იქ წყალი დალია და აბდესიც აიღო.

ამის შემდეგ მან საფას მთისკენ გადაინაცვლა. იქამდე იარა, სანამ ქააბას დანახვა შეეძლო. ხელები აღაპყრო, უზენაეს ალლაჰს ქება-დიდება შეასხა და ვედრება აღავლინა.

იმ ხანებში ქააბას ირგვლივ 360 კერპი იყო განლაგებული. მაშინ ჯიბრილ მთავარანგელოზი გამოეცხადა და უბრძანა: „ხელჯოხით მათ შეეხე.“ შუამავალი ასეც მოიქცა და იმეორებდა: „ჭეშმარიტება მოვიდა, ბათილი აღმოიფხვრა.“ ამგვარად ყველა კერპი დაამსხვრია. შუადღის ნამაზის დრო რომ მოვიდა, ბილალს უბრძანა, ქააბაზე ასულიყო და ეზანი ეკითხა. ბილალმა ეზანის კითხვა დაიწყო.

წარმართთაგან ზოგიერთებმა თქვეს:

– განა, ვერ ხედავთ, მუჰამედმა კერპები როგორ დაამსხვრია, ან იმ შავკანიან მონას როგორ აყვირებს?

მაშინ ჰარისმა თქვა:

– რომ არა ალლაჰის ნება, ამ ყველაფერს შეცვლიდა და ასე არ მოხდებოდა. უზენაესი ალლაჰი წარმართების ყველა ამგვარ საუბარს წმინდა შუამავალს აცნობდა. შემდეგ ალლაჰის შუამავალი მივიდა მათთან და უთხრა:

– მე ვიცი ის, რაც თქვენ თქვით.

შენ ასე თქვი, შენ ასე წარმოთქვი, ხოლო შენ ეს სიტყვები გაიმეორე-ო უთხრა და მათი ნათქვამი თითოეული სიტყვა გაიმეორა. ამ სასწაულის მნახველ მა ყველა მათგანმა ისლამი მიიღო. მათ შორის ოცი წლის ახალგაზრდა ატტაბიც ერია. იგი შორმჭვრეტელი, წინდახედული იყო და მმართველობის საკითხები კარგად ჰქონდა გათვითცნობიერებული. წმინდა შუამავალმა ჰუნეინის ომში წასვლისას იგი მექაში თავის წარმომადგენლად დატოვა.

ჰუნეინის ბრძოლაში განცდილი ხანმოკლე მარცხის შემდეგ, ზოგიერთმა მექელმა დრო იხელთა და მექაში მივიდა. ასეთმა ვითარებამ, ჯერ კიდევ, არამუსლიმი მექელები ძალიან გაახარა. მათ შორის ერთ-ერთმა წარმოთქვა:

„დღეის შემდეგ არაბებს თავისუფლად შეუძლიათ, წინაპრების სარწმუნოებას დაუბრუნდნენ. მუჰამედმა მარცხი განიცადა, ხოლო თანამიმდევრები დაიშალნენ. წმინდა შუამავლის მიერ მექაში რწმუნებულად დატოვებულ ატტაბი საუბარში ჩაერია და წარმართს შემდეგი სიტყვებით შეეპასუხა:

– მუჰამედი თუ მოკვდა, მისი რელიგია ფეხზე დგას, არ ნაქცეულა. უზენაესი ალლაჰი, რომელსაც მუჰამედი სცემდა თაყვანს, მარადცოცხალი და უკვდავია.

ჯერ კიდევ არ იყო შებინდებული, როდესაც მექაში მოაღწია ამბავმა, რომელმაც ხატაბი ძლიერ გაახარა. ეს ამბავი, უზენაესი ალლაჰის დახმარებით, მუსლიმანების მიერ ჰავაზინების დამარცხებას აუწყებდა.

როდესაც ალლაჰის შუამავალმა უმრა შეასრულა და მექადან წასვლა გადაწყვიტა, ხატაბი ამჯერად ქალაქის გუბერნატორად დანიშნა, თუმცა ახალგაზრდა თანამიმდევარი, იმის გამო, რომ წმინდა შუამავლისგან შორს რჩებოდა, მაინც მოწყენილი იყო.

როცა მან ალლაჰის შუამავალს ჰკითხრა, მე რატომ არ მიგყავარო? მან ასე მიუგო:

– ხატაბ! იცი თუ არა, ვის გუბერნატორად დაგნიშნე?

– უზენაეს ალლაჰმა და მისმა შუამავალმა უკეთ იციან – მიუგო მან.

მაშინ ალლაჰის შუამავალმა აუხსნა:

– შენ, ერთადერთი ალლაჰის სახლის ხალხის გუბერნატორად დაგნიშნე. არ ხარ კმაყოფილი? იმ ხალხისთვის სხვა უკეთესი სამსახურის განევა რომ ყოფილიყო შენსადლებელი, იქ დაგნიშნავდი.

ხატაბი, უკეთილშობილესი შუამავლის ბრძანებისამებრ, წრფელი გულით, მმართველობის საუკეთესო ცოდნით, სათნოდ და რელიგიაზე დამოკიდებულებით მოვალეობის შესრულებას შეუდგა.

ალლაჰის შუამავლის დაბრუნების შემდეგ, აბბასი ოჯახთან ერთად მექაში გადასახლდა.

ძვირფასი აბბასის ვაჟიშვილის, აბდულლაჰის უდიდესი ოცნება ალლაჰის შუამავალთან ახლოს ცხოვრება იყო. საამისოდ ყველა ხელსაყრელი მომენტი სათანადოდ გამოიყენა. ორივე ქვეყანაში ბედნიერების მისაღწევად რელიგიის შესწავლისნაირი ლამაზი და საუკეთესო, სხვა რა შეიძლებოდა ყოფილიყო?

მისი დეიდა, მართლმორწმუნეთა დედა მეიმუნე, ალლაჰის შუამავლის მეუღლე იყო. აბდულლაჰი, დეიდას ხშირად სტუმრობდა და შუამავლის ოჯახურ ცხოვრებას ახლოდან აკვირდებოდა. ალლაჰის შუამავალისგან შორს გატარებული დღე მისთვის მთელი ქვეყნის დაკარგვის ტოლფასი იყო. როდესაც მათან ერთად იყო, მის ყოველ ნაბიჯს და მოქმედებას ყურადღებას აქცევდა, რათა წინასწარ გაეგო, მას რა უნდოდა, ან რა ანუხებდა. მაგალითად, აბდესის აღებას თუ დააპირებდა, ამისთვის წყალს მოუმზადებდა, როცა ნამაზის სალოცავად დადგებოდა, ისიც მასთან ერთად ილოცავდა. მისგან შორს. არც სამოგზაუროდ წასვლის დროს რჩებოდა.

აბდულლაჰმა მასთან ყოფნის წყალობით, ცოდნა, კულტურა და ყოფა-ქცევა, მისგან ისწავლა. მიღებული სწავლა-განათლების საფუძველზე, ჯერ კიდევ, ოცი

წლის ასაკში ქალაქ ბუსრას გუბერნატორობა იტვირთა.

ერთ დღეს, როდესაც ალლაჰის შუამავალმა აბდესის აღება დააპირა, აბდულლაჰმა მაშინვე წყალი მოუმზადა. როცა აბდესი აიღო და ნამაზის სალოცავად დადგა, აბდულლაჰს ანიშნა გვერდით ამოსდგომოდა. როდესაც შუამავალმა თეებირი წარმოთქვა და ნამაზის ლოცვა დაიწყო, აბდულლაჰი არა იქ დადგა, სადაც შუამავალმა მიანიშნა, არამედ მის უკან.

ნამაზის დასრულების შემდეგ შუამავალმა ჰკითხა:

– აბდულლაჰ, რატომ არ დადექი ჩემს გვერდით.

აბდულლაჰმა ასეთი პასუხი გასცა:

– ალლაჰის შუამავალო! შენ ჩემთან შედარებით ძალიან უპირატესი და ძვირფასი ხარ...

ასეთმა პატივით აღსავსე პასუხმა შუამავალი ძალიან გაახარა, მას თავზე მოეფერა, შემდეგ ხელები აღაპყრო და დალოცა.

უკეთილშობილესი შუამავალი მას შემდეგი სიტყვებით აქებდა: „ის სრულწლოვანი, ჩამოყალიბებული ახალგაზრდაა, მას აქვს ენა, რომელსაც ბევრი შეკითხვის მიცემა უყვარს და გული, რომელიც ძალიან გამგებია“.“

ამდენად ჩამოყალიბებულმა, განათლებულმა და შეგნებულმა საჰაბემ, ძვირფასმა აბდულლამა ყველაფერ ამას სულ რამდენიმე წლის განმავლობაში მიაღწია. ამ დროის მანძილზე მისი მასწავლებელი წმინდა შუამავალი იყო. მან იგი მნიშვნელოვანი თანამდებობებისთვის საუკეთესოდ მოამზადა.

ერთ დღეს, როცა მოგზაურობის დროს იგი თავისი აქლემით მიჰყავდა, ალლაჰის შუამავალმა ის და მისი თანატოლი ახალგაზრდები შემდეგნაირად დაარია:

„ახალგაზრდავ! უზენაესი ალლაჰის ბრძანებებსა და აკრძალვებს გაუფრთხილდი, რათა ალლაჰმა ამქვეყნად და საიქიოში დაგიფაროს.

უზენაესი ალლაჰის წინაშე მოვალეობას გაუფრთხილდი, რათა ის წუთისოფელსა და საიქიოში შენ მფარველად იხილო.

სიმდიდრისა და სიუხვის დროს ალლაჰი იცანი, რათა გაჭირვების დროს მან გიცნოს.

თუკი ვინმესგან დახმარებას მოითხოვ, ალლაჰისგან მოითხოვე. ვინაიდან თუ ალლაჰმა შენ სასიკეთოდ წყალობა არ გასწია, ყველა რომ დასახმარებლად შეიკრიბოს, სასარგებლოს ვერაფერს გაგიკეთებს.

თუ ალლაჰს შენთვის რაიმე ზიანი არ დაუნესებია, ყველა ერთად რომ შეიკრიბოს, მაინც ვერაფერს გავნებენ.

თუკი ძალა შეგწევს, შენ ახლობლებს, წრფელი რწმენითა და სრული წადილით, უზენაესი ალლაჰის გულისთვის სიკეთისკენ მოუხმე.

თუ ამას ვერ შეძლებ, მოუწონარი რამის წინაშე მოთმინების გამოჩენაც სიკეთეა.

გარდა ამისა, იცოდე, რომ ალლაჰის დახმარება მოთმინებაშია.

ბედნიერება და წუხილი ერთად არიან.

სირთულეებთან ერთად სიადვილეცაა.

ერთი სირთულე ორ სიოლეს ვერასოდეს აღემატება.“

როდესაც ალლაჰის შუამავალი წუთისოფელს გამოემშვიდობა, ძვირფასმა აბდულლაჰმა სწავლის მიღების გზაზე სიარული გააგრძელა. იგი მთელი წადილით მისი ახლო მეგობრებისგან ცოდნის გაღრმავებას ცდილობდა. ბოლოს აბდულლაჰმა სწავლულ საჰაბეთა შორის

განსაკუთრებული ადგილი დაიკავა. იბნი აბბასის სახელით ცნობილი, აბდულლაჰის მიერ წმინდა შუამავლისა და თანამიმდევრებისგან შესწავლილი და გადმოცემული ჰადისების რაოდენობა საკმაოდ ბევრია.

აბდულლაჰს, დისციპლინირებული და ორგანიზებული მუშაობის სისტემა ჰქონდა გათავისებული. იგი ნებისმიერ საქმეს მონესრიგებულად და შედგენილი გეგმის მიხედვით უძღვებოდა. კვირის გარკვეულ დღეებში ფართო საზოგადოებას რელიგიურ საკითხებთან დაკავშირებულ ცოდნას გადასცემდა. გამომდინარე იქიდან, რომ მან არაბული ენა, პოეზია და ლიტერატურა კარგად იცოდა, საუბრებს ამ საკითხებთან დაკავშირებითაც მართავდა.

იგი, კეთილშობილი ოსმანის ხალიფობის პერიოდში, საგანმანათლებლო საქმიანობასთან ერთად, აფრიკაზე გალაშქრების დროს, ისლამის ჯარის სახელით დიპლომატიურ მოვალეობასაც კისრულობდა. აფრიკაში, ბიზანტიის გენერალურ გუბერნატორ, გეორგიოსთან და მის თანმხლებ პირებთან ერთად მეცნიერულ დებატებსაც ამართავდა. ისინიც ხანგრძლივი კამათის შემდეგ თავს ველარ იკავებდნენ და შემდეგი სიტყვებით აქებდნენ: „ეს არაბებთა შორის ყველაზე დიდი სწავლულია.“

ძვირფასი აბდულლაჰის მიერ გამოვლენილ ჯარების სარდლობის, დიპლომატიისა და გუბერნატორობის უნარს და მისი ცოდნის დონეს, კეთილშობილი ოსმანის მეთაურობით, ყველა თანამიმდევრები აქებდა.

მესჯილი ჰარამის მუეზინი

როდესაც უკეთილშობილესი შუამავალი ტაიფის ალყის შემდეგ, უკან ბრუნდებოდა, ნამაზის დრო რომ მოახლოვდა, ჯირანედ წოდებულ ადგილას შეჩერდა. ჯერ კიდევ არამუსლიმმა, ათმა ახალგაზრდამ, მუეზინის დაცინვა გადანწყვიტა. ებუ მაჰზურემ, რომელსაც გული სიძულვილით ჰქონდა ალვისილი, დამცინავი ტონით, ხმამაღლა მიბაძვა და ეზანის კითხვა დაიწყო.

ასეთი საქციელი ეზანისა და მუეზინის მიმართ არაკორექტულობა და, უფრო მეტიც, თავხედობა იყო. ეს ვითარება ალლაჰის შუამავალმა რომ შეამჩნია, ახალგაზრდები მოიხმო, სათითაოდ ეზანი წააკითხა, თქვა, რომ ებუ მაჰზურეს ხმა მოეწონა და თავზე მოეფერა.

გამოჩენილი თავხედური საქციელის გამო ებუ მაჰზურეს არაფერი უთხრა და, უფრო მეტიც, მისი ხმა მოიწონა. ეს მისი გულის მოსალბობად საკმარისი აღმოჩნდა. გარდა ამისა, როდესაც ალლაჰის შუამავალმა ნამაზის დროს ეზანი აკითხა, ის უფრო დამშვიდდა. შუამავალმა მას ცოტაოდენი ფული მისცა და დალოცა. ამის შემდეგ ისლამის მიმართ გრძნობები ებუ მაჰზურეს სასიკეთოდ შეეცვალა. ალლაჰის უკეთილშობილესი შუამავლის წინაშე ქელიმეი-შეჰადეთი წარმოთქვა და მუსლიმთა რიგებში გაერთიანდა. წმინდა შუამავალმა იგი მესჯიდი ჰარამის მუეზინად დანიშნა.

ახალგაზრდების ბატონები

ორი ახალგაზრდის ჰასანისა და ჰუსეინის ბაბუა უკელეთილშობილესი მუჰამედი გახლდათ, ხოლო, მამა, მეცნიერების კარად შექებული, თანამიმდევართა უდიდესი სწავლული – კეთილშობილი ალი. ჰასანისა და ჰუსეინის დედა, ძვირფასი ფატიმა, კაცობრიობის ისტორიაში ცნობილ ოთხ უდიდეს ქალბატონთაგან ერთ-ერთი იყო. ეს ბედნიერი ახალგაზრდები, სწორედ, ამ სამი, ფასდაუდებელი ადამიანის მიერ იყვნენ აღზრდილნი.

ალლაჰის შუამავალი ჰასანისა და ჰუსეინის შესახებ შემდეგს ბრძანებდა:

„ჩემო ალლაჰო, მე ისინი მიყვარს, შენც შეიყვარე ისინი და მათი მოყვარულნიც“. (თირმიზი მენაქიბი, 3784)

ასევე მან ბრძანა:

„მას, ვისაც ჰასანი და ჰუსეინი ეყვარება, მეც ვუყვარვარ, ხოლო ვინც მათ მიმართ სიძულვილით იქნება განწყობილი, გამოდის რომ არც მე ვუყვარვარ. ჰასანი და ჰუსეინი სამოთხის ღირსი ახალგაზრდების ბატონები არიან“. (თირმიზი მენაქიბი 3778)

ჰუზეიფე მოგვითხრობს:

„დედამ მკითხა: ალლაჰის შუამავალი ბოლოს როდის ინახულე?“

ვუპასუხე:

– დიდი ხანია, რაც არ მინახავს.

ამ პასუხის გაგონებაზე, დედა გამიბრაზდა და გამკიცხა. მე ვთხოვე:

– დედა, ნება მომეცი, წმინდა შუამავალის სანახავად წავიდე, სალამოს ლოცვა მასთან ერთად შევასრულო, მასთან ერთად დავრჩე. ვთხოვო, ჩვენთვის უზენაეს ალლაჰს პატიება შეევედროს.

იმ დღეს ალლაჰის შუამავალთან წავედი, სალამოს ნამაზი მასთან ერთად ვილოცე, იგი ძილის წინა ლოცვამდე, მეჩეთში არასავალდებულო ნამაზს ასრულებდა. შემდეგ იქიდან წავიდა, მეც უკან გავყევი და როცა ფეხის ხმა შემოესმა იკითხა:

– ეს ვინ არის? ჰუზეიფია?

– დიახ. ჰუზეიფე ვარ – მივუგე მე.

მაშინ წმინდა შუამავალმა ბრძანა:

– *უზენაესმა ალლაჰმა შენც და დედაშენსაც მოგიტევოთ!. ეს ანგელოზი დედამინაზე დღემდე არ ჩამოსულა. მან ალლაჰისგან ნება ითხოვა და გვეახლა, რათა ჩემთვის სალამი გადმოეცა და ეხარებინა, რომ ფატიმა სამოთხის ღირსი ქალების ქალბატონი, ხოლო ჰასანი და ჰუსეინი კი სამოთხის ღირსი ახალგაზრდების ბატონები იქნებიან“.*
(თირმიზი მენაქიბი, 3783)

მწერალი საჰაბე

არაბთა შორის დიდ სწავლულ, ამრს ისლამის მეექვსე წელს ვაჟი შეეძინა, რომელსაც სახელად აბდულლაჰი დაარქვა. გამომდინარე იქიდან, რომ აბდულლაჰს საკმაოდ ძლიერი სწავლული მამა ჰყავდა და განათლების მიღების დიდი შესაძლებლობები ჰქონდა, მექაში საუკეთესო ცოდნა მიიღო. გარდა ამისა, აბდულლაჰი კარგად ფლობდა ორ უცხო ენას, ძველებრაულსა და სირიულს. ამიტომაც თორასა და ბიბლიის წაკითხვა თავისუფლად შეეძლო. აღნიშნულ წმინდა წიგნებში, ბოლო შუამავლის მოსვლასთან დაკავშირებული მინიშნებები ენახა და მიმხვდარიყო, რომ ეს ადამიანი წმინდა მუჰამმედი იქნებოდა.

იგი პატარაობიდან მექაში ამოსულ ისლამის მზეს, წარმართული თვალთ უცქერდა, თუმცა მისი აღმავლობით დღითიდღე აღფრთოვანებული რჩებოდა. როდესაც იგი თოთხმეტი წლის შეიქმნა, მამამისზე ადრე, ისლამით გაცნისკროვნდა. სულ მოკლე ხანში, როდესაც მისი მამა, ამრიც გამუსლიმდა, ორივემ ერთად იმ ქალაქში გადასახლდა, სადაც წმინდა შუამავალი ცხოვრობდა.

აბდულლაჰი, უკეთილშობილესი შუამავლისადმი სულითა და გულით გამსჭვალული სიყვარულით, მედინას გზას გაუდგა. ბოლოს, როგორც იქნა, წილად ხვდა ბედნიერება, წმინდა შუამავალს შეხვედროდა. მან ამ უდიდესი ბედნიერების გამო უზენაეს ალლაჰს მადლობა შესწირა. ამის შემდეგ, უკეთილშობილესი შუამავლის მე-

ჯლისს აღარ მოშორებია.

ეს ნიჭიერი ახალგაზრდა, სხვა მეგობრებისგან განსხვავებით, ჰადისებს, რომელსაც წმინდა შუამავლის ბაგეებიდან ისმენდა, დაზეპირების მიზნით, ინერდა. შუამავალმა, იმ მიზნით, რომ ჰადისები, აიათებში არ არეულიყო, მისი ჩანერა აკრძალა. მაგრამ აბდულლაჰი ჰადისების ჩანერას ისევ აგრძელებდა, თუმცა ზოგიერთი საჭაბე ეუბნებოდა: „აღლაჰის შუამავალი მაშინაც რაღაცას ამბობს, როცა გაბრაზებულია, შენ კი ყველაფერ ამას ინერ და ეს არ შეიძლება, მართებული იყოს“.

ამის შესახებ აბდულლაჰმა უკეთილშობილეს შუამავალს აცნობა, რომელმაც მას ჩანერის ნება მხოლოდ ამის შემდეგ მისცა და უთხრა:

„ჩანერე! ვინაიდან, ვფიცავ, უზენაეს ალაჰს, რომლის ხელიშიცაა ჩემი სული, რომ ჭეშმარიტების გარდა, სხვა სიტყვა არ წარმოითქვამს.“

აბდულლაჰმა მის მიერ დანერილი ყველა ჰადისი ერთ წიგნად შეკრიბა და სახელად „საჰიფეთუ ს-სადიყა“ უწოდა. თუკი ვინმე რამეს ჰკითხავდა, იგი მაშინვე იმ წიგნში ჩაიხედავდა და ისე უპასუხებდა.

ერთ დღეს, აბდულლაჰს, მეგობრებმა ჰკითხეს:

„უპირველესად რომელი ქალაქი იქნება აღებული, კონსტანტინოპოლი თუ რომი?“ აბდულლაჰმა კითხვას ყურადღებით მოუსმინა, შენდეგ სკივრი მოიტანა, იქიდან წიგნი ამოიღო გადაშალა და შემდეგი პასუხი გასცა: „ერთ მშვენიერ დღეს, ალაჰის შუამავლის ირგვლივ ვისხედით და ვწერდით. ამ დროს ასეთი კითხვა დაუსვეს: „ამ ორ ქალაქთაგან, უპირველესად რომლის აღება მოხდება კონსტანტინოპოლის თუ რომის?“ მაშინ უკეთილშობილემ შუამავალმა უპასუხა: „თავდაპირველად, კონსტანტინოპოლი იქნება აღებული.“ (აჰმედ ბინ ჰანბელი, მუსნედი, II. 176)

გამომდინარე იქიდან, რომ აბდულლაჰი ჰადისებს ინერდა და იზეპირებდა, საჰაბეთა შორის ყველაზე მეტი ჰადისი მან იცოდა. ეს ბედნიერი ახალგაზრდა გარდა ამისა, წმინდა ყურანის დაზეპირებასაც გულმოდგინედ შეუდგა, ვინაიდან მისი შეხედულებით, ის მუსლიმი, რომელსაც ყურანი და ჰადისების წყაროები კარგად არ ეცოდინებოდა, სრულფასოვანი და იდეალური მორწმუნე ვერ იქნებოდა. როდესაც ცოდნის შესახებ საუბარი ჩამოვარდებოდა, თავდაპირველად ყურანსა და ჰადისებს, შემდეგ კი მეცნიერების სხვა დარგს შეეხებოდა.

აბდულლაჰი ამ ღირსშესანაშნავი საქმიანობის გარდა, თავისუფალ დროს ღვთისმსახურებას უთმობდა. მისი გარეთ ნახვა, მხოლოდ ჯიჰადის დროს იყო შესაძლებელი. მისი მდგომარეობა არც დაქორწინების შემდეგ შეცვლილა. იმის გამო, რომ იგი დღეებს, მეცნიერებათა შესწავლასა და მარხვაში, ხოლო ღამეებს ღვთისმსახურებაში ატარებდა, მეუღლეს უყურადღებოდ ტოვებდა.

ერთ დღეს, როდესაც აბდულლაჰს მამა ესტუმრა, უმრეს (აბდულლაჰის ცოლი) ჰკითხა, თუ როგორ შეეჩვია აბდულლაჰთან თანაცხოვრებას. უმრემ მიუგო: „მეუღლე მამაკაცთაგან ღირსეული ვინმეა, მაგრამ ჩვენ ყურადღებას არ გვაქცევს.“ ამრს ძალიან ეწყინა და გაბრაზდა კიდევ. შემდგომ კი ნავიდა და მდგომარეობის შესახებ ალლაჰის შუამავალს აცნობა. წმინდა შუამავალმა აბდულლაჰს შეახსენა, რომ ისლამი საშუალო გზა იყო

როდესაც აბდულლაჰი ალლაჰის შუამავალთან მივიდა, მან ჰკითხა:

- დღისით მარხულობ?
- დიახ, ალლაჰის შუამავალო.

იმის გამო, რომ ღვთისმსახურება ძალიან უყვარდა, შუამავალმა იგი ასე გააფრთხილა:

– კი მაგრამ, მე თან ვმარხულობ და თან ვჭამ, ნამაზსაც ვლოცულობ და თან მძინავს, ამასთან ერთად არც მეუღლემ ვტოვებ უყურადღებოდ. ჩემი სუნნეთი ეს არის. ვინც ჩემს სუნნეთს გამოეყოფა ჩემიანი ვერ იქნება.

გარდა ამისა ალლაჰის შუამავალმა დაამატა:

– ყურანი, თავიდან ბოლომდე თვეში ერთხელ წაიკითხე.

– მაგრამ საკუთარ თავს ასე უფრო ძლიერად ვგრძნობ.

– მაშინ ათ დღეში ერთხელ წაიკითხე.

– მე უფრო მეტის კითხვა შემიძლია.

– მაშ, სამ დღეში ერთხელ წაიკითხე!

შემდეგ მარხვასთან დაკავშირებით ალლაჰის შუამავალმა დაარიგა თვეში სამი დღე იმარხულებო.

აბდულლაჰმა ისევ უთხრა: „მე უფრო ხშირად მარხვა შემიძლია“. თუმცა წმინდა შუამავალმა მას მეტის ნება არ დართო. როდესაც აბდულლაჰმა უფრო მეტი მარხვის შესრულება დაიწინა, შუამავალმა უბრძანა:

– ყველაზე უფრო ხეირიანი მარხვა, დაუდის მარხვაა. ის კი ერთ დღეს მარხულობდა, ხოლო მეორე დღეს ჭამდა.

როდესაც აბდულლაჰი მოხუცდა, ღვითისმსახურებისთვის ძალ-ღონე გამოეღია და სანოლს მიეჯაჭვა, ასე იტყოდა: „ნეტავ, უკეთილშობილესი შუამავლის დარიგებები ღირსეულად გამეთავისებინა.“

ბაზრთხილება

გამოსამშვიდობებელი ჰაჯობა სრულდებოდა. წმინდა შუამავალმა ბიძა, აბბასის ვაჟიშვილი აქლემზე შემოსვა და მზის ამოსვლამდე მუზდელიფედენ მინას მიმართულებით ნორმალური სიჩქარით გზას გაუდგა. მის ირგვლივ მღელვარებით შეპყრობილ, უამრავ თანამიმდევარს მოეყარა თავი. იგი ხალხს მიმართავდა და აფრთხილებდა: „ნელა იარეთ, ნელა იარეთ!“ თავად კი, „ლებბეიქ, ალლაჰუმმე ლებბეიქ“, (მიბრძანე ჩემო ალლაჰო, მიბრძანე ჩემო ალლაჰო) წარმოთქვამდა.

ფადლი სიმპათიური ახალგაზრდა იყო. იგი წმინდა შუამავალთან ერთად წინ მიიწევდა. ამ დროს მათ წინ რამდენიმე ქალმა გაიარა. მიუხედავად იმისა, რომ ფადლმა აიათი სადაც ნაბრძანებია – *„მორწმუნეებს უთხარი მზერა დაიოკონ! აკრძალული ადგილები დაიფარონ. ეს მათ საუკეთესოდ განწმინდავს. შეჭველია, რომ ალლაჰმა იცის ის რასაც სჩადიხართ.“* (სურა ნური, აიათი 30)

– კარგად იცოდა, ვნებებს ვერ სძლია და მათ თვალი გააყოლა. მამაკაცს კი მხოლოდ საკუთარ ცოლზე აქვს ვნებინად მზერის უფლება. ვნებიანი შეხედვის, ობიექტური ზომა, „ხანგრძლივი მზერაა.“ გზაში თვალდახუჭული და თავდახრილი ვერავინ ივლის. საპირისპირო კუთხიდან მომავალი ქალიც და კაციც უნდა დაინახოს. აკრძალვის ზღვარი მხოლოდ მაშინ ირღვევა, როცა იგი სანინაალმდეგო სქესის ადამიანს ხელმეორედ შეხედავს, ან პირველ მზერას აღარ მოაშორებს.

როდესაც ალლაჰის შუამავალმა, აქლემის უკან შემომჯდარი ახალგაზრდის საქციელი შემაჩნია მას სახე შემოაბრუნებინა. თუმცა ფადლმა სახე ისევ მეორე მხარეს მიატრიალა და მზერა განაგრძო. უკეთილშობილესმა შუამავალმა მას მზერაში ისევ ხელი შეუშალა

ფადლმა ვნებას ვერ სძლია და რამდენიმე ხნის შემდეგ, შუამავალთან შეკითხვის დასასმელად მოსულ ქალზე მზერა ისევ შეაჩერა. მაშინ შუამავალმა იგი ასე გააფრთხილა: „ბიძაშვილო, დღეს ადამიანის ყურის, თვალის, ენის დამორჩილების დღეა, რადგან ამის გამო მას პასუხი მოეთხოვება“. შემდეგ ფადლს თავი სხვა მიმართულე-ბით მიატრიალებინა. ეს რომ ბიძამისმა აბბასმა დაინახა, დიდი ინტერესით ჰკითხა:

– ალლაჰის შუამავალო! ბიძაშვილს თავი რატომ მიატრიალებინე.

მან ასეთი პასუხი გასცა:

– ერთი ახალგაზრდა ვაჟკაცი და ქალი დავინახე, ვერ დავრწმუნდი იმაში, რომ მათ შორის ეშმაკი არ ჩაერეოდა.

ნარმოთქვი სურვილი!

უკეთილშობილესმა შუამავალმა წმინდა ქალაქი მექა კერპთაყვანისმცემლების მმართველობისგან გადაარჩინა. მექას აღებამ მთელ არაბ ხალხზე დიდი ზეგავლენა მოახდინ, ვინაიდან არაბი ტომები ისლამის აღმავლობას თვალყურს ახლოდან ადევნებდნენ და შედეგით ძალიან იყვნენ დაინტერესებულნი. ალლაჰის შუამავალმა, ამ უაღრესად მნიშვნელოვანი გამარჯვების შემდეგ, ჰუნეინში შემდგარი ბოლო დაპირისპირებით, წარმართების წინააღმდეგობა ძირფესვიანად მოისპო.

ცხრანლიანი დაულაღვი და შეუდრეკელი გარჯის შედეგად, ყველა კუთხეში მშვიდობამ და უსაფრთხოებამ დაისადგურა. ტომები ისლამს ჯგუფ-ჯგუფად იღებდნენ.

არაბეთის სხვადასხვა კუთხეებიდან მოსული წარმომადგენლები, ტომის სახელით ისლამის მიღებას ატყობინებდნენ. მათ ალლაჰის შუამავლის ნახვა და მისი საუბრის მოსმენა უნდოდათ. ერთ-ერთი ასეთი ჯგუფი, ბენი თუჯიბის ტომი გახლდათ.

ცამეტი კაცისგან შემდგარ ამ ტომის ხალხს, ზექათის სახით გასაცემი პირუტყვი თან წამოეყვანათ.

წმინდა შუამავალმა, კეთილშობილ ებუ ბაქრთან და ზოგიერთ საჭებესთან ერთად, თუჯიბის ტომთან საუბარი გამართა. მათ მიერ ისლამის აღიარებამ შუამავალი ძალიან გაახრა.

მოსულთაგან ერთ-ერთმა სიტყვა ითხოვა და თქვა:

– ალლაჰის შუამავალო, ჩვენ ქონების გარკვეული ნაწილი ავიღეთ და შენ მოგიტანეთ.

შუამავალმა მათ მიუგო:

– უკან ნაიღეთ და ღარიბებს დაურიგეთ!

– ალლაჰის შუამავალო, მათ დავურიგეთ და აქ ის ნაწილი წამოვიღეთ, რაც დაგვრჩა.

როცა კეთილშობილმა ებუ ბაქრმა, ისლამით ახლად-გაცისკროვნებული ამ ხალხის მიერ, რელიგიის ბრძანებების მიმართ გამოხატული ესოდენი სიფრთხილე, დაინახა, წმინდა შუამავალს უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო! არაბ ტომებს შორის, თუჯიბის მსგავსი არ არის. შუამავალმა დაამატა:

– ჰიდაეთი ალლაჰის ნებითაა. იგი ვისთვისაც სიკეთეს ისურვებს, მას გულს რწმენით აღუვსებს.

თუჯიბის ტომი რამდენიმე დღეს დარჩა წმინდა შუამავალთან და ამ ხნის განმავლობაში მეტი ცოდნის მიღებას მაქსიმალურად ცდილობდნენ. ბოლოს, როდესაც წასვლა გადაწყვიტეს, მათ კითხვა დაუსვეს. აღნიშნულ კითხვაზე, ახლადგამუსლიმანებული ხალხის მიერ გაცემული პასუხი, მათ ენთუზიაზმს ნათლად ასახავდა.

– უნდა დავუბრუნდეთ ჩვენს ტომს, გვინდა ალლაჰის შუამავლის სილამაზისა და ცოდნის შესახებ ჩვენი თვალით აქ ნანახი, რაც შეიძლება მალე, მათაც ავუხსნათ.

როდესაც ეს ხალხი ალლაჰის შუამავალს ემშვიდობებოდა, უკეთილშობილესმა მუჰამმედმა მუეზზინ, ბილალი ჰაბემუს უბრძანა, მათთვის სხვა ტომებისგან განსხვავებით უფრო მეტი საჩუქარი გადაეცათ. როდესაც თანამიმდევრები ასეც მოიქცნენ, შუამავალმა იკითხა:

– თქვენი ხალხისგან დარჩა ისეთი ვინმე, ვისაც საჩუქარი არ მიუღია?

– დიახ, ჩვენს შორის ყველაზე ახალგაზრდა დარჩა, რომელიც პირუტყვისა და ნივთების დასაცავად დავტოვეთ.

– გამოგზავნეთ ისიც ჩვენთან! – ბრძანა შუამავალმა.

წავიდნენ და ის ახალგაზრდაც ალლაჰის შუამავალთან გამოგზავნეს. ის ძალიან გონიერი და შორსმჭვრეტელი იყო. უნდოდა ეს ხელსაყრელი მომენტი ღირსეულად გამოეყენებინა. რა თქმა უნდა, სამყაროს ბატონისგან საჩუქრის მიღება კარგი რამე იყო, თუმცა იგი ფიქრობდა, რომ ამაზე უკეთესი მისი დალოცვა იქნებოდა. როდესაც ეს ახალგაზრდა წმინდა შუამავლის წინაშე წარსდგა, უთხრა:

– ალლაჰის შუამავალო, მე ებზას შვილთაგანი ვარ. აქ იმ ხალხთან ერთად მოვედი, რომელიც ცოტა ხნის წინ თქვენთან იყო. მეც მაქვს ერთი სურვილი.

– მითხარი აბა, რისი სურვილი გაქვს?

– ალლაჰის შუამავალო! გამჩენს ჩემი პატიება შეევედრე, თხოვე ნუ მომაკლებს წყალობასა და გულის სიმდიდრეს.

წმინდა შუამავალმა, ამ სიტყვების შემდეგ იგი შემდეგნაირად დალოცა:

– ჩემო ალლაჰო, მიუტევე მას, გული გაუმდიდრე და წყალობის კალთა გადააფარე.

ბოლოს კი მოსულ ახალგაზრდას საჩუქარი გადასცა.

ამის შემდეგ ერთი წელი გავიდა. გამოსამშვიდობებელი ჰაჯობის შესრულების დროს, ალლაჰის შუამავალი მინასთან თუჯიბის ტომიდან ზოგიერთს შეხვდა. რო-

დესაც მათ თავი გააცნეს, შუამავალმა იმ ახალგაზრდის შესახებ ჰკითხა, რომელმაც გასულ წელს თავი მოაწონა.

– როგორ არის ის ახალგაზრდა, რომელიც გასულ წელს თქვენთან ერთად აქ იყო მოსული?

– ალლაჰის შუამავალო, გამჩენისგან ბოძებული წყალობის მიმართ მასავით, მოკრძალებული არავინ გვინახავს. ადამიანები ქვეყანას რომ იყოფდნენ, ის ამას თვალითაც კი არ შეხედავს.

მათ მიერ ახალგაზრდის ასეთი შექება, წმინდა შუამავლის ვედრების მაღლმოსილებას ასახავდა.

წლების შემდეგ ამ ვედრების მაღლი უფრო მეტად გამოვლინდა. ვინაიდან, ალლაჰის შუამავლის გარდაცვალების შემდეგ, როცა ზოგიერთმა ტომმა ისლამისგან ზურგის შექცევა დაიწყო, თუჯიბის ტომელი ამ ახალგაზრდის წყალობით, ისლამი ერთ კაცსაც კი არ მიუტოვებია.

ახალგაზრდა სარდალი

უსამე უკეთილშობილესი მუჰამმედის შუამავლური მისიის მეხუთე წელს დაიბადა. ეს ის პერიოდი იყო, როდესაც წარმართები ალლაჰის შუამავლისა და საჰაბეების მიმართ ფიზიკურ ზენოლას ახორციელებდნენ და ავინროებდნენ. შუამავალს უსამეს დაბადება ძალიან გაუხარდა. ვინაიდან, მის გულში უსამეს მამა-ზეიდა და დედა-უმმუ ეიმენის სულ სხვა ადგილი ეკავათ.

უმმუ ეიმენი შუამავლის დედის, ეიმენს მხევალი იყო. მისი გარდაცვალების შემდეგ ალლაჰის შუამავალს ზრდიდა. ამიტომაც ხშირად იტყოდა: „უმმუ ეიმენი დედის გარდაცვალების შემდეგ, ჩემი დედა იყო. უსამეს მამა კი, მის მიერ ისლამამდე შვილად აყვანილი ზეიდი გახლდათ. ზეიდი ალლაჰის შუამავლის ერთგული მეგობარი, მესაიდუმლე, ოჯახის წევრი, გამუსლიმების შემდეგ კი ყველაზე მეტად საყვარელი ადამიანი გახდა.

ალლაჰის შუამავალი ისე, როგორც შვილიშვილების, ასევე მის შესახებაც ამბობდა: „ჩემო ალლაჰო, მე ისინი მიყვარს და გთხოვ, შენც შეიყვარო“. უსამესაც გულში ჩაიკრავდა და მათგან არ განასხვავებდა. (ბუჰარი ფედაილუ ესჰაბ, 22; მუსლიმ ფედაილუს-საჰაბე, 58-59, თირმიზი, მენაქიბი, 3784)

როდესაც უსამე გაიზარდა, უკეთილშობილესი შუამავლის სიყვარული დაიმსახურა. ის შესანიშნავი და გამბედავი ახალგაზრდა გახლდათ. იმის გამო, რომ ძალიან პატარა იყო, უჭუდის ბრძოლაში მონაწილეობა არ მიაღებინეს, ხოლო ჰენდექის ბრძოლის წინ, მაღალი რომ გამოჩენილიყო და ალლაჰის შუამავალს ომში მონაწილეობის

ნება დაერთო, ის ფეხის თითებზე იდგა და თავს მაღლად აჩვენებდა. წმინდა შუამავალმა მას ნება დართო და თხუთმეტი წლის ახალგაზრდამ წარმართთა წინააღმდეგ საბრძოლველად იარაღი აისხა.

ჰუნეინის ბრძოლაში, როდესაც მუსლიმებს შეუტყის, ალლაჰის შუამავლის ირგვლივ მყოფ მებრძოლთა შორის უსამეც ერია. მუთეს ბრძოლაში მამის, მათავარსადალ ზეიდის დროშის ქვეშ იბრძოდა. მან საკუთარი თვალით უცქირა იმ სურათს, თუ როგორ დაეცა შეჰიდად მამამისი ალლაჰის რწმენისათვის ბრძოლაში. უსამემ მედინაში იმ ცხენით დაბრუნდა, რომლითაც მამამისი ომობდა.

ჰიჯრეთის მეთერთმეტე წლის, სეფერის თვე იდგა. ალლაჰის შუამავალმა მუსლიმებს, ბიზანტიელთა წინააღმდეგ, სასწრაფოდ ჯარის მომზადება უბრძანა. აღნიშნულ ლაშქრობაში კეთილშობილი ებუ ბექირის, ომერისა და სად ბინ უბეიდეს მსგავსი გამოჩენილი საჰაბებიც იღებდნენ მონაწილეობას. მეორე დღეს ალლაჰის შუამავალმა უსამეს დაუძახა და უთხრა:

– უსამე, ალლაჰის სახელითა და მადლით იქამდე იარე, სადაც მამაშენი დაეცა შეჰიდად. შენ ამ ჯარის მთავარსადლად გნიშნავ. უბნას ხალხს მოულოდნელად დაესხი თავს და მათთან ცოტა ხანს გაჩერდი. ალლაჰი იყო შენი დამხმარე და წარმატება მოგცეს.

უკეთილშობილესი შუამავლის მიერ უსამეს ჯარის სარდლად დანიშვნა, კარგად ასახავდა იმ მდგომარეობას, რომ ისლამში მთავარია ღირსება და ასაკს არანაირი არსებითი მნიშვნელობა არ აქვს. უსამემ, ალლაჰის უკეთილშობილესი შუამავლის გარდაცვალების შემდეგ, ეს სამსახური პირნათლად შეასრულა და შუქმოფენილ მედინაში ნადავლით დაბრუნდა.

თქვენც შეგიძლიათ ერთ-ერთი მოხალისე იყოთ

ძვირფასო ახალგაზრდებო!

იმ მოთხრობებით, რომლებიც ამ წიგნში წაიკითხეთ, საშუალება მოგეცათ, ახალგაზრდა თანამიმდევრებს გაცნობოდით

ისევე, როგორც თქვენ წაიკითხეთ ეს მოთხრობები, ასევე ამხანაგებსა და მეგობრებსაც გააცანით და თანამიმდევრების ცხოვრება მაგალითად აიღეთ. თქვენც გეძლევათ საშუალება, წვლილი შეიტანოთ ამ საშვილიშვილო საქმეში.

– წიგნში მოცემული თითოეული თანამიმდევრის ცხოვრება ხალხს საზოგადოების თავშეყრის ადგილებზე გააცანით!

– საკუთარ თავს ერთ-ერთი თანამიმდევრის ჩარჩოდან შეხედეთ.

– გაუზიარეთ, ინტერნეტ-ფორუმებში ახალგაზრდა თანამიმდევრების შესახებ თქვენი მოსაზრებები.

– განსაკუთრებულ დღეებში, მეგობრებს ეს წიგნები საჩუქრად გადაეცით.

